

ПЪЛЕН ИЛМИХАЛ

**СЕ' АДЕТ-И ЕБЕ-
ДИЙЙЕ**

(Вечното щастие)

II

Хюсеин Хилми Ъшък

СЪДЪРЖАНИЕ

Трети том, 105-о писмо (Насърчава към съживяване на забравените суннети и отбягване на бидатите)	3
Трети том, 47-о писмо (Разкрива тайни, отнасящи се до молитвата и хвали ислямските учени).....	7
Трети том, 13-о писмо (Насърчава към подчинение на Расулюллах и обичане на учителя, от когото се учи на религия).....	9
СПРАВЕДЛИВОСТ, АКЪЛ, ВЯРА, КАЗА И КАДЕР (СЪДБА)	10
КНИГИТЕ ПО ТЕФСИР И ХАДИС-И ШЕРИФИТЕ	31
ВИДОВЕТЕ СВЕЩЕНИ ХАДИСИ	48
Втори том, 99-о писмо (Защо идват страдания в земния живот?).....	52
СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ, СОЦИАЛИЗЪМ И КАПИТАЛИЗЪМ	63
ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЖИНОВЕТЕ	74
ХАЛЯЛ, ХАРАМ И СЪМНИТЕЛНИТЕ НЕЩА	89
НЕЩА, КОИТО СА ХАРАМ ЗА ЯДЕНЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ	112
ВИНОТО И АЛКОХОЛНИТЕ НАПИТКИ	125
ИМА ЛИ МЯСТО МУЗИКАТА В ИСЛЯМА	141
ХАРАМ ЛИ Е ДА СЕ ПУШИ?	188

Трети том, 105-о писмо

Това писмо е написано в отговор на писмото на Хасан Берки. Насърчава към съживяване на забравените суннети и отбягване на бидатите.

[Започвам написването на това писмо с Бесмеле.] Хвала на Аллаху теаля и нека добри дуи и селям да бъдат за добрите и избрани от Него раби. Аз почувствах голяма радост, когато прочетох писмото – съдържащо ценни знания – на моя брат шейх Хасен. Беше голямо удоволствие за мен. Хвала на Аллаху теаля, че всички написани от Вас знания и кешфове са правилни и съответстват на Коран-и керим и свещените хадиси. Ето, точно такива са правилните вероубеждения на учените на ехли суннет. Нека Аллаху теаля Ви поддържа в правия път и довежда до високи степени! Отбелязали сте, че полагате усилие за заличаване на широко разпространените бидати. Ставането на причина за изкореняване на един бидат от бидатите и съживяване на един суннет от забравените суннети – във време като сегашното, в което мракът на бидатите се е спуснал навсякъде – е много голямо благо. В един сахих хадис-и шериф Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Има сто шехидски севаба за онзи, който изкара наяве един мой забравен суннет!”** Оттук трябва да се проумее величието на това. Вършейки това дело обаче трябва да се обърне внимание на една тънкост: Стремезът за съживяване на един суннет не бива да става причина за фитне, т.е. едно добро не бива да отваря път за много злини и вреди, защото ние живеем в ахир заман (последното време на света) – период, в който мюсюлманите са слаби и немощни.

[В книгата **“Хадика”**, описвайки същността на фитнето, се казва: “Фитне е ставане на причина за сепаратизъм сред мюсюлманите, причиняване на страдание и загуба, докарване до състояние на грях или подстрекаване на неподчинение към правителството. Подчинението към тиранично правителство също е ваджиб.” На 91-а стр. от **“Берика”** е написано: “Дори вашият управник да е презрян и низък като абисински прислужник, ваджиб е да се подчинява на неговите заповеди, съгласувани с исляма. А на онези, които не са, не бива да се противите и въставате, за да не стане причина за фитне и развала.” Вид фитне е когато духов-

ните лица казват на хората фетви, които те не са в състояние да изпълнят. Например, да казват на селяните и старците, че не може да се кланя без теджвид, защото, тъй като тези хора вече няма как да го научат, съвсем ще престанат да изпълняват намаз. Наред с това, има учени, които са дали фетви, че е джаиз да се кланя и без теджвид. Макар тези фетви да са слаби, те са по-добрия вариант по сравнение с неизпълняването на намаза. Имайки предвид, че при наличие на харадж (затруднение) е джаиз да се следва друг мезхеб, на невежите и немощни хора не бива да се казват трудноизпълними за тях неща. Книгата **“Шерх-ул-ма’фуват”** съдържа пояснения на тази тема. Не бива да се пречи на хората да посещават гробове и тюрбета, да изпълняват адак за евлиите и посещават техните тюрбета за берекет. Не бива да се отрича факта, че евлиите продължават да имат керамети и след като починали. Има фетви, които разкриват, че тези неща са позволени. [На 270-а стр. от **“Берика”** се казва: “По време на молитва е позволено да се иска в името на пророци и праведници, както и да се иска посредничеството им, защото смъртта не заличава чудесата и кераметите. Това е казано и от Ремли. Еджхури е съобщил, че живият евлия е като сабя в ножница, а починалият – като сабя, изкарана от своята ножница. Тяхното влияние е по-силно.”] Не бива да се наставляват неща, които могат да причинят фитне. Ако онзи, който може да даде наставление, имайки сила и възможност за това, но не го направи, ще е извършил харам – това състояние се нарича **мудахене**. Ако пропусне даването на наставление, за да не причини фитне, ще е извършил **мудара** – това е джаиз (позволено) и дори мубах. Да се ползва със сила е работа на държавни служители. Не бива да се наставляват онези, които ще се подиграят с нашите слова или ще нанесат вреда. Не бива да се казва директно в лицето на конкретния човек, а да се говори общо, без да се визира. Не бива да се спори с никого. Веднъж един човек е дошъл при Расулюллах. Той – още щом го видял отдалече – казал: **“Този човек е най-лошият сред племето си.”** Когато влязъл вътре, Расулюллах го е посрещнал с усмивка и му направил комплименти. След като си отишъл, хазрети Аише “радуяллаху анх” е попитала за причината. В отговор ѝ е било казано: **“Най-злият сред хората е онзи, при когото хората не се доближават с цел да се опазят от злото му.”** Въпросният човек е бил муна-

фък, заемащ ръководна позиция сред мюсюлмани. Расулюллах е сторил мудара, за да опази мюсюлманите от злото му. Оттук става ясно, че не е гъйбет да се предупреждават хората относно такива, които открито вършат грехове, развратничат и угнетяват, и че към такива хора е позволено да се прави мудара. В свещен хадис, записан в книгата **“Кунуз”** на Абдуррауф Мунави **“рахметуллахи теаля алейх”**, се казва: **“Аз съм изпратен, за да правя мудара на хората.”** Даването на земно (компромис в земните дела) с цел опазване на ахиретска и земна облага се нарича мудара. Даването на религия (компромис в религията) срещу земна облага се нарича мудахене. Печеленето на сърца със сладки слова, добрини и дори лъжи е вид даване на земно (срещу ахиретско). Големите грехове на мюсюлманите [които те вършат тайно] трябва да бъдат прикрити. Разкриването на тези неща се нарича **казф**. Да се говори с догадки и клевети е още по-голям грях.]

Отдайте голямо старание на това децата на покойния мевляна Ахмед **“рахметуллахи теаля алейх”** да получат нужните възпитание и знания. Научете ги на едебите на захир (отнасящи се до тялото) и батън (отнасящи се до духовното). Бъдете пример за всички Ваши познати и тамошни братя по религия в следването на исляма и подражанието към Сунната! Говорете на всички за вредата на бидатите и неверието! Нека Аллаху теаля да отреди на всички ни да вършим добри дела! Нека увенчае с успех онези, които полагат усилие за разпространение на исляма и неговото научаване сред младежите! Нека опази нашите деца от заблудата на враговете на религията и достойнствата, които се стараят да изкоренят исляма и откраднат вярата и морала на чистосърдечната младеж чрез лъжи и клевети! Амин. Въпросните врагове се наричат **зъндъци**.

Имам Раббани **“рахметуллахи алейх”** в 68-о писмо от втори том казва: **“В хадис-и шериф е казано: “Докато неверието не покрие света и не започне да се върши навсякъде, няма да дойде хазрети Мехди.”** Оттук става ясно, че преди появата на хазрети Мехди неверието ще се разпространи навсякъде, а ислямът и мюсюлманите ще изпаднат в немощ. Пейгамберът ни **“салляллаху алейхи ве селлем”** е съобщил, че в последното време (на света) мюсюлманите ще бъдат слаби (самотни, беззащитни) и е добавил: **“Поклонението във времена на фитне е ценно като преселе-**

нието при мен [от Мекка в Медина].” Малкото дела на жандармерите и войните във времена на фитнес и развала е в пъти по-ценно от техните усилия във времена на спокойствие и благополучие, и това го знае всеки. Проявите на героизъм – след като фитнесето е потулено – нямат никаква стойност. Следователно най-ценните и приети ибадети са онези, които се вършат във времена на фитнес. Ако в Сетния ден искате да сте сред спасените, вършете харесаните от Аллаху теаля дела! Прегърнете здраво пътя на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” и не правете нищо, което да не съответства на него! Есхаб-и кехф “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” във време, в което фитнесето е било обгърнано всичко навред, са постигнали високи степени само с едно преселение. Вие сте от общността на Мухаммед “алейхисселям”, най-добрата общност. Не хвърляйте своя живот на вятъра с игри и веселия! Не прахосвайте време като деца, играещи с топки!

Синко, времената на фитнес и поквара са времена за покаяние. Човек трябва да стои на една страна и да не се бърка във фитнесетата. Фитнетата се множат и разрастват с всеки изминат ден. Пейгамберът ни “алейхи ве аля алихиссаяту весселям” е казал: **“С приближаването на Сетния ден фитнесетата ще се увеличават тъй както мракът се сгъстява привечер. Много хора, излезли сутрин от домовете си като мюсюлмани, ще се завърнат нощем като безверници. Бивайки му’мини през нощта, ще загубят вяра в нощните веселия. В подобни времена е по-добре да се стои затворен у дома, отколкото да се бърка във фитнес. Отдръпнатият на една страна е по-добър от поемащия напред. В онзи ден пречупете вашите стрели! Оставете вашите оръжия и саби! Посрещнете всички със сладки слова и засмяно лице! Не излизайте от домовете си!”** Тук приключва преводът от “Мектубат”. Мюсюлманите трябва да следват тези наставления и да не се подвеждат от вредните и фалшиви тефсири, книги на безмезхебници, еретици и невежи – като Мевдуди и Сейид Кутб –, насъскващи към въстание и раздухващи пламъците на фитнесето и анархията. Джихадът се състои във война на държавата и армията срещу враговете, неверниците и еретиците. Въставането срещу собствената държава (била тя мюсюлманска или не, справедлива или тиранична), проливането на гражданска кръв и взаимните нападения не са форми на джихад, а прояви на

фитне и безредие. Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Нека Аллах да прокълне онзи, който предизвиква фитне!”** Мюсюлманите не се бунтуват срещу държавата, не се месят във въстания и не се противят на законите. [Сунитските учени не се месели в политическия живот и не участвали в правителства, а с писания и думи са наставлявали управниците и показвали пътя на истината и справедливостта. Някои неуки духовници се отцепили от модела на поведение на сунитските учени и се намесили в държавните дела. С това си поведение те изпуснали благо то на изучаване и преподаване на наука и не успели да бъдат полезни за себе си и мюсюлманите. Мустафа Сабри ефенди, един от последните шейх-ул-ислям на Османската държава, е участвал в партията “И’тиляф”. Хусамеддин Печели, шейх на едно текке, в своя тефсир е написал, че в Коран-и керим – и особено в сура Теббет – се хвалят революционерите на Единение и прогрес (Иттихад ве теракки). Шейх-ул-ислям Муса Кязъм и Мустафа Хайри ефенди са били хем революционери, хем масони. Шемседдин Гюналтай от Ерзинджан, бивайки професор по история, се е присъединил към Републиканската партия (СНР) и станал депутат, а после и премиер. Яхия Галиб, бивайки шейх на текето Умми-Синан в Еййуб Султан, се е включил в политиката и станал депутат от Кършехир. Мустафа Февзи, бивайки министър на диянета, се включил в Републиканската партия, станал депутат и председател на законодателния комитет в Меджлиса. Фехми ефенди, последователят на дергяха на големеца в тасавуфа Зияеддин ефенди от Гюмюшхане, бивайки мюфтия на Истанбул, се пресъединил към републиканците. Сеййид Абдулкадир ефенди (началникът на Сената във времето на султан Абдулхамид хан) и Мустафа Сабри ефенди (последният шейх-ул-ислям на османлиите) са били ехли суннитски учени и се борели срещу държавниците, продали се на англичаните, и духовниците, рушащи исляма отвътре. Накъсо, със зъндъците.

Трети том, 47-о писмо

Това писмо е написано до тогавашния султан [Селим Джихангир хан] “рахметуллахи теаля алейх”. Разкрива тайни, отнасящи се до молитвата и хвали ислямските учени:

Аз, Ахмед “рахметуллахи теаля алейх”, най-низкият сред Вашите скромни слуги, които се молят за Вас, долагам моите молитви и снизхождение до Вашето възвишено място за убежище и до вратата на Вашите слуги. Изразявам моята благодарност относно възвисяването на робите и за благого на спокойния и безстрашен живот на всички – било то невежи или учени, близки или далечни. Във времена, в които се надявам, че ще бъдат приети, и в събранията на дервишите моля Аллаху теаля да дари Вашите смели воици с помощ, завоевание и победа.

Аллаху теаля не твори нищо безсмислено или безполезно. Задължението на армията е да укрепи държавата. Разпространението на тази сияйна религия е възможно с помощта на държавата. В хадис-и шериф се казва: **“Ислямът е под сабите.”** С тази ценна задача е възложена и армията на отправящите дуи. Молителите са бедни и нуждаещи се хора, които са винаги в затруднение.

Има два вида помощ, които служат за укрепване на държавата. Първият се осъществява с материални средства – войници, армии [технически и икономически средства] –, които са видими за око-то. Вторият вид е същинската помощ и се извършва от Този, Който създава причините. В 126-и свещен аят на сура Ал-и Имран и в сура Енфал по смисъл се казва: **“Помощта е само и единствено от Аллах.”** Тази помощ се постига с посредничеството на армията на молещите се, защото те са по-снизходителни от всички останали и са със счупени сърца, което ги извисява над бойната армия. Загърбвайки назад причините, те са сформирали връзка с техния Създател. Превод на персийски стих:

Онези със счупени сърца въведоха топката напред.

Освен това молитвата отблъсква злополуките и бедите. Говорещият винаги истината “алейхи ве аля алихиссаяту весселям” е казал: **“Инцидентите могат да бъдат спрени само с молитви.”** Мечът, джихадът [и всякакви други военни средства] не могат да спрат злополуките. Както се вижда, войниците на армията на молителите, тъй като са слаби и с разбити сърца, са по-важни от войниците на бойната армия. Войниците на армията на молителите са като душите на войниците на бойната армия. Войниците на бойната армия са като техните тела и следователно не могат да извършат никое дело без армията на отправящите дуи, защото никаква помощ или сила не ще е полезна за тяло без душа. Ето

защо по време на походи и трудности Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е искал помощ от Аллаху теаля в името на бедните сред преселниците. Макар че притежаваше войници и армия, той се молеше с посредничеството на мухаджирите (преселниците). Ние, факирите, войниците на армията на молителите, сме със сведени надолу глави, низки в очите на хората и с разбити сърца, защото е казано: “Бедността е позор и в двата свята.” Заедно с тази низост, те придобиват ценност и изпреварват по ценност хората, които вършат видими дела. Говорещият винаги истината (Мухбир-и садък) “алейхи минессалевати етеммуха” е казал: **“В Съдния ден кръвта на шехидите ще бъде претеглена с мастилото на учените. Мастилото ще натежи повече.”** Субханаллахи ве би-хамдихи. Тази тъмнина, този позор ги стори да бъдат ценни и достойни. Доведе ги от най-ниското до най-високото. Да, както се казва в един персийски стих:

Водата на живота се намира на тъмни места!

Този много низък човек, който се моли за Вас, колкото и да не приема себе си за достоен да бъде един от войниците на армията на молителите, само в името на бедността и с надеждата, породена от вероятността за приемане на молитвата, приема себе си за един от молителите на Вашата мощна държава и се моли от душа и чете Фатиха за Вашето спасение. О, Аллах мой! Приеми нашите молитви! Ти си Всечуващ, Всезнаещ!

Трети том, 13-о писмо

Това писмо е написано до сеййид мир Мухиббуллах Манкпури. Насърчава към подчинение на Расулюллах и обичане на учителя, от когото се учи на религия.

Бисмилляхиррахманиррахим. Почетното писмо на моя брат сеййид мир Мухиббуллах пристигна. Съобщавате ни, че сте в безнадеждно състояние заради настоящите трудности. Губенето на надежда от Аллаху теаля е куфр (неверие, изкарва от исляма). Бъдете обнадеждени! Ако притежавате следните две неща, не се притеснявайте изобщо: първото е подчинение към собственика на тази сияйна религия “алейхи ве аля алихиссаляту весселям”, а второто е вяра във величието и обичане на благословения човек, от когото се учи на религия. Осланяйте се на Аллаху теаля и Му

се молете, за да не се получи отпуснатост в тези две блага. Когато тези две неща ги има, коригирането на всичко останало е лесно. Както ви писах и преди, ако се чувствате неудобно в Манкпур, отидете в Илях-абад и се установете там. Надяваме се, че това ще бъде благословено, полезно. Разбрали сте ни погрешно, дори думата “благословено” не е помогнала за разбиране на нашата цел. Сега повтаряме същото. Тази вечер в сърцето ми дойде, че сякаш Вашите вещи са взети от Манкпур и откарани в Илях-абад. Отидете там, настанете се на една страна и озарете тамошното място с правене на зикр на Аллаху теаля! Не се сприятелявайте с никого! Повтаряйте много **“нефй и исбат”**! В процеса на повтаряне на това красиво слово, изгонете всички Ваши желания и мисли от сърцето! Нека Вашите цел, любим и желание да е само Аллаху теаля! Ако не можете да изпълните зикр със сърце, правете с език, но трябва да го сторите тихо. Защото в този път е забранено да се прави зикир на глас. Другите неща, които трябва да се изпълнят в пътя, ги знаете. Правете всичко възможно, за да ги последвате! Човек постига много неща чрез следване на своя учител. Отклонението от неговия път е много опасно. [В края на **“Умдетул-ислям”**, предавайки от **“Шир’а”**, се казва: “Ако родителите и учителят заповядат различни неща по едно и също време, първо трябва да се изпълни заръката на учителя. В хадис-и шериф се казва: **“Има три вида бащи: Биологичният баща, тъстът и онзи, който учи на наука. Най-достойният сред тях е третият (учителят).”**]

СПРАВЕДЛИВОСТ, АКЪЛ, ВЯРА, КАЗА И КАДЕР (СЪДБА)

Това писмо е написано от сеййид Абдулхаким Арваси “рахметуллахи алейх” – съкровище от керамети и достойнства и доказателство за величието на Есхаб-и кирам и ислямските учени – изумяващ със своите дълбоки познания, състояния и думи специалистите във всички научни области.

Господине, бижутата на познанието, които сте разпръснали из Вашето почтено писмо, зарадваха премного онези, които го прочетоха. За този факир (визира себе си) разрешаването на подобни

фини религиозни въпроси и заличаването на бъркотията в мислите е най-приятното занимание, което храни душата му.

Разрешаването на Вашите въпроси и осветяването на ума е възможно по един от следните три начина: чрез знание (доказателства), чрез удоволствие (зевк) или чрез акъл.

Тъй като отговарянето със знания (изтъкването на доказателства) изисква да се опре до науката и'тикад (наука за вярата), познаването на значенията на думите (термините), характерни за нея, е наложително.

[Много думи приемат различни значения в различните клонове на знанието. Например, думата “залим” (угнетител) в науката тефсир означава “неверник”. В науката фъкх визира човек, който престъпва правата на другите. В тасаввуфа пък има съвсем друго значение. Следователно четенето и разбирането на книгите, отнасящи се до една наука, изисква – преди всичко – да се знаят специалните значения на характерните за нея думи. Тъй като не са наясно с това, в голяма грешка попадат “модерните духовници” (съвременните (псевдо)улеми), които се хващат да превеждат и разясняват Коран-и керим и хадис-и шерифите – като ползват джобни речници и вземат за база арабския жаргон, който са научили с години пребиваване в Египет или Багдат (а не значенията на думите във времето на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”) – и пишат, с цел да спечелят пари, преводи и тефсири. Всички те са абсолютно грешни и вредни. Твърде опасни и неверни са също и думите и писанията на онези тарикатчии, които преподават “**Месневи**” и се опитват да превеждат тасаввуфски книги, без да са били обучени години наред от един тасаввуфски учен и да са достигнали до зрялост в негово присъствие.]

Какво са каза, кадер, халял и харам препитание? Какво означава “познанието на Аллаху теаля е безкрайно”? В какво се изразява халялът, харамът, състраданието на Аллаху теаля, справедливостта и неправдата? В какво се състои справедливостта на Аллаху теаля? Какво е акъл? Какво представляват видовете акъл – акл-и селим и акл-и саким? Какво е Господ? Необходимо ли е да има нещо над Господа? Длъжен ли е Аллах да прави полезните и подходящи за създанията неща?

Просторните обяснения и писания не довеждат до състояние на разбиране чрез зевк (изпитване на вкуса, същността на нещата).

Това е възможно единствено чрез един много красив и изпълнен с феиз начин, който се изразява в дългото пребиваване в компанията на един муршид, към когото се проявява пълно доверие и който е в състояние да разреши проблемите. Времетраенето на процеса се определя от капацитета и разбирането на ученика, желаещия. Този метод не оставя нужда от никакви доказателства и познаване на значенията на думите. Човек започва да разбира чрез познание, което се появява в него. Той разбира чрез своята съвест. Тогава не е необходимо да се доказва чрез улюм-и наклийе (свещени айети и хадиси) и улюм-и аклийе (природни науки). Той – в това състояние – дори вижда изтъкнатите доказателства за неуместни и чужди за целта. Ако въпросните условия не са налице, всеки изтъкнат аргумент ще е недостатъчен. Съмненията и грешните мисли, които се появяват в съзнанията на умните хора, не ще могат да се пречистят, а напротив, ще ескалират и подкопаят вярата. Примери за това са полу-учените в природните науки.

Доброто изучаване на експерименталните знания – които съставляват второто разделение на ислямското знание – помага и улеснява лекото и ясно разбиране на деликатните и дълбоки религиозни познания.

Що се отнася до разбирането им с ума – то за това е нужно да се изучат най-напред природните науки (улюм-и аклийе). Кои са тези науки и на колко части се делят? Кои от тях имат отношение към въпросите, отнасящи се до вярата, и кои нямат или не съвпадат с тях? Какво представляват експерименталната физика, математическата физика и метафизиката?

Изучаването на математическата физика – същото важи за астрономията, аритметиката и геометрията – укрепва религиозните знания, а не ги разклаща. Всичко в експерименталната физика – с изключение на няколко теории и хипотези (които не съответстват на експериментиранияте и доказани такива) – е в паралел с исляма и подсилва вярата. Неправилните и корумпирани учения на метафизиката не са в хармония с исляма. Когато тези (изброени) науки бъдат изучени, онези части от религиозните знания, които съответстват на природните знания и тези, които не могат да бъдат решени с тях (тъй като не са техен обект), заедно с техните причини, ще станат известни и ще бъде проумято, че онова, до

което умът не е в състояние да достигне, не може да бъде отречено.

СПРАВЕДЛИВОСТ

В края на Вашето ценно писмо беше написано така “Това не е ли несправедливо?” Господине, справедливостта и нейният антоним, несправедливостта, имат две дефиниции:

(1) Справедливост означава да се действа в рамките на законите и правилата, установени от водача или владетеля на дадена страна. А несправедливост означава да се излиза отвъд тези граници.

Аллаху теаля, нашият Собственик, Който е създал вселената от нищото, е Владетелят на владетелите, истинският Собственик на всичко и единствен Създател. Няма командир, владетел или собственик над Него, Който да Го принуди да действа в някакви граници и подчинен на някакъв закон. Той няма везир, съветник или помощник, който да Го предупреждава и да му показва как да разграничава доброто и лошото. Ето защо Аллаху теаля няма нищо общо с това определение за справедливост. Както думата “несправедливост” не може да се доближи до Него, така и думата справедливост – според това определение – не е подходяща за Него, защото може да напомни несправедливостта. Не е допустимо да се мисли за справедливост или несправедливост, отнасящи се до Аллаху теаля, опирайки се на тази дефиниция. Едно от имената на Аллаху теаля е Адл. Той е справедлив, без съмнение. Това Негово име, както и други такива, се тълкуват, т.е. адаптират се към подходящ смисъл. Т.е. под справедливост се има предвид целта на справедливостта. Например, Рахман и Рахим са също имена на Аллаху теаля. Т.е. милостив и състрадателен. Наклоняването на сърцето на една страна се нарича рахм. Аллаху теаля няма сърце, че да бъде наклонено на някъде. Следователно под “рахм” се визира целта на рахма, т.е. даряването с добро и блага. Целта на името Адл означава Онзи, който върши добро и дарява нефса с приятни за него неща.

Аллаху теаля не е длъжен да е справедлив. Ако беше, нямаше да е свободен. Т.е. нямаше да има воля. Онзи, който няма воля, действа по принуда.

Въз основа на това не може да се каже: “Еди какво си не е справедливо!” Както не може да наречем Аллаху теаля “справедлив” в този смисъл, така и Той не е длъжен да оказва подобна справедливост.

(2) По-съвършеното определение за справедливост е: “Да се използва това, което е собствено притежание.” А несправедливост е да се посяга на имота и собствеността на друг. Ето това е определението за справедливост в нашата религия.

Всички същества, нисши, високопоставени, материални, симптоматични, телесни, духовни, ангелски, човешки, джинове, животни, растения, неодушевени същества, небеса, звезди, големи и малки обекти, Арш и Кюрси, земята и небесата, елементите и минералите, материалните и нематериалните светове, всичко и всички са неспособни, жалки същества и собственост на Аллаху теаля; Той е техният единствен Създател и Собственик. Той е съвършен във всяко едно отношение. Тъй като не притежава недостатък, няма нужда и от никакво усъвършенстване. Всичко друго, освен Него, е Негова собственост и създание. Както притежанията, създанията не могат да бъдат съдружници на собственика, твореца, така и те не притежават нищо.

Съгласно тези две дефиниции, в делата на Аллаху теаля няма нищо несъвместимо със справедливостта. Да се мисли за нещо противно би означавало да се оприличи Твореца – в някои отношения – на създанията. И това, на свой ред, е съвършена несправедливост. Творецът не прилича на Своите създания в нито едно отношение.

[Въпрос: Мюсюлманските деца, родени в мюсюлмански страни, стават мюсюлмани, като виждат и учат за исляма от своите родители, съседи и учители. Но немюсюлманските деца, които са в другите страни, са възпитавани като неверници и остават лишени от исляма. Ако те бяха получили ислямско възпитание, също щяха да станат мюсюлмани и да влязат в Рая. Няма ли да е несправедливо да отидат в Ада?

Отговор: Не бива да се бърка справедливостта с ихсана¹. Аллаху теаля е извършил повече от необходимата справедливост на Своите раби, израснали във всички страни. Това означава, че Той

---

¹ Ихсан е дар, благо.

няма да постави в Ада немюсюлманските деца, които са умрели преди пубертета (според исляма). Няма да бъдат подложени на мъчение и неверниците, които, макар да са навършили пубертета, са умрели без да са чули за религията на Мухаммед “алеихисселям”. Ако те, след като чуят за ислямската религия, за Рая и Ада, не искат да я научат или упорстват в неверието, тогава ще бъдат измъчени. Хората, щом достигнат до пубертета, губят предишното влияние на родителите и средата върху себе си. Ако не губеха, то стотиците хиляди мюсюлмански деца в мюсюлманските страни, които са израснали с ислямско възпитание, нямаше да вероотстъпничат и дори да се превръщат във врагове на исляма, бивайки подведени от лъжите и клеветите на враговете на исляма, от петдесет години насам (над сто години вече). Тези хора излизат от исляма и дори се превръщат във врагове на религията, та дори стават лидери на враждебната дейност срещу исляма след достигане до пубертета, някои след четиридесет годишна възраст, а други след като станат ходжи и хафъзи. Те се подиграват със своите родители, съседи и роднини, наричайки ги фанатици, изостанали, шериятчийци или крайно десни. Тези изключително горчиви примери ясно разкриват факта, че ефектите от семейното образование не са постоянни. Именно поради тази причина днес вероотстъпничеството се превърна в ужасно бедствие и течение, обгръщащо целия свят. Сред млади и стари останаха твърде малко хора, които не са сграбчени от тази беда. От друга страна, виждаме, че много неверници и учени стават мюсюлмани. Ако се каже, че наличието на хора – макар и много малко като брой –, които не променят своята вяра, показва, че влиянието на семейното образование понякога може да е продължително, то бихме отговорили, че раждането от родители мюсюлмани и получаването на ислямско възпитание са дарове на Аллаху теаля, с които не е дарил децата на неверниците. Той не е длъжен да прави ихсан (стори добро) на когото и да било. Недаряването с ихсан не е форма на несправедливост. Например, ако купим килограм ориз от един бакалин, ще е справедливо ако ни даде точно един килограм. Ако даде по-малко, ще е извършил несправедливост. Ако даде малко повече, ще е извършил ихсан. Никой няма право да иска този ихсан (дар) от него. По същия начин, даряването на някои хора с ислямско възпитание е голямо благо на Аллаху теаля,

с което дарява когото пожелае. Няма да е несправедливо ако не дари с него децата на немюсюлманите. Ако онези, които са били благословени с това благо, станат неверници, ще получат в пъти по-голямо наказание. Имам Раббани “рахметуллахи теаля алейх” в 259-о писмо казва: “Според (отсъждението на) този факир политеистите идолопоклонници, израснали в планински райони и нечули за наличието на която и да е религия, не ще отидат нито в Рая, нито в Ада. По време на равносметката ще бъдат измъчени толкова, колкото гнет са извършили, и после – подобно на животните – ще бъдат унищожени. Същото важи и за малките деца на неверниците, ако умрат на тази възраст, и за онези, които не знаят за пророците.”]

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА РАЗУМА (АКЪЛ)

Акълът е кувве-и дерраке, т.е. сила която има способността да разбира. Тя е създадена, за да разграничи истината от заблудата, доброто от лошото, полезното от вредното. Следователно тя е била създадена в хората, джиновете и ангелите, т.е. в създанията, които биха могли да бъркат истината и заблудата. Тъй като не може да се допусне объркване на истината и заблудата по отношение на личността на Аллаху теаля или знанията, отнасящи се до Него, акълът – сам по себе си – не може да бъде достатъчно доказателство. По отношение на знанията, отнасящи се до създанията, има възможност (допустимо е) да се бърка истината и заблудата, и затова намесата на акъла на това ниво е допустима. Тъй като акълът не е способен да разграничава истината от заблудата в знанията, отнасящи се до Аллаху теаля, той не може да върви по този път. Да си Създател означава да си само един във всяко едно отношение. Акълът няма място там, тъй като липсва раздвоение.

Акълът е като уред за претегляне и ето защо в знанията за Аллаху теаля не може да има къяс (сравнение, претегляне). В познанията за творенията има къяс и правилното му изпълнение се награждава със севаб, а грешките се прощават. Ако имаше сравнение в знанията за Аллаху теаля щеше да е необходимо да се прави опит за извеждане на неизвестното чрез сравняване с познатото. Всички мъдrecи и учени са достигнали до консенсус, че

това метод е грешен. Акълът може да послужи – до известна степен – за доказване съществуването на Аллаху теаля. Това знание е дълбоко и трудно. Но първо нека видим дали акълът е мушеккик или мутевати:

Какво означава **мутевати**? Мутевати означава качество, което се проявява в еднаква степен във всички индивиди на един и същи вид: като човешките и животински качества, например. Човешките качества на най-високопоставения и най-долния човек са равни. Например, един пророк “салляллаху алейхи ве селлем” и един неверник са еднакво хора. Това качество не е по-силно в пророка и няма никаква разлика от това на неверника. Великият султан Джемшид и селският овчар са еднакво хора. Качеството на първия не е по-високопоставено от това на втория.

Мушеккик е качество, което няма еднакво проявление във всички индивиди от един вид: като знанието, например. Някои учени притежават много знания, а други малко. Знанието на един ислямски учен, който в същото време е и голям учен в природните науки, без съмнение ще е по-голямо, широко и сияйно от това на селския ходжа. Чие знание ще е по-надеждно в религията? Разбира се, че ще е на онзи учен, който е по-голям и има повече знания, и е учил и правил експерименти в различните области на науката. Всеки по-висшестоящ учен – от своя страна – без съмнение ще е по-надежден от него.

Дали акълът е мутевати, подобно на човешките качества, или мушеккик, като знанието? Без съмнение той е мушеккик. Т.е. не съществува в еднакви количества при индивидите от един и същи вид. Следователно между най-високия и най-ниския акъл има хиляди степени разлика. От това следва, че изразът “приемлив за разума” (с който си боравят определи хора) няма как да е правилен? Освен това, чий акъл е визиран тук: този на най-мъдрия или на този, за когото казват, че е мъдър?

Акълът е два вида: **акл-и селим** и **акл-и саким**. И двете форми са акъл. Акълът, който е селим, не греша. Не върши нищо, за което да съжалява и не допуска неточности в мисълта. Той винаги следва хода на действията, които са правилни и водят до добър край. Мисли правилно и намира правилния път. Делата му винаги са коректни. Такъв акъл се намира само в пророците “алейхимус-селевату весселям”. Те са успели във всички начинания, което са

започнали. Не са направили нищо, което да ги накара да се покаят или понесат вреда. Близък до този акъл е акълът на Есхаб-и кирам, Табиин, Тебе-и табиин и имамите в религията “ридвануллахи алейхим еджма’ин”. Техния акъл съответства на правилата на исляма и затова религията е получила широко разпространение в тяхно време и броят на мюсюлманите се увеличил. Който е наясно с историческите факти, ще забележи това много ясно. За саким акъла са характерни точно противоположните неща. Той греша в своите дела и мисли, които приключват със скръб, покаяние, вреда и неприятности. Между тези два вида акъл има множество различни степени. Не бива да се пропусне и фактът, че както мюсюлманите, така и неверниците, имат религиозен и светски акъл. При неверниците вторият е по-развит от първия, а при мюсюлманите е обратното. Но това състояние не е постоянно; изменя се. Земята е преходна. Акълът, който служи за разбиране на временните неща не може да е по-ценен от онзи, който служи за разбиране на вечните (ахиретските).

[Разумът не бива да се бърка с интелекта. Интелектът служи за разбиране на взаимоотношенията, приликите и разликите между причината и следствието. Швейцарецът Клапаред е дефинирал интелекта като “Адаптиране на съзнанието – по най-добър начин – към новите изисквания и обстоятелства на времето.” Т.е. това е сила, която ни помага да се адаптираме към околността. Едноклетъчните животни, бивайки засегнати от заобикалящата ги среда, променят своите състояния и се адаптират към нея. При членестоногите, които са по-развити, се включват и инстинктите. При гръбначните животни към тези две сили се добавят и навиците. В най-развитите животни и човешките същества се появява нова дейност, ново отношение за приспособяване към околността: това е интелектът. Бъргсън е казал: “Първите хора и хората от всички други векове са правели инструменти, за да се приспособят към природата и установят взаимоотношения с животните. Тези инструменти са били направени благодарение на интелекта.” Както се вижда, правенето на уреди и постигането на технически прогрес са прояви на интелекта, а не на разума (акъл). Уилям Стърн, немски психолог и педагог, е казал: “Интелектът е приспособяване на мислите към новите условия на живот.” Т.е. сила за разрешаване на проблеми и въпроси. Американецът Тер-

ман е казал: “Интелект означава да се разсъждава с конкретни мисли.” Всички тези дефиниции показват, че интелектът е степен на съзнанието, което е над инстинктите, но под разума. Интелектът, който е като изпълнителят на разума, се появява преди него. Разумните хора поставят теоретически пътища и методи. Интелигентният човек ги въвеждат в практиката, но ако не е достатъчно мъдър, той се ползва само с това, което е научил от разумните и не може – самостоятелно – да схване необходимите и универсални принципи. С други думи, неговият разум не функционира добре и не може да извежда коректни заключения. Интелектът е силата на мислене. Но за да бъдат мислите правилни е необходим разумът. Интелигентният човек се нуждае от някои принципи, за да мисли правилно. Акълът е онази сила, която ръководи тези принципи. Следователно би било неправилно да се мисли, че всеки интелигентен човек е същевременно и разумен. Интелигентният човек може да стане голям командир. Чрез адаптиране на методите, които е научил от разумните, към новите военни ситуации, може да завладее континенти. Но ако разумът му не е достатъчен, една грешка може да превърне постиженията му в трагедии. Очевидни примери за това са интелектуално блестящите планове и победи на Наполеон, сравнени с нещастията, причинени от неговите неразумни постъпки. Написано е в страниците на историята как Наполеон е избягал от Сирия след претърпяното поражение срещу мюсюлманските армии в епохата на султан Селим хан III. Ако интелектът на един лъв беше силен, колкото човешкия, той щеше да е десет хиляди пъти по-опасен от останалите. По същия начин, колкото повече сила и интелект притежава един безбожник, толкова по-опасен е той за обществото.]

Внимателното четене на тези писания ще покаже с яснота, че не може да се разчита на разума във всички въпроси, и особено в религиозните, защото те не могат да бъдат претеглени с него.

Религиозните въпроси не могат да бъдат изградени върху разума, защото той не постоянства в своя избор. Всички хора не притежават еднакъв разум; акл-и сакимът понякога също може да открие истината, но по-често е в грешка. Онзи, когото хората приемат за най-разумен, допуска много грешки не само в религиозните въпроси, но и в светските дела, в които се е специализирал. Как може да се разчита на един акъл, който е склонен да греши

толкова много? Как може разумът да се приеме за водач по въпроси, отнасящи се до безкрайния ахиретски живот?

Както всички хора имат различни външност и характер, така имат и различни разум, природа и знание. Нещо, което един разум приема, може изобщо да не се хареса на друг. Нещо, което е съвместимо с природата на един, може да не е с този на друг. Следователно в религиозните въпроси разумът не може да бъде точна скала и здрав аргумент. Разумът и ислямът, само когато действат заедно, могат да се превърнат в точни доказателства и съдии. Ето защо големците в исляма са казали: “Не пригаждай своите вяра и религия към резултатите от човешките мисли и не ги адаптирай към заключенията на разума!”

Да, акълът е доказателство и сочи правия път, но това го прави не всеки акъл, а акл-и селимът.

Тъй като акл-и сакимът греша, отричането на някоя истина от него или неприемането ѝ за уместна нямат никаква стойност. Разумът, който е селим, т.е. разумът на пейгамберите “алеихимус-селям” ясно вижда, че всички религиозни правила са много уместни и правилни. Всеки закон на исляма е много очевиден и изключително ясен за тях; не се нуждаят от никакви доказателства, предупреждения и съвети.

ХАЛЯЛ И ХАРАМ

Аллаху теаля е Създателят и Собственикът на всичко. Нещата, които Той ни е позволил да ползваме, са халял, а онези, които е забранил, са харам. Например, Той е позволил за един мъж да се ожени за едната от двете сестри, а другата е сторил харам. Харам означава нещо, което Аллаху теаля, Който е Собственикът и Притежателят на всичко, е забранил да се ползва. Халял означава развързване на възела на забраната.

Нещо може да е халял за един и същевременно харам за друг.

Човек, който извърши харам на този свят, ще бъде лишен от него в ахирета. Онези, които ползват халялите тук, ще бъдат благословени с техните истини в отвъдното. Например, ако един мъж носи коприна, която е харам (за мъжете) в този свят, ще бъде лишен от носене на коприна в следващия. Коприната е дженнетско облекло. Това означава, че той не може да влезе в Рая преди да

се очисти от този грях. Човек, който не влезе в Рая, ще влезе в Ада, защото в ахирета друго място – освен тези двете – няма.

Ахиретските въпроси по нищо не приличат на земните. Нашият свят е създаден, за да бъде унищожен и накрая ще изчезне. Ахиретът е създаден, за да служи за вечно пребивание. Между този свят и ахирета има толкова разлики, колкото са между вечните и временните неща. Сходни са само техните имена и описания. Например, думата дженнет означава градина в този свят, докато в ахирета означава място за безкрайни блага. Джехеннем означава дълбока яма с огън, докато там, в отвъдното, – място, изпълнено с мъчения.

ИМАН (ВЯРА)

Господине, в началото на Вашето писмо е използван изразът “Пълен иман!” Трябва да се знае, че иманът е пълен още щом като се появи. Не може да има количествено изменение в неговата същност. Промяната е в неговата яркост, проява. Иманът е да се вярва – без да се консултира с разума, опита или философията – и потвърждава всичко, което гордостта на световите, Мухаммед “алейхисселям”, е казал като пророк. Ако някой ги потвърди, защото съответстват на разума му, той ще е потвърдил своя разум, а не Пейгамбера, или разума и Пейгамбера заедно, в който случай доверието към Пророка няма да е пълно. Когато доверието е непълно, не може да се мисли за наличие на иман, защото вярата не се дели на части. Ако акълът приеме за уместни съобщенията от Расулюллах “салляллаху теалю алейхи ве селлем” неща ще стане ясно, че той е селим.

Ако човек започне да сравнява въпросите за вярата със своите експериментални знания и да ги приема (първите) само с случай на съответствие (с вторите), той ще е повярвал в своя опит, а не в Пророка. Тази вяра не е съвършена – тя всъщност не е никаква вяра, защото вярата не се дели и не търпи количествено изменение.

Ако претегли религиозните знания с философията, тогава ще е повярвал във философията, а не в Пророка. [Да, разумът, философските и експерименталните знания оказват голяма помощ за разбиране на факта, че Аллаху теалю съществува и че Мухаммед

“алейхисселям” е Негов Пророк. Но след като – с тяхна помощ – е повярвано в Пророка, не може да се продължи консултацията с тях, за да се повярва в казаните от него неща. Защото, както се вижда от многобройните примери в литературата, много от знанията, до които се достига чрез ума, философията и експерименталните науки, претърпяват промяна с времето и старите се изхвърлят.] Следователно иман е да се повярва и оказва доверие на всички заповеди, които нашият Пророк “салляллаху алейхи ве селлем” е донесъл и съобщил – на всички хора – от Аллаху теаля. Отричането или съмнението в някое от тях е куфр, защото неверието и недоверието към Пророка е равносилно на обвиняването му в лъжа. Лъжата е недостатък. Човек с недостатъци не може да бъде Пророк.

[Иман означава да се вярва във всичко, което е ясно посочено в насс, т.е. в Коран-и керим и в хадис-и шерифите, които се знаят с иджма и са широко известни. Тук, под “иджма” се има предвид единодушието на **Есхаб-и кирам** “ридвануллахи теаля алейхим еджма’ин”. Ако не е съобщено с иджмата на Есхаб-и кирам, тогава в иджма се превръща единодушието на **Табиин**. Ако не е на лице единодушие – в дадено отношение – сред Табиин, тогава в иджма се превръща единодушието на **Тебе-и табиин**. Защото учените, т.е. муджтехидите на тези три века са похвалени в хадис-и шериф. Те са наречени селеф-и салихин. В Ибни Абидин – в частта за кадийството – е написано, че Есхаб-и кирам и Табиин се наричат селеф-и салихин. С единодушието на учените от следващите поколения е съобщено, че хилядите благословени хадиси в “Бухари”, “Муслим” и в другите четири книги от “Кутуб-и ситте”, са сахих. Да бъде известно означава да бъде чуто от повечето мюсюлмани във всеки век и да е прочуто. Незнанието на известните знания не е оправдание.

На 111-а стр. на “Хадика” се казва: “Не е допустимо да се прави иджтихад в тези религиозни области, които са били изразени с иджма и в които трябва да се вярва и практикуват задължително, защото онези, които не вярват в тях, стават неверници. Хората, които вярват в тях, се наричат му’мини или мюсюлмани. Те стават общност на Мухаммед “алейхисселям”. Част от тази общност, правейки иджтихад във вярата, се раздели на седемдесет и три групи. Допуска се иджтихад в темите за делата, които не са ясно

посочени в Коран-и керим и хадис-и шерифите, или са посочени ясно, но техните значения не са били разбрани с иджма и безусловно. Никак не е джаиз да се прави иджтихад в нещата, засягащи вярата. Ако се направи и се сбърка, ще се получи голям грях, макар това да не е куфр. Седемдесет и две от седемдесет и трите групи на мюсюлманите са сгрешили именно тук, отклонили се от правия път и станали еретици. Те ще отидат в Ада като наказание за своите грешни убеждения, но тъй като са мюсюлмани, няма да останат вечно там. Ще излязат след като бъдат измъчени. Групата, която не се е отделило от пътя на Есхаб-и кирам в неясните знания, се нарича ехли суннет (сунити). Не е грях да се върши грешен иджтихад по отношение на разбиране на това дали дадено действие – което не е съобщено с иджма или безусловно – е халял или харам. Севаб е. Ето така се появили разликите в делата на четирите правилни мезхеба на ехли суннет, които имат една и съща вяра.

[В 36-о писмо от втория том на **“Мектубат”** е написано, че е задължително да се вярва в един закон, по отношение на който има консенсус в иджтихадите на четирите мезхеба; онези, които отричат, напускат исляма.

Мюсюлманите, които са по пътя на Селеф-и салихин **“рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”** се наричат **ехли суннет**. Еретиците, които не са сунити и които не харесват иджтихадите на сунитските учени по отношение на законите, които не са ясно посочени в нассовете, и интерпретират грешно тези нассове съгласно собствените си разбирания, претендирайки, че това е пътят на Селеф-и салихин, се наричат **силфийе** или **селефии** (салафии). Най-известните сред онези, които са изкарали този бид’ат, са Ибни Теймия и ухабиите. Те твърдят, че следват Есхаб-и кирам, но извличат грешни значения от Коран-и керим и хадис-и шерифите, на базата, на които хулят сунитските, истинските мюсюлмани.]

В хадис-и шериф се казва: **“Не наричайте неверници хората на ля иляхе илляллах (ехл-и ля иляхе илляллах, мюсюлманите). Този, който ги нарече кяфири, става кяфир самият той.”** Това означава, че когато един мюсюлманин се отдели от правия път на ехли суннет чрез интерпретиране на неясните нассове, отнасящи се до въпросите на вярата, които не са съобщени с иджма и безусловно, той не става кяфир, както и когато извърши голям грях.

Но ако отделилият се от ехли суннет не вярва в едно от ислямските знания, които са научени чрез теватур и наложителни, ще стане кяфир.” Същото е написано и на 377-а стр. на Ибни Абидин. В края на втората част на **“Хадика”** се казва: “Онзи, който приема хазрети Али за по-високопоставен от другите трима халифи, става шиит. Ако кълне Есхаб-и кирам – става мулхид.” Шиитът, за разлика от мулхида, е ехл-и къбле (мюсюлманин). Мулхидите днес се наричат още къзълбаши. Съвременните шиитите наричат себе си джаферии.

Както се вижда, ехли-и ля иляхе иллях, т.е. ехл-и къбле означава човек, който вярва в религиозните факти, които са известни чрез теватур (консенсус). Той не става кяфир заради еретичното си убеждение.

На 154-а стр. на **“Хадика”** се казва: “Не е задължително да се вярва в един хадис-и шериф, който е сведен от един човек, но ако значението му е съобщено чрез теватур (консенсус) – вярата в тази иджма става наложителна.”

На 69-а стр. в превода на **“Милел-нихал”** се казва: “Имам а’зам Ебу Ханифе и имам Шафи са казали, че човек от ехл-и къбле не става кяфир с вършене на грях. Учените от седемдесет и двете групи и техните последователи са ехл-и къбле. Тъй като грешат в процеса на тълкуване на неясните доказателства, които позволяват да се прави иджтихад върху тях, те не могат да бъдат наречени неверници. Тъй като не е допустимо да се прави иджтихад в тези религиозни знания, които са безусловни (наложителни) и които са били съобщени чрез теватур (консенсус), онзи, който не повярва в тях, ще стане кяфир, защото неверието в тях е равносилно на неверие в Расулюллах **“салляллаху алейхи ве селлем”**. Иман означава да се вярва в безусловните (известните) знания, които Расулюллах **“салляллаху теаля алейхи ве селлем”** е донесъл от Аллаху теаля. Куфр е да не се вярва в дори едно от тях. Всяка дума, всяко действие, което символизира неверие, дори да е казано или направено на шега или с нежелание, е куфр. Ако е направено под натиск или по погрешка, не е.”

В предговора на първата част на **“Ибни Абидин”** пише: “Думата философия има гръцки произход. Старото значение на думата е “Предаване на лични мисли – чрез тяхното маскиране като истини – чрез вкарване в употреба на примамливи и вълнуващи

слова за постигане на убедителност.” Философията е съвкупност от думи, които са привидно правилни, но реално – в болшинството случаи – грешни. Онези лични мисли, които не се опират на експерименти или изчисления, се наричат философски. Например, да се каже, че създанията не са сътворени от нищото и че така е било в миналото и така ще бъде и за в бъдеще, или че е проява на изостаналост да се вярва в Аллаху теаля и да се спазват халялите и харамите. В **“Ихйа-ул’улюм”** се казва: “Старогръцката философия – сама по себе си – не е наука. Сред онези, които са учили математика, геометрия, логика, биология и медицина има много хора, които са се отклонили към философията и изтъкнали собствени мисли и гледни точки по теология, т.е. за Аллаху теаля, Неговите качества, заповеди и забрани. Наред с това изучаването на аритметика, геометрия, биология, физика, химия и медицина е мубах. Полезно е да има специалисти в тези области. Те са необходими за укрепване на вярата, националния прогрес, за спокойствието и комфорта на народа, за джихада и за разпространението на исляма. Всички те са ислямски знания и именно в това е същността на цивилизацията, но – от друга страна – всички те биха се превърнали във философия ако започнат да се използват за разпространение на корумпирани мисли и мамене на младежта.” Както се вижда, изучаването на научни знания за обслужване на човечеството е полезно и носи севаб. Но е философия ако се учат за смушаване и тревожене на хората, нарушаване на човешките права, експлоатиране на хората и разваляне на техните вяра и морал. Това е харам. Науките, които са наложителни или забранени за изучаване са обстойно написани в книгата **“Хадика”**. Тази част е добавена към арабската книга **“Хулясат-ут-тахкик фи хукм-ит-таклид вет-телфик”**, която е публикувана в Истанбул.

На 377-а стр. от петия том на **“Фетава-и Хиндийе”** се казва: “За всеки е фарз да научи знанията за вярата и нещата, които трябва да практикува или отбягва, както и познанията на професията, с която печели своето препитание. Научаването на повече от това не е фарз, но е севаб. Ако не ги научи, няма да е извършил грях. Също така, севаб е да се научат онези клонове на знанието – като астрономия, например – които са в помощ на знанията, чието научаване е фарз. Онзи, който тръгне да учи само хадис – без

да има знания по фъкъх – ще фалира. Изучаването на знанията по келям, в повече от необходимото, не е позволено, защото става причина за разпространение на бидати и фитнета. Садр-ул-ислям Ебул-Йуср казва: “В някои от книгите по келям и тевхид забелязах философски знания. Към тях се отнасят книгите на Ибни Исхак Кинди Багдади и Истикрари. Това са еретици, отклонили от истинския път на исляма. Не е допустимо да се четат книги от този род [преди да са научени ехли суннитските знания]. Същото важи и за книгите на еретиците мутезилити – като Абдул-Джеббар Рази, Ебу Али Джуббаи, Кяби, Неззам Ибрахим бин Йесар Басри и неговият ученик Амр Джахиз –, те са пълни с корумпираните мисли на древните елински философи. Четенето на подобни книги е вредно за младежта. Същото се отнася и за книгите на еретиците муджесимите – на Мухаммед бин Хисум, например –, които са най-лошите сред всички бидатчийски течения. Ебул Хасен Еш’ари в първия период от своя живот е бил мутезилит и е написал много книги, за да разпространи тази вяра. След като Аллаху теаля го е насочил по правилния път, той е написал книги, критикуващи предишните идеи. Онези, които са в състояние да отсеят вредното, могат да прочетат и предишните му книги. Учените от шафитския мезхеб са взели знанията по келям (вяра) от книгите на Ебул Хасен Еш’ари. Произведенията на Ебу Мухаммед Абдуллах бин Саид, разясняващи тези книги, са изцяло безопасни. Казано накратко, не бива да се позволява на младежите да четат книгите на древногръцките философи. Могат да го направят след като изучат вярата на ехли суннет.” Тук приключва преводът от “Хиндийе”. Такъв е случаят с революционните писания на убития през 1368 [1949] г. Хасен-ел-Бенна (египетски безмезхебник, основател на “Джемаат-ул-муслимин”), с вредния тefsир “Физилял-ил-Кур’ан” – и останалите книги – на Сеййид Кутб, някои книги на Мухаммед Съддък хан (индийски ухабия), книгите на Мевдуди, Хамидуллах и починалия през 1359 [1940] г. алжирец Ибни Бадис (всички те са реформисти). Онези, които искат да научат исляма, не бива да четат подобни еретични книги.]

Когато човек изпадне в съмнение (не може да разбере или не знае точно как да повярва) относно нещо, което е от исляма, трябва да си каже: “Вярвам в това, в което Аллаху теаля и Него-

вият Пророк са искали да кажат” и веднага да потърси ислямски учен, който да разсее съмненията му. Той трябва да потърси и намери благословен човек, който да е надежден по отношение на знанията, привързан към религията, интелигентен, евлия, притежател на таква, познаващ тънкостите в религиозните учения и способен в разрешаване на проблемите. Когато отговорът на един такъв човек отстрани съмнението му, той трябва да повярва по указания начин. Да се търси такава личност е фарз. Не бива да се оставят нещата на случайността, а да се започне с търсенето веднага. Ако не може да намери или се намери, но не може да се отърве от съмнението, трябва да се каже: “Вярвам в това, в което Аллаху теаля и Неговият Пророк са искали да кажат” и да се моли Аллаху теаля за отстраняване на съмненията. Ето защо намирането на такава личност – която е в състояние да разреши проблемите – във всеки един град е фарз-и кифайе. Трябва да е налице ислямски учен, който да е в състояние да се изправи с научни и философски доводи срещу клеветите на философите, да посрещне с научни методи възраженията на псевдоучените, да опровергае грешните твърдения на неверниците с писания – като посочи изопачените части на техните книги –, да гаси огъня на фитнето и развалата, подбудени от еретиците, да е наясно със световната история, да притежава солидни математически познания и да е проникнал в дълбините на ислямските науки. Ислямските държави възпитаваха подобни учени. Ако такъв духовник липсва, ислямът се превръща в играчка в ръцете на невежите. Те започват да пишат своеволни книги по религия, които, от своя страна, превръщат новите поколения в неверници. За да се вкорени ислямът в една държава, трябва – преди всичко – да се възпита истински ислямски учен. Ако такъв липсва, трябва да се положи старание за разпространение на книгите на сунитските учени. Ако не се направи и това, невежите ще се замаскират като учени в исляма, ще публикуват книги и списания, изнесат речи, проповеди, лекции и конференции, с които ще откраднат вярата на народа. Без дори да усети някой, ислямът ще изчезне. [**Шерефул инсан бил иман вел-едеб, ля бил мал вел хасеб.**] Т.е. честта и ценността на един човек се мерят с неговите знания и благоприличие, а не с неговите собственост и потекло (бащи, деди)!

В частта “керахийет” на книгата “**Беззацийе**” се казва: “Ако човек, който е порядъчен в своите ибадети, изпитва страх от губене на иман и казва: “Имам много грехове, ибадетите не биха ме спасили!”, това показва, че има силна вяра. Онзи, който се съмнява дали ще продължи да вярва в исляма или не (липсва ясна убеденост в исляма), става кяфир. Но ако не харесва това съмнение (което идва в него (от нефса, шейтана и лошите приятели) и го отрича) – става ясно, че е му’мин.”

[Ибни Абидин – в раздела за вероотстъпника – казва: “Има пет групи неверници: Дехрийе, Сеневийе, Фелясифе, Весенийе и Ехл-и китаб (хора на писанието). Първите четири категории са неверници без писания, т.е. те нямат небесна книга.” Брамините, които в днешно време са разпространени из Индия, и последователите на будизма, основан от Буда Гуатама (поч. 542 г. пр. Хр.) чрез изопачаване на брамизма, са весении, т.е. идолопоклонници. В тези религии се забелязват ценни знания, извлечени от книгите и думите на предишните пророци. Брахманизмът и будизмът, подобно на християнството, са покварени и променени форми на истинските религии на древни пророци “алейхимусселям”. Мазхар Джан-и Джанан “куддесе сиррух” в своето четирнадесето писмо казва: “Когато Аллаху теаля е създал хората, той е изпратил и в Индия книга на име “**Бид и Вида**” чрез ангела Бирмиха [или Брахма]. Книгата се е състояла от четири раздела. Учените на онова време са изкарали от нея шест мезхеба и разделили хората в четири групи, наречени джукии. Всички те са вярвали в единството на Аллаху теаля, че Той е създал човека, в Съдния ден, Дженнета, Дженнема и тасаввуфа. След дълго време са били изпратени и други пророци. В нашите книги няма никаква информация за тях. С течение на времето хората деградирани. В памет на душите на техните пророци, евлии и ангели те изваяли скулптури и икони, пред които започнали да изпълняват поклон доземи, за да спечелят техните застъпничество и помощ [, но не са мушрици, а ехл-и китаб.] Идолопоклонниците в Арабия [и християните] не са като тях. Те приемат идолите за създатели. Искат всичко от тях – приемайки ги за божества – и им се покланя доземи,. [Това ги прави политеисти.] Брамините, от друга страна, им се молят за застъпничество. Ето защо еретичните брамини, живели преди Мухаммед “алейхисселям”, не могат да бъ-

дат класифицирани като кяфири. Сега обаче положението е друго: Всички хора са длъжни да повярват в Мухаммед “алейхисселям”, т.е. да станат мюсюлмани. Днес, всички онези, които не са мюсюлмани, са неверници. [Сихите в Индия (привържениците на индуса сектант Баба Нанек) са неверници. Този човек – смесил исляма с браманизма – е починал през 946 [1539] г.] Сеййид Шериф Джурджани “рахметуллахи алейх” в третата глава на последната част от **“Шерх-и мевакъф”** казва: “Онзи, който не вярва в пророчеството на Мухаммед “алейхисселям”, става кяфир. Евреите, християните, брамините и будистите – сред всички останали неверниците – вярват в други пророци “салевадуллахи теаля в теслиматуху алейхим еджма’ин”. Те четат небесните книги, които са били разкрити на тези пророци и изопачени с времето. Тъй като не се кланят на тези пророци, те са назовани “неверници с писания”. Дехрийе (материалистите, атеистите) не вярват и в Аллаху теаля, казват, че всичко се е появило чрез природните сили, че няма създател и че всичко – с течение на времето – се променя.” Огнепоклонниците са сеневи. Те вярват в два бога, а идолопоклонниците – в множество. Всички те са неверници без писания, защото не вярват в един пророк и не четат небесна книга. Комунистите и масоните са атеисти и спадат към дехриите. Брамините, будистите, евреите и християните, бивайки неверници с писания, с течение на времето стават мушрици. Днес на земята има една непроменена и истинска религия и това е ислямът, донесен от Мухаммед “алейхисселям”. Аллаху теаля е обещал, че – до края на света – ще опази тази религия от промяна.

Почитането на човешка снимка или статуя се извършва с нейното поставяне на високо място, заставане пред нея, прекланяне, правене на седжде и изричане на похвали. Това, от своя страна, се прави по две причини:

- 1) Почита се, защото символизира някакъв наставник, баща, ръководител, пейгамбер, велия или друг човек, който е служил на религията и народа. В този случай не се вярва, че той притежава божествено качество, а се приема като създание на Аллаху теаля. Чрез тези актове – имитирайки другите – се показва уважение към него, в израз на обич. Това не е куфр, но е харам. Онзи, който не вярва, че е харам, напуска исляма. Зачитането на картините на неверниците е куфр (неверие).

2) Куфр е да се уважава снимка, икона, кръст, звезда, слънце или крава, вярвайки, че притежава божествено качество, например, че създава и прави каквото пожелае, и дарява болните с лек. Това е ширк и прави човека мушрик. Това уважение е вид поклонение. Въпросните снимки, статуи и подобни неща се превръщат в сани (идоли). Християните стават политеисти, защото вярват, че Исус е Божият Син и че ангелите са Негови дъщери, и се покланят на статуи на момчета и момичета. Привържениците на сектите на Варнава и Арий – тъй като не притежават въпросната еретична вяра – не са политеисти, а хора на писанието. Но тъй като не вярват в Мухаммед “алейхисселям”, те също са неверници.]

КАЗА И КАДЕР (СЪДБА)

Шестото условие на имана е да се вярва в казата и кадера. Това е въпросът, който много често занимава умовете на интелегентните хора. Причината за тези обърквания е непознаването на тяхната същност. Ако бъдат проумени добре, никой интелегентен човек не би изпаднал в съмнение и би укрепил своята вяра.

Създателят на всички светове знае всичко, което е създал и ще създаде от изначалността до безкрая, всичко и в едно и също време, от частицата до Арша, било то материално или не. Той знаеше всичко още преди да ги създаде. Всяко същество има две битиета. Едното е в знанието, а другото е материалното му съществуване навън. Имам Газали “рахметуллахи алейх” е описал това със следния пример: Един инженер – най-напред – планира формата и всички детайли на сградата, която ще построи, в своето съзнание. После начертава този образ на хартия и дава проекта в ръцете на майсторите. Те, от своя страна, пристъпват към изграждане на зданието според плана. Планът, начертан на хартия, показва съществуването на сградата в знанието и нейната форма в съзнанието. Това битие се нарича “битие в знание”, “битие в ума” и още “въображаемо битие”. Сградата, която е изработена от дървен материал, камъни, тухли и хоросан е нейното съществуване навън (в материалния свят). Образът, който архитектът е изрисувал в съзнанието, (т.е. знанието му относно този образ) е кадърът на сградата.

Тъй като знанието за казата и кадера е сложно, четенето за него може да отвори път за грешни мисли, заблуждаващи идеи и илюзии. Ето защо нашите големци в религията са описали това знание по различен начин, за да могат хората, които четат или слушат тези определения, да разберат поне едно от тях, да се възползват и опазят от съмнения.

Кадерът е знанието на Аллаху теаля в изначалността относно нещата, което ще създаде за в бъдеще. Аллаху теаля създава всичко със Своите сила и знание. Ето, кадерът (съдбата) е това знание.

Кадерът е връзката на качеството “знание” на Аллаху теаля с Неговите създания преди тяхното сътворяване. В своето тринадесето писмо Мазхар Джан-и Джанан е обяснил казата и кадера по много добре начин.

Ехли суннет вел джемаат вярват в кадера и са казали, че това е едно от условията на вярата. С други думи, обяснили са, че който го отрича, няма да е повярвал (няма да се брой за мюсюлманин).

Съдбата е от Аллаху теаля, добра, лоша, сладка или горчива. Защото кадер означава да се създава това, което се знае.

[Думите каза и кадер се използват взаимнозаменяемо. Каза се използва вместо кадер.]

Великият учен имам Бегави казва: “Знанието за каза и кадер е от тайните, които Аллаху теаля е скрил от Своите раби. Той не ги е разкрил дори на най-приближените мелякета и пророците, притежатели на религии “алейхимусселям”. Това знание е като безбрежен океан. За никого не е позволено да се гмурне тук и да говори за съдбата. Ние трябва да знаем само толкова: Аллаху теаля създава хората. Едни са шакии, ще отидат в Ада, а други саиди – ще отидат в Рая. Когато един човек е попитал хазрети Али относно съдбата, той е казал: “Това е тъмен път. Не поемай по него!” Когато го попитал отново, той отвърнал: “Това е дълбоко море!”, а за трети път: “Съдбата е тайна на Аллаху теаля. Той е скрил това знание от теб!”

КНИГИТЕ ПО ТЕФСИР И ХАДИС-И ШЕРИФИТЕ

Тези писания на истинския ислямски учен сеййид Абдулхаким Ефенди “рахметуллахи алейх”, чрез които е отговорил на

едно писмо, дават знание за същността на тефсира и хадис-и шерифите, и възхваляват учените в исляма.

Господине, в началото на Вашето писмо сте написали, че ислямските учени са казали: “Знанията, които мюсюлманите трябва да научат, се наричат улюм-и ислямийе.” Това знание, което ислямът повелява, е било разделено на две части от Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”, който е казал: “**Ел-илму илман, илму ебдан и илму едйан.**” Първата част са улюм-и наклийе, т.е. религиозните знания, а втората – **илм-и аклийе**, т.е. природните науки. Реформистите в религията назовават научните знания **рационални**, а религиозните **схоластични**.

[За да заблудят младежите, неверниците казват: “Религиите са измислени от хората. Най-напред се е появила идеята за тотемизма, после политеизма и накрая за монотеизма, като по този начин религиите са възпрепятствали развитието на науката и цивилизацията.” Те клеветят исляма и изричат долни лъжи. Изкарват научните знания от исляма и полагат усилие за представяне на исляма като нещо различно и дори враждебно настроено срещу тях. Стараят се да втълпят идеята, че научният прогрес е възможен само ако се обърне гръб на исляма. Разумните хора, които са чели книгите илмихали и осъзнали важността, която ислямът отдава на науката, не биха повярвали в подобни лъжи.]

Религиозното знание е онова, което носи мир и щастие в този и отвъдния свят. То също се разделя на две части: **улюм-и алийе**, т.е. напреднали религиозни знания, и **улюм-и ибтидаийе**, т.е. помощни науки. Напредналите науки са осем:

1 – **Тефсир**.

2 – **Усул-и келям** – Това е клонът на знанието, който обяснява как се извличат знанията по келям от свещените айети и хадиси. Този клон е ясно обяснен в “**Хадика**”.

3 – **Келям** – Науката, която обяснява Келиме-и шехадета и шестте основи на вярата, свързани с него.

4 – **Усул-и хадис** – Това е клонът на знанието, който учи за видовете хадис-и шерифи.

5 – **Илм-и хадис** – Учи поведението, словата и състоянията на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”.

6 – **Усул-и фъкъх** – Обяснява начина на извличане на фъкъхските знания от свещените айети и хадиси. Книгата по усул “**Менар**” е добре известна.

7 – **Фъкъх** – Учи за ефал-и мукеллефин, т.е. за заповедите, които трябва да бъдат направени или избягвани физически, и за мубахите. Това знание се дели на четири части: Ибадат, мунакехат, му’амелят и укубат.

8 – **Илм-и тасаввуф** – Обяснява нещата, които трябва да бъдат направени или избегнати със сърце и начините за очистване на сърцето и душата. Нарича се още илм-и ахляк или илм-и ихляс.

За всеки мюсюлманин е фарз-и айн както да научи – от тези осем клона на знанието – темите по келям, фъкъх и ахляк, които са му необходими, така и да ги предаде на своето семейство. Онези, които не сторят това, ще са извършили голям грях и ще отидат в Ада, където ще горят. А онзи, който не отдава значение на тяхното научаване, напуска исляма. Научаването на повече, отколкото е нужно от тези три науки, заедно с другите пет и природните знания, е фарз-и кифайе. В “**Беззаййе**” се казва: “След като се наизусти една част от Коран-и керим, трябва да се пристъпи към научаване на фъкъх, тъй като наизустяването на целия Коран-и керим е фарз-и кифайе, а изучаването на необходимите фъкъхски знания е фарз-и айн. Мухаммед бин Хасен Шейбани “рахметуллахи теаля алейх” е казал: “Всеки мюсюлманин трябва да научи двеста хиляди въпроса по фъкъх, отнасящи се до халяла и харамата. Най-ценното поклонение – след фарзовете – е ученето на илим (наука) и фъкъх.”

[В “**Хадика**”, изяснявайки вредните знания, забранени от исляма, се казва: “Фарз-и айн е да се изучат знанията по келям толкова, колкото да се научи вярата, съобщена от учените на ехли суннет, да се докаже с логика и ислямски доводи и да се обясни на еретиците и безверниците. Изучаването на повече от това е необходимо само за ислямските учени; за другите хора не е джаиз. Да се научи в повече от това – с цел да се помогне на религията – е фарз-и кифайе, но е допустимо единствено за онези разумни учени, които работят в името на доволството на Аллаху теаля. Ако другите научат повече, могат да се отклонят в ерес. [И да станат зъндъци – коварни врагове на исляма.] Имам Шафи “рахметуллахи теаля алейх” е казал: “В сравнение със заниманието с илм-и

келям и изпадането в заблуда (като следствие от това), вършенето на голям грях е нещо незначително.” Ако този съвет се отнася до илм-и келяма от времето на имам Шафи, то би трябвало да се осъзнае колко опасно и забранено е да се четат днешните книги по религия, които са написани от невежи духовници, опиращи се на своите тъпоумие и илюзии. По този повод имам Шафи е казал: “Ако хората бяха проумели колко вредно е заниманието с илм-и келям, преди да се научи вярата на ехли суннет, биха бягали от него така, както бягат от лъвовете.” Сега има увеличение в броя на хората, които пишат книги по келям със собствени мисли. Тези книги са пълни с ширк и ереси. Имам Ебу Юсуф е казал: “За онези, които се занимават с илм-и келям, не е допустимо да станат имами.” В една от фетвите на “**Беззайийе**” се казва: “Повечето хора, които се занимават с илм-и келям, стават зъндъци.” Що се отнася до знанията по фъкъх, т.е. за фарзовете и харамите: те са фарз-и айн за всеки мюсюлманин. Изучаването на повече от това е фарз-и кифайе и е голям севаб; няма нищо лошо в това. Тук приключва преводът от “**Хадика**”. Днес е модерно да се пишат религиозни книги въз основа на недостатъчни знания и еретични мисли. Тези произведения ги кичат с лъскави имена като “Превод на Корана” или “Тайните на Корана” и ги предлагат на младежите. Казват, че трябва да се четат само тези книги, с което възпрепятстват изучаването на правилните религиозни знания, съобщени от ехли суннитските учени. Такива хора се наричат **зъндъци** и въвличат мюсюлманите в ерес и гибел. За да бъдем истински мюсюлмани, трябва да четем книгите **илмихали**, написани от благочестивите мюсюлмани.]

Изучаването на тези осем клона на напредналите религиозни знания изисква усвояването на дванадесет инструментални науки, които са помощни. Това са: сарф, нахв, китабет, иштикак-и кебир, люгат, метн-и люгат, беян, ме’ани, беда, белягат и инша. Тези неща са написани на 328-а стр. от “**Хадика**” и на 329-а стр. от “**Берика**”. Следователно клоновете на ислямските знания са двадесет.

За ставане на ислямски учен е необходимо да се научат осемте клона на напредналите религиозни знания, заедно с техните фини подробности, и да се присвоят – колкото е необходимо – научните знания. Ислямските учени са две групи: Първата група са има-

мите в исляма, които са муфессирин-и изам, мухаддисин-и кирам, Мутекеллимин, Мутасаввъфин и Фукаха-и фихам “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”. Всяко тяхно слово е обяснение на Коран-и керим и хадис-и шерифите. Всичко, което казват, е неопровержимо, непроменимо и абсолютно вярно.

Под “муфессир” не се разбира човек, който пише книга по тефсир. Това е личност, която разбира волята на Аллаху теаля от Неговото слово. В категорията тефсир се включва само онази информация, която идва от Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” и се предава от Есхаб-и кирам “ридвануллахи теаля алейхим еджма’ин”, после от Табиин, Тебе-и табиин и после от подобни надеждни и ценни хора и стига до онези, които пишат книгите по тефсир – и да бъдем по-точни, – до учените по фъкъх и келям. Всяка информация, различна от тази, не може да бъде наречена тефсир, а те’вил. Те’вил е извличане на съвместимия с исляма смисъл сред различните значения на една дума. Правилността на те’вилите се измерва на базата на тяхната съпоставимост с тефсира. Ако те’вилят съвпада с тефсира – може да се вземе, ако не съвпада – изхвърля се. Ислямските учени са казали така. Тези, които са писали книгите по тефсир, са приели тефсирите в тях като тефсири, а те’вилите – поради тяхната съвместимост с тефсирите – като тефсири по меал (смисъл).

Част от книги по тефсир, които са различни от тези, предават те’вилите на Коран-и керим. Това означава, че те не са тефсири; не съобщават волята на Аллаху теаля. Тефсирите на Шейх-и екбер и Неджмеддин “рахметуллахи теаля алейхима” са те’вили. Те не могат да бъдат доказателства за знанията по келям и фъкъх, които са основните знания на религията.

Втората група ислямски учени са тези, които са различни от гореспоменатите улеми по тефсир, хадис, келям, тасаввуф и фъкъх. Те не се приемат за муджтехиди в исляма. Думите им не могат да послужат като доказателство за или против нещо.

Тези, които обясняват основите на исляма, са учените от първата група. Те са извлекли всички свои знания от Коран-и керим и хадис-и шерифите. Те са научили значенията за свещените айети и хадиси от Есхаб-и кирам; не са казали нищо от само себе си. Те – тъй като са по пътя на Есхаб-и кирам – носят името ехли суннет вел джемаат.

Във фъкха има четирима учени (имами), които са притежатели на мезхеб. Вътре в тези мезхеби – наред с мезхеб имамите – има учени, които са достигнали до великата степен, наречена мужд-техид-и фил-мезхеб (муджтехид в мезхеб). Това са: имам Мухаммед и имам Ебу Юсуф в ханефитския; имам Невеви, имам Рафи и имам Мухаммед Газали в шафиитския мезхеб... и подобни на тях улеми. Иджтихадите на всички други са всъщност като иджтихади на тези (муждтехид-и фил-мезхеб) имами, защото се приемат само ако има съвместимост между тях. Ако няма – ще се адаптират към тях, ако е възможно. Ако не е, ще се отдръпне ръка от тях, защото религиозните основи не се градят на тяхна база. Относно въпроса “Дали пасват или не?”; Това може да бъде разбрано само от онези, които имат по-високи познания и по-дълбоко разбиране от собствениците на тези нови иджтихади; т.е. това са ислямските учени, образовани от тези велики имами – учените, които обичат и съблюдават своята религия, и са високо ценени по цял свят. Шемседдин Сехави, чието име е споменато във Вашето писмо, е без съмнение извън този кръг. Книгата “Ел-мекасид-ул-хасене” също не се счита за една от важните книги по религия. Същинският критерий тук са ценните ислямски книги. Ако една книга е в съгласие с тях, приема се. Ако не е, прави се всичко, за да бъде адаптирана към тях. Ако не може и така – дърпа се ръка от нея и отговорността се оставя за автора. Тефсирите, които са изградили основата на исляма, не могат да бъдат отричани и критикувани с подобни писания. Той (споменатият човек) казва, че има много малко хадис-и шерифи за меляхиме [т.е. голяма война, борба], муртекибе и мунтезире [и двете означават да се чака, да се очаква. Тези три науки преподават методите за предварително оценяване на резултатите от войната]. Това заслужава да бъде обсъдено! Не е важно дали хадисите са малко или много на брой. Ако е хадис, достатъчен е и един, защото трябва да се вярва във всичко, което идва от Мухбир-и садък “салляллаху алейхи ве селлем”. Дали нещо е малко или много се оценява с някаква мярка. Каква е мярката тук? Ценните сборници с хадис-и шерифи съдържат повече свещени хадиси по тези въпроси, отколкото за други.

Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал много неща на Хузейфет-ибни Йеман, които е трябвало да останат в тайна.

Тази личност и Ебу Хурайра “радияллаху анхума” са казали: “Сервер-и алем “салляллаху алейхи ве селлем” ни информира за всички събития, които са се случили и ще се случат от създаването на света до деня, в който всичко ще бъде унищожено. Ние оповестихме на хората за онези от тях, които е джаиз да бъдат казани. Не казахме нищо за онези, които трябва да се пазят в тайна.” Може би не всичко от това, което е оповестено, е стигнало до нас. Хадис-и шерифите, които не са достигнали до нас, не могат да бъдат приети за несъществуващи. Заедно с това, книгите за меляхиме не са сред онези, които формират основата на религията. Те учат за нещата, които трябва да се избягват. Тези книги съдържат преувеличения. А и без това стабилността на исляма не се мери с коректността на книгите за меляхиме, за да може грешките в тях да се считат за недостатъци на исляма. Тези книги са като книгите по история; няма как да са другояче.

Вие пишете, че Сехави е рекъл: “Имам Ахмед е казал, че трите книги са неоснователни!” Този Ахмед не би трябвало да е имам Ахмед бин Ханбел “рахматуллахи теалья алейх”, защото такъв велик имам не би могъл да каже отведнъж, че трите книги са неоснователни. Практиката на тези големи учени се състои в дефиниране на съмнителните части на една книга (отсяване на стабилното от съмнителното); те не казват, от раз, че цялата книга е грешна. Заедно с това, тъй като книгите по меляхим и мегази (история на войните) не са сред ценните книги на исляма, изявлението “Не приема никакви истински хадиси за меляхим” е без абсолютно никаква стойност. Бихме искали да добавим още, че ако някой не приема дадено нещо, това не показва (доказва), че то реално не съществува. Нещата, които не съществуват, не могат да бъдат доказани – и без това –, защото нямат свидетел, който да показва тяхното небитие.

Според Сехави имам Ахмед “рахметуллахи теалья алейх” е казал, че “**Тефсир-и келби**” е грешен от край до край. Както споменахме и по-горе, “**Тефсир-и келби**” не е от основните книги на исляма, нито пък тефсирът “**Мукатил**”.

По-горе сте написали, че Шевкани е казал, че тефсири на софийе (тасаввуфските учени) – като “**Тефсир-и Хакайък**” – не са тефсири! Информацията, която изложихме, се отнася и за този случай. Трябва да посочим – наред с това –, че големците на со-

фиййе-и алиййе не са писали нищо в името на тефсира. Това, което са писали, са го нарекли те'вил. Учените са казали, че илхамите, които са дошли в техните чисти умове, биха могли да бъдат знанията, които Аллаху теаля е искал да каже. Техните думи се отнасят до съвестта – дали да се вярва в тях или не е оставено на съвестните хора – и не могат да служат като доказателство за другите. Т.е. те не могат да бъдат доказателства в областта на вярата, делата и поклоненията. Само онези, които ги познават и са на техните високи степени, могат да разберат тези състояния. Онези като Шевкани са много далеч от тези степени и затова неговите изказвания не могат да служат като контра доказателство. Вие казвате: “Биха могли да са батънитски тефсири.” Ако с думата “батъний” се визира батънитския мезхеб, то за него се знае, че е в ерес. Ако са визирани батънитските учени, то това изявление трябва да бъде плеснато в лицето на притежателя му.

[Книгата на Шихристиани “Милел-нихал” е публикувана на арабски език в Египет, Индия и Лондон и е преведена на латински, английски и други езици. На турски е била преведена от Нух бин Мустафа “рахметуллахи теаля алейх”. На 43-а стр. от този превод е написано така: “Шиитската секта се състои от двадесет групи. Осемнадесетата от тях е групата на исмаилитите. Тя се нарича още батъниййе, защото те казват, че: “Както Коран-и керим има захирски (ясни) значения, така има и батънски (скрити, тайни). За нас са нужни батънските знания, а не захирските. Това твърдение е проява на неверие и ерес, защото те не вярват в нито една дума на ислямските учени.” Тези хора дори не бива да се наричат шиити. Най-широко разпространената шиитска група днес в Иран и Индия е имамитската, която нарича себе си джаферитска. Днес, когато се каже “шиит”, се има предвид имамитската група.]

На едно място в писмото Ви е написано, че Шевкани е казал: “Тефсирът на Ибни Аббас не е никакъв тефсир!” Трябва да се знае, че такава книга няма. Абдуллах ибни Аббас “радияллаху анх” не е написал нито една книга. Той е присъствал на ценните беседи на Сервер-и алем “салляллаху алейхи ве селлем”, видял е Джебраил “алейхисселям” и е станал известен като един от най-учените сред Есхаб-и кирам “алейхимурридван”. Както е обяснил някои хадис-и шерифи, така е обяснил и някои свещени айети.

Възползвайки се от тези възвишени обяснения, учените по тефсир са украсили своите книги. Ислямските учени са признали с консенсус, че тези тефсири са на много високо ниво. Това изявление на Шевкани изисква корекция и за целта е нужно познаване на фините правила на науката усул-и хадис – една от високите ислямски науки. Не е известно обаче дали Шевкани е достигнал до тези степени, защото ако беше така, не би казал нищо несъвместимо с методите на големите учени.

Що се отнася до тефсира на Салеби, т.е. тефсира **“Кешф-убеян”**, трябва да вземем под внимание посочените по-горе обяснения. Такъв е случаят и с тефсира **“Вахиди”**.

Земахшери принадлежи към групата му’тезиле. За разбиране на волята на Аллаху теалю – четейки неговия тефсир **“Кешшаф”** – е нужно да се има предвид – за пореден път – горното обяснение. Но тъй като Земахшери е на най-високата степен на ислямските учени в знанието белягат – който е съществен фактор за доказване на това, че Коран-и керим е чудо – сунитските учени по тефсир са цитирали от него, когато са описвали красноречието на Коран-и керим.

Що се отнася до Кадъ Бейдави **“беййедуллаху веджхех”** [нека Аллаху теалю да освети лицето му]; той е достатъчно велик, че да заслужи своето име и молитвата (прикрепена към него). Той е короната на муфессирите и е достигнал до най-високата степен в познанието на тефсира. Той е авторитет във всяка професия; водач във всеки мезхед и лидер във всяка мисъл. Той е специалист във всяка наука, авторитет във всеки метод, достоверен и велик както според ранните, така и според по-късните учени. Да се каже, че в тефсира на един такъв голям учен има мевду хадис, е проява на голяма дързост. Това е равносилно на отваряне на голяма пропаст в религията. Би било на място ако лумнат в пламъци езикът, който произнася тези слова, сърцето, което им вярва, и ушите, които ги слушат. Дали този велик учен не е успял да отсее мевду хадисите от сахихите? Какво да кажем за онези, които биха отговорили положително? Или го е направил поради липса на стабилна вяра или страх от Аллах до такава степен, че да не обръща внимание на тежките наказания, които нашият Пророк **“салляллаху алейхи ве селлем”** е съобщил за извършителите на това? Би било толкова долно и грозно да се потвърди това. Тъй

като дебелината глава на онзи, който казва това, не побира тънките значения в тези хадис-и шерифи, той не намира друг изход, освен да ги нарече “мевду”. Щом е налице повод, нека да разясним мевду хадисите:

Думата “мевду” има две значения: речниково и терминологично [характерно за съответната наука]. С други думи, има смисъл, даден от науката усул-и хадис. Речниковото значение на думата е “нещо, което е поставено някъде по-късно, т.е. измислено”. Т.е. слово, което не е било изречено от благословената уста на Сервер-и алем “салляллаху алейхи ве селлем”, а е измислено (с клеветническа цел) от зъндък, лицемер или лъжец, и е наречено “хадис”. Има два начина за разбиране на това. Първият начин е чрез потвърждение от страна на Фахр-и Расул “салляллаху алейхи ве селлем” – собственикът на свещения хадис –, т.е. той трябва да каже: “Това не е моят хадис-и шериф! Не го казах аз!” Вторият начин е чрез разбиране на отсъствието на този мевду хадис сред свещените хадиси, записани от онези, които ежесекундно са били до нашия Пророк “салляллаху алейхи ве селлем” – и обръщали голямо внимание на всички негови слова, състояния и нрави – от първият ден на пророчеството му до деня, в който е удостоил с присъствието си ахирета. Видно е, че този втори начин също не може да се приложи. Следователно, как едно слово – в този смисъл на нещата – би могло да се определи за мевду? Никой не би обърнал внимание на подобно твърдение.

От началото на пророчеството на Сервер-и алем “салляллаху алейхи ве селлем” до неговата смърт всички думи, произнесени от благословената му уста, всички бездействия или действия са все хадиси. Описвайки науката хадис, ислямските учени са казали: “Наука, която се занимава със словата и състоянията на Пророка “салляллаху алейхи ве селлем”.

Има една друга наука на име усул-и хадис, чиито методи служат за класифициране на видовете хадис-и шерифи. Различни и подробни обяснения, определения и спецификациите на многобройните видове хадиси – като мутеватир, мешхур, сахих, хасен, мерфу’, муснед, мурсел, даиф [слаб], мевду и още много други – запълват книгите. Всеки от тях има условия. Тази обширна информация е характерна само за великите учени “рахметуллахи

теаля алейхим еджма'ин", достигнали до степента на ижтихад в науката усул-и хадис.

Науката хадис е съвсем различна. Когато някой муджтехид в науката усул-и хадис докаже, че един хадис е мевду, това не означава, че всички останали учени на тази наука са длъжни да го нарекат и приемат за мевду. Муджтехидът, който казва "мевду" за даден хадис-и шериф, който не отговаря на условията, които той смята за необходими, за да стане сахих, всъщност иска да каже следното: "Той е мевду според правилата на методите в моя мезхеб." Това не означава, че не е слово на Сервер-и алем "салляллаху алейхи ве селлем". С други думи, той иска да каже: "Това изявление, за което се казва, че е хадис-и шериф, според мен не отговаря на условията, необходими за ставане на хадис-и шериф." Това, че според един учен не е, не означава, че не наистина не е хадис-и шериф. Когато друг учен в тази област открие необходимите условия, той казва, че е хадис и че не е мевду. Следователно изявлението на Шевкани "Хадисите в някои тефсири са мевду" не ги прави такива.

Тефсирът "Ебуссу'уд" е взет от тефсири на Бейдави и Земахшери, и от "Тефсир-и кебир". Ваше височество не сте споменали за "Тефсир-и кебир". [Този тефсир – написан от Фахреддин Рази – се нарича още "Мефатих-ул-гайб". Състои се от тринадесет тома.]

Изявлението, че тефсири, съобщени от селеф-и салихин, не са надеждни, изобщо не е вярно. Доказателството, което той изтъква, за да обясни, че някои хадиси са мевду, излага – според науката муназара – собствената му грешка. Що се отнася до това, че определя за "мевду" хадисите, съобщаващи достойнствата и ценностите на сурите в Коран-и керим... на това не може да се отговори с друго, освен с "Ля хавле..."

Да, зъндъците са измислили някои твърдения в името на хадисите, но учените на ехли суннет са ги идентифицирали и отхвърлили. Днес в религиозните книги няма нито едно от тях.

Тефсири "Хазин" [който носи името "Любаб-ут-те'вил фи ме'анит-тензил" и е написан от Аляуддин Багдади] и "Рух-ул-беян" са по-скоро проповеднически книги. Съдържащите се в тях хадиси могат да бъдат – най-много – заиф. Тези хадиси са ценни ако информират за достойнствата и севабите на поклоненията.

Основните познания по религия не могат да бъдат взети от тези тефсири. Такива книги не са доказателства за основите на исляма. Книгите за вааз и хутбе и книгите на онези, които са на ниските степени в тасаввуфа, са като речите и конференциите. В тях не се търсят доказателства. Ето защо те могат да съдържат всякакви хадиси, освен мевду. В книгите по келям – които са в основата на исляма – само силните хадиси-и шерифи могат да послужат за доказателства. В книгите по фъкх, от друга страна, всички хадиси, освен ехад, слабите и мевду, служат за доказателства. Ибадетите, за които в слабите хадиси е съобщено, че носят много севаб, могат да бъдат изпълнени. Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” – в частта за абдест дуите – е написал, че изпълняването на ибадети, базирайки се на мевду хадиси, е харам, а може би и куфр.

Джеляледдин Суюти “рахметуллахи теаля алейх” – авторът на книгите “Джами-ус-сагир” и “Джами-ул-кебир” [големи сборници с хадиси] – е достигнал до степента на имам в науката хадис. Нито в неговите, нито в книгите на имам Мухаммед Газали “рахметуллахи теаля алейх” няма нито един мевду хадис.

Човекът, който казва, че даден хадис е мевду, преди всичко трябва да е муджтехид в науката усул-и хадис. Ако такъв муджтехид докаже, че един хадис е мевду според правилата на науката хадис, той става мевду само в неговия мезхеб. Не е задължително да бъде мевду и в мезхебите на другите муджтехиди в усул-и хадис. Тези учени “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” пишат тези хадиси като сахих в собствените си книги и мюсюлманите ги приемат за хадиси.

Авторът на “Хаят-ул-хайван” е Мухаммед Демири “рахметуллахи теаля алейх”. “Късас-и енбия” [на имам Али бин Хамза Кисаи], “Мустатраф” [тази книга, носеща името “Мустатраф фи кулли фенни Мустезраф”, е подготвена от Мухаммед бин Ахмед Ебшихи], “Енисул-джелис” [на Али бин Хасен Хулли], “Хазинет-ул-есрар” [на Мухаммед Хаккъ], “Тухфет-ул-ихван” [дава информация за четене на Коран-и керим и е подготвена от Халил бин Осман] и “Мекарим-и ахляк” [на Ибни Ебиддунйа] не са сред главните книги, полагащи основите на религията. Тъй като авторите на тези книги са велики хора, би трябвало в тях да няма мевду хадис според мезхебите им. Дори да са мевду в мез-

хебите на онези, които ги наричат така, това не би понижило стойността на нещата, които учените са проучили така тънко, нито пък ислямът би могъл да бъде опетнен с бълнуванията на повърхностни хора. Ако един човек каже “мевду” за някой хадис-и шериф, той трябва да е в състояние да се аргументира.

[Последователите на седемдесет и двете еретични секти, които ще отидат в Ада, мунафъците и зъндъците – за да унищожат ехли суннет и прикрият собствените си злини – са етикетирали (дамгосали) като “мевду” голям брой хадис-и шерифи. Някои хора, познати като ехли суннет, бивайки подведени от книгите на тези врагове, са приели за мевду много от сахих хадисите. Един от тези, които не успели да проумеят величието на сунитските учени “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” и паднали в клопките на враговете, е Алийй-ул-кари. Макар да е писал книги в изобилие и разяснил ценни такива, той – в своята книга “Ехадис-ул-мевду’ат” – е проявил дързостта да нарече “мевду” сахих хадисите. Онези, които се подвеждат от враговете на исляма и наричат “мевду” сахих хадисите в най-ценните книги, ще са помогнали – с това си поведение – на враговете по религия в тяхното дело по унищожаване на исляма.]

Изобщо не вярвам в коректността на “Тахзир-ул-муслимин”. Стана ясно, че тази книга е пълна с лъжи, скалъпени за разрушаване на исляма.

Книгите, посочени в края на първата страница от Вашето писмо, не са от основните книги на исляма. [Една от тях е “Дуррат-ун-насихин” на Осман Хопави.] Друга книга е сборникът с хадиси “Еттергиб-веттерхиб” на Исмаил Исфехани. Абдулазъм е написал друга книга със същото заглавие, която е похвалена от имам Раббани “куддисе сиррух”. Друга книга е “Аджаиб-ул-Кур’ан” на Махмуд Кирмани. Ислямската религия не защитава тези книги, защото нито те самите, нито техните автори не са приети за велики от ислямските учени. Независимо от това не може да се каже, че всички или част от хадисите в тях са мевду. Ако се каже противното, за всеки от тях трябва поотделно да се докаже, че е мевду. Дори да съдържат мевду хадиси, от това не следва нищо, защото основите на религията не са изградени на базата на тези книги. Недостатъците биха засегнали само автори-

те. Тъй като и авторите не са авторитети в исляма, критиките срещу тях не биха опетнили религията.

Ако хората определят за “мевду” хадисите, съобщени от големците в тасаввуфа – с цел да се опълчат срещу казаните от тях знания –, то трябва да е ясно, че слова от тази род са без никаква стойност и не заслужават отговор. Всички религиозни факти, посочени от тези големци, са верни, надеждни и доказани. Но ако изявления от такова естество са насочени срещу шейховете в текетата и тарикатчиите... да говорят колкото си искат; ние няма да защитим последните.

Свещеният хадис: **“Едно джезбе от джезбетата на Рахман е като севабите на всички хора и джинове”** е предаден от Мухаммед Емин Токади “рахметуллахи теаля алейх” в книгата **“Суюлюк”**. Тази книжка заема номер 169 от секция Дар-ул-месневи в библиотеката на Сюлейманийе в Истанбул. На 386-а стр. от **“Ма’рифетнаме”** също е написано, че това е хадис-и шериф. Свещеният хадис **“Който опознае своя нефс, ще опознае своя Господ”** е написан на 11-а стр. на **“Кунуз-уд-декаик”** и е съобщено, че се намира в **“Дейлеми”** “рахметуллахи теаля алейх”. В **“Летаиф-ул-минен”** се казва, че Ебул Аббас Мурси “рахметуллахи теаля алейх” е казал, че това е хадис-и шериф, и е цитирано дългото му разяснение. В първата страница на **“Кешф-ун-нур”** и в **“Салят-и Мес’уди”** ясно е написано, че това е хадис-и шериф и смисълът му е обяснен както следва: **“Този, който осъзнае своята слабост, ще осъзнае величието на своя Господ!”** Ибни Теймия, Зеркеши и Абдулкерим ибни Семани са казали – без да се опират на никакви доказателства –, че това е слово на Яхия бин Муаз Рази. В персийския шерх на **“Фъкх-и Гидани”** е заявено, че в тринадесетата глава на **“Салят-и Мес’уди”** е написано, че това е хадис.

Словото **“Земната любов е източникът на всички грехове”** е хадис-и шериф. [Имам Мунави и Бейхаки съобщават, че е сахих.] Отричат го само онези, които не знаят както означава “земно”.

В края на **“Шерх-и мевакъф”** е написано, че хадисът **“Моята общност ще се раздели на седемдесет и три групи. Само една от тях ще отиде в Рая, а всички други – в Ада”** е сахих. В превода на **“Милел-нихал”** е посочено, че четиримата имами, подготвили **Сунените**, са цитирали този свещен хадис от Ебу Хурай-

ра “радияллаху анх”. Великият ислямски учен шейх-ул ислям Ахмед Намъки Джами “рахметуллахи теаля алейх” е записал този хадис в своите книги **“Мифтах-ун-неджат”** и **“Унс-ут-талибин”**. Муджтехиди като имам Раббани и имам Газали също са цитирали този хадис. Да се твърди, че е мевду, е като да прави опит за замазване на слънцето с глина. Това неверие – без съмнение – е характерно за ехли суннетските врагове.

Докато обяснява ценността на знанието в своята книга **“Нешр-ул-мехасим”**, имам Яфи казва, че изявлението **“Учените на моят общност са като пророците на израилтяните”** е хадис-и шериф. Той е ясно записан в много книги, особено на 268-а и 294-а стр. и в 121-о писмо от третия том на **“Мектубат”** на имам Раббани. Той е написан и в книгата **“Ел-хамилу фил-фулк”** на Абдулгани Наблюси. Тази книга се намира в библиотеката Сюлейманийе под номер 3606 в частта Есад ефенди “рахметуллахи теаля алейх”. **“Ибадетите на ебрар са грехове според мукарребите”** е хадис. [Този свещен хадис не бива да се бърка с изявлението “Показността на арифите е по-добра от искреността на муридите” на Ебу Саид Харраз.] **“Остатъка от храната или питието на мюсюлманите е лек”** е хадис-и шериф, както и **“Земята е нивата на отвъдното.”** [Имам Мунави и Дейлеми съобщават, че този хадис е сахих.] Онзи, който не знае техните значения, не би намерил друг изход, освен да ги отрече. В **“Месневи”** е съобщено, че “Любовта към страната произхожда от вярата” е хадис. Написано е в **“Мектубат”** и **“Кенз-и махфи”**, че **“Кунту кензен махфийен...”** е хадис-и кудси. В 76-о писмо от втория том на **“Мектубат”** е написано, че **“Ля Йасе’уни Ерди...”** е хадис-и кудси.

Всички свещени хадиси, съобщени от онези, които са на високи степени в тасаввуфа, са сахих. **“Деляил-ул хайрат”** не е сборник с хадиси, а книга с молитви. Не мога да отгатна какво може да означава “тази молитва е мевду”.

Ако с името **“Ихйа”** се визира книгата **“Ихйа-ул’улюм”** на имам Мухаммед Газали “рахметуллахи теаля алейх”, то тя е (без съмнение) вярна и изключително високопоставена според единодушието на ислямските учени. Ако един немюсюлманин обърне страниците ѝ с обич, ще бъде дарен с честта да стане мюсюлманин.

Книгата **“Кут-ул-кулюб”** и **“Бехчет-ул-есрар-фи-менакъб-ил-ахйар”** [написана е от Али бин Юсуф и се състои от биографиите на тасаввуфските големци “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”] не са книги, преподаващи основните знания в религията; ето защо няма да ги защитя.

Да се каже, че хадисите, описващи създаването на земята, са мевду, е като да се хвърли камък към неизвестното. Да се определи даден хадис за сахих или не изисква продължително проучване. Съвместимостта с ума – като аргумент – няма никаква стойност. Нашата религия се основава на преданието. Когато то е истинно, трябва да се приеме.

Свещеният хадис за съпругите на Ибрахим “алейхисселям” не е мевду. Истина е, че благословеното сърце на Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем” е извадено и очистено. Когато се е родил, той е бил видян като обрязан. Така е било и с всички други пророци “алейхимусселям”. Вярно е, че е имал пророчески белег.

Ако под **“Еснелметалиб”** се има предвид книгата на Ибни Хаджер Мекки, то тя е безспорна, вярна, служи като доказателство и е много надеждна. Ако са визирани други книги, те нямат значение.

Хадисът за петнадесетата нощ на месец шабан е сахих. Такъв е случаят и с достойнствата на месец реджеб. Ми’раджът е истина, но не е известно коя точно нощ се е състоял.

[Мухаммед Ребхами “рахметуллахи алейх” в персийската си книга **“Рияд-ун-насихин”** казва: “Тези, които не вярват в Ми’раджа, са различни:

Джихмийе (втората група от сектата джебриййе) и кабиййе (дванадесетата група от сектата мутезиле) заявиха, че Ми’раджът не съществува. Му’тезилитската секта каза, че Ми’раджът е сън. Напоследък броят на хората, които следват примера на му’тезиле, нараства. Групата бахили каза, че Ми’раджът се е случил до Ерусалим и че не е следвало продължение към небесата.

Групите хашевиййе и мушеббихе, две от тези групи, които твърдят, че Аллаху теаля е тяло, казаха, че Ми’раджът е продължил една нощ, дълга триста години, и че всички хора – междуременно – били в сън. Ибахатиите, т.е. исмаилитите заявиха, че

Ми'раджът се е случил духом и че тялото не е напуснало своето място.

Учените на ехли суннет вел джемаат казват, че по време на Ми'радж тялото и душата са били заедно пренесени от благословената Мекка до Ерусалим, оттам до седемте небеса, после до мястото, наречено Сидра и оттам до степената на Кяабе кавсейн, докато е бил буден, и оттам е бил върнат обратно в рамките на един миг. Те са казали още, че извършителят на това е Аллаху те-аля и само Той е способен на нещо подобно, и са го доказали в много отношения.” Той е изживял и други ми'раджи, които се осъществили духовно.]

Хадисът, описващ теравих намазите, е сахих. Фактът, че арабите са най-добрите сред хората и достойнствата на курайшите и хамишиите са написани в хадис-и шерифите.

[За някои свещени хадиси от **“Басирет-ус-саликин”** имам Суюти е казал, че са неоснователни. Въпреки това Ибни Абидин, обяснявайки оруджа в йевм-и шек (съмнителния ден), пише: “Когато учените в областта хадис кажат “неоснователни”, те имат предвид, че твърдението, че този хадис е мерфу, е неоснователно. Те съобщават – с тези слова –, че хадисът е мевкуф.”]

Ако писанията в **“Рабъта-и шерифе”** бъдат изчетени с внимание, останалите Ви въпроси също ще получат отговор! Правенето на рабъта се отрича от онези, които всъщност не го разбират. То е описано в повечето книги на ханефитските учени, дошли през последните хиляда години. Отричането на този факт е равносилно на отричане на ханефитските учени. Онзи, който възразява, трябва да е муджтехид и да е на степените на въпросните големци. Не е работа за всеки да извлича значения от свещените айети и хадиси; човек – за да може да прави това – трябва задължително да е муджтехид. Възраженията или одобренията на невежите нямат никаква стойност.

Хората ще могат да помогнат един на друг само чрез шефаат (застъпничество). Искането на помощ от душите се е превърнало в обичай сред всички мюсюлмани и хора.

Господине, тъй като сега е свещеният месец разаман, успях да Ви напиша само толкова. С онзи, който иска повече информация, ще трябва да поговорим дълго време в някой спокоен ден. Събеседникът трябва да е разумен и образован; с упорити хора не мо-

же да се говори. За да може да разберете защо хазрети Али “радияллаху анх” не е помогнал на хазрети Хасен и Хюсеин “радияллаху анхума”, трябва да се видим. Моля, да ме извините!

28 рамазан 1347 [1929]

Абдулхаким

ВИДОВЕТЕ СВЕЩЕНИ ХАДИСИ

Видовете хадис-и шерифи са дефинирани по следния начин на 136-а стр. от първия джуз на книгата “Махзен-ул-улюм”, отпечатана в Истанбул през 1308-а г. по Хиджра, и на трета стр. в книгата “Еши’ат-ул-лемеат”:

1) **Хадис-и мурсел:** Свещен хадис, цитиран от един от Табиин директно от името на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”, без да е споменато името на един от Есхаб-и кирам “радияллаху теаля анхум еджма’ин”.

2) **Хадис-и муснед:** Хадис-и шериф, предаден от Расул-и екрем “салляллаху алейхи ве селлем”, споменавайки името на сподвижника предавач. Тези хадиси могат да бъдат муттасъл или мункатъ.

3) **Хадис-и муснед-и муттасъл:** Хадис-и шериф, чиито предавачи са известни – без нито един пропуск – до Расул-и екрем “салляллаху алейхи ве селлем”.

4) **Хадис-и муснед-и мункатъ:** Хадис, чийто един или повече предавачи – различни от Есхаб-и кирам “радияллаху теаля анхум еджма’ин” –, не са известни.

5) **Хадис-и мевсул:** Хадис-и муснед-и муттасъл, предаден от сподвижник, който е казал: “Чух от Расулюллах да казва...” Тези хадиси са наречени “хадис-и мерфу” на 34-а стр. в превода на “Мевахиб-и ледуннийе” и на 42-а стр. в превода на “Хадис-и ербаин” на имам Невеви “рахметуллахи теаля алейх”.

6) **Хадис-и мутеватир:** Хадис, който многобройни сподвижници са чули от Расул-и екрем “салляллаху алейхи ве селлем”, и от тях са чули много други хора, и така докато бъдат записани на книги. Няма вероятност да е било постигнато единодушие върху някаква лъжа. Абсолютно задължително е да се вярва в тези хадиси и да се изпълняват. Онзи, който не вярва, напуска исляма.

7) Хадис-и мешхур: Хадис, който е станал известен през втори век, макар да е бил предаден от само един човек през първия век на исляма. Т.е. хадис, който е предаден от Расул-и екрем “салляллаху алейхи ве селлем” посредством един човек, а от него са предали много хора, и други много хора са чули от тези много хора, и така хадисът е предаден чрез теватур до последния предавател. Този, който не вярва в мешхур (известните) хадиси, също става кяфир. (Ибни Абидин, 176-а стр.)

8) Хадис-и мевкуф: Хадис, чийто всички предаватели до сподвижника (първия предавател) са известни и за който сподвижникът не е казал “Чух от Расулюллах да казва...”, а “Расулюллах е казал...”

9) Хадис-и сахих: Това са муснед-и муттасъл, мутеватир и мешхур хадиси, които са предадени от справедливи хора, познаващи науката хадис.

10) Хадис-и ахад: Муснед-и муттасъл хадис-и шерифи, винаги предадени само от един човек.

11) Хадис-и муалляк: Хадис-и шерифи, чиито първи, няколко или нито един предавател не е известен. Мурсел и мункатъ хадисите също са муалляк. Хадис, чийто само първи предавател не е съобщен, се нарича муделлес. Тедлисът е мекрух.

12) Хадис-и кудси: Хадис-и шериф, чието значение е от Аллаху теаля, а думи от Расул-и екрем “салляллаху алейхи ве селлем”. Всеки път, когато нашият Пророк “салляллаху алейхи ве селлем” е казвал хадис-и кудси, той е бил обливан в нур и това проличавало от състоянието му.

13) Хадис-и кави: Хадис, след чието произнасяне Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е четял свещен аyet.

14) Хадис-и насих: Хадис, който е изречен към края на живота му.

15) Хадис-и менсух: Хадис, изречен в ранните години (на исляма), но променен по-късно (с друг такъв).

16) Хадис-и ам: Хадис, казан за всички хора.

17) Хадис-и хас: Хадис, казан само за един човек.

18) Хадис-и хасен: Хадис, чиито предаватели са верни и надеждни, но нямат толкова силна памет и разбиране като предавателите на сахих хадисите.

19) Хадис-и макту: Хадис, чиито предаватели са известни до Табиин-и кирам “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”. Техните предаватели са Табиин.

20) Хадис-и шаз: Хадис-и шериф, за който даден човек казва, че е чул от учен по хадис. Приема се, но не служи за доказателство. Не се приема в случай, когато въпросният учен, от когото е чул, не е известен.

21) Хадис-и гариб: Хадис, предаден от само един човек. Или това е хадис, чийто един предател е отхвърлен от един от учените по хадис.

22) Хадис-и даиф: Хадис, който не е сахих или хасен. Един от неговите предатели има слаба памет, няма стабилна справедливост или е налице съмнение в неговата вяра. Съблюдавайки тези хадиси, може да се изпълняват допълнителни поклонения, но не служат като доказателства в иджитихада.

23) Хадис-и мухкем: Хадис, който не се нуждае от те’вил.

24) Хадис-и мутешабих: Хадис, който се нуждае от те’вил.

25) Хадис-и мунфасъл: Хадис с повече от един забравен предавател измежду тях.

26) Хадис-и мустефиз [мустефид]: Хадис с повече от три предаватели.

27) Хадис-и муддариб: Хадис, съобщен на авторите на книги по различни и противоречиви начини.

28) Хадис-и мердуд: Израз, който няма смисъл и не отговаря на условията на предаването.

29) Хадис-и муфтери: Измислените думи на Мусейлемет-ул-кеззаб или на лицемерите, зъндъците и неверниците – дошли след него –, представящи себе си за мюсюлмани. Ехли суннитските учени са потърсили, намерили и разграничили мердуд и муфтери хадисите. Книгите на големците не съдържат нито един от тях.

30) Хадис-и мевду: Те бяха обяснени преди няколко страници (в предишната глава).

31) Есер: Това означава мевкуф или макту хадис, или мерфу хадис, който съобщава два. Сенед означава учен “рахметуллахи теаля алейх”, който предава хадис.

ВЕЛИКИТЕ УЧЕНИ ПО ХАДИС: Учените по хадис са много велики хора. Онзи, който знае наизуст сто хиляди хадис-и шерифа, заедно с техните предаватели, се нарича **хафъз**. Наизустилият

Коран-и керим не се нарича хафъз, а **кари**. Тъй като днес няма такъв човек, който да знае наизуст хадис-и шерифите, ние използваме погрешно думата хафъз вместо карии. Този, който знае наизуст двеста хиляди хадис-и шерифа, се нарича **шейх-ул-хадис**; а триста хиляди – **худжет-ул-ислям**. Който знае наизуст – заедно с предавачите – повече от триста хиляди, се нарича **имам по хадис** или **муджтехид** в областта на хадис-и шерифите. Шест книги по хадис, чиято достоверност е потвърдена с единодушието на всички ислямски учени, са спечелили световна известност. Тези шест книги се наричат **кутуб-и ситте**. [Съобщено е с иджма, че хадис-и шерифите в тяхното съдържание са сахих.] Шестимата учени, автори на Кутуб-и ситте, са:

1) **Имам Бухари** “рахметуллахи теаля алейх”: Неговото име е Мухаммед бин Исмаил. Накъсо се обозначава с буквата “х”. Неговата книга, озаглавена “**Сахих-и Бухари**”, съдържа 7275 хадис-и шерифа, които са избрани сред 600 000 такива. Той – преди да напише всеки един от тях – е изпълнявал гусюл, отслужвал два рекята намаз, а после правел истихаре. “**Бухари-и шериф**” е написан за шестнадесет години. Роден е в Бухара през 194 г. и е починал в Семерканд, в нощта на фътър байрама през 256 г.

2) **Имам Ебул Хусейн Муслим Нишапури** “рахметуллахи теаля алейх”: Накъсо се обозначава с буквата “м”. Написал е книгата “**Джами’ус-сахих**” чрез селекция сред 300 000 хадис-и шерифа. (206 – 261 г.)

3) **Имам Малик бин Енес**: Означаван е с буквите “ма”. Неговата книга “**Муватта**” е първият сборник с хадиси в исляма. Роден е в Медина през 95 г. и е починал пак там през 179 г. В книгата “**Мевду’ат-ул-улюм**” се казва: “Някои учени, изброявайки книгите на “**Кутуб-и ситте**”, вместо “**Муватта**”, споменават “**Сунен**” на Ибни Мадже.”

4) **Имам Тирмизи** “рахметуллахи теаля алейх”: Неговото име е Мухаммед бин Иса. Обозначаван е с буквата “т”. Книгата му “**Джами’ус-сахих**” е много ценна. (209-279)

5) **Ебу Давуд Сюлейман бин Еш’ас Сиджстани**. Обозначаван е с буквата “д”. Неговата книга “**Сунен**” съдържа 4800 хадис-и шерифа, избрани сред 500 000 такива. (202-275 г. в Басра)

6) **Имам Несай**: Името му е Ебу Абдуррахман Ахмед бин Али. Обозначаван е с буквата “с”. Двете му книги, “**Сунен-и кебир**” и

“Сунен-и сагир”, са много ценни. “Сунен-и сагир” е от кутуб-и ситте. (215-303)

В книгата “Мевду’ат-ул’улюм” е написано: “Когато думата “Сунен” се използва самостоятелно, тогава се разбира една от книгите на четиримата учени. Това са Ебу Давуд (д), Тирмизи (т), Несаи (с) и Ибни Мадже (мдж) “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”. Когато се визира книгата “Сунен” на някой друг учен, тогава трябва да се спомене и неговото име. Например, “Сунен-и Даре Кутни” (КТън) и “Сунен-и кебир-и Бейхаки” (Хек).”

Известните и много ценни сборници с хадиси са още: “Муснед” на имам Ахмед бин Ханбел (ХД), “Муснед” на Ебу Я’ля (Я,ля), “Муснед” на Абдуллах Дарими (ДР) и “Муснед” на Ахмед Беззар (З). Тези книги са наречени “Месанид”.

Втори том, 99-о писмо

Това писмо е написано до сеййид Мухаммед Ну’ман “рахметуллахи теаля алейх”. Обяснено е защо някои евлии, напредвайки по пътя на тасаввуфа, виждат себе си на степените на Есхаб-и кирам; защо пророците се сблъскват с много беди и страдания в земния живот и какво представляват фена и бека:

Бисмилляхиррахманирахим. Хамд на Аллаху теаля. Нека добри дуи да бъдат за избраните от Него раби!

Въпрос: Саликът, напредвайки по пътя на тасаввуфа, вижда понякога себе си на степените на Есхаб-и кирам, които според единодушието на ислямските учени са по-високопоставени от него. Той в много случаи вижда себе си дори на степените на пророците. Как се случва това? Някои хора си мислят, че с това саликът иска да каже, че е на степените на притежателите на тези нива, и дори го осъждат. Каква е причината за това?

Отговор: Това е като хората на ниски степени да се качат до степените на високопоставените, а бедните да отидат да вратите на богатите и благородните, за да задоволят някоя своя нужда и постигнат блага. Тези, които мислят, че изкачването до тези степени е равносилно на това да си равен със собствениците на тези нива е проява на невежество. Това изкачване понякога се случва,

за да нахъса салика. Това е като да се отиде и да се наблюдават дворците и къшховете на султаните и бейовете. Би било глупаво да се смята, че посетителят – с това си дело – ще стане равен на тях. Служителите влизат в частните стаи на своите господари, за да ги обслужват. Те се приближават до султаните, за да метат и чистят.

Стих:

Страданията щурмуват страдалците от всички посоки.

Някои хора търсят претекст, за да могат да обвинят или оклеветят някой беден човечец. Нека Аллаху теаля да ги дари с разбиране! Те трябва да търсят претекст, за да опазят този беден дервиш от клевети и клюки и да положат усилие за опазване на целомъдрието и честта на мюсюлманина. Онези, които критикуват саликите на тези степени, са две групи:

Ако кажат, че саликът се мисли за равен на собствениците на тези степени, те ще са го сметнали за неверник и зъндък, защото ако някой смята себе си за равен на пророците, става кяфир. С единомушието на Есхаб-и кирам и Табиин е съобщено, че Шейх-хайн [т.е. Ебу Бекр и Омер] “алейхимурридван” са повисокопоставени от всички останали мюсюлмани. Тази иджма е написана в книгите на имамите в исляма. Един от тях е имам Шафи “рахметуллахи алейх”. Всъщност всички сахабии превъзхождат всички останали мюсюлмани, които са дошли след тях, защото никое превъзходство не може да се сравни с онова, което се постига в компанията на Най-добрия сред човечеството. В онова време, когато ислямът беше толкова слаб, а мюсюлманите толкова малобройни, минималните усилия на Есхаб-и кирам – за укрепване на исляма и помагане на Султана на пророците “алейхи ве алейхимуссалевату веттеслимат” – получиха толкова много севаб, колкото другите не биха могли да получат дори да прекарат цял живот в строги риязети и тежки муджахедета и ибадети. Ето защо Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Ако някой от моя уммет даде милостиня в злато, колкото планината Ухуд, той няма да постигне севаба, който се дава за милостинята на един мой сподвижник, колкото един муд**

ечемик.” [Един муд е равен на два ритъла. Ритълът е 130 дирхем-и шер’и. Един дирхем-и шер’и е 3,36 гр. Един муд е 875 гр.]

Ебу Бекр-и Съддък “радияллаху анх” е най-високопоставеният сред тази общност, защото е бил преди другите, когато е приел исляма, жертвал по-голямата част от своя имуществено и своя живот, и във всички други услуги. В десето знамение на сура Хадид по смисъл се казва: **“Онзи от вас, който жертва своя имот и извърши джихад преди завладяването на Мекка, има по-висока степен от онзи, който раздаде от своя имот и направи джихад след завладяването му. Аллаху теаля обеща Дженнета на всички тях.”** Този свещен аят е бил низпослан за него. Някои хора, вземайки за критерий добродетелите и събитията, изпадат в колебание относно това дали той е най-високопоставеният. Те не знаят, че ако добродетелите и кераметите бяха причини за това превъзходство, всеки мюсюлманин, който има много достойнства и керамети, би бил по-високопоставен от собствения си Пророк, който не е показвал толкова много чудеса. От всичко това следва, че причината за превъзходство е в нещо друго. Според (иджитихада на) този факир причината е степента на подсилване на исляма и помагане на религията на Аллах, жертвайки имот и живот. Онзи, който превъзхожда другите в този аспект, ще е по-високопоставен от тях. Предците са учителите по религия на своите наследници. Наследниците са озарени от предците и се възползват от техните берекети. Тъй като пейгамберите са първи в това отношение, те са по-високопоставени от всички останали. В тази общност, след Пейгамбера ни “алейхимуссалевату веттеслимат”, притежателят на това благо е Ебу Бекр-и Съддък “радияллаху теаля анх”, защото той е първенецът сред първенците в укрепването на исляма, жертването на имот, изпълняването на джихад и усилената борба за помагане на Султана на пророците “алейхимуссалевату веттеслимат”. Следователно той е по-висок от всички останали.

Пророкът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е пожелал ислямът да се възвиси и укрепне с помощта на Омер-ул Фарук. Аллаху теаля го е сторил достатъчен като помощник на Своя възлюбен Пророк. В 64-о знамение на сура Енфал по смисъл се казва: **“О, Пророко мой “салляллаху алейхи ве селлем”! Аллаху теаля и онези сред мюсюлманите, които те следват, са ти достатъчни**

като помощници.” Абдуллах ибни Аббас “радияллаху анхума” е казал: “Този свещен аyet беше низпослан, когато Омер-ул Фарук стана мюсюлманин.” Следователно, след хазрети Ебу Бекр-и Съддък, той е най-високопоставен. Есхаб-и кирам и Табиин обявиха с единодушие факта, че тези двамата са най-високопоставени. Али “радияллаху анх” е казал: “Ебу Бекр и Омер “радияллаху теаля анхума” са най-високопоставените от тази умма. Който ме мисли за по-велик, ще е извършил клевета. Ще го пребия така, както се полага на клеветника.” Това го бях разяснил обстойно в други писма. [Превъзходствата на тези двамата са описано просторно в “**Куррет-ул айнейн**” и в частта “**Двамата любимци**” от книгата “**Есхаб-и кирам**”.]

Идиотщина е човек да приема себе си за равнопоставен с Есхаб-и кирам. Невежество е човек да се оприличава с великите предци. Нека да споменем и това, че превъзходството, причинено от честта да бъдеш един от предците, е характерно за онези, които са постигнали сохбета (компанията) на най-добрия сред хората в първия век (на исляма, т.е. това е характерно само за Есхаб-и кирам). Това правило не се отнася за по-късните векове, където наследниците от следващия век могат да се окажат по-добри от предците в предходния век. Това важи и за хората от един и същи век[; ученикът може да надмине своя учител.] Нека Аллаху теаля да пробуди клеветниците от гафлетския им сън! Много должно и гнусно е да се клюкарства по адреса на един мюсюлманин, смятайки го за виновен. Обвиняването на някой мюсюлманин в ерес или неверие – базирайки се на догадки и предположения – е проява на инат и завист. Ако тези клевети са неоснователни, самите хулители – както е оповестено в един хадис-и шериф – ще станат еретици и неверници.

Нека се върнем на темата и обясним втората група хора, които говорят лошо за такива саликите. Те не ги наричат неверници и еретици, но пряват едно от следните две неща: В първия случай ги наричат лъжци. Т.е. имат лоши мисли за мюсюлманите, което е харам в исляма. Във втория случай разбират, че саликите говорят истината и че не претендират за равнопоставеност с големците. Тук вече няма причина за клеветене, но защо ги кълнат? Верните кешфове трябва да се тълкуват правилно. Собствениците на

правилни кешфове не бива да бъдат одумвани и да се говорят лоши и грозни неща за тях.

Въпрос: Да предположим, че клюкарите казват “Защо саликът трябва да разкрива своето състояние, което може да доведе до фитне и развала?” (Как бихте отговорили на това?)

Отговор: Големците в тасаввуфа “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” често са разкривали подобни свои състояния и това е станало обичай. Правели ги с добри помисли и възнамерения. Понякога го правели, за да се допитат до своите муршиди и да разберат дали съмнителните им състояния са правилни. А понякога са ги разкрили с цел да насърчат учениците и младежите. Друг път – без да е налице причина – са го правели заради духовната си опияненост по пътя на тасаввуфа. Този, който ги разкрива за слава и самореклама, е лъжец. Ако наистина има такова състояние, то ще е истидрадж, т.е. ще е вредно за него.

Въпрос: Пророците “алейхимуссалевату веттеслимат” и евлиите “алейхимурридван” са били винаги в трудности и притеснения. Дори е казано, че: “Най-много бели сполетяват пророците, после евлиите, а след това – онези, които са като тях.” За разлика от това обаче в 30-о знамение на сура Шура по смисъл се казва: **“Каквато и беда да ви сполети, тя е наказание за вашите грешки.”** Според този свещен аят многобройността на бедите е признак за наличие на много грехове. Следователно, онези, които не са пейгамбери и евлии, би трябвало да бъдат подложени на много бели и трудности. Защо Аллаху теаля праща страдания на приятелите Си? Как може враговете Му да живеят сред спокойствие и блага, а възлюбените Му – сред трудности и проблеми?

Отговор: Не земният живот, а ахиретът е създаден за удоволствия. Земята и ахиретът са две противоположности. Ако зарадваш едната крайност, ще си разсърдил другата. С други думи, търсенето на удоволствие в единия свят става причина за мъки в другия. Следователно тези, които са били сред много блага в земното [ако не са оказали нужната благодарност], ще изпитат голям страх и мъки в отвъдното. По същия начин, ако един му’мин страда много в земния живот [въпреки че е направил всичко възможно, за да се опази от опасности], той ще постигне много благословии в следващия. Продължителността на земния живот по сравнение с отвъдния не е дори колкото капка вода в океана. Ка-

зано иначе; как може временно нещо да се сравни с безкрайността? Ето защо – съжалявайки Своите възлюбени раби – Той ги кара да страдат за няколко дни на този свят, за да ги дари с безкрайни благословии. От друга страна, подмамвайки Своите врагове, Той им поднася някои наслади, а после ги вълчи към горчиви болки – това се нарича истидрадж.

Въпрос: Бедният неверник страда и тук, и в отвъдното. Защо неговите земни трудности не се превръщат в ахиретски наслади?

Отговор: Неверникът е враг на Аллаху теаля и трябва да понесе вечно мъчение. Освен това, фактът, че не го подлага на изтезание в земния живот, е вид добро и наслада за него. Именно затова в един хадис-и шериф се казва: **“Земята е Раят на неверника.”** Някои неверници обаче – освен че не ги изтезава – ги дарява и с допълнителни блага, а други не. Във всичко това има мъдрост и полза.

Въпрос: Аллаху теаля е всемогъщ. Ако той беше дарил възлюбените Си раби с блага и в този, и в отвъдния свят, и ако тукашните блага не се превръщаха в ахиретски страдания, нямаше ли да е по-добре?

Отговор: На този въпрос може да се отговори многостранно:

Първи отговор: Ако не бяха страдали тук за няколко дни, нямаше да оценят дженнетските наслади, нито безконечните благословии. Човек, който не е гладувал, няма да усети удоволствие от храната. Онзи, който не е страдал, няма да оцени спокойствието. Даването на трудности в земния живот е нещо, което има за цел да увеличи вечните наслади. Тези трудности са всъщност блага, преобразени като проблеми, за изпитание на невежите хора. Това, което се представя като страдание за другите, е всъщност благословия за любимите.

Втори отговор: Трудностите са проблемни за невежите, но за големците всички, което идва от Любимия, е сладко. Те изпитват наслада както от благата, така и от трудностите. Всъщност, тъй като белите идват само по желание на Любимия – без към това да са примесени техни желания – те са по-сладки от благата. Подобен вкус не може да се долови в благословиите, защото там е на лице и желание на нефса. По време на беди нефсът страда и стелне. Тези големци харесват страданията повече, отколкото благата, защото за тях са по-сладки. Удоволствието, което те изпитват на

този свят, идва от страданията. Ако не бяха бедите и мъките, светът би означавал нищо за тях. Ако не бяха болезнените събития в света, той щеше да изглежда празен и безсмислен за тях. Превод на персийски стих:

**Обичам те, за да изпитам грижи и скърби,
ако не беше така – на света наслади много.**

Следователно любимите на Аллаху теая са в удоволствие и щастие и на двата свята. Насладата, която извличат от белите тук, не става причина за намаляване на ахиретските наслади. Онова, което заличава ахиретското удоволствие, е насладата, която търсят невежите. О, Аллах мой! Колко голяма е благосклонността, която проявяваш към приятелите Си! Както благата на другите са блага и за тях, така и страданията на другите са наслади за тях. Другите се радват, когато дойде благословия, а при беда страдат. Големците обаче са щастливи и в двата случая, защото те не обръщат внимание на красотата или грозотата на събитието. Те се взират в красотата на Вършителя на събитията. Той е най-красивият сред красивите. Както Вършителят е любим, така и делата Му са любими и сладки. Тъй като всичко на света е дело на красивия Вършител, без значение дали причинява вреда или неприятност, то за големците е обичано, желано и сладко. О, Аллах мой! Какво велико благоговение е това; прашаш тези скрити и драгоценни блага на приятелите Ти, без чуждите да узнават за тях! Държиш ги в състояние на доволство от Твоята воля и в среда на удоволствие и наслада! Това, което изпращаш като скръб, срам и позор за другите, е красота и съвършенство за големците. Ти постави техните желания в нежеланите (от другите) неща и стори техните земни наслади и удовоствия – за разлика от състоянието на другите – средство за увеличаване на ахиретските. Това е голямо благо на Аллаху теая и дарява с него, когото пожелае. Аллаху теая е притежател на велика щедрост.

Трети отговор: Този свят е място за изпитание. Тук истината е смесена със заблудата, а правдата с неправдата. Ако Той не беше прашал трудности и грижи на приятелите Си, а само на враговете, нямаше да има смисъл от изпитание и щеше да се знае кой какъв е. Трябва да се вярва, без да се види; всички блага на

този и отвѣдния свят зависят от вярата в неведомото. В 25-о знамение на сура Хадид по смисъл се казва: **“И за да разкрие Аллах кой помага на Неговата религия и Пророците му без да виждат...”** Ето това състояние е съобщено тук. Той – показвайки Своите приятели в затруднение – ги скри от очите на враговете и превърна света в място за изпитание. Възлюбените Му раби са привидно в беда, на реално – в удоволствие и наслада. Ето така враговете изпадат в загуба и лишение.

Такъв е случаят и с борбите на пророците с враговете. Битката при Бедр беше спечелена от мюсюлманите, докато при Ухуд – от неверниците. Аллаху теаля съобщава това състояние в 140-и свещен ајет на сура Ал-и Имран.

Четвърти отговор: Да, Аллаху теаля е всемогъщ. Той може да даде спокойствие на Своите любими раби и в този, и в следващия свят, но не е такъв обичаят Му. Той обича да крие Своята сила под Своите мъдрост и обичай. Той е скрил Своите създаване и дела зад причини. Тъй като светът и ахиретът са две крайности, приятелите – за да се сдобият с ахиретски блага – трябва да страдат на този свят. [Възлюбените раби на Аллаху теаля предприемат мерки срещу трудностите, бедите и опасностите. Те се опитват да избягат от тях. Отбягването на непоносимите неща е обичаят на пророците “алеихимуссалева ту веттеслимат”. Те изпитват наслади от трудностите, които се случват въпреки предпазните мерки. Изпитването на удоволствие от белите е много висока степен. Това е нещо, което могат да направят много малък брой избраници.]

Същински отговор: Причината, поради която идват трудности и беди, са греховете, но неприятностите стават причина за опрощаване на греховете. Ето защо на любимите трябва да им бъдат дадени много страдания, за да се очистят от греховете. [За да прости грешките на Своите възлюбени, Аллаху теаля им праща страдания. Когато те се покаят, греховете им се заличават и не остава причина за идване на нещастия и беди; с това страданието си отива. Ето защо човек, за да се опази от нещастия и беди, трябва да чете много истигфар.] Не бива да мислим, че греховете на любимите са като греховете на враговете. Казано е, че: “Това, което изглежда като проява на добро за добрите, е равносилно на вършене на грехове според приятелите.” Ако те съгрешат, то ня-

ма да е като греховете на другите, а ще е като забравяне или допускане на грешка. Те не са извършени целенасочено и решително. В 115-и аяет на сура Таха по смисъл се казва: **“Първо казахме на Адам ала той забрави. Не го извърши преднамерено, умишлено.”** Този свещен аяет е за Адем “аля небиййна ве алейхисселам”. Следователно многото беди и трудности, които сполетяват приятелите, показват, че техните грехове се опрощават много, а не че греховете им са много като количество. Той – дайки много бели – опрощава греховете на Своите възлюбени и ги очиства, с което ги защитава от ахиретските страдания. Когато Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е бил на път да почине и е страдал от силни предсмъртни болки, хазрети Фатима “радияллаху анха”, която е обичала и съжелявала баща си премного, и защото Пророкът ни е казал **“Фатима е част от мен”**, също е страдала и се гърчела. След като е видял това състояние на своята дъщеря, Расулюллах е казал: **“Това страдание, което търпи баща ти, ще е само толкова – няма да види никакво друго страдание!”**

Каква голяма благословия е, че твърде горчивите мъки на Ада се елиминират с няколкодневни неприятности и че в земния живот се изпращат причини за отстраняване на греховете. Той, от една страна, се отнася така със Своите приятели, а, от друга страна, отлага равносметката за греховете на другите за отвъдния живот. Следователно Той трябва да прати много бели и страдания на любимите Си тук. Другите не са достойни за това благословение, защото те вършат големи грехове ала не Му се молят, нито плачат и се осланят на Аллаху теаля; те вършат грехове безсрамно, умишлено и целенасочено, та дори настойчиво – с инат и упорство. Отиват толкова далеч в това, че отричат аяетите на Аллаху теаля. Наказанието варира в зависимост от тежестта на престъплението. Ако грехът е малък, а виновникът свежда глава от срам и умиление, той може да бъде простен чрез земни трудности. Но ако провинението е голямо и тежко, а виновникът е упорит и безсрамен, ахиретското му наказание следва да бъде безкрайно и изключително горчиво. В 33-о знамение на сура Нахл по смисъл се казва: **“Аллаху теаля не ги угнетява, а те угнетяват себе си и заслужават тежки наказания.”**

[Грехът се състои в неправене на заповедите на Аллаху теаля и неотбягване на забраните Му. Заповедите и забраните са за мюсюлманите. С тази чест не са удостоени неверниците. Те – подобно на животните – правят каквото си пожелаят и това не се брои за грях. Те няма да бъдат мъчени на света, заради това, че не се покланят и съгрешават; ще получат всякакви благословии и получават това, което желаят и работят. Само угнетителите, т.е. онези, които измъчват създанията на Аллаху теаля, ще получат наказание и в земния живот. От неверниците се иска едно единствено нещо – да повярват, т.е. да станат мюсюлмани. Неподчинявайки се на тази команда, неверниците вършат само едно престъпление, но това престъпление е възможно най-тежкото. Неговото наказание е много голямо, твърде горчиво и безкрайно. Земният живот не е годен за изпълняване на това наказание; на това безкрайно наказание ще бъдат подложени в ахирета – в Джехеннема.]

Вие казвате, че невежите и идиотите се подиграват [с онези, които кланят намаз, държат орудж и изучават исляма]. [Наричат ги изостанали.] Казват: “Защо Аллах праща бели и нещастия на възлюбените Си раби, а не добрини и благословии? [Ние не се подчиняваме на заповедите Му. Защо не ни наказва? Ето ни! Удобно ни е, забавляваме си и се наслаждаваме на живота; постигаме земните наслади чрез трикове и лъжи. Вие си губите времето в намаз и орудж; бягате от светски удоволствия и живеете в затруднение! В допълнение към тези трудности, Той ви праща бели и проблеми. Ако ислямът беше пътят на щастието, вие щяхте да живеете по-комфортно и щастливо от нас.]” С тези долни слова отказват да повярват в думите на тези любими раби.

Неверниците казаха същото и на най-добрия сред хората. В 7-и аят на сура Фуркан по смисъл се казва: **“Неверниците казват: “Що за пратеник е този? “салляллаху алейхи ве селлем”. Яде и пие като нас и ходи по улиците. Ако беше пророк, щеше да му дойде ангел. Щяха да са му помощници и те също щяха да ни предупредят и сплашат с Ада. Или Господът му щеше да му прати съкровища от пари, да има овощни градини, ферми и да яде каквото му харесва...”** Това са думи на онези, които отричат отвъдното, Дженнета и Джехеннема, и не могат да видят бъдещето. Човек, който знае, че дженнетските блага и джехен-

немските мъчения са безкрайни, би ли отдал някакво внимание на няколкодневните бели в земното? Той, знаейки че те ще станат причина за безкрайни блаженства, би посрещнал тези неща като блага и не би отдал значение на словата на невежите хора. Белите са непоколебимите свидетели на любовта. Какво значение има това, че ахмаците не го разбират. Най-добре е да не се говори с такива невежи хора [да не се слушат техните радиостанции, гледат техните филми и четат техните вестници и книги.]

Шести отговор: Трудностите са ласото, с което Обичащият (Аллаху теаля) тегли към себе Си обичания (евлията). Те са като камшик, с който обичания се пази да не гледа към нещо друго, освен обичащия. Той връща любящия към Възлюбения. Следователно приятелите трябва да получат бели и страдания. Тревогите пазят приятелите от греха на проява на пристрастеност към друг, освен Любимия. Другите не са достойни за това благо. С тези методи приятелите биват теглени към Него. Те издърпват желаните чрез безпокойства и страдания, и ги сторват обичани. Онези, които не са желани, ги оставят да правят каквото си искат. Сред тях, човекът, който е достоен за безкрайно щастие, ще се завърне към пътя на напътствието, ще положи усилие и с това ще постигне благоволение и добрини. А онези, които не постъпват така, да му мислят!

Както се вижда, белите ще изобилстват над главите на избранниците. Не толкова ще са те за онези, които полагат усилие и се стремят (за напредък, т.е. не са сред избранниците). Именно поради тази причина нашият Пророк “алейхи ве аля алихиссаяту веселям” – вождът на избранниците и короната на възлюбените – е казал: **“Никой друг пророк не е страдал, колкото мен.”** От това следва, че негодите и мъките са такива ръководители-специалисти, че без да има вероятност за грешка събират приятелите (обичания и обичащия) и пазят обичащия от срама по гледане на друг, освен Обичания (Аллаху теаля). Що за изумително нещо е това, че ако влюбените се домогнат до съкровища и милиони, биха ги похарчили докрай, за да си купят мъки и тегла. А този, който си няма и на понятие от божествената любов, ще похарчи милиони, за да се освободи от тях.

Въпрос: Понякога приятелите (евлиите на Аллаху теаля) изпитват мъка в състояние на беля и разкриват прояви на нежелание. Каква е причината за това?

Отговор: Тези нежелания и мъки са привидни и произхождат от човешката природа (материална същност), като и тук също е спотаена мъдрост – и тя се крие именно в това, че ако липсваше нежелание, нямаше как да се води джихад, борба с нефса. Страданието, на което беше подложено Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” на предсмъртен одър, беше заключителният етап от противоборството с нефса. Ето така той предаде и последния си дъх в стълкновение с врага. Именно тогава се състоя най-яръстната схватка и в резултат от това човешките качества и желанията по природа изчезнаха. Той сведе своя благословен нефс в пълно покорство и успокоение.

Следователно мъките и белите са глашатаите на пазара на любовта. Онзи, който си няма работа с обичта, какво общо може да има с възвестителя? Каква полза ще му донесе предвестителят, а и колко ще струва той в очите на лишения от любов?

Седми отговор: Белите се пращат – освен заради всичко това – за открояване на искрено обичащите от лъжците, претендиращи обич. Искреният проявява наслада и радост, а лицемерът – болка и ридание. Ако човек е вкусил любовта, той не би чувствал реална болка. Неговото страдание е привидно. Обичащите са в състояние да открият тези два вида страдание (привидното от истинското). Както е казано; евлиите “каддесаллаху теаля есрарехумул азиз” познават един друг...

СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ, СОЦИАЛИЗЪМ И КАПИТАЛИЗЪМ

Изразът “социална справедливост” не бива да се бърка с думите “социализъм” и “социалист”. Макар че имат близки произношения, те – по отношение на смисъл и същност – са много различни; и казано най-точно – те са антоними, пълни противоположности. Случаят е такъв и с тези две изявления – “Той е надежден в думите си” и “Той е надежден само на думи”; първият означава “Той винаги казва истината”, а вторият – “Той изобщо не е надежден (върши всичко само на приказки)”! По същия начин, социална

справедливост означава “Всеки получава това, което заслужава – в зависимост от своя труд – и не може да бъде експлоатиран от други. Притежаваните блага са награда за положен труд. Използват се всички ресурси на страната. Който работи много, печели много. За да се печели, трябва да се работи.” Ислямската икономика е изградена върху социалната справедливост. Важно място е отредено на частната инициатива, за да може всеки да върши това, което харесва. Никой няма право да се меси в приходите, изкарани с пот на чело. Ислямът признава право на собственост и на разпореждане с нея. Никой не може да посяга или краде ничий имот. Ислямът заповядва да защитаваме дори собствеността на другите. Разстройването на тази справедлива система и експлоатирането на правата и доходите на трудещите се хора от страна на мързеливо и лукаво малцинство е възможно чрез един от следните два начина:

1) Първият вид експлоатация (паразитничество, кръвопийство) е **социализмът**. Арабският превод на тази дума е “**елиштиракийе**”. Социализмът е състояние на държавен капитализъм. При социализма всички природни ресурси, индустрията, селското стопанство, търговията и културата са национализирани. Личната инициатива е забранена. Всеки е длъжен да върши това, което възложи държавата – единственият капиталист. Печалбите и заплатите се разпределят от нея. Едно щастливо малцинство – узурпирало властта – отнема от народа това, което е отработено с труд. То дава на хората толкова храна и дрехи, колкото да водят възможно най-мизерен живот. Една клика паразитира на техен гръб и единственото нещо, което върши, е да подлага народа на терор, лъжи, клевети и пропаганда. Всички доходи на държавата се изразходват за материализиране на мегаломанските наслади, удоволствия и планове на въпросната шайка (управляваща партия).

Русия, управлявана в социалистически модел, беше най-голямата държава-капиталист в света. Всички нейни богатства и приходи бяха в ръцете на петте милиона комунисти, регистрирани в единствената политическа партия – комунистическата. Докато останалите над двеста милиона души водеха по-мизерен и от най-изостаналите народи живот, а членовете на комунистическа-

та партия тънеха в по-голям комфорт и разточителство от американските милионери. Русия е основана през 362 [972] г.

Има основно два вида социализъм:

А) Демократичен – Партията идва на власт чрез свободни избори и пак чрез тях може да я загуби.

Б) Революционен – Тази форма се нарича **комунизъм**.

През 1848 г. Карл Маркс и неговият приятел Енгелс издават Комунистическия манифест. Това произведение кани всички работници в света да се обединят и с всеобщи усилия да сложат край на капиталистическата икономическа система посредством революция. За да реализират това през 1863 г. Маркс и съмишленниците му основават Първия работнически интернационал. След множество граждански борби тази организация бе заличена през 1876 г. През 1880 г. социалистическите партии в Европа се обединяват и изграждат Втория интернационал, който продължава и днес.

Идеите на Карл Маркс се превръщат в главните принципи на действие на социалистическите движения. Те са: ликвидиране на съществуващия режим със силови действия и революция и установяване на диктатура на пролетариата (работниците). Обратно на очакванията на Маркс социалната революция, чиято цел бе ликвидиране на капиталистическия строй, не се състоя в развитите капиталистически държави на западна Европа, а намери реализация в Русия, чиято икономика се крепи главно на селското стопанство. Основана през 1898 г. Руската Социалдемократическа партия се разпада през 1903 г. на две групи; **болшевики** (което означава “мнозинство”) и **меншевики** (малцинство). Революцията от февруари 1917 г., която избухва срещу царския режим, бе осъществена съвместно от социалисти, либерали и демократи. Но по-късно, през октомври същата година, болшевиките начело с Ленин се вдигат на въоръжен бунт и узурпират властта. Ленин и приятелите му, заявявайки, че обществото не е готово за рязкото преобразуване в едно комунистическо общество, обявяват основаването на временен режим, който се базира в икономически аспект – на колективизма, а от политическа гледна точка – на диктатура на пролетариата. Те започват да налагат режима с голям терор, чиито жертви стават петнадесет милиона души. Между 1917 и 1923 г. 1 760 000 от тях биват екзекутирани. Тези жесто-

кости и убийства стават още по-сурови, след като Сталин поема властта на Съветска Русия през 1924 г. Пристъпва се към основаване на Третия комунистически интернационал с център Москва и се полагат усилия целият пролетариат – следващ марксистката доктрина по света – да се вдигне на всеобща революция. През Втората световна война Русия остава принудена да иска помощ от западните демократични държави и заради това – през 1943 г. – разпуска Третия интернационал. Известно време след смъртта на Сталин през 1953 г., Хрущов отслабва методите на терор и излага идеята, че в един свят, където капиталистите и комунистите живеят заедно, марксистко-ленинският социализъм ще постигне превес от само себе си. Порицанието на безмилостните политики на Сталин става причина за нападение от страна на Комунистически Китай, който обвинява управниците на Съветска Русия в предателства спрямо марксистко-ленинската доктрина. През 1964 г. след отстраняването на Хрущов от власт, новите Съветски лидери, като Козигин и Брежнев, се опитват да спрат разединението на комунистите, но усилията им се оказват безплодни и комунизмът в Русия рухва.

Революционните социалисти се опитват да завладеят властта, подбуждайки бунтове и хаос, общи стачки, партизански войни, чрез нахлуване на чуждестранни комунистически сили, или с държавен преврат. След като се докопват до управлението, те установяват тоталитарен режим. Чрез елиминиране на други социални, икономически и доктринални групи и чрез разрушаване на парламентарния режим, те установяват партийна диктатура.

Социалистическите течения започват с индустриализацията. В икономически изостанали държави – като Русия и Китай – те приемат революционен и тоталитарен характер, като по този начин завземат властта под формата на комунизъм. Във фашизма и национал социализма (нацизма) правото на частна собственост по отношение на средствата за производство се приема. Карл Маркс, който е изложил основните идеи на социализма, не е обяснил как трябва да изглежда едно социалистическо общество.

Революционните социалисти, т.е. комунистите не оставят национализацията само в икономическата сфера и я въвеждат и в политиката и културата, като също така премахват и свободата на религия, морал, съвест и семейство. Те лишават човека от право-

то на мисълта и убежденията. Комунистите са врагове на всички религии, защото няма религия, която да одобрява техните жестокости, потисничество, убийства, лъжи и клевети. Тъй като всички религии, освен исляма, са изопачени и притежават опасни и грешни аспекти, заблуждаването на техните поддръжници – чрез лъжи, пропаганда и обещания – е лесно и така техните религии постепенно биват унищожавани. Тъй като ислямът съдържа в себе си всички съвършенства и блага, никоя лъжа или пропаганда не е в състояние да отчужди от тази възвишена религия мюсюлманите, които са научили своята вяра добре. Невъзможно е един мюсюлманин, т.е. човек, който познава исляма и се е адаптирал към него, да стане комунист. Комунистите не могат да го подведат. В исляма комунизъм няма. Ленин, главатарят на Комунистическата партия, е заявил: “Всеки народ може да стане комунист, но не и мюсюлманинът, защото той се доверява на Аллах. Човек, който разчита на Аллах, не може да бъде превърнат в комунист.” За да конвертират мюсюлманите към комунизма, те първо се опитват да отнемат тяхната вяра и да сторят децата им безбожници. За целта прибегват до невиджани жестокости и зверства. Убиват мъченически техните духовници и забраняват религиозните знания чрез изтезания и смъртни присъди. Унищожавайки книгите по религия, те се опитват да угасят сиянието на исляма и да превъзпитат техните деца така, че да си нямат и на понятията от религия.

Чрез учредяване на сдружения на атеисти в комунистическите страни, те се опитваха да осквернят исляма с лъжи и отвратителни клевети, а, от друга страна, не признаваха свобода на словото за мюсюлманите и им забраниха да отговарят с доказателства, разкриващи, че ислямът е велика религия и че е хвърлила светлина върху цивилизацията в хода на историята. Това тяхно поведение е най-ценният аргумент, доказващ, че те нямат право от гледна точка на мъдростта, знанието и справедливостта. В едно списание, издадено в Москва, е написано: “Принуждаването на хората да се кланят на богове и намаляването на техния брой на три, а след това на един, е политически трик. Богът не е Създател; Той е идея, създадена от хората по политически причини. Приказки като “отвъдно”, “Рай” и “Ад” са измислени от духовниците на египетските фараони. Мухаммед “алейхисселям” отначало не се е

изявил като пророк. Той е разработил тази идея след години противоборство. Коранът е книга, разкриваща религиозните му идеи.” Тези увъртания и почерняне от комунистите са в ясен противорез с религиозното и историческо познание. Религията с вяра в един Аллах бе донесена на земята от първия пророк Адем “алейхисселям”. Паганизмът и идолопоклонничеството се зараждат след Идрис “алейхисселям” – факт, който е обстойно описан в книгата “**Мир’ат-ул-Харамейн**” на Еййуб Сабри Паша. Вярата в ахирета, Рая и Ада датира още от времето на Адем, Нух и останалите пророци – т.е. много векове преди появата на египтяните. Мухаммед “алейхисселям” още от самото начало казва, че е пейгамбер и призовава хората към единобожието. Всеки разумно мислещ и начетен човек само би се изсмял на подобни неуки и слабоумни фантазмагории на ислямските врагове.

Мюсюлманинът би дал своя живот, но никога религия и вяра. Това го разбраха добре и руснаците през 1986 г. по време на Афганистанската трагедия. Стотици хиляди червеноармейци с ракети и самолети атакуваха и избиха много селяни и жени. Те отвлякоха мюсюлманските деца и ги отведоха в Москва за атеизация. Изгориха джамии, училища, къщи и хранителни продукти. От 1979 до 1986 г. проляха кръвта на повече от един милион мюсюлмани. Но мюсюлманите муджахиди, въпреки че дадоха хиляди мъченици, не се предадоха на тези безбожници. За да скрият този акт на варварство, руснаците разпространиха безплатни книги в ислямските страни, за да оформят впечатлението, че в Русия има свобода на религията, на изучаване на ислямски знания и практикуване на исляма. Мюсюлманите, живеещи в Русия, си нямаха и на понятие от тях, защото книгите бяха раздавани само в чужбина. Разпространението им в Русия беше забранено и се третираше като дело на предателство срещу комунизма. Част от тези книги, раздавани в Алжир през 1986 г., попаднаха и в наши ръце. Това са арабски книги, отпечатани от държавата чрез офсетов процес на луксозна хартия и сияйни корици. На тях е изписана датата 1400 г. по Хиджра, Ташкенд. В книгите има снимки на няколко комунисти-безверници, облечени като мюсюлмани – с чалми и джуббета – и окичени с титли като “мюфтия”, “имам” и “ръководител на религиозните дела”. Това беше комунистическа пропаганда, напълно противоречаща на извършените зверства

срещу мюсюлманите в Афганистан. Всичко е толкова ловко изпипано, че човек, който не познава същността на исляма и комунизма, много лесно би могъл да бъде измамен от тези трикове и лъжи. По този начин – приемайки неистовия враг на исляма за приятел – би бил въввлечен към вечна гибел. Що за човечност е това? Що за цивилизация е това? Жестокостите на комунистите засенчиха дори и зверствата на Нерон и Инквизицията.

Комунизмът не е нито някаква наука, нито пък идея. Той е форма на тиранично и деспотично управление. В него налице е само една единствена партия – Комунистическата. Всички хора са длъжни да приемат партийната програма, да мислят и говорят както пожелае тя, и – най-важното от всичко – всеки е длъжен да бъде нерелигиозен. Опонентите са обречени на смърт, на хвърляне в пещи или на умъртвяване по зверски начин. При комунизма никой не е сигурен за своя живот. Всеки може да бъде убит по всяко време или хвърлен в някоя тъмница. Лукавият комитет на партията управлява народа с методи на диктат и терор. Всички администратори и командири са блюдолизците на въпросната клика. Всеки от тях се страхува от другия и живее в ужас, очаквайки деня, в който може да стане жертва на някоя клевета.

Империалистите – т.е. онези, които копнеят да завладеят целия свят – имат агенти и шпиони във всяка държава. От една страна те правят комунистическа пропаганда, а – от друга страна – залавят невежите и безработните хора, като им предоставят много пари и разтварят за тях вратите на удоволствието и разврата. Негодяите, лишени от семейно възпитание и религиозна култура, много лесно падат в този капан. С тях те оформят армии от анархисти и хайдути. Учредяват партии с увлекателни имена като “работническа партия” или “партия на трудещите се”, опитват се да заемат стабилни позиции в правителството и узурпират властта. Издават вестници и списания за подбуждане на работниците и селяните, и оклеветяване на исляма, духовните лица, търговците и трудещите се с пот на челото хора. Стремят се да нарушат държавния строй, да съборят либералните правителства и – най-общо казано – да антагонизират гражданите и братята един с друг, да предизвикат революции и вътрешни войни. Те записват имената на духовниците, националистите и образованите анти-комунисти, които планират да умъртвят първи. Комунистическите агенти и местни-

те им продажни кукли не могат да установят сътрудничество с армията или духовните лица, защото офицерите на съответната страна са добре възпитани, културни, почитени и родолюбиви хора, които не биха служили като средство за реализиране на гнусните комунистически идеи. Затова комунистите се опитват да се промъкнат в армията като офицери или запасни такива. Опитват се да обрисуват комунизма като един райски живот, осигуряващ всякакви свободи. Ленин – първият човек, който е практикувал доктрината на Карл Маркс – е казал: “Винаги изричайте лъжи! Ако се повярва на една хилядна от тях, ще е голяма полза за нас. Хвърляйте кал по бялата стена! Ако не залепне и падне, – няма страшно – поне ще остави следа.” Ето защо те винаги лъжеха. Казваха “Комунистически рай!” Въпреки това, в червена Русия цялата земя беше държавна собственост. Същото се повтори и в комунистическите сателити и колонии, където те срещнаха реакцията на хората. В първата комунистическа революция от 1917 г. и в другите движения те обещаха да дадат земя на селяните. Когато революцията постигна успех, те колективизираха селското стопанство. Обещанията на Ленин за руските селяни (мъжци), че ще разпредели между тях просторните земи на царството, бяха преобразувани в “Предайте цялата продукция и зърно!” Всички селяни – мъже и жени – бяха принудени да влязат в колективни (колхози) и държавни ферми (совхози). Наред с мъжете, жените също бяха заставени да работят най-тежка физическа работа под потисничеството на началници от мъжки пол. В същото време партийните членове се разполагаха във вилите и апартаментите – без да са положили никакви усилия и труд – и тънеха в наслади и удоволствия. Възцаряваха се върху имотите, чиито собственици са избили. Народът, ставайки свидетел на това и подлаган на нищета и глад, се вдигна на бунт. Хиляди бедни хора бяха разстреляни, но съпротивата не секна. През 1921 г. правителството остана принудено да даде на хората малко парченце земя, което по-късно – през 1932 г., във времето на Сталин – беше отнето насилствено от тях. Деветдесет и седем процента от земята на Русия беше превърната в колективни и държавни стопанства. Бившите собственици на тези земи отпреди революцията бяха принудени да работят в тях за минимална дажба, колкото да не умрат от глад. Селянинът, който беше въввлечен в революцията

със светли обещания, се превърна в средство за производство, подобно на работен кон. Заставени в това положение, хората, работещи насила, започнаха да не проявяват милост към държавната собственост. Доклад, представен на Централния комитет на Комунистическата партия в Източна Германия, през декември 1959 г., посочва, че палежите и саботажите в колективните ферми са се увеличили. През месеците юли, август и септември 1959 г. са били извършени повече от 900 палежа. Щетите за девет месечен период са възлезли на около четири милиона долара. Този насилствен труд доведе до намаляване на производството и плановете не успяха да се реализират. На 8 август 1953 г. във Върховния съвет на СССР Маленков обяви, че от всички 997 млрд. рубли, отделени за инвестиции между 1929-1952г., само 9% са били използвани за селско стопанство, а 64% за тежка индустрия. При тези условия през 1382 [1963] г. в Русия настана глад и държавата беше принудена да купи жито от Европа и Америка. Тази криза беше продиктувана най-вече от забраната на частното предприемачество в селското стопанство и насилствената конфискация на народния приход. В животновъдството не бяха достигнати дори цифрите от времето на царската епоха. Изцеждането на селскостопанската мощ въввлече комунистическата диктатура – крепяща се на студената война и надутата пропаганда – в глад и мизерия. Това доведе до унищожаването на режима. Най-безмилостният, безверен и жесток диктаторски режим – който историята някога е виждала –, основаващ се върху зверства и лъжи, изчезна.

Според статия във московския вестник “Правда” – с подписа на Багиров – се казва, че само в Азербайджан са избухнали 56 големи въстания срещу комунистическия режим. С това си поведение народът разкри дълбоките ненавист и омраза, които е таял срещу комунизма. Войните за независимост, водени от всички поробени народи, стенещи под комунистическия империализъм, бяха потушени с кръв и огън от руската армия. Както е казано **“Небитито е основата на временните качества!”** Царуването на тези крадци, безсърдечници и предатели също премина; те също бяха повалени; изчезнаха и погинаха, защото нашата религия е казала: **“Гнетът няма шанс за дълговечие!”**

2 – Вторият икономически строй, който отменя социалната справедливост и експлоатира човешките права, е **капитализмът**. Тук макар да е налице частна инициатива, тя е характерна само за ограничен брой крупни капиталисти. Тези капиталисти са взели в ръце източниците на производство. Те карат бедните да работят за тях и експлоатират техните доходи както си искат. Разликата между жизнения стандарт на капиталистите, които са едно щастливо малцинство, и бедните работници представлява една огромна бездна. Социалната справедливост я има само на приказки, разликата между отделните социални групи е колосална. Бедният работник е потиснат под командата и удоволствието на капиталистите, и се гърчи пред своя арогантен господар, за да получи малка част от наградата на собствения си труд. В тези държави – тъй като повечето собственици на капитали са евреи – ислямската вражда е на пиедестал; ционистите и мисионерските организации харчат милиарди за разрушаване на исляма.

За да премахне пропастта между служител и работодател, ислямската религия е възпрепятствала господството на капитала и е подсигурила на работника правото да е съдружник в инвестицията и печалбата от нея. Всеки може да инвестира парите си в бизнес и да получи голяма печалба. По този начин няма да има нужда парите да бъдат влагани в банка, а и банките няма да могат да експлоатират народа с лихви. Освен това ислямът заповядва богатите да дават зекят на бедните. Ето, именно това оформя основата на социалната справедливост. Зекят означава да се даде една четиридесета от имота на онези, които религията посочва. В ислямската религия е харам да просят онези, които са здрави и са способни да работят. Зекятът се дава на онези, които са прекалено болни и неспособни на работа (инвалиди) или на работещи, които се издържат трудно и изнемогват. Аллаху теаля е създал тези бедни хора да са една четиридесета от общото население. Богатият мюсюлманин, давайки зекят на такива хора, хем би извършил ибадет и би спечелил доволството на Аллаху теаля, хем би извършил социално подпомагане и опазил своя имот от правата и посегателствата на бедните. Ако се изчисли националното богатство и даде една четиридесета от него на нуждаещите се, в никоя ислямска страна не би се надигнала опасност от комунизъм. Няма да има причина за възникването му. Зекятът, ушурът и

милостинята са все видове социална взаимопомощ и божествени мерки за предотвратяване на икономическите бедни. Колкото повече се съблюдават те, толкова опасността от възникване на комунизма ще се е предотвратила.

Освен това, налагайки търговска етика, ислямът е елиминирал междукласовата борба. Пред закона държавният глава и овчарят притежават идентични права и отговорности. Няма несправедливост – има братство. Със събраното от зекята огромно материално благосъстояние е учредена институция на име Бейт-ул-мал (Държавна хазна), с което пътят на бедността и глада е блокиран. Вместо “шефове и работници” са се появили съдружници и съвместни бизнеси. Всички работят с желание и получават възнаграждението за своя труд. В хадис-и шериф се повелява: **“Изплатете заслуженото на работника, преди да е изсъхнала потта на челото му.”** Никой няма право да взема нещо от някой насила. Никой, освен имащите правомощие, не могат да се възползват от Бейт-ул-мал, който е собственост на народа. Единственият вариант, който може да установи социалната справедливост във всяка епоха и във всяка нова ере, е посочената от исляма справедлива и свободна икономика. Ислямската религия осигурява социалната справедливост в пълната ѝ форма. Тя абсолютно не отдава възможност за развитие на социализъм, комунизъм и капитализъм. Окончателно премахва експлоатацията на човешки права.

Правилното изучаване на исляма и ислямския морал и опазването на народа от клопките на фалшивите учени и духовници е възможно само с помощта и закрилата на една силна държава. Хадис-и шерифът **“Религията е под сянката на мечовете”** ясно разкрива тази действителност. В такъв случай ние трябва да работим с всички сили, за да съществува и за да е силна нашата държава. Трябва добре да се знае, че ако държавата е силна, мюсюлманите, живеещи под нейна закрила, биха се спасили от комунистическа заплаха, а, от друга страна, ако държавата ни е слаба, тогава бихме били въввлечени в комунистическа революция. Братята биха се превърнали във врагове един на друг, а домовете, работните места, жените и дъщерите биха ни били отнети. Затова трябва да внимаваме и да не допускаме да ни приспат с морфина на неханието и мързела, и трябва винаги да помагаме на нашата държава!

Основателят на идеята на комунизма е един иранец на име Маздак, който е твърдял, че е пейгамбер. Той е бил последовател на огнепоклонничеството, основано от Зердушт. Казал е, че имотите и жените на всички мъже са общи. Въпреки че иранският шах Кубад е повярвал в него, синът на шаха – Нуширван – го е убил, заедно с неговите осемдесет хиляди привърженици. Тези факти са изложени в речника **“Бурхан-и кати”**. В една своя книга, състояща се от 15 страници, Ахмед Джевдет паша **“рахметуллахи теалья алейх”** казва, че комунизмът ще се разпространи из Европа и Азия и че мюсюлманите ще се спасят от тази беля.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЖИНОВЕТЕ

Следната статия е заимствана от книгата **“Кешкул”** на сей-йид Абдулхаким Арваси **“рахметуллахи алейх”**, професор ординарий по тасаввуф в Медресетулмутихассисин по време на тридесет и шестия, последния, османски владетел, султан Мухаммед Вахидеддин хан **“рахметуллахи теалья алейх”**. **“Кешкул”** не е отпечатан.

На онези, които питат дали има джинове, трябва да се отговори веднага, защото съмнението в тяхното съществуване е много опасно. Долупредставените познания, които извлякох като отговор от стабилните книги на ислямските учени, трябва да бъдат четени с внимание, размисъл и безпредразсъдно.

Думи като джин, джиннет, джинан, Дженнет и дженин, които се състоят от буквите **“дж”** (джим) и **“н”** (нун), имат смисъл **“покрыто, скрито”**. Мястото Дженнет е названо с това име, защото е покрито с плодове, цветя и аромати. Лудите са наречени **“меджнун”**, защото техните умове са покрити. Нощта се нарича **“джунн-и лейл”**, защото тъмнината е покрила дневната светлина. Създанията, наречени **“джинове”**, са наречени така, защото са скрити от нашите очи. Джин е множественото число на съществителното **“джинни”**. Пери е персийската дума за джин.

Има два вида създания: видими и невидими. Освен това има и нематериални създания, които не заемат място. Имам Маверди казва: **“Джинът е направен от четири основни вещества: вода, почвени елементи, въздушни газове и огън. Огънят се състои от пламък, светлина и дим. Сред джиновете, които са създадени от**

пламъците на огъня и наречени маридж, има мюсюлмани, неверници и грешници.” Според съвременните научни познания тези четири основни съставки са изградени от сто и петте елемента. Всички (материални) създания са изградени от елементи и носят енергия. При нормални физични условия ние сме в състояние да виждаме създанията, които са в твърдо или течно състояние, както и цветните газове. За нещата, направени от тях, се отнася същото. Например, тъй като човешкото тяло съдържа големи количества твърди вещества и вода (над 70 %), то се вижда. Същото се отнася и за растенията и животните.

Джиновете са създадени от въздух и огън. [Пламъците на огъня са невидими. Тъй като твърдите вещества в него се загреват и излъчват светлина, те изглеждат ярки.] Затова и джиновете са невидими.

Пламъкът е два вида: първият е зулмани [невидим], а вторият – нурани [също невидим]. Джиновете са създадени от първата част, а ангелите от втората. Хората са създадени от веществата, които се намират в почвата, но Аллаху теаля ги е променил в органични форми и ги е организирал, превърнал ги е в плът и кости. По същия начин при ангелите и джиновете пламъкът се е видоизменил и е придобил фин вид, способен да приеме всякаква форма.

Описанието на джиновете е следното: Джинът, т.е. пери, е тяло, създадено от пламъка на огъня, което има способността да приема всякаква форма.

Ангелите са сияйни същества. Те могат да придобият различни образи. По отношение на сътворение меляикетата и джиновете си приличат. Първите са благородни, ценни, а вторите презрени, недостойни. Ангелите съдържат повече светлина, а джиновете пламък. Без съмнение нурът е по-високопоставен от зулмета. Близостта на ангелите с джиновете е като близостта на човека с животните. Високопоставените хора са по-ценни от ангелите, а джиновете са по-ценни от животните.

Повечето ислямски учени са казали, че ангелите са материални същества (тела) и това е истината по въпроса.

Човек, който отрича съществуването на ангелите, става неверник. Ако отрича факта, че са тела, не става кяфир, а еретик.

Човек, който не вярва в съществуването на джиновете, също става кяфир. Част от древните философи, по-голямата част от ка-

дерийе [т.е. му'тезиле] и зъндъците отрекоха джиновете и сатаните. Те казаха, че под “джин” се има предвид интелигентен човек, гений, а под “шейтан” лош човек. Онзи, който не е чел ислямските книги и не е запознат с думите на ислямските учени, без съмнение няма да повярва. Но изумително е как – докато фактът е посочен ясно в Коран-и керим и въпреки че книгите на големците в исляма са пълни с подобна информация – кадеритската група отказва да повярва ала твърди, че се подчинява на Коран-и керим. От това тяхно поведение всъщност проличава колко “много” го следват. Въпреки това съществуването на джиновете не е нещо алогично, т.е. разумът не го отрича, защото не е нещо извън силата на Аллаху теаля. Днес учените, притежатели на мъдрост и вяра, не отричат нещата, за които умът не казва, че са невъзможни. Фактите, които са посочени в Коран-и керим, трябва да се тълкуват с ясните и известни значения надумите. Шейх-и екбер [Мухйиддин-и Араби] “куддесе сиррух” доказва съществуването на джиновете чрез следните свещени айети:

1 – В 56-о знамение на сура Назиат по смисъл се казва: **“Сътвори аз джиновете и хората единствено, за да Ми служат.”**

2 – В 74-о знамение на сура Еррахман се казва, че джиновете ще влязат в Рая.

3 – В 31-о знамение на сура Еррахман е използвана думата **“секалян”**, която означава “о, хора и джинове!” Имена като “Расул-и секалейн”, “мюфтиуссекалейн” и “гавсуссекалейн” [т.е., Пророкът, мюфтията и велията на хората и джиновете] разкриват съществуването на джиновете.

Всички неверници с писания, поклонниците на огъня, политеистите, будистите, мушриците, повечето елински философи и всички тасаввуфски големци вярват в съществуването на джиновете. Събитието със Сюлейман “алейхисселям” удостоверява този факт.

Онези, които тълкуват по-друг начин свещените айети за джиновете, опирайки се на собствения си ум, стават муртеди (вероотстъпници). Фетвите в **“Милел-нихал”**, както и в книгата **“Тарикат-и Мухаммедийе”** на имам Мухаммед Биргиви “рахметуллахи алейх”, и разяснението в шерха към **“Акаид-и Несефи”** показват, че те стават вероотстъпници. Фетвата е както следва:

“На свещените айети в Коран-и керим се дават ясните и известни значения на думите. Онези, които променят тези значения и следват багъниите [исмаилиите], стават неверници.”

Сура Кул-е’узубираббиннас и сура Джин ясно информират за съществуването на джиновете.

[Някои хора с дефектни познания мислят, че джиновете са илюзии и твърдят, че такива неща не съществуват; това тяхно поведение е без никаква стойност. Без съмнение не съществуват образите, които се появяват в моменти на силен страх, но да се предполага, че тези илюзии са джинове е равносилно на тотално безхаберие по отношение на същността на джиновете. Човек, за да може да каже, че дадено нещо не съществува, той трябва да го познава. Да се отрича без да се знае е детинско поведение. Не бива да мислим, че тези хора са учени. Ако всички пророци са оповестили съществуването на дадено нещо – и особено най-високопоставения от тях “алейхи ве алейхимуссалевату веттеслимат” и то по различни поводи – това не може да бъде отречено с лични предположения, неподплатени с разумни и експериментални аргументи. Едно такова поведение не е достойно за учен. Единственият аргумент на онези, които отричат джиновете, ангелите, Рая и Ада, и дори Аллаху теалю, е следната приказка “Кой е отишъл там и кой ги е видял? Ако наистина ги имаше, щяхме да ги видим. Да се вярва в нещо, което не се вижда, е проява на идиотщина!” Те си мислят, че умът трябва да се подчинява на окото, а не окото на разума. Умът е сила, която е над сетивните органи и е като съдия, отсяващ правилното от неправилното по отношение на нещата, които се усещат. Ако хората бяха подчинени на окото, ако критерият за човешка чест беше силата на окото, то котките, кучетата и мишките щяха да имат по-висока чест от хората и да са по-ценни от тях, защото тези животни – за разлика от човека – имат способността да виждат нощем. Следователно онзи, който не желае да вярва в това, което не вижда, снижава човека до под нивото на животните. От всичко това следва, че нашите сетивни органи са слугите, инструментите на разума. Контрольорът, командирът е разумът. Умът както не отрича онова, което не се вижда и чувства, така не отрича и нещата, чието небитие не може да бъде доказано. Алогично е да се твърди, че не съществуват.]

Тъй като битието на джиновете е нещо, което ислямът ясно посочва, онзи, който го отрича, напуска исляма и нито един негов ибадет не се приема.

Събитията, които доказват, че джиновете могат да вредят и помагат на хората, и да им служат в постигането на желаниа, са били наблюдавани и съобщавани от много мюсюлмани и неверници. Хората, които отричат това обаче са твърде малко. Т.е. това са някакви псевдо философи и такива, които притежават дипломи по медицина. Старите опитни медици и сегашните лекари, които са намерили призванието си в медицината, не могат да отхвърлят въпроса току така, а следват мюсюлманите. Ибни Сина (Авицена), който е най-известният лекар в ислямския свят, макар да не е получил никакъв дял от исляма, оставяйки под влиянието на гръцките философи, в своята книга “Канон” – докато обяснява епилепсията – говори за джиновете. Например, той казва: “Както болестите биват причинявани от различни вещества, така и джиновете стават причини за болести и това е широко известно.”

[В книгите на всички пророци имаше знания за джиновете. Те работеха под командата на Сюлейман “алейхисселям”. Когато Идрис “алейхисселям” беше въздигнат жив в Рая, хората, които го обичаха много, не можаха да понесат скръбта по раздялата. Изготвиха негови картини и започнаха да ги гледат. Следващите поколения сметнаха тези образи за божества, прибавиха към тях различни статуи и им се поклониха. Така се появи идолопоклонничеството. Амр бин Лухай, ръководителят на правителството Хуза в Хиджаз, хиляда години преди идването на Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем” донесе религията на идолопоклонничеството от Шам в Мека. Поклонниците на кумирите чуваха гласове от тях. Джинът влизаше в статуята и говореше. От много идоли беше чуто да оповестяват за раждането на Пейгамбера ни “салляллаху теаля алейхи ве селлем” и започването на исляма. В историческата книга “Мир’ат-и Мекка” е написано, че това събитие е станало причина много хора да приемат исляма. Шейтаните могат да влязат и в жив човек. Чрез въздействие върху неговите сетива и двигателни нерви те могат да предизвикат движения и гласове, без самият той да знае за тях. Така едно време в Рим и Пеща, а наскоро и в Адана, са били наблюдавани говорещи деца и болни хора. Тъй като джиновете, които ги карат да

говорят, разказват за неща в далечни страни или в древни времена, някои хора са помислили, че тези деца имат две души или че носят душата на друг човек, т.е. те са помислили това състояние за реанкарнация. Нашата религия ясно обяснява, че това предположение е грешно. В минали времена вещателите чуваха някои неща от джиновете и гадателстваха по този начин. Ето защо идолопоклонниците вярваха в съществуването на джиновете и се страхуваха от тях. Мюсюлманите не научиха за джиновете от политеистите, а от Коран-и керим и Мухаммед “алейхисселям”. Мюсюлманите – за разлика от идолопоклонниците – не се страхуват от джиновете. В допълнение към ангелите, които защитават хората от тях, джиновете не могат да навредят и на онези, които четат свещени айети и дуи и се осланят на Аллаху теаля.]

Както първоначално хората са били създадени от почвата, така и джиновете са били сътворени от пламъка. Те също имат пол. Информация за техните бракове, домове, хранене, пиене, размножаване, умирање; фактът, че Мухаммед “алейхисселям” е и те хен пейгамбер, че слушат Коран-и керим, че се събират в благословена Мека и лъчезарна Медина и че Расул-и екрем “салляллаху алейхи ве селлем” е четял Коран-и керим на тях, че правят ибадети и дават милостини, и че получават севаб за добрите дела, че неверниците сред тях ще отидат в Ада, а мюсюлманите в Рая, че в Рая ще видят Аллаху теаля; дали намазът зад имам джин е сахих, дали става джума и джемаат с тях и че е джаиз да преминават пред кланящите намаз е написано в различни книги. Ислямските учени са писали много относно това, че бракосъчетанието с тях е джаиз; че ако мъжки джин се съвокупил с жена е необходимо да се изпълни гусюл; какво ще е детето, родено от полов акт между човек и джин [като Белкъс]; че човек може да яде животно, заклано от джин; че джиновете задават въпроси на учените сред хората и получават фетви; че те изнасят проповеди на хората; че рецитират стихове на хората и хората ги чуват; че учат хората на лечение на болести; че се страхуват от хората и им се подчиняват. Тези книги също показват съществуването на джиновете. Много известни събития и дела свързани с джиновете са написани в ценни ислямски книги, като как да се вземат предпазни мерки срещу вредите на джиновете и как да се опази от тях; че пониските в йерархията джинове се подчиняват на по-

високопоставените; че отвръщат с добро на добрините на хората и с лошо и вреда на злините; че влизат в тялото на епилептика и предизвикват неговите движения и дела и че по време на лечение на тези болести се обменят въпроси и отговори с тях; че джиновете се подиграват с хората; че джиновете – подобно на хората – предизвикват уроки; че джиновете воюват помежду си и че особено през рамазана стават още по-непокорни; че джиновете се покланят заедно с хората; че обсъждат с хората въпроси относно това дали свещените хадиси са сахих или не; как са информирали жителите на Мека с новината, че Сервер-и алем “салляллаху алейхи ве селлем” е останал като гост в шатрата на Умм-и Ма’бед и че тя е приела исляма; че са информирали за битката при Бедр; че е допустимо да се питат джиновете за минали неща, но не и за бъдещи; че джиновете ще свидетелстват за езаните на муеззините в Сетния ден; че джиновете са плакали и скърбели след смъртта на Ебу Убейде и неговите приятели; че са изредили хвалебствия при смъртта на хазрети Омер “радияллаху анх”; че са плакали и стенели, когато хазрети Осман “радияллаху анх” е бил сторен мъченик; че са информирали за мъченичеството на хазрети Али “радияллаху анх”; че са плакали и викали след мъченичеството на Хусейн “радияллаху анх”; че са знаели за мъченичеството на другите сахабии; че са съобщили за смъртта на Омер бин Абдул’азиз и са плакали при смъртта на имам а’зам Ебу Ханифе и имам Шафи “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”; че джиновете внушават съмнения в сърцата на хората и още др. Всичко това показва, че джиновете съществуват. [Много пъти е наблюдавано как влизат в образите на кози и змии. Могат да се преобразят и като микроби и да се движат в кръвоносните съдове на хората.]

Джиновете ядат и пият. Пророкът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Яжте и пийте с дясна ръка, защото шейтанът яде и пие с лява ръка!”** Всички сатани са неверници и се стремят да измамят хората. Те се опитват да ги накарат да забравят за ибадетите и украсяват греховете за тях. Подбуждат желанията на нефса. Сатаните също са създадени от въздух и пламък ала при тях огънят е повече, а при джиновете – въздухът. Джиновете и сатаните могат да преминат през най-малкия отвор и да проникнат в човека и кръвоносните му съдове.

В **“Айни тарихи”** е написано така: “Джиновете са над десет пъти повече от човешките същества. Сатаните са над десет пъти повече от тези две групи. И ангелите са над десетократно повече от сумата на тези три групи взети заедно.” [**“Тарих-и Айни”** на Махмуд бин Ахмед – един от разяснителите на **“Бухари”** – се състои от деветнадесет тома.] Всеки човек има до себе си спътник джин, който е кяфир, но меляикетата защитават хората от тях. В **“Ешбах”** е написано, че не е имало пророк-джин. Имам Мукатил съобщава, че на джиновете не е бил изпратен пейгамбер преди Мухаммед **“алеихисселям”**.

Във втората част на **“Ешбах”** и в неговия шерх, написан от имам Хамеви **“рахметуллахи теаля алейхима”**, се казва: “Първият човек е създаден от пръст и органите на всички хора са съставени от почвени вещества. Въпреки това хората са плът и кости, а не пръст. Такъв е случаят и с джиновете. Те са направени от огън, но не са огън и въздух.”

В **“Тезкире-и Куртуби”** пише: “Смъртта на джина се състои в неговото губене на земята. Старите не умират, без да са станали млади отново. Когато са на път да умрат, те се връщат в детинския си вид и се губят на земята. Има три вида джинове. Едните са като вятъра и въздуха. Другите са като насекомите и малките животни на земята. Третата група е натоварена с команди и поклонения. Те ще бъдат подложени на равносметка и наказание.”

Сеййид Омер **“рахметуллахи теаля алейх”** казва: “При мен дойде едно момиче джин и пожела да се омъжи за мен. Попитах Шемседдин Ханефи какво да правя. Той каза, че според ханефитския мезхеб това не е позволено. Казах ѝ така. Тя ме заведе в техните къщи под земята и предаде отговора на техните големци. Те отвърнаха: “Ние високо уважаваме отговора на сеййид Шемседдин, но според шафиитския мезхеб бракът между джиновете и хората е джаиз. Ние не сме ханефии, а шафии.”

Размножаването на хората се осъществява чрез семенна течност, а на джиновете чрез газове. Т.е. от мъжкия джин преминава газ в женския и се появява дете. От това следва, че бракът на хората с джиновете не е реален. Въпреки това повечето ислямски учени са казали, че това е истински брак, че е необходим гусюл абдест и че Белкъс е родена от полов акт между човек и джин.

[Едно такова бракосъчетание се осъществява като джинът приема човешки вид.]

Човек може да види джиновете или шейтаните насън и наяве, защото те могат да приемат всякаква форма. Появявайки се в много хубави форми те стават причини за полюции. Повечето пророци “алейхимусселям” и евлии са виждали шейтана и разговаряли с него. Без значение в какъв вид се появява, ако човек гледа към джина без да отмества поглед, той не може да си промени формата и да изчезне. Може да бъде питан и да се получи отговор от него. Ако човек погледне към друга посока за миг, джинът веднага се връща в собствения си вид и изчезва. Имам Шафи “рахметуллахи алейх” е казал: “Ако някой човек каже, че е видял джин в собствената му форма, неговото свидетелство не се приема!” Защото хората със силно развито въображение си мислят, че виждат неща, които всъщност не съществуват. Мислят илюзиите за реалности. Същото се отнася и за омагьосаните хора; те виждат подобни илюзии и ги мислят за тела. Хората с развита фантазия виждат грозните неща като красиви; не виждат грозната страна на нещата. Същото се отнася и за пристрастените към земното хора; всичко грозно им се вижда красиво. Но далновидните и будни хора виждат всичко в реална светлина.

Запознаването с джинове и приятелството с тях не са ценни неща, а вредни. Говоренето с тях е като да се дружи с грешници. Нито един човек, който се е запознал с тях, не е извлякъл полза. Мухйиддин Араби “куддесе сиррух” в петдесет и първа тема на книгата си “Футухат” е написал така: “Никой човек не е получил никакво знание относно Аллаху теаля от джиновете, защото те притежават много малко знания по религия. Онзи, който мисли, че ще придобие светски знания, също греша, защото джиновете стават причина за губене на време с безполезни неща. Хората, които се запознават с тях, стават арогантни, а Аллаху теаля не обича арогантните.” Абдулгафур-и Лари, един от халифите на хазрети молла Джами, в “Решехат” казва, че Мухйиддин-и Араби в една от своите книги е написал: “Праотецът на джиновете не е Иблис (Сатаната). Той е от племето на джиновете. Тъй като са създадени от огън и въздух, те са много фини и бързоподвижни. Когато човек ги удари лекичко, те веднага умират и ето защо имат кратък живот. Техните религиозни знания са твърде ограни-

чени. Те са високомерни и затова постоянно воюват помежду си. Не се засягат от огъня. Онези от тях, които ще отидат в Ада, ще бъдат измъчвани в Земхерир – студения Ад. Иблис и децата му могат да вдъхнат у хората желаниа и за добри дела, които носят севаб, но по време на изпълнение у нефса се появява самодоволство и показност или става причина за пропускане на фарз, като по този начин се печели голям грях.” Човек не бива да желае запознанство с джиновете, а да се опита да се възползва от душите на евлиите. Душите на евлиите – без да се покажат или влизайки в човешка форма – могат да помогнат на онези, които обичат, и да ги спасят от беди. Човек трябва да се опита да ги опознае и обича, и да бъде заобичан от тях.

В хадис-и шериф, фигуриращ в **“Хадикат-ун-недийе”** и написан в главата за бедите, причинени от цялото тяло, се казва: **“Онзи – който вярва в тетайур и онова, за което се смята, че носи лош късмет; врачува, или ходи на гадател; прави магия или кара друг да прави магия, и вярва в тези неща – не е от нас и не е повярвал в Коран-и керим.”** Тетайур означава да се вярва в лош късмет. Врач е онзи човек, който се сприятелява с джин и го пита за минали и бъдещи събития, като предава отговора на други хора. Към тази категория се отнасят и гледачите, които имат връзка с джинове, и онези, които чрез книгите по астрология отговарят на всеки въпрос. Да се посещават или да се вярва в казаното и стореното от подобни хора – тук се включват и магьосниците –, дори казаното понякога да излиза истина, е равносилно на това да се вярва, че друг, освен Аллаху теаля, може да знае и върши всичко, което пък е неверие спрямо исляма.

Ибни Хаджер Хийтеми на 120-а стр. от **“Фетава-и хадисийе”** казва: “Ако тарикатчиите изпълняват дела, като рязане на ръце и възстановяване на предишния им вид или забиване на ножове и ками в собствените усти и тела, и ги представят като свои керамети – въпреки че ги изпълняват като магии или илюзионизъм – ислямският съдия трябва да нареди тяхното убийство. Ако ги вършат по друг начин, не се убиват, а се наказват тежко.” Абдулах ибни Ебу Зейд Кайревани “рахметуллахи алейх”, един от учените в маликитския мезхеб, в своята книга **“Исбат-у керамат-ил-Евлия”** казва: “Ако магията не съдържа нещо, което да причинява неверие, а е просто някакъв трик с бързи и умели движе-

ния, които магьосникът импозира като керамети и тасаввуф, той трябва да бъде наказан. Не е позволено да се ходи при подобни тарикатчии. Веднъж една жена каза, че е направила магия на своя съпруг, за да охлади неговите чувства към нея или към някой друг човек. Тя не беше убита, а наказана.” Ибни Ебу Зейд “рах-метуллахи теаля алейх” казва: “Ако някой твърди, че разговаря с джинове, гледайки към определена книга, и чрез тях изпъжда нечестивите джинове, причиняващи епилепсия, или руши магии, не бива да се вярва в него.” Човек, който твърди, че дружи с джинове или служи на техния главатар, трябва да се възприеме като магьосник. Хаким би-емриллях Мансур, шестият фатимитски владетел на Египет, бивайки подведен от Дирар и неговия ученик Хамза, се е запознал с джиновете и е влязъл в служба на техния господар. Отклонил се е в ерес и е станал на посмешище в ръцете на сатаните. По-късно се е провъзгласил за бог. Ибни Ебу Зейд казва: “Не е позволено да се вярва в тарикатчии-джинджии и да се плаща на тях с вяра, че спасяват от джинове. Не е допустимо да се плаща и на онези, които развалят магии.” Допуска се да се пише – безплатно – муска, съдържаща молитви от Коран-и керим или такива, които са препоръчани от Селеф-и салихин, на жени, така че съпрузите им да ги обичат и да не ги угнетяват. Харам е да се пишат и четат неща, чиято същност е безизвестна, както и да се правят муски и изпълнява кадене с тях. Имам Биргиви казва: “Човек, който казва, че знае местонахождението на отк-радатите и загубени неща, – заедно с онзи, който му вярва – става кяфир. Ако твърди, че знае, защото джиновете ги разкриват на него, пак става кяфир, защото джиновете също не знаят неведомото. Знае го само Аллаху теаля и никой друг.” Кадъ-заде – разяснявайки **“Биргиви васийетнамеси”** – осветлява думите на имама по следния начин: “Знаят го онези, на които Аллаху теаля е съобщил чрез вахй (откровение) и илхам (вдъхновение). Джинът не знае всичко. Той знае само толкова, колкото Аллаху теаля му е съобщил или е видял самият той. Ако джинът разкрива, че е научил по един от тези два начина, няма нищо лошо в това да се каже: “Научих от джин!” Пророците са живи в гробовете си по начин, който не е известен за нас. Аллаху теаля им е разкрил неизвестни и тайни неща чрез вахй, илхам и кешф. Той разкрива делата и състоянията на живите хора на тях и на душите на изб-

раните мюсюлмани.” Джаиз (възможно) е Той да разкрие тези неща и на правоверните джинове. Независимо от тях, човек трябва да бъде нащрек, за да не бъде въввлечен в гибел, бивайки подведен от лъжите и клопките на тарикатчиите, които са еретици и грешници. Моля, вижте книгата **“Ел-мунира”**.

В анотациите на **“Дурр-ул-мухтар”**, написани от Тахтави и Ибни Абидин, в края на заключителната част, се казва: “Мекрух е да се спори за неща, които не е необходимо да се знаят. Не е допустимо да питаме за неща, които религията не ни е заповядала да научим. Например, “Дали Люкман и Зюлкарнейн са пейгамбери или не?”, “По какъв начин е идвал Джебраил “алейхисселям” при пейгамберите?”, “В каква форма се появяват джиновете и меляикетата пред хората? Когато се появяват в човешка форма, те продължават ли да са джинове и меляикета или не?”, “Къде са Раят и Адът?”, “Кога ще настане Сетният ден?”, “Кога Иса “алейхисселям” ще слезе от небето?”, “Кой е по-високопоставен, Исмаил или Исхак “алейхимесселям”? Кой от тях е бил поднесен в жертва?”, “Коя е по-високопоставена, Фатима или Аише “радияллаху теаля анхума”?”, “От коя религия са били родителите на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” и Ебу Талиб?” и “Кой е бил бащата на Ибрахим “алейхисселям”?” Не бива да питаме такива неща, защото не ни е заповядано да ги знаем.”

В **“Хазинет-ул-есрар”** пише: “Нека да предадем хадис-и шерифите относно изпъждането на рухании от епилептик и неговото лечение: [В **“Люгат-и Наджи”** е дадена следната информация в обяснението на думата “Джин”: “Има три групи рухании: Първата се състои от същества, които винаги вършат добро; това са ангелите. Втората група са създания, които винаги вършат зло; това са шейтаните. Третата група е съставена от същества, които вършат и добро, и зло; това са джиновете.”]

Имам Бейхаки в своята книга **“Деляил-ун-нубувве”** и имам Куртуби в **“Тезкире”** казва: “Ебу Дуджане “радияллаху анх” разказва: “Лежах си. Дочух шум, който наподобяваше шума от мелница и шумолене на листа. Видях светлина като светкавичен проблясък. Повдигнах глава и видях едно черно създание да се издига в средата на стаята. Докоснах го с ръка. Кожата му беше като тази на таралеж. Започна да хвърля неща като искри срещу лицето ми. Веднага отидох при Расулюллах “салляллаху алейхи

ве селлем” и доложих положението. Той каза: “О, Ебу Дуджане! Нека Аллах дари твоя дом с добро и берекет!” Той поиска писалка и парче хартия. Нареди хазрети Али “радияллаху анх” да напише едно писмо. Взех писмото и се върнах у дома. Поставих го под възглавницата си и заспах. Стенещ глас ме събуди. Той казваше: “О, Ебу Дуджане! Ти ни изгори с това писмо! Твоят господар без съмнение е много по-високопоставен от нас. За нас няма друго спасение, освен да премахнеш това писмо. Вече няма да идваме в твоя дом и в тези на твоите съседи. Не можем да влезем в местата, където се намира това писмо.” Аз му казах: “Не мога да премахна писмото без позволение от моя господар.” Нощта ми се стори много дълга заради плача и стоновете на джиновете. След извършване на сутрешния намаз в джамията, предадох на Расулюллах думите, които джинът каза. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” каза: “Премахни писмото. Иначе ще чувстват болката от него до Съдния ден!”

В “**Меджму’а-тул-феваид**” на Кефеви, а също и в “**Хаят-ул-хайван**” на Демири – в частта за буквата “К” и по-специално за думата “кунтез” – се казва: “Ако един човек носи това писмо със себе си или го държи в своя дом, джиновете няма да дойдат до него, в неговия дом и в околните къщи, а онзи джин, който се е настанил и вреди, също ще си отиде.” Писмото е написано в “**Хазинет-ул-есрар**”. Персийската версия на “**Хаят-ул-хайван**” фигурира под номер 2912, а турската под номер 1913, в секция “Айасофйа” на библиотеката в Сюлейманийе. Това писмо – за улеснение на мюсюлманите – е добавено и в последната част на книгата “**Тесхил-ул-менафи**” [207-а стр.]. Тази книга се продава в “**Хакикат Китабеви**”.

Честото четене на Айет-ел-курси, Ихляс, Муавизетейн и Фатиха също пази от джинове. Хората, които искат да видят полза от четенето на тези свещени айети, носенето на това писмо, четенето на шифа айетите и пиенето на вода, в която са държани листите с тези айети, трябва да притежават сунитска, правилна вяра. Ако вярата на човека, който ги пише или използва, не е правилна, не отбягва признаците на неверие и върши харами, няма да види полза от тях.

В хадис-и шериф, поместен на 163-а стр. в персийската книга “**Шевахид-ун-нубувве**”, се казва: “**Шейтанът не може да се**

доближи до онзи човек, който чете Айет-ел-курси преди да легне.”

Книгата “Акам-ил-Мерджан” на Кади Бедреддин Шебли “рахметуллахи теаля алейх” е на арабски език и е доста обемиста. Тя е посветена изцяло на джиновете. На едно място пише: “Позволено е да се питат джиновете за минали събития, но не е позволено за бъдещи такива. Те знаят за минали неща, които са виждали и чували. Не е допустимо да се правят неща, причиняващи неверие, за да се спаси епилептик или някой друг, нападнат от джин. Тук ще изредим [съкращавайки] десетте най-добри средства за опазване от джинове:

1 – Четене на Еuzu Бесмеле и сура Фатиха.

2 – Четене на Еuzu Бесмеле и двете сури Кул-еuzu.

3 – Четене на Еuzu Бесмеле и първите пет айета на сура Бакара.

4 – Четене на Еuzu Бесмеле и Айет-ел-курси.

5 – Четене на Еuzu Бесмеле и последните два айета на сура Бакара.

6 – Четене на Еuzu Бесмеле и рецитиране на сура Ха-Мим Му’мин от началото до думата “масир”, и също Айет-ел-курси.

7 – Четене на “**Ля иляхе илляллаху вахдеху ля шерике лех лехулмулку ве лехулхамду ве хуве аля кулли шей’ин кадир.**”

8 – Казване на Аллах често.

9 – Поддържане на състояние с абдест и непропускане на фарзовете и суннетите.

10 – Избягване на това да се гледат жени, да се говори и яде много, и да се намира на места с много хора.”

В книгата “**Берекят**”, в края на частта за Мухаммед Са’ид “рахметуллахи теаля алейх”, се казва, че имам Раббани “рахметуллахи теаля алейх” е четял “**Ля хавле веля куввете илля биллях-ил-алийийил’азъйм**”, за да се предпази от джинове. Хазрети имам Раббани в 174-о писмо съветва да се чете този зикр – наречен “**Келиме-и темджид**” – за изпъждане на джинове.

В книгата на шейх-ул-ислям Ибни Хаджер Хийтеми “рахметуллахи теаля алейх” “**Тезеккуру Асар-ил-вариде**” също се съдържат дуи за защита от джинове. Книгата фигурира под номер 1150 в секцията “Реис-ул-куттаб Мустафа ефенди” на библиотеката в Сюлейманийе. Тя е отпечатана от “**Хакикат Китабеви**” и прикрепена към книгата “**Минха**”.

За защита от джинове и шейтани и за лечение на епилепсия и магия е добре седем дни поред да се чете и носи, записан на хартия, “айат-и хърз”, който се съдържа в последната част на книгата “Тесхил-ул-менафи”.

Книгата “**Китабуррахме фитгъб-и велхикме**” на Джеляледдин Суюти “рахметуллахи алейх” съдържа ценна информация за начини на опазване от магии, уроки и джинове. В 150-а глава се казва: “За спасение от съмнения и състояния на потиснатост, причинени от шейтана, ежедневно трябва да се чете тази дуа: **“Я Аллах-ур-ракиб-ул-хафъз-ур-рахим. Я Аллах-ул-хайй-ул-халим-ул’азъйм-ур-рауф-ул-керим. Я Аллах-ул-хайй-ул-каййум-ул-каиму аля кулли нефсин бима кесебет, хил бейни ве бейне адувви!”** На 174-а глава пише: “Джиновете не се доближават до онзи човек, който носи със себе си смолата, наречена хилтит или асафетида. Ако някой епилептик я помирише, ще намери лек.” Асафетидата е смола с тъмен цвят и неприятна миризма и се използва като средства за успокояване на нервите. В Европа се използва под формата на прах, хапче или течност, за да елиминира напрежението в мускулите и нервите. В “Хаят-ул-хайван” и “Камус” е написано, че джиновете не влизат в къща, в която има citron.

Имам Раббани “рахметуллахи алейх” и учениците му са тръгнали на дълъг път. По пътя те са отседнали в един хан за нощувка. Имамът е казал: “Тази нощ тук ще се случи беда. Четете **“Бисмилляхиллези ля-йедурру ма’асмихи шей’ун фил-ердъ веля фиссемаи ве хувес-семи’ул’алим”**.” През нощта е избухнал голям пожар. В една от стаите са изгорели вещите. На тукашните не им е било съобщено за казаното от имама. На онези, които са прочели дуата, не се е случило нищо. Тази молитва е написана в “Умдет-ул-ислям” и “Берекят”. В “Тергиб-ус-салят” и “Съдният ден и отвъдният живот” е написано, че това е хадис-и шериф. За защита от беди, нещастия, фитнета и болести – сещайки се за думите на имама – трябва да се чете ежедневно, три пъти сутрин и три пъти вечер. Трябва да се четат и “айат-и хърз”, т.е. аяетите за защита.

ХАЛЯЛ, ХАРАМ И СЪМНИТЕЛНИТЕ НЕЩА

Тази глава е превод на извлечение, заимствано от четвърта глава от втората част на **“Кимйа-и се’адет”**.

Расулюллах **“салляллаху алейхи ве селлем”** е казал: **“За всеки мюсюлманин е фарз да печели от халял.”** Това, от своя страна, изисква да се научи какво е халял. Халялът и харамът са известни. Трудно е да се отсеят съмнителните неща, намиращи се измежду тях. Онзи, който не се пази от съмнителното, ще падне в харам. Оpozнаването на съмнителните неща обхваща широка област от знания. На тази тема беше писано просторно в книгата ни **“Ихйа-ул-улюм”**. В тази глава отново ще разгледаме накратко някои от най-важните въпроси – необходими за всички –, организирано в четири теми: [Тук са преведени три от тях.]

1 – Достоянствата на печеленето от халял и севабът, който се дава за него: В 52-о знамение на сура Му’минун по смисъл се казва: **“О, пейгамбери Мои “салевадуллахи алейхим еджма’ин”. Яжте от халял и чисти неща и вършете ибадети, достойни за Мен!”** Ето защо Расулюллах **“салляллаху алейхи ве селлем”** е казал: **“За всеки мюсюлманин е фарз да печели от халял.”** По друг повод е казал: **“Ако човек яде от халял, без да смесва никакъв харам с него, в продължение на четиридесет дни, Аллаху теаля ще запълни сърцето му с нур (духовно сияние). Ще накара реки от мъдрост да потекат в сърцето му и земната любов ще се изчисти оттам.”** [Не е грях да се работи за земно, грях е да се обича.] Сад бин Ебу Ваккас **“радияллаху анх”** е казал: **“О, Расуляллах “салляллаху алейхи ве селлем”!** Правете дуа за мен, за да стане така, че Аллаху теаля да приема всички мои молитви!” В отговор Расулюллах е рекъл: **“За да бъдат приети молитвите ви, яжте халял залък!”** В хадис-и шерифи се казва:

“Има много хора, които се хранят и носят дрехи от харам. После вдигат ръце и отправят дуа. Но как да бъде приета тя?”

“Нито фарзовете, нито суннетите на онези, които ядат от харам, не се приемат.” [Т.е. извършителите няма да получат севаб.]

“Ако една дреха струва десет лира и едната лира е от харам, намазът, кланян с тази одежда, не се приема.”

“За тяло, хранено с харам, е по-добре да гори в огън.”

“Тези, които не мислят дали собствеността им е от халял или харам, няма да бъдат съжалени от Аллаху теаля, независимо откъде ще бъдат хвърлени в Ада.”

“Поклонението се състои от десет части, от които девет представляват печеленето от халял.”

“Човек, който се е върнал уморен у дома, защото е работил, за да спечели от халял, ще легне без грях и ще се събуди като любим раб на Аллаху теаля.”

“Аллаху теаля заявява: “Срамувам се да подложам на равностметка онези, които отбягват харама.”

“Един дирхем лихва [да се получава или плаща лихва] е по-голям грех от тридесет прелюбодеяния.”

“Садака, дадена от харам имот, не се приема. Ако бъде опазена, ще послужи като пътна на човека, докато стигне до Ада.”

Един ден Ебу Бекр “радияллаху анх” е изпил от мляко, донесено му от прислужника. След това – щом разбрал, че млякото не е от халял – пхнал пръст в своето гърло и повърнал. Изкарвайки съдържанието на стомаха той е изпитал такова страдание, че околните са помислили, че умира. След това е отправил тази дуа: “О, Господи! Направих всичко каквото можах. Осланям се на Теб от частиците, които са останали в стомаха и кръвоносните ми съдове!” Аналогично е постъпил и Омер “радияллаху анх”, когато разбрал, че му е било дадено мляко от камилите за зекят, принадлежащи на Бейт-ул-мал.

“Дори да кланяте намаз, докато се прегърбите, и изпълните орудж, докато отслабнете и станете като косъм, те няма да са ви от полза, освен ако не избягвате харама.”

Абдуллах бин Омер “радияллаху анхума”

“Този, който дава милостиня или строи джамия с харам пари, е като онзи, който измива мръсните си дрехи с урина, която на свой ред ги прави още по-мръсни.”

Суфян-и Севри “рахметуллахи алейх”

“Подчинението към Аллаху теаля е като съкровище. Ключът на това съкровище е дуата, а зальците от халял са прорезите му.”

Яхия бин Муаз “рахметуллахи алейх”

“Четири неща са от съществено значение за постигане на истински иман: изпълняване на всички фарзове с благоприличие; ядене от халял; отбягване на всички – видими и невидими – харамии; търпение по отношение на системното вършене на тези три неща до сетния дъх.”

Сехл бин Абдуллах Тустери “рахметуллахи алейх”

Големците са казали: “Ако човек яде съмнителна храна в продължение на четиридесет дни, сърцето му почернява и се изцапва.”

“Бих предпочел да върна една съмнителна стотинка на нейния собственик, отколкото да дам хиляда лири като милостиня.”

Абдуллах ибни Мубарек “рахметуллахи алейх”

“Ако човек яде от харам, неговите седем крайници ще вършат грехове – без значение дали иска това или не. Крайниците на онези, които ядат халял, вършат ибадети. Добрите действия стават лесни и приятни за изпълнение.”

Сехл бин Абдуллах Тустери “рахметуллахи алейх”

Има още много други хадис-и шерифи и слова на големци в исляма, разкриващи значението на това да се печели от халял. Ето защо собствениците на вера са отбягвали харамите много стриктно. Един от тях е бил Вехеб ибни Верд “рахметуллахи теалья алейх”, който не е ядял нищо, преди да научи откъде е. Един ден майка му е дала чаша мляко. Той е попитал откъде е, с какви пари е платено и от кого е купено. След като е научил всичко, попитал къде е пасла овцата, от която са издоили млякото. Тя е била пасла на място, където другите мюсюлмани са имали права. Той е отказал да изпие. При майка му е казала: “Синко, нека Аллах да се смили над теб!” Той не е изпил и отвърнал: “Не бих искал да постигна Неговата милост чрез вършене на грях!” Попитали Бишр-и Хафи “куддисе сиррух” откъде се препитава. “Оттам, откъдето и всички, но има огромна разлика между онзи, който яде и се смее, и този, който яде и плаче!” – отвърнал той.

2 – Степените на вера’ по отношение на харам и халял: Харамът и халялът имат степени. Има неща, които са халял, докато други са едновременно халял и красиви. Други пък са още по-красиви. Харамите, от друга страна, варират от много лоши до по-малко лоши. Същото се отнася и за сериозността на болестите. Отбягването на харамите и съмнителните неща има пет нива:

Първа степен – Това е вера’та на всички мюсюлмани и се състои в отбягване на неща, които ислямът категорично забранява. Това е най-ниското ниво. Онези, които нямат дял и от това ниво, не се считат за справедливи. Тези хора се наричат непокорници, грешници [т.е. лоши хора]. Например, харам е да се купува имота на някой човек – с негово желание – чрез продажба, наречена фасид бей. Още по-голям харам е да се отнема чрез кражба. Още по-лошо е да се взема от сираци или бедни хора. Но най-голям харам е да взема с лихва. Колкото харамът е по-силен, толкова наказанието за него е по-голямо, а вероятността за опрощение по-малка. По същия начин консумирането на мед е вредно за диабетиците, но захарта е още по-вредна. Яденето на много захар е по-вредно от малкото ядене. Хората, които четат книги по фикх, познават всички халяли и харамии, но изучаването на целия фъкк не е ваджиб за всеки. Например, онзи, на когото не се полага дял от придобитото във война или от приходите от джизйе, не е длъжен да чете знанията за тези две неща. Но онзи, за когото е нужно, трябва (ваджиб е) да го направи. Занаятчиите и търговците трябва да придобият знанията за бей и шира (купуване и продаване). Работниците, от друга страна, трябва да знаят и нещата, свързани със заплатите и наемите. Всяка професия изисква определени знания. За всеки е ваджиб да научи знанията, свързани със собствената му професия.

Второ ниво – Това е вера’та на добрите мюсюлмани, наречени салих. Те отбягват и съмнителните неща, наред с харамите. Съмнителните неща са класифицирани в три групи: Отбягването на едни от тях е ваджиб, на други – мустехаб, а на трети – весвесе (проява на безпочвена подозрителност) и не е полезно. Пример за третата група е да не се яде месото на животно, което е било заловено, предполагайки, че е собственост на друг човек [или да не се купува месо от месар поради недоверие, че месото може да е от животно, умъртвено по начин, несъответстващ на исляма: нап-

пример, че е заколено без Бесмеле или от някой неверник без писание, или от вероотстъпник] или да се излиза от къща, използвана чрез арийет [безплатно], поради съмнение, че собственикът може да е умрял и тя да е преминала в ръцете на наследника. Освен ако няма оправдани признаци за тези съмнения, те са изцяло безполезни и безпочвени (наричат се весвесета).

Трета степен – Това е вера'та на муттекиите (богобоязливите). Състои се в отбягване на неща, които са халял – не са нито харам, нито съмнителни –, но будят опасение, че могат да станат причина за харам или нещо съмнително. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Мюсюлманинът не може да стане богобоязлив, докато не отбягва безопасните неща заради страх от опасните!”** Омер “радияллаху анх” е казал: “От страх да не попаднем в харам ние се въздържахме от девет десети от халялите.” Ето защо онези, на които им дължаха 100 сребърни дирхема, вземаха само деветдесет и девет от тях, за да не се окажат в повече. Аби бин Ма'бед казва: “Живеех като наемател в една къща. Един ден бях написал писмо до някого и се сетих да изсуша мастилото с прах от стената. Известно време се поколебах, мислейки, че не трябва да постъпвам така, защото стената не е моя собственост. Най-накрая реших, че от толкова нищожно количество няма да стане нищо. Взех малко пръст от стената и изсуших мастилото. Същата вечер сънувах някой, който ми каза: “Онези, които си мислят, че прахът от стената няма да донесе вреда, утре, в Съдния ден, ще осъзнаят сериозността на нещата.” Онези, които са на тази степен, избягват дори и най-малките неща, защото се страхуват да не бъдат отведени до тежки неща или за да не паднат от нивото на муттекиите, в отвъдното. Един ден Хасен бин Али “радияллаху анхума” е поставил в устата си фурма от имота, получен чрез зекят. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Мръсна е! Мръсна е! Изхвърли я!”** Веднъж при халифа Омер бин Абдул'азиз са донесли мускус от собствеността, придобита във война (ганимет). Той е запушил своя нос и казал: “Ползата на мускуса е в неговия аромат, който на свой ред е право на мюсюлманите.” Една нощ един от големците е чакал до болен човек. Когато болният е умрял, големецът е изгасил кандилото до него и казал: “Маслото на това кандило вече е собственост на наследниците.” Халифът

Омер “радияллаху анх” е оставил в своя дом малко мускус, придобито във война. Един ден, когато се върнал вкъщи, доловил аромата на миск от забрадката на съпругата си и запитал причината. Тя е отговорила така: “Докато поставях миска на мястото му, ръката ми пое от аромата и потърках забрадката си.” Омер “радияллаху анх” е взел забрадката и я изпрал до заличаване на миризмата. После я върнал обратно. Всъщност в това няма нищо лошо, но с това си действие е попречил на подобни деяния да се превърнат в обичай. Отбягвайки халяла, за да не попадне в харам, той е искал да спечели севаба на муттекиите. Когато Ахмед бин Ханбел е бил запитан дали човек, когато намери лист хартия с хадис-и шериф, би могъл да го препише, без да иска разрешение от собственика, той е отговорил “Не!”

Ако човек се впусне прекалено много в мубахите, той ще започне да върши съмнителните неща. Този, който яде много от халял, вероятно няма да достигне до нивото на муттекиите, защото, когато стомахът се напълни с храна от халял, тя ще подбуди страстта и може да стане причина за вършене на непозволени (от исляма) неща. Това поражда опасност от гледане на жени и момичета. Да се гледа с желание към притежателите на богатства и позиции подклажда земните амбии и ламтежи. Онзи, който прави така, ще иска да стане като тях и ще започне да трупа от харам. Ето защо Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Привързаността към земното е началото на всички грехове.”** Т.е. пристрастеността към мубахите обръща сърцето към земното и се появява желание за трупане на голям имот, а това, на свой ред, не може да стане без да се върши харам. Колкото повече се мисли за трупане на състояние, толкова повече ще се забрави Аллаху теаля. Сърцето, забравило за Него, е източникът на всички злини. Един ден Суфян-и Севри е стоял пред вратата на своя дом заедно с друг човек. Междувременно оттам е преминал нагизден човек. Суфян-и Севри предупредил своя приятел, гледащ минувача, с думите: “Ако не го гледахте вие, той нямаше да тъне в такова разточителство. Получавате същия грях като неговия, защото сте причина той да постъпва така.” [По същия начин хората, които слушат хафъзите, изпълняващи мелодично Коран-и керим и Мевлида, се явяват съучастници в греха. Онзи,

който става причина за грях, ще бъде подложен на същото наказание като извършителя.]

Четвърта степен – Това е степенята на съддъците. Те се пазят и от халялите, в които няма опасност да станат причина за харам. Те се пазят от тях, защото се страхуват, че една от причините на тези халяли може да съдържа харам. Например, Бишр-и Хафи “каддесаллаху теаля есрарухумул’азиз” не е пиел вода от чешми, изградени от султаните или техните хора. Някои хора, по пътя си към хадж, не консумирали грозде от лози, напоени със системи, построени от султаните. Веднъж на един пътник му се скъсал единият сандал, когато оттам е преминавал султанът. Човекът не е оправил своята обувка със светлините от свитата на владетеля. Една вечер една жена е предяла конец, когато султанът е преминавал оттам. За да не преде на светлината от минаващата група, тя е спряла да работи, докато се отдалечат. Зуннун-и Мъсри “каддесаллаху теаля есрарехул’азиз” е бил хвърлен в затвора, където е гладувал дълги дни. Една жена е изпратила храна, която е била приготвена с пари от продажба на прежда. Той не е ял от нея. Жената, узнавайки това, се натъжила. “Знаеш, че е сготвена с халял пари! Защо не яде от нея?” – попитала тя. “Да, тя беше от халял, но беше поднесена в паницата на угнетителя” – отвърнал Зуннун-и Мъсри. Храната му е била дадена в съд от затвора.

Вера’та на съддъците е най-високата степен на вера’. Въпреки това хората, които не са на това ниво, могат да изпаднат във весвесе (стараейки се да подражават на тях). Например, няма да ядат нищо, дадено от фасъците. Нещата обаче не стоят така. Хората трябва да се пазят от угнетителите, а не от грешниците. Угнетител е онзи, който престъпва правата на другите и яде от харам. От друга страна, например, човекът, който прави зина, не печели от това свое дело, че печалбата му да е от харам. Вера’та се изразява в отбягване на харамите, а не в изпадане във весвесета, например, дали еди коя си вода – използвана за пране или други нужди – е мръсна или не. Съддъците не се поддаваха на подобни съмнения, а изпълняваха абдест с всяка вода, която откриеха. Весвесетата по отношение на чистотата на дрехите или водата са неща, които се харесват на нефса и се доближават до проявите на показност. Вера’та на съддъците се състои в чистотата на сърцето. Хората не могат да я видят и именно затова тя е тежка за нефса.

Пето ниво – Това е вера'та на мукарребите и муваххидите. Те се въздържат от правене на всичко – било то ядене, пиене, лягане или говорене –, което не е заради Аллаху теаля. Един ден Яхия бин Му'аз “каддесаллаху теаля есрарухумул'азиз” е поискал лекарство от жена си, която му казала да се поразходи из стаята. “Не разбирам защо трябва да го правя. От тридесет години насам не съм сторил нищо, което да не е заради доволството на Аллах.” – отвърнал той. Тези хора не правят и едно движение, освен ако не е заради религията. Тяхното хранене е предназначено за събиране на умствена и физическа енергия за поклоненията. Всяка тяхна дума е заради Аллах. Те приемат за харам всички останали възнамерения.

Ние даваме информация за тези степени, за да ги сравним с нашите състояния и осъзнаем колко всъщност сме далеч дори от първото ниво. Когато стане въпрос за приказки, ние непрекъснато питаме и говорим за ангели, за небеса и за Съдния ден, и за качествата на Аллаху теаля, но когато дойде ред за халял, харам и заповедите на исляма, мълчим. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Най-лошият сред хората е онзи, който води бездеен живот в къшкоче (палати), яде различни вкусни храни и облича красиви дрехи, и прекарва времето си, говорейки празни приказки, които дават удоволствие на слушателите.”**

3 – Халяли и харами: Много хора гледат на всяка земна собственост като на харам. Други пък казват, че повечето земни неща са харам. Има три групи хора в това отношение: Някои отиват твърде далеч във вера'та и ядат само неща, които не могат да бъдат съмнителни, като плодове, риба и дивеч. Други пък седят безучастно и ядат каквото им се иска или падне, без да правят никакво разграничение. Третата група казва, че трябва да се яде от всичко, но само толкова, колкото е необходимо. И трите групи са в грешка. Истината е следната: “Халялът е ясен, както и харамът. Между тях са съмнителните неща. Това ще е така до края на света.”, защото така е рекъл Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”.

Тези, които казват, че повечето от земната собственост, е харам са в грешка. Да, има много харами, но те не представляват по-голямата част. Има разлика между “дадено нещо е много” и “да-

дено нещо представлява по-голямата част от едно цяло”. Например, има много болни хора, търговци и войници, но те не представляват по-голямата част от общия брой населението. Има много угнетители, но угнетените са повече от тях. Това го бяхме обяснили подробно в нашата книга **“Ихйа”**.

Трябва да се знае, че на хората не им е заповядано да ядат неща, които несъмнено са халял и за които Аллаху теаля знае, че са халял! Това е нещо, което никой не би могъл да изпълни. Може би на хората им е заповядано да сторят следното: **“Яжте това, което знаете, че е халял!”** Заповядано е да се ядат неща, които очевидно не са харам; това е по силите на всеки. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е извършил абдест от съда на един мушрик, а Омер “радияллаху анх” от съда на християнка. Есхаб-и кирам “алейхимурридван” са пиели от водата, която им предлагали неверниците, при условие, че яденето и пиенето на мръсни неща е харам. Неверниците, от своя страна, са предимно нечисти, а техните ръце и съдове са изцапани с вино (алкохол) и мърша [т.е. ядат месо, което е заколено без Бесмеле или е умъртвено по друг начин (без да изтече кръв от животното)]. Но те постъпваха така, защото приемаха за чисто онова, в което нямаше признаци на мръсотия. В градовете, които завладяваха от неверниците, те купуваха сирене и месо от неверниците с писание и ги консумираха. Въпреки това сред тамошното немюсюлманско население имаше и хора, които продаваха алкохол, занимаваха се с лихварство и бяха пристрастени към земното. В това отношение хората се делят в шест групи:

Първата група включва непознатите хора. За тях не е известно дали са салих или фасък. Например, когато се отиде в едно (непознато) село, извършването на покупко-продажба с всеки тамошен жител е джаиз. Собствеността, която е в ръцете на всеки, трябва да се приеме за негова собственост. Трябва да се приеме за халял и е джаиз да се купува от нея, освен ако няма признак на харам. Да се отбягва купуването от такива хора и търсенето на праведни такива е вера’, но изпълняването на това не е ваджиб.

Втората група са хора, за които се знае, че са салих (праведни). Да се яде от техния имот е джаиз. Неизползването на техния имот не е проява на вера’, а весвесе. Ако неяденето от този имот на-

кърнява собственика, този акт се превръща в харам. Грях е да се гледа с лошо око на праведен човек.

Третата група са угнетителите. Не е допустимо да се купува или получава нещо от хайдути, мародери, хора на султана или от такива, чийто имот изцяло или в по-голямата си част е от харам. Допустимо е да се купува само от хора, за чийто имот се знае, че е от халял или има признаци на халял.

В заключителната част на **“Хадика”** се казва: “Вниманието по отношение на халял и харам – това състояние се нарича вера’ – е по-важно от бдителността по отношението на абдест и очистване от неджасет (мръсотия). Днес обаче, във времето, в което живеем, е много трудно да се съблюдава харам и халяла и да се следва дори и най-лесната фетва на Ебуллейс Семерканди. Според нея ако се предполага, че по-голямата част от имота на даден човек е от халял, джаиз е да приема неговия подарък или да се сключва сделка за закупуване, продажба и отдаване под наем. Операции от този род не са допустими с лице, за чийто имот в по-голямата му част не се предполага, че е от халял, защото харам имотът – преминавайки от ръка в ръка – не става халял. Според един слаб кавл (иджтихад) харам имотът става халял за наследника. Във фетвата на **“Кадихан”** се казва: “В наше време избягването на съмнителната собственост не е възможно. Сега за мюсюлманите е ваджиб да избягват това, което знаят, че със сигурност е харам.” В наше време положението е още по-сериозно, защото както е посочено в хадис-и шериф: **“Всяка следваща година ще е по-лоша от предходната.”** Ето защо днес, за да бъде даден човек притежател на вера’ и таква, той трябва да пази сърцето, езика и всичките си крайници от харам, да не угнетява хората и животните и да заплаща незабавно отработеното на работника. Той дори не трябва да използва своя ученик във вършене на работа, без негово сърдечно съгласие.”

Собствеността, която използва всеки, трябва да се третира като негов имот. Ако е ясно, че дадена стока е получена чрез кражба, гнет, рушвет, лихва, изнудване и измама [или чрез продажба на алкохол], тя не става негова собственост. Не е халял да се вземе от него това, да се използва или яде. Другите му притежания се третират като негов имот и няма да е харам да се вземат в случай, че ги предлага. Ако е смесил имота от харам със своя халял такъв

или е смесил един с друг харам имотите, сместа се нарича мулк-и хапис (мръсен, нечист имот). Ако той предлага нещо от тази смес, ще бъде позволено да се вземе от имота или парите, които това второ лице не знае, че са от харам. Защото според имам а'зам Ебу Ханифе ако човек е смесил пари, които е получил чрез харам [или които са му били поверени за пазене] със собствени такива или е смесил първите две помежду си и не може да раздели съставките (коя е от харам и коя от халял), всички се превръщат в негов мръсен имот, и за него ще бъде необходимо да върне харам съставките на техните собственици от своя халял имот. След изплащане на компенсацията използването на този мулк-и хапис става джаиз. Никога обаче не е допустимо да се ползва собственост, която е станала хапис (мръсна) чрез споразумение, наречено фасид. В **“Беззайийе”**, в края на частта за намаза, се казва: “Ако лице, действащо като пълномощник на богатите да плаща техните зекяти на бедните, смеси всички зекяти един с друг, цялата смес става негова собственост и това, което дава на бедните, се превръща в негова милостиня за тях. Зекятите на богатите няма да бъдат изплатени. Той трябва да върне парите на заможните. Ако бедните бяха дали разрешение на този пълномощник да постъпи по този начин, той щеше да събере зекятите като техен пълномощник, да смеси имотите на бедните и така зекятите на богатите щяха да бъдат изплатени.” В **“Джами'ул-фетава”** се казва: “Не е халял да се занимава с търговия преди да се научат знанията за бей и шира (закупуване и продажба). Всеки търговец трябва да намери учен по фъкх и да се консултира с него в своята работа, за да се опази от лихва и покупко-продажби, влизаща в категорията фасид.”

Имам Керхи в своята фетва казва: “Меби (онова, което се продава), закупено без показване на харам семена (парите), става халял за купувача. Ако по време на споразумението семенът, за който е известно, че е от харам, присъства и се показва (на продавача), купувачът ще стане притежател на това меби като хапис.” В **“Хадика”**, в главата за бедите, причинени от ръката, се казва: “Ако е известно, че дадено нещо е било придобито чрез харам – като изнудване, кражба и измама –, няма да е халял да се приеме то като подарък, милостиня, меби, семен и средство за разплащане, или да се наема и използва. Само за наследника е халял да

приеме такъв имот, когато не знае неговия собственик или собственици. Ако не е така добре известно, че въпросният имот е харам, тогава за всеки ще е допустимо да го вземе.”

Четвъртата група са собственици на имоти, повечето от които са халял, но имат и примеси от харам. Например, ако един селянин е служил и на султана и получил нещо от него или ако търговец е извършил работа с хората на султана, тяхната собственост ще е халял. Допустимо е да се сключват сделки по покупко-продажба с такива хора, но отбягването на това е ценно състояние на вера’. Абдуллах ибни Мубарек “рахметуллахи алейх” е получил писмо от своя пълномощник в Басра, в което е пишело: “Ние търгуваме с хора, които извършват бизнес с хората на султана.” На писмото е било отговорено така: “Не купувайте нищо от тях ако не извършват покупко-продажби с други, освен хората на султана. Ако правят и с други, може да извършите с тях и вие!”

Петата група са хора, за които не е известно, че са угнетители и не се знае за техния имот, но по тях са налице признаци – например дрехи – на угнетители. Не бива да се върши покупко-продажба с тях, докато не се разбере, че стоките им са от халял.

Шестата група са хора, които не носят дрехи на угнетители, но имат признаци на фасъци. Например, носят копринени дрехи, златни пръстени или часовници, пият алкохол и разговарят с чужди жени. Ако тези хора знаят, че въпросните постъпки са харам, покупко-продажбите с тях няма да станат харам, защото грехът не прави собствеността харам. Ако се каже “Онзи, който не бяга от греха, не би избягал и от харам имота” то с тази мисъл не може да се каже, че техният имот е от харам. Всъщност никой не е безгрешен. Има много грешници, които се страхуват да пресъпват правата на рабите.

[Онзи, който не вижда никаква разлика между халяла и харама, и който не придава значение на избягването на харама и вършенето на фарза, става муртед [враг на Аллах]. С такъв човек не може да се върши покупко-продажба. Онова, което притежава, не се счита за негова собственост, както и никяхът му не е сахих. Той не може да наследи собственост от мюсюлмани. Той не е мюсюлманин, дори да изрича Келиме-и шехадет, изпълнява намаз и казва, че е мюсюлманин. На неговите думи и ибадети не

бива да се вярва. Той трябва да се разкае за това, което го е накарало да напусне исляма. Авторът “рахметуллахи теаля алейх” на “Дурр-ул-мухтар” казва: “Ако се предположи, че една женена двойка напуска исляма (стават муртеди) и се заселва в дар-ул-харб [т.е. в страна на неверници, като Америка] и им се раждат деца и после внуци, и после бъдат заловени от мюсюлмани, те и техните деца ще бъдат заставени да станат мюсюлмани. Жената и децата не се убиват (ако откажат), а внуците стават роби, защото децата (първото поколение на двойката) се приемат за муртеди, като бащата. Внуците, от друга страна, не подлежат на религията на своя дядо. Те са неверници, родени от неверници.”]

Ето, това са принципите, които трябва да се спазват при покупко-продажба. Човек, който по невнимание падне в харам – въпреки, че съблюдава тези неща – няма да стане фасък. По същия начин, намазът, извършен с неджасет по тялото на изпълняващия, не се приема, но ако той не знае за това, става. Ако разбере за него след намаза, то според някои учени не е необходимо да го навакса. Веднъж Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е изкарал своята обувка по време на намаз. След изпълнението е казал: **“Джебраил “алейхисселям” ме информира, че обувката е мръсна!”** и не е извършил намаза повторно.

В ситуациите, които завършихме със забележки като “Не е ваджиб да се отбягва този имот, но е проява на ценна вера’!”, е джаиз да се пита за произхода на стоката. Ако питането ранява сърцето на отсрещния – става харам, защото да се прояви вера’ означава да се прояви предпазливост ала раняването на мюсюлманите е харам. Следователно трябва да се пита много любезно. Ако бъде предложена някаква храна – трябва любезно да се откаже. Може да се яде ако ситуацията е неизбежна и не бива да се пита трети човек за произхода на храната, защото ако второто лице узнае, още повече ще се обиди. Това ще е проява на излишно любопитство, гъйбет и таене на лошо мнение за мюсюлманите. Всички тези неща са харам и не стават халял заради състоянията на предпазливост. Когато Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е гостувал някъде, приемал всичко, което му се предлага и не е питал за произхода. Приемал е всички подаръци без да разпитва. Питал е само в случаи на съмнение; например, когато е удостоил с присъствието си лъчезарната Медина, той е питал да-

ли донесеното нещо е садака или подарък. Тогава е било съмнително и никой не се е засягал от това.

Ако някъде се продават ограбени и откраднати стоки и животни, човекът, който знае, че повечето от стоките са от харам, не бива да купува оттам нищо. Ако има спешна нужда от нещо, трябва да пита за произхода и да вземе онова, за което се разбере, че е от халял. Ако е известно, че повечето от стоките не са от харам, ще е позволено да се вземе без да се пита, но питането ще е проява на вера’.

Харам е да се продават човешки екскременти или нещо, което се отделя от човешкото тяло. Всички тези неща трябва да бъдат погребани. Не е разрешено да се използват човешките екскременти самостоятелно. Сахих е да се продават или използват, когато бъдат смесени с пръст или нещо друго. Животинската тор може да се продава или използва самостоятелно. Според имамите “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” на другите три мезхеба продаването на животински тор не е джаиз.

Допустимо е да се продава сграда, парцел или нива в благословения град Мека. По същия начин, ако един човек построи сграда върху площ земя, принадлежаща на вакъф, тя (сградата) става негова собственост. Допустимо е да я продава. Харам е да се дават сградите в Мека под наем на хаджиите през периода на хадж. Те трябва да бъдат предоставени за ползване безплатно. В “Бедайи” – пети том, 146-а стр. – се казва: “Мекрух е да се дават къщите в Мека под наем на хаджиите през периода на хадж.”

Допустимо е да се продава грозде и шира на мюсюлманин, който прави вино. За мюсюлманите е харам да продават вино и парите, спечелени от това занимание, са харам. Ако един мюсюлманин продава вино, за да изплати своя дълг, за кредитора ще е харам да ги вземе. Става халял – но все пак тензихен мекрух – ако длъжникът е зиммия.

Ибни Абидин, в края на частта за зекята на животните, и Кадъзаде Ахмед ефенди в “Биргиви васийетнамеси шерхи” казва: “Ако един човек даде садака от имот, който е от категоричен харам и чака севаб от този акт, и ако получателят – знаейки че милостинята е от харам – каже “Аллах да е доволен от теб!”, и ако първото лице или някое трето каже “Амин!”, и тримата напускат исляма (стават кяфири)!” Ибни Абидин – разяснявайки тази част

– пише: “Куфр е (изкарва от исляма) да се строи джамия или върши друго благодеяние със средства, за които е известно, че са от харам, и да се очаква севаб от този акт.”

Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” – в края на частта за хората, на които трябва да се даде зекят – казва: “Ако дадено лице притежава средства, достатъчни за себе си и за издръжката на хората, за които е ваджиб да се грижи, за него става мустехаб да даде милостиня. Ако някой от онези, за които е ваджиб да се грижи, е в нужда, не може да даде милостиня; това е грях. Ако едно лице не е в състояния да търпи, за него не е джаиз – тахримен мекрух е – да дава като милостиня нужните му пари. Хубаво е онзи, който дава садака, да прави възнамерение севабът от тази садака да отиде за благословената душа на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” и всички мюсюлмани, защото севабът на самия извършител няма да намалее и на всички души ще се даде същото количество.”

В заключителната част на “Хадика” се казва: “Ако някой получи подарък или милостиня от султана и знае, че това нещо е отнето от някого с гнет (несправедливо), за него ще е допустимо да го вземе ако султанът е смесил въпросното нещо със своя халял имот или с друг имот, също отнет несправедливо от друго лице, и съставките на получената смес са станали неразграничими. Ако султанът даде само въпросната част (от харам), не е джаиз да се вземе. Защото, когато султанът го смеси с друг имот, цялата смес се превръща в негов мръсен имот. Собственикът на тази харам съставка вече няма право на собственост върху нея. Лицето, което е отнело имота (в този случай султанът), ще трябва да го компенсира, като прати негов еквивалент или – в случай, че няма еквивалент – стойността, която е имала на датата на отнемане. Няма да му бъде позволено да го използва преди компенсацията. Ако не го смеси с друг имот, то не се превръща в негов. Ако султанът купи хранителни продукти с имота, отнет по несправедлив начин, и нахрани бедните, яденето на въпросната храна ще стане халял. Ако човек не знае, че храната е получена чрез акт на гнет, яденето от нея става джаиз и незнанието се превръща в извинение. Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Вземете онова, което ви се дава, без да сте го поискали! Това е препитание, изпратено от Аллаху теаля.”** Допустимо е да се приемат

подаръци от държавни служители. Ако някой открадне или вземе насила някаква храна – макар този акт да е харам –, тя става собственост на това лице, когато качеството на храната (имота) се промени. Когато една такава храна се сготви, при условие, че трябва да бъде компенсирана, ще бъде джаиз за този човек да я изяде и за онези – на които я продава или дава – да я консумират. Харам е да я продаде, подари или даде като милостиня, преди да е платил стойността, но ако извърши – става сахих. Това е като да се използва онова, които е купено чрез фасид бей. Когато се продават такива неща, получената стойност ще бъде халял.” От друга страна, нещата, които са обявени за харам чрез ясни и категорични доказателства, като мършата (месото на животно, което е било убито по начин, несъответстващ на исляма), свинското месо и виното, никога не стават халял. Няма да станат халял дори ако собственикът им ги продава, подарява или казва, че ги е направил халял (т.е. дал ги е с доволство). Онзи, който казва, че тези неща са халял или съзнателно изрича Бесмеле, докато ги яде, става кяфир. Такъв е случаят с всички категорични харамы. Например, онзи, който казва, че е халял да се сключва брак с жени, с които никяхът е харам, става кяфир.

Ибни Абидин в пети том казва: “Според мнозинството ислямски учени ако един мюсюлманин умре и остави пари, спечелени чрез продажба на вино, те няма да са халял за наследниците. Същото правило се прилага за откраднат имот или пари, спечелени чрез гнет, рушвет, музикални инструменти, пеене или от хазарт. За наследниците е необходимо да дадат тези пари на техните собственици – ако са известни – или да ги раздадат на бедните. Тяхното използване е харам. В случай, че наследниците знаят, че покойникът е печелел от харам, но не могат да разграничат коя част от имота е от харам и коя не, цялото наследство ще стане халял. Но дори и в този случай е препоръчително да се раздаде на бедните. Ако се извърши покупка с имота, чието използване е харам, яденето или използването на това купено нещо е халял. Има още един иджтихад, според който имотът от харам, чиито собственици не са известни, става халял за наследниците. Ако на певците или музикантите се дадат пари, които не са следствие от предварително споразумение, а просто подарък, те няма да са хабис (мръсни, нечисти), а халял. Парите и имотите, които просякът

трупа, са хабис. Ако едно лице получи нещо от харам и го даде на второ лице, а то на трето и т.н., то ще е харам за тези, които знаят, че е от харам. Фасид продажбата е извън това правило. За жената е допустимо да яде храната, която нейният съпруг е купил с харам пари или да ползва онова, което е смесено с харам. Грехът ще е за съпруга ѝ.

Всички видове състезания, загадки и пъзели са халял. Харам е да се примесват с хазарт (да се залага). Едностранното залагане на средства също е допустимо в надбягвания, конни състезания, в стрелба с пушки или лък, т.е. в състезания, които се правят с неща, които се използват във война. Под “едностранно залагане” се има предвид това: само единият от двамата състезателите казва на другия “Ще ти дам еди какво си или еди колко си ако победиш. Но ако спечеля аз, ти няма да ми дадеш нищо.” или трето лице в обръщение към състезаващия се джемаат казва: “Аз ще дам ... на победителя!” Състезанията обаче трябва да бъдат организирани с цел подготовка за война. Всяко състезание, предназначено за удоволствие, показност или самохвалство, е мекрух. Това занимание става харам ако се проточи толкова дълго, че да възпрепятства изпълнението на намаза. Мендуб е да се научат нещата, които се използват във войни. Ако и двете страни заложат пари, тогава ще стане хазарт (комар). Хазартът е харам... Мекрух е да се стреля в посока към Къбле.

Джаиз е един от двамата учени да заложат пари, когато се готвят да проведат научен спор. Джаиз е външно лице да даде пари (всякакво материално благо) на онзи учен – сред много такива –, който е с най-убедителни аргументи. Ако всеки един от участниците заложат пари – ще стане хазарт.” Ако по време на споразумението – при продажбите, които са приемливи с ислямските правила, сакх и допустими – не е споменато да се даде на купувача повече от това, което купува, за продавача ще стане джаиз да го даде (подаръка) по-късно и да тегли – за целта – жребий сред клиентите. Мюсюлманинът трябва да мисли да купува евтини и качествени стоки, вместо да търси стоки с премии.

Ибни Абидин, говорейки за избора на имам, казва: “За избора на имам сред кандидати, които отговарят на еднакви условия, се тегли жребий.” [Освен това той представя дълго обяснение в главата за късмета, където казва, че определено жилище, място или

имот трябва да се разпредели сред съдружниците чрез жребий. Тегленето на жребий е джаиз и суннет. Жребият за промяна на дяловете на съсобствениците или за премахване на правото на един от тях или за даване на дял на човек, който няма право за това, се нарича лотария и е харам. Ако двама или повече души съберат пари и възложат сумата на попечител, ще бъде допустимо за всеки от избраните измежду тях или на неговия заместник да даде парите на бедни хора или на благотелни организации, или да изтегли жребий сред бедните хора и да ги даде на спечелилите. Ако определен брой хора съберат пари и изтеглят лотария, за спечелилите ще е харам (хазарт) да вземат повече от сумата, която са дали. Дори да дадат останалата сума на благотелна организация, няма да се промени фактът, че това е акт на харам (няма да го стори халял). За всеки от тях е допустимо да си възстанови сумата, която е дал. Може и да дари своя дял на един от другите. Всеки ще заплати на попечителя сума, правопрпорционална на своя дял. Попечителят не може да използва парите, които са му поверени, нито да ги вложи в банка. Банката може да играе ролята на попечител, както и един от тях. Както състезанията могат да се превърнат в хазарт, така и игрите на табла, дама и на карти, и футболните мачове. Във всички тези видове хазарт, както и в хазартните игри, които се провеждат сред учените, губещата страна дава собственост или пари на печелившата. Всяко лице, което участва в хазарта, има еднаква вероятност да бъде печелившо или губещо. Да се участва в хазарта не означава да се участва в състезанието, а да се прави предположение. Следователно хазартът се случва не само сред играчите, но и сред тези, които правят предположение кой от участниците ще спечели. Може да се играе и на хазарт сред хора, които правят предположение дали даден човек ще успее в нещо или не. В хазарта няма значение дали дейността, чийто резултат е предвиден, е вид игра или не, дали е полезна или вредна. Друга форма на хазарт е да се обзалага дали определен цирков артист ще падне или не, когато ходи по въже, или дали даден кораб ще потъне или не. Хазарт е провеждането на лотария – дори без да е проведена игра или състезание – сред имената или билетите на кумарджиите, и раздаването на една част или цялата сума, получена от продажба на билети, защото всеки участник се надява, че неговият билет ще е

печелившият. Онези, чиито предположения се сбъдват, вземат парите – дадени предварително – на тези, които не успяват в своите догадки. Разликата между сумата, която печелят и стойността на билета, която са закупили, идва от онези, които не са улучили в догадките. Тъй като би било трудно да се събират пари от тези, чиито очаквания ще се окажат грешни и поради факта, че няма как да се знаят изнапред, от всички участници в лотарията предварително се събират пари – наричайки това “цена на билета”, – а след това парите, дадени от печелещите, им се възстановяват. Организаторът на лотарията взема всички по-рано събрани пари, запазва за себе си най-големия дял и дава останалата част на онези, чиито догадки се сбъдват. Макар, че организаторът не се включва в лотарията, той, от една страна, става причина за вършене на този грях, а, от друга страна, ограбва и експлоатира участниците. Много игри, които са мубах и са полезни по отношение на подготовка за война и от гледна точка на знанието, както и повечето благодеяния или мекрух игри, се превръщат в харам, когато към тях се примесят елементи на хазарт. Пример за това е Спорт Тотото.]

По-горе беше казано “Ако съзнателно изрече Бесмеле!” Тук се има предвид “Ако изрече Бесмеле, знаейки че в това, което яде или върши, има харам!” Ако този човек не знае за него, той ще бъде извинен и опростен. В мюсюлманските страни, а днес и в целия свят, е лесно да се научи за исляма; така че незнанието на необходимите неща не е извинение, а грях. Оправдано е обаче – по отношение на делата – извършването на грешки по незнание (че в дадено нещо има харам). Например, трябва да се знае, че пиенето на вино е харам. Незнанието не е оправдание; това е грях. Но човек няма да е извършил грях, когато изпие хошаф, лекарство или шербет, който е смесен с вино, но при условие, че не знае за него. Незнанието се превръща в извинение. Прощава се ако се консумира ястие със свинско месо ако човекът е бил информиран предварително, че е сготвено с овче или говеждо месо. В хадис-и шериф, поместен на 246-а стр. в “Шир’ат-ул-ислям”, се казва: **“Онзи, който вярва в Аллах и Сетния ден, да не сядна на трапеза, където се пие вино!”** Грешно е да се казва, че ще бъде позволено да се седи там в името на приятелите и като оправдание да се изтъква хадис-и шерифът **“Делата са според на-**

меренията!” Защото намеренията оказват влияние върху ибадетите и мубахите. Харамите не се превръщат в халяли с добри намерения. Човек, който изпълнява газá (бори се) с цел да демонстрира храброст, спечели пари или имот, няма да спечели севаб за извършване на джихад. Когато мубахите се извършат с добри намерения, те се превръщат в благодеяния и носят севаб. Но не е допустимо да се извърши джихад, за да се хареса на някой брат мюсюлманин и с това няма да се счита за спасен хадис-и шерифът **“Аллаху теаля ще зарадва онзи, който радва мюсюлманина.”** Там може да се седи ако няма друг изход или опасност от фитне, но при условие, че няма да се пие алкохол. Въпреки това изпадането в такива ситуации трябва предварително да се възпрепятства.

Когато човек стане мюсюлманин в дар-ул-харб [т.е. в страна на неверници, като Италия и Франция] и чуе за фарзовете и харамите, когато и онзи, който стане мюсюлманин или достигне до полова зрялост в дар-ул-ислям, трябва – от този момент нататък – да започне да изпълнява фарзовете и отбягва харамите. Човекът в дар-ул-ислям, когато научи, че намазът и оруджът са фарзове, трябва да навакса пропуснатите (след пубертета според исляма) от тях, защото незнанието в този случай не е оправдание за пропускане. Ако е пренебрегнал изучаването, изобщо няма да е оправдан.

Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” – на 278-а стр. от пети том – казва: “Имотът, поискан и взет като подкуп, няма да стане собственост на извършителя. Лицето, което го е дало, може да го поиска обратно. Ако го е дало без да бъде поискано не може да го вземе, но получателят трябва (ваджиб е) да го върне. Ако някой даде нещо на един учен, за да се застъпи или спаси от гнет даващия, това ще е подкуп. Той обаче може да приеме подаръка, който му се дава след това. За него е харам да го иска предварително. Има иджтихад, в който се посочва, че е допустимо да се вземе подаръка, даден предварително. Казано е, че за ходжата (учителя) е джаиз да приеме подарък от своя ученик. За онзи, който се страхува за своите религия, имот и живот, може да даде подкуп. Даването на нещо за спасение на вярата, имота и живота от злото на угнетителя и за защита на правата не се брой за подкуп. Получателят обаче ще е извършил грях.” Както е обяснено в

главата за хаджа, няма да е рушвет да се дава имот, за да може да се извърши фарз или избегне харам. Вземането е грях. В тридесетата стр. от четвъртия том – обяснявайки факта, че за съдиите е харам да вземат подкуп – се казва, че рушветът е четири вида: Да се дава подкуп, за да се заеме поста на мюфтия, съдия или валия, или на длъжностно лице или съдия с определена цел – била тя правомерна –, както и неговото вземане, е харам. Защото не е джаиз да се получи нещо, за да се направи онова, чието изпълнение и без това е ваджиб. Даването на подарък, без да е бил поискан, – след самото изпълнение – е джаиз и не влиза в категорията на рушвета. Допустимо е да се дава на длъжностни лица или посредници с цели като спасяване от гнета на длъжностни лица, защита на правата, имота, живота, религията и честта. Харамът важи за получателите. Харам е да се дава и получава, за да се извърши зло.

Ако някой даде подарък на друг от своя халял имот, неговото приемане става суннет. Хадис-и шерифът: **“Давайте подаръци един на друг, за да се заобичате взаимно!”** е записан в **“Кунуз-уддекаик”**. В 37-о писмо от втория том на **“Мектубат-и Ма’сумийе”** се казва: “Пророкът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е изпратил подарък на хазрети Омер. Последният не го приел. Когато най-добрият сред хората го попитал за причината, хазрети Омер отговорил: “Вие ни бяхте казали, че: **“За човека е най-добре да не взема нищо от никого!”** След това Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е отговорил: **“Аз казах това за случай, когато се иска и взема. Онова, което се дава, без да е било искано, е ръзк (препитание), пратено от Аллаху теалья. Вземете го!”** Тогава Омер “радияллаху анх” е отвърнал: “Кълна се в името на Аллаху теалья, че никога няма да искам нищо от никого и ще приема онова, което ми се праща без да съм го искал.” В 28-о писмо на **“Макамат-и Мазхерийе”** е обяснено, че приемането на подаръци не пречи на тевекюла.

За правителството не е допустимо да налага нарх, т.е. фиксирана пазарна цена. [В нищо няма ограничение на нормата на печалба. Всеки може да продава стоките си с толкова печалба (надценката), колкото желае.] Ибни Абидин “рахметуллахи теалья алейх” – в пети том – казва: “Енес бин Малик “радияллаху анх” разказва: “В Медине-и муневвера (сияйна Медина) настана скъпотия. Мю-

сюлманите казаха на Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем”: “О, Расуляллах! Цените се увеличават, молим Ви, поставете ограничение върху печалбата.” Той “салляллаху алейхи ве селлем” отвърна: **“Аллаху теаля е Този, Който определя цените. Само Той разширява, стеснява и изпраща препитанието. Аз искам от Него берекет!”** В хадис-и шериф, записан в “Дуррул-мухтар”, се казва: **“Не поставяйте ограничения върху печалбите! Аллаху теаля е Онзи, Който определя цените.”** Ако всички търговци увеличат цените до прекомерни нива [до два пъти по-високи от себестойността] и това се превърне в гнет за народа, правителството – консултирайки се с търговците – може да фиксира нормата на печалба.” [Спазването на тази цена, фиксирана от държавата, е ваджиб. Всички трябва да спазват подобни закони, обслужващи правата и свободите на народа. В това отношение трябва да се помага на правителството и да не се укриват данъци и имоти. Не бива да се въстава срещу законите и на правителствата на държавите Дар-ул-харб (управлявани от немюсюлмани).]

Абни Абидин на 250-а стр. от петия том (на **“Редд-ул-мухтар”**) казва: “Когато средствата, надвишаващи нуждите на едно дете – като за храна, дрехи и пари за дойката – са в повече, тогава ще е допустимо за неговите майка, брат и чичо или за човека, който е видял детето на улицата и го е взел в своя дом, за да се грижи за него, да купят тези средства от детето или да продадат собствени неща на това дете. Само майката – от всички тези хора – може да праща малкото дете, за което се грижи у своя дом, на работа срещу заплащане. Според имам Ебу Юсуф един мъж или жена от роднините, попадащи в категорията зи-рахм махрем (близко родство по кръв), също може да даде това дете на работа в замяна на еджр-и мисл (цена, определена от двама справедливи специалисти).” Хайреддин Ремли “рахметуллахи теаля алейх” в своята фетва е избрал този иджтихад.

В **“Дурер”**, както и в книгата **“Ибни Абидин”**, давайки информация за иджаб (оферта, предложение) и кабул (приемане) при продажба, а също и в шерха на **“Меджелле”** от Али Хайдар бей “рахметуллахи теаля алейх” – в точките под номер 167, 263, 365 и 974 –, се казва: “Бащата (за който се изисква да не бъде фасък (грешник) или мюсриф (разточител)), – ако е починал той – него-

вият васия (човекът, назначен от него), – и ако той е починал – васията на васията, – и ако този втори васия също е починал – бащата на бащата (дядото), за когото се изисква да е справедлив, – ако той е починал – васията на дядото, – и ако неговия васия е починал – васията на васията (втория васия) са велии първа категория (настойник, пазител). За тях – дори детето да не е при тях – е джаиз да продават или отдават под наем движимото имущество на детето – при всички обстоятелства – и сгради, в случаи на зарурет (остра нужда, липса на друг изход), на всеки, включително себе си, както и да купуват имоти от всеки, както и от себе си, с парите на детето и за него, или да извършват търговия с имота на детето, или да му дават разрешение за търговия, или да го пращат на работа срещу заплащане или без. Що се отнася до братята и чичовците; само в случай, че детето е с тях и те се грижат за него, могат да купуват за него или да му продават нещата, от които има нужда. Ако тези хора не са били назначени като васии, те не могат да използват имота на детето и да търгуват в негов интерес или да дават разрешение на детето да се ангажира с търговия. Те могат да приемат (от името на детето) подаръците, идващи за него. Бащата (когато прави нещо от името на детето) трябва да каже, например: “Аз продадох този мой имот на моето малко дете за еди колко си лири!” или “Купих за себе си имота на еди кое си мое малко дете за еди каква си сума!” Той не може да назначи друго лице като свой пълномощник с право да продава и купува. Той назначава някого за пълномощник, като казва: “... да продаваш, който искаш имот на еди кое си мое дете на цена, която сметнеш за удачна, и за когото искаш!”

Ако вакъфска джамия или сграда се нуждае от ремонт, неизползваемите части се продават и парите се изразходват за оправянето му или, в случай, че реставрацията е невъзможна, за ремонта или другите нужди на близка вакъфска постройка. Не може да се харчат другаде.

Авторът на “Ихтияр” “рахметуллахи теаля алейх” казва: “Севаб е да се чете тесбих, тахмид, текбир, Коран-и керим, хадис-и шерифи и книга по фъкх. В 35-о знамение на сура Ахзаб по смисъл се казва: **“Опрощават се греховете на онези мъже и жени, които правят много зикр на Аллаху теаля, и им се дава много севаб.”** Грях е търговецът да извършва гореспоменатите действия

или да изпълнява Келиме-и тевхид и салеват. Той ще ги е сторил средство за печелене на пари.” В петия том на Ибни Абидин и в “Дурер” се казва: “Харам е да се заемат пари на бакалина и да се купува хранителни продукти от него, докато заемът бъде изплатен. Защото кредитиране с условие за експлоатация е вид лихва. Парите трябва да бъдат дадени (по-скоро) като поверен имот. Ако парите, дадени по този начин, бъдат унищожени, бакалинът няма да ги върне (няма да има това задължение).”

НЕЩА, КОИТО СА ХАРАМ ЗА ЯДЕНЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ

В “Хадика” – в частта за бедите, причинени от стомаха – се казва: “Нещата, които са харам за ядене и пиене, са както следва:

1 – Нещата, които са наречени харам **ли-айнихи**. Примери за тях са мършата, свинското месо и виното. Ако една течност опиянява в големи количества, то нейното пиене е харам и в малки количества. Никой, с изключение на онзи, който е в състояние на махмаса – т.е. е на път да умре от глад – или онзи, който е под икрах, т.е. бива заплашен със смърт, не може (харам е) да яде и пие от тези неща.

2 – Нещата, които не се харам сами по себе си, но които са получени чрез изнудване, кражба или подкуп, дори от неверниците в дар-ул-харб, или закупени чрез фасид акт – т.е. сделка, която е направена в нарушение на правилата (определени от исляма) – дори от неверниците в дар-ул-ислям. Неща, получени или закупени по един от горепосочените начини, стават собственост на лицето, което ги е придобило или закупило, но този имот е мулк-и хабис (мръсен); харам е да се използва. Трябва да се върне на онзи, от когото е взет, или ако това не е възможно, да се даде на бедните като садака.

3 – Харам е да се яде след насищане.

4 – Да се ядат вредни неща, като почва и кал.

5 – Отровни неща. Храни, смесени с отрови. Отровна трева, вмирисано или червясало месо, плодове, сирене и др.

6 – Пристрастяващи вещества. Хашишът, опиумът, морфинът и бензинът са в тази група. Допустимо е да се използват за медицински цели в количества, предписани от лекар.

7 – Неджасет (мръсотия). В тази група са урината, кръвта, която излиза от кръвоносните съдове, и мръсотиите.

8 – Неща, които са чисти, но будят отвращение. Такива примери са сополите, жабите, мухите, раците и мидите.”

На 215-а стр. от петия том на **“Редд-ул-мухтар”** се казва: “Фарз е да се яде достатъчно храна, за да се успокои глада и да се облече достатъчно, за да се покрият аврет местата и да се осъществи защита от студ или жега. Тези неща се наричат **нафака**. Фарз е да се работи за печелене на нафаката. Ако човек не може да намери тези неща от халял и има опасност от смърт, може да ги вземе и от харам. Той може да изпие вино или – ако няма вино – урина, за да не умре от жажда. Може да яде мърша или имота на друг, за да не умре от глад.” В **“Беззазийе”** и **“Хуляса”** се казва: “Ако някой е на път да умре от глад и не може да намери дори мърша за ядене, и ако втори човек му каже: “Отрежи от ръката ми и се спаси от гладна смърт!”, за първия няма да е джаиз да го стори, защото не е допустимо да се яде човешка плът дори в случай на зарурет.” [От това изявление не бива да се заключва, че не е допустимо да се прелива кръв или трансплантира орган на лице, което е в смъртна опасност. Тук се казва, че яденето на човешка плът е харам. Шейх Тахир-уз-Зави, мюфтията на Либия, в своята фетва – известна във втория брой на Меджелле на име **“Ел-Хедйул-ислямйи”** от 1393 [1973] г., публикувано от отдела за Управление на вакъфите към правителството – се казва: “В хадис-и шериф е съобщено, че Аллаху теаля е създал лекарство за всяко заболяване. В друг хадис-и шериф се казва: **“О, раби на Аллах! Когато се разболеете, лекувайте се! Защото, когато Аллаху теаля изпраща болест, праща и лекарство.”** Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е показал различни методи на лечение, като карантиниране на болните, подлагане на диета, почистване и т.н. Изучаването на медицинската наука и лекуването на хората е фарз-и кифайе. Медицинските познания са пред религиозните. Допустимо е да се вземе сърцето или всеки друг орган от новопочинал човек и да се трансплантира на жив. Тази практика не бива да се счита за обида на мъртвото лице. Мюсюлманинът е длъжен да защитава не само себе си, но и своите братя по религия. Това е причината, поради която джихадът става фарз, когато нападне врагът. По-лесно е жив или мъртъв човек да даде един от своите

органи на жив такъв, отколкото жив човек да даде (жертва) своя живот. Има много забрани, които при наличие на зарурет, стават мубах. Харам е да се отреже нещо от тялото на мъртвец. Той трябва да бъде уважаван така, както и приживе; това е ваджиб. Наличието на зарурет обаче заличава въпросния харам. Когато лекари-специалисти мюсюлмани кажат, че за спасението на даден човек от смърт няма друг изход, освен да му се прелее кръв или трансплантира орган от мъртъв или жив човек, ще стане джаиз да се приложи този метод и не се прави дискриминация на религиозна основа.”] Авторът на **“Ешбах”** “рахметуллахи теаля алейх” на 123-а стр. от своята книга казва: “Когато има надежда, че бебето (в утробата на умряла жена) ще бъде спасено, става джаиз да се разреже корема на майката и то да се изкара оттам. В подобна ситуация имам а’зам Ебу Ханифе е заповядал да се отреже корема на една мъртва жена и спасеното дете е живяло много дълъг живот.” Не е джаиз да се каже: “Искам кръвта и органите ми – след като почина – да бъдат дадени на болни и ранени хора.” Защото това е вид правене на вакъф или даване като садака, или завещаване на органите. Тези (три) неща стават сахих с мутекаввим имот. Свободният човек и нито една част от тялото му не е стока. Цялото тяло на робите и наложниците, заловени във войни, е било казано, че е имот (притежание), само когато са живи; техните органи и трупове не са. Допуска се да се каже: “Ако след моята смърт се появи зарурет, позволявам да се дадат моите кръв и органи на някой мюсюлманин.”

Онзи, който не яде и пие, и – вследствие на това – умре от глад или жажда, ще е извършил грях. Фарз е да се яде толкова, колкото да се кланя намаз в изправено положение и говее. Мубах е да се яде и пие до насищане. Харам е да се продължи да се яде и пие след като е настъпило насищане на стомаха. Само на сахур или с цел гостът да не се чувства неудобно (това се отнася за стопанина) е джаиз да се яде и след насищане. Допустимо е да се консумират различни плодове и десерти, но е по-добре да се отбягва това. Проява на разточителство е да се държи на трапезата повече – като вид и количество – храна, отколкото е необходимо. Няма да е разхищение ако е предназначено за събиране на енергия за ибадети или за гости. Такъв е случаят и с това да се държи повече хляб, отколкото е необходимо.

Не бива да се яде свинско месо; голям харам е. Месото и млякото на домашното магаре са тахримен мекрух. Те са халял само в маликитския мезхеб. Харам е да се яде месото на животно, което е било умишлено заколено без Бесмеле – т.е. без да е казано Бесмеле, въпреки че човекът знае и си спомня за него –, заловено без Бесмеле или заколено и заловено от наверници и муртеди. Яденето на риба, заловена от такива хора, не е харам. Животно, живеещо на сушата, което е умъртвено – без да е заколено – чрез забиване на нож, нанасяне на удар по челото или шията, дрогиране или електрошок, става мърша. Консумирането на това месо е харам. Ако ловно куче или сокол, изпратени с Бесмеле, заловят и убият ловното животно чрез нараняване, консумирането на това месо ще стане джаиз. Ако донесат животно живо, то трябва да бъде заколено. Ако кучето е наранило и задушило или изяло от месото на ловното животно, то вече не може да се яде.

Харам е да се яде месото на животно, което ловува чрез използване на кучешки зъби или лапи. Не е халял да се ядат насекоми, живеещи на сушата или във водата. Не е халял – например – да се яде гущер, костенурка, змия, жаба, пчела, бълха, въшка, муха, скорпион, мида, рак, мишка, къртица, таралеж и катерица. В сура Маиде е обявено, че е халял да се яде всяка заловена риба. Риба, която е умряла сама и плава с корема нагоре, не може да се яде. Всяка риба, уловена с мрежа, сачма, лекарство или убита с шок, може да се яде. Допустимо е да се яде животно, убито от неверници с писания чрез изричане на името на Аллаху теаля на техния собствен език и по начин, предписан от техните книги, или заколено от жена, дете или джунуб (човек без гусюл абдест). Джаиз е да се яде животно или дивеч, заколено и заловено без да е казано Бесмеле поради забравяне. Според шафиитския мезхеб е джаиз да се яде и месото на животно, заколено без Бесмеле. В маликитския не трябва да се яде, дори ако Бесмелето е забравено. Не е джаиз да се яде от антидота териак ако съдържа плът от змия и спирт, но ще е джаиз да се продава. Ако не се знае, че съдържа тези компоненти, може да се пие. [Териак означава опиум. Пристрастеният към опиум се нарича тириякия (на турски език). Едно лекарство, подготвено от древногръцките лекари като противоотрова, има същото име. То съдържа опиум, змийска плът и спирт.] В случай, че произходът на месото, продавано от месар

мюсюлманин не е известно и има вероятност да е халял [т.е. ако има мюсюлмани и муртеди сред онези, които колят животните], яденето става джаиз. Ако е известно от първа ръка или чрез информизиране от страна на справедлив мюсюлманин, че това месо е харам, тогава не бива да се яде. Въпреки това обаче не е необходимо да се разследва. В дар-ул-ислям съмнителното месо, купено от мюсюлмани, трябва да се яде, без да се изпада във весесе.

Месото и млякото на дивото магаре са халял. Ако месото на животно, което се храни със сух животински тор или други мръсотии, мирише лошо, т.е. ако се усеща лоша миризма при доближаване, месото, млякото и потта на това животно стават неджс, и е мекрух да се ядат. Ако се нахрани с чиста храна, докато месото се изчисти от миризмата, яденето на това месо ще стане джаиз. Ето защо ислямските учени са казали, че кокошките (преди да бъдат заколени) се затварят за три, овцете – за четири, а камилите и говедата – за десет дни. Месото и млякото на конете е чисто и халял. Било е казано – с цел да не намалее тяхната популация –, че яденето на конско е мекрух. Заешкото е халял.

В **“Бедайи”** се казва: “Абдуллах ибни Аббас разказва: “Ние седяхме в присъствието на Расулюллах, когато един селянин донесе като подарък заешки кебап. Пророкът ни каза: **“Яжте!”**” Мухамед бин Сафван “радияллаху теаля анхума” казва: “Хванах два заека и ги заколих. Когато попитах Расулюллах, той ми каза да изям и двата.”

Авторът “рахметуллахи теаля алейх” на **“Китаб-ул-иршад”** казва: “Заешката кръв има лечебно действие върху луничките по лицето, наречени келеф, тъмните петна на име бехак и белите на име абраш. С тази кръв се мажат въпросните петна. Яденето на заешки мозък успокоява треперенето, което се появява в процеса на възстановяване след прекарано заболяване. Когато с него се замажат венците не бебето, появата на зъбите се улеснява. Ако малък заек бъде заколен и течността от стомаха му, наречена енфиха, се смеси с оцет и се изпие три поредни следобеда, ще предотврати забременяването на жените. Има благодатно влияние върху епилептиците и случаите на отравяне.” Мекрух е да се пие урината на животно, чието месо е халял за ядене. Допустимо е да се ядат – след като бъдат измити – зеленчуци от градина, напоена

с човешки и животински тор. Не е разрешено да се ядат ако са поливани с отпадъчни води.

Тахримен мекрух е за жени и мъже да ядат и пият от златни и сребърни съдове, или да ги използват за каквото и да било. Това се отнася и за златни и сребърни лъжици, часовници, писалки, ибрици за абдест, ножове, столове и подобни. Ако не се използват за човешкото тяло, тогава тяхната употреба става джаиз. Например, допустимо е със сребърен нож да се маже масло или мед върху филия хляб и да се яде хляба с ръка. Харам е да се излива лекарство от златен съд върху главата. Но е джаиз да се излее оттам върху ръката и след това лекарството в ръката да се приложи върху главата. Но не е допустимо да се поставя предварително вода или лекарство в такива съдове с цел да бъдат използвани.

Не е позволено да се яде супа от сребърна купа с дървена лъжица, тъй като лъжицата е незаменима, когато се използва купа за консумиране на супа. Такъв е случаят и с нанасянето на мелхем на главата – с помощта на ръката – от сребърна епруветка. Същото важи и за изливането на вода от сребърен ибрик върху ръката и измиване на лицето. Друг пример за такова недопустимо действие е да се поръсва розова вода от сребърен съд и да се разтрива лицето, по време на мевлид.

Само за жените е халял да носят злато и сребро като украшение. Но е харам да ги разкриват пред намахрем мъже [например, пръстена на ръката]. За мъжете е харам да носят орнаменти от злато и сребро, като единствените изключения са сребърният пояс, сребърният пръстен, сребърната часовникова верижка и веригата на джобния нож. Ще станат харам ако са от злато. За жените също е харам да носят – като орнаменти – пръстени от камък, бронз, месинг, платина, мед или друг метал. Под внимание се взема не цвета и покритието на метала, а неговият вид, род. Следователно за мъжете също е допустимо да носят, например, сребърни пръстени, украсени със злато. Макар посребреният златен и меден пръстен да се считат на практика за злато и мед, тяхното носене става джаиз, тъй като те стават невидими (под покритието) и се вижда само среброто.

В петия том на **“Редд-ул-мухтар”** се казва: “За мъжете е харам да носят златен, железен и месингов пръстен. Само сребърният е позволен и това е съобщено в хадис-и шериф. Молла Хусрев съ-

що е написал този факт. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е носел цял живот само сребърен пръстен.” Това е написано и в **“Мевахиб-и ледуннийе”**. В **“Шемаил-и шериф”** на Тирмизи пише: “Али “радияллаху анх” е казал: “Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” носеше пръстен на дясната си ръка.” Бил е виждан да носи и на лявата. И едното, и другото е джаиз. Носи се на малкия пръст или на този до него. Ако пръстенът има надпис, мустехаб е да се премести от лявата ръка на дясната, преди да се влезе в тоалетната. За другите мъже, освен съдиите, управниците и мюфтиите, е по-добре да не носят пръстен. На байрама е мустехаб за всеки да носи пръстен. Харам е да се носи за показност или за похвала.

На 372-а стр. от турския превод на **“Мевахиб-и ледуннийе”** се казва: “Според четирите мезхеба не е джаиз мъж да носи златен пръстен.” В **“Джевхере”**, **“Ибни Абидин”**, **“Дурр-ул-мунтека”** и **“Фетава-и Хиндийе”** се казва: “За жените е мекрух да носят пръстени, направени от метали, различни от златото и среброто.”

В стотната част на книгата **“Бостан”** се казва: “Ну’ман бин Бешир дойде при Расулюллах. На ръката му имаше златен пръстен. **“Защо използваш дженнетско укрешение преди да си влязъл там?”** – попита Расулюллах. При това Ну’ман бин Бешир започна да носи железен пръстен. Когато Пророкът ни го видя, каза: **“Защо носиш джехеннемска вещ?”** Ну’ман отстрани и него и постави бронзов пръстен. Когато Пророкът ни го видя, каза: **“Защо долавям мириса на идоли от теб?”** “Какъв пръстен мога да нося, о, Расуляллах?” – попита Ну’ман. **“Може да носиш сребърен пръстен, не по-тежък от един мискал. И го носи на дясната си ръка!”** – отговори той. Амр ибни Шуайб казва: “Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” изкарваше златните и железни пръстени, но не казваше нищо за сребърните.” Тези факти са написани и в книгата **“Мевахиб-и ледуннийе”**.

От всеки камък или метал може да се изработи камък за пръстен.

Тези дни дочуваме, че сред онези, които носят златни пръстени, има хора, които дават следната фетва: “Златният пръстен е бил забранен, защото сахабиите са били бедни. Той е позволен за богатите, въпреки че е забранен за бедните.” Тези изказвания са то-

тално безпочвени. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” – забранявайки златния пръстен – е съобщил и причината за това. Той го е забранил не за бедните, а за всички хора. Ако беше харам само за бедните, щеше да е харам и за бедните жени. Освен това той е забранил не само златото, а и други пръстени от много евтини метали. Друг факт, който бихме искали да добавим, е че за мъжете е било забранено да носят злато, когато са били в Медина. Преданията, които посочват, че сподвижниците са били бедни, се отнасят до периода в Мекка, преди Преселението. Шестдесет и четирима от всички триста и пет сахабии, взели участие в битката при Бедр, са били мухаджири (преселници). Броят на повярвалите в Мекка е бил по-малък от сто. Бедните мюсюлмани от Енсар и Мухаджирите са живеели в големия чардак на име “Соффа” до Месджид-и небевии и се ангажирали с учене и преподаване на знания, и прекарвали по-голямата част от живота си в правене на джихад заедно с Расулюллах. Те били наречени Есхаб-и соффа. Техният брой е бил променлив. През повечето време са били около седемдесет души и болшинството от тях са паднали шехиди. Всички останали сахабии са били богати хора, а и не малка част от тях много богати. Авторът “рахметуллахи теалю алейх” на “**Бостан**”, на 70-а стр., казва: “Когато Зубейр бин Аввам “радияллаху теалю анх” е починал, на всеки от наследниците му са останали четиридесет хиляди дирхема сребро. Когато Абдуррахман бин Авф “радияллаху теалю анх” се е разболял, завещал една двадесет и четвърта от своя имот на бившата си съпруга. На нея са били дадени осемдесет и три хиляди златни монети. Дневният доход на хазрети Талха е бил хиляда златни монети.” И тримата са били благовестени с Дженнет. Никой не е успял да пресметне богатството на хазрети Осман “радияллаху теалю анх”. Благодарение на зекята, ганимета и търговията в Медина не е останал беден човек. Онези, които искат да обяснят забраната на златния пръстен с бедността на есхаба, се хващат за много гнило въже. Това е очевидно. Трябва да се вярва в онова, което е харам и в четирите мезхеба. Ако някой се опитва да промени една от забраните на своя мезхеб и променя значенията на свещените айети и хадиси, за него става ясно, че е безмезхебник. Безмезхебниците са или еретици, или неверници. В “**Хадика**”, в частта за бедите, причинени от езика, се казва: “На камъка на пръстена на

Пейгамбера ни “салляллаху алейхи ве селлем” е имало три реда. На първия ред е било написано **“Мухаммед”**, на втория – **“Расул”**, на третия – **“Аллах”**. След неговата смърт пръстенът е бил използван от хазрети Ебу Бекр, а после от хазрети Омер. След това Осман “радияллаху анх”, използвайки пръстена, го изпуснал в кладенеца Ерис. Макар че е изхарчил сериозни суми, не е успял да го намери. Това събитие е станало причина за фитне.”

На пръстена на хазрети Ебу Бекр е било гравирано **“Ни’мел кадир Аллах”**, на хазрети Омер – **“Кефа бил-мевт ва’изан я Омер”**, на хазрети Осман – **“Ле-насбиренне”**, на хазрети Али – **“Ел-мулку лиллях”**, на хазрети Хасен – **“Ел-иззету лиллях”**, на хазрети Муавия – **“Раббигфир-ли”**, на Ибни Еби Лейля – **“Ед-дунйа гарурун”**, на имам а’зам Ебу Ханифе – **“Кул-ил-хайр ве илля фескут”**, на имам Ебу Юсуф – **“Мен амиле би-ре’йихи не-диме”**, на имам Мухаммед – **“Мен сабере зафира”**, а на имам Шафии – **“Ел-Берекету фил кана’а”**. Те са използвали пръстените си за печат. Печатите на османските султани се наричат тугра. Техните тугри не били на пръстените им. Те били носени от везир, специално натоварен с това задължение. На всяка тугра е било написано името на султана, над него – името на баща му, над него – **“Ел-музаффер даима”**. Най-ранната златна монета при османлиите е била изсечена във времето на султан Орхан. Златните и сребърни монети, изсечени по заповед на всеки владетел, са съдържали – на едното лице – тугра и – на другото – името на града, където е била отсечена, и годината на възкачване на престола от съответния султан. Туграта е добила окончателната си форма във времето на султан Мустафа Хан II.

Не е заповед на исляма да се носи годежен пръстен. Той се носи като обичай. В **“Кимйа-и се’адет”** се казва: “Трябва да се избягва да се седи на трапеза, където има човек, който носи златен пръстен и ако на първия саф за намаз има такъв човек, трябва да се премине на втория. По същия начин трябва да се отбягват и хората, вършещи други харамии.”

Допустимо е да се държат – като украса – златни и сребърни предмети у дома, стига да не се използват.

Не е позволено да се яде от медни, бронзови и месингови съдове без калаено покритие. Глинените и порцеланови съдове са за предпочитане. Допустимо е да се използват калайдисани съдове и

такива, направени от други метали, стъклени или пластмасови. Също така допустимо е да се използват и съдове, украсени със златни и сребърни парчета или телове, навити около тях. Допустимо е да се докосват тези части, но не е джаиз да се докосват с уста или да се седи върху тях. Допустимо е да се използват предмети и съдове, които са галванизирани, т.е. покрити с много тънък слой сребро и злато, което не може да се раздели.

В **“Дурр-ул-мухтар”** и **“Редд-ул-мухтар”** се казва: “Харам е за мъжете да носят белъо и външна дреха от коприна. Коприната е такън, получена от нишките на копринената буба.” [Нишките, които се получават от пашкулите, от които са излезли възрастните индивиди, са къси и некачествени, но в нито една ислямска книга не е казано, че те са различни от дългите нишки. Никой не е казал, че тяхното използване е халаъл. Всички видове коприна са харам (за мъжете).]

Авторът **“рахметуллахи теаля алейх”** на **“Мухит-и Бурхани”** цитира едно предание, според което е допустимо да се носи копринена външна дреха, която не опира кожата, но в никоя друга книга няма такова предание. Коприната е харам без значение дали допира кожата или не. Според двамата имами е джаиз да се носят копринени дрехи само във война. Мекрух е да се прави подплата (хастар) за дрехи от коприна. Допустимо е да се зашие копринена лента, широка до четири пръста, на ръкавите, джобовите, яката, долния край на полата и крайниците на долната дреха. Могат да се зашият много ленти. Ограничението на ширината на лентата се прилага към всяка една от тях поотделно, а не общо. Допустими са и ленти от златни конци с ширина до четири пръста. За жените са допустими копринените дрехи и златните ленти с всякаква ширина. Мекрух е да се обличат малките момчета с коприна. За мъжете също е джаиз да използват копринени мрежи против комари. Казано е, че е джаиз да се носи връв за кръста от коприна. Мекрух е да се носи копринено таке или да се окачи копринена чанта на врата. Допустимо е да се изпълни намаз на копринено седжаде, но не е позволено да се ползва копринен юрган. Допустимо е да се използва копринена нишка за часовници, ключове или мънисти, за кесии, които се поставят в джобове, за чанти, за кесии за Коран-и керим и бохчи (плат, който се използва като кесия, торба). Допустимо е да се покриват

стените с копринени платове и килими ако това не е предназначено за самохлавство и лукс. Допустимо е да се използват копринени килими и постелки, и да се сядат върху тях. Мекрух е да се използват копринени пешкири и да се носи копринен клин. Допустимо е да се използва копринена кърпа за абдест.

Облеклото с копринена връв и некопринено наметало не е харам и за мъжете. Защото значение има материалът на наметалото, а не връвта. Ако наметалото е от коприна, а връвта не е, тази дреха се приема като чисто копринена. Синтетичната коприна е халал и за мъжете, защото се произвежда чрез химическа обработка. Допустимо е да се изложи пашкула на слънце, за да се убие какавидата в него.” В книгата **“Берика”** е написано, че не е позволено да се убива чрез нагриване на огън или хвърляне във вряща вода.

Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” – в частта **“Хазар ве ибаха”** – казва: “Ако един муртед каже: “Купих това месо от еврей!” трябва да му се повярва и може да се яде от него. Ако каже, че го е купил от определен човек, за когото е известно, че е муртед, не може да се яде. Защото в муамелята, например в покупко-продажбата, не се търси справедливост и вяра. Приемат се думите и на децата и неверниците – било то с писание или без.

Ако група хора са на трапезата и влизаш при тях, и те канят за ядене, и ако друг справедлив мюсюлманин казва, че месото, което е на трапезата, е от животно, заколено от муртед, или че в пиетето им има вино, може да седнеш и да ядеш с тях ако групата е съставена от справедливи мюсюлмани. Ако не е съставена от справедливи мюсюлмани, не може да седнеш. Ако двама от тях са справедливи, пак може да седнеш. Ако само един е справедлив, трябва да проучиш, поразпиташ. Ако не може да стигнеш до категорично заключение, може да ядеш и пиеш с тях, и да вземеш абдест с тяхната вода.

Ако една част от съдовете – които са смесени – съдържат мръсно, а други чисти неща, и ако тези с чисто съдържание преобладават, трябва да се търсят чистите и да се яде и пие от тях, и да вземе абдест, независимо дали има зарурет или не. Ако броят на съдовете с мръсно и чисто съдържание е равен или ако чистите са по-малко, то само в случай на зарурет може да се търсят чистите и да се използват, но не и за абдест. От видовете месо, които се

продават на месаря, трябва да се търси и купи – в случай на зарурет – онова, което е заколено според исляма. Ако няма зарурет и ако колещите според исляма са повече, може да се търси и вземе онова, което е халял. Ако броят на колещите според исляма и тези, които не колят според исляма, е равен, не бива да се вземе. Това правило важи за дрехите и платовете, също. Накъсо, ако чистите са повече, трябва да се проучи и в двата случая. Ако броят на чистите и мръсните е равен или мръсните са повече, не може да се търсят чистите ако няма зарурет. В случай на зарурет не може да се търсят само чистите съдове за абдест. За другите случаи се търси и се използва това, за което се предполага, че е чисто. Това е така, защото вместо абдест може да се изпълни тейемум, но що се отнася до сетр-и аврет и ядене и пиене, няма друга алтернатива. Както се вижда, когато чистите са повече от мръсните, винаги се търси и се избира чистото. Ако не са повече, то само при зарурет – и с изключение на случая за абдест – се търси чистото.”

Сеййид Ахмед Хамеви в третия закон на шерха към **“Ешбах”** казва: “Има три случая на съмнение: Съмнение в нещо, което е по същество харам; съмнение в нещо, което по същество е мубах; и съмнение в нещо, което по същество е неизвестно (дали е харам или мубах). Ако една овца е заколена на място, където броят на колещите според исляма и муртедите е равен, трябва да се научи дали овцата е убита според исляма. Защото тя е харам по същество и съмнението се отнася до това дали може да е халял. Ако броят на муртедите е по-малък, тогава е допустимо да се купи и изяде. [Позволено е – по същия начин – да се купува месо от месар и да се яде.] Мътната вода с лош цвят се приема за чиста, защото водата по същество е чиста. Дали е неджс (мръсна) е съмнително. Ако по-голямата част от печалбата на един човек е от харам, ще бъде мекрух, а не харам, да се вземе онова, което дава, освен ако не се знае със сигурност, че е от харам.” На 147-а стр. се казва: “Подаръците, давани от човек, чието имущество е халял в по-голямата част, могат да бъдат приети и – ако са хранителни продукти – изядени. Ако по-голямата част от имота е от харам, могат да се вземат онези неща, които казва, че са от халял. Ако той не е казал това, когато дава, трябва да се търси и да се действа според резултата от това проучване. Това се отнася и за купените неща.”

Месо, заколено и продадено от неверник без писание или муртед, не може да се купи. Ако каже, че е заколено от мюсюлманин, той ще е информирал, че месото е халял, а на информация от такова естество не може да се разчита. Такъв е случаят с израза “бира без алкохол”, защото “бира” е име на широко известна алкохолна напитка. Това е все едно да се каже, че урината не е мръсна. Нещо, което не е неджс, не трябва да се нарича урина; нито пък да се нарича бира онова, което не съдържа алкохол. Деветият закон на **“Меджелле”** гласи: “Качествата на дадено нещо не се заличават. Не може да се разчита на онзи, който казва, че ги е променил.”; десетият – “Нещо, което е съществувало дадено време, се приема, че съществува и сега. Ако се твърди противното, трябва да се докаже.”; четиридесет и вторият – “Разчита се на широко известното, а не на обратното.”; и четиридесет и шестият – “Ако забраната и необходимостта се сблъскат, трябва да се предпочете забраната.” Ако е купено месо от мюсюлманин и ако – след време – друг справедлив мюсюлманин каже, че животното е заколено от муртед, не може да се яде от него и да се предложи на друг. Не може и да се искат парите обратно.

В **“Меракил-фелях”** и в неговия шерх от Тахтави – след частта за остатъците – се казва: “Ако един справедлив мюсюлманин каже, че животното е заколено от огнепоклонник, а друг – от мюсюлманин, няма да е халял да се яде от него. Т.е. забраната за ядене продължава. Защото основният принцип е, че животното, което е заколено, се приема за харам. То ще стане халял, когато се потвърди, че е заколено според исляма. Когато две различни информации се противопоставят, халялът не се проявява; въпросното нещо продължава да е харам. Проявата на съмнение е като несъвпадението на две различни източници на информация. Когато има съмнение за нещо, което в основата си е харам, например, когато е заколено едно животно на място, където мюсюлманите и огнепоклонниците, т.е. неверниците без писания, живеят заедно, неговото месо не става халял, докато не се установи, че е заколено от мюсюлманин, защото за основа се приема, че животното е умряло по харам начин, докато е съмнително дали е заколено според исляма. Ако по-голямата част от жителите са мюсюлмани, тогава се приема за халял.”

В “Макамат-и мазхериййе” – в главата за кераметите – се казва: “Когато видя Гулям Хасан, каза: “Ял си от храната на неверници. В сърцето ти се е появил зулмет, характерен за тях!” “Прав си, ядох от храната, която ми предложи един индуис” – отговори Гулям Хасан.” Храна, в която има признаци на неверие и харам, става причина за почерняване на сърцете и гниене на тялото в гроба.

ВИНОТО И АЛКОХОЛНИТЕ НАПИТКИ

Алкохолните напитки са отрови. Днес този факт е написан във всички медицински книги. В един ценен учебник по химия, преподаван в гимназиите, пише така: “За алкохолните напитки – които от древни времена насам са били употребявани за удоволствие – се твърдеше, че действат като стимуланти и улесняват храносмилането ако се приемат в малки количества. Последните истини в науката обаче доказаха, че дори много малки количества алкохол оказват деструктивно влияние върху тялото и вредният ефект се предава от поколение на поколение.”

Ибни Абидин – на 289-а стр. от пети том – представя следната инфомация:

“Виното [хамр, vin, wein] е харам във всички четири мезхеба. Харам е да се използва и пие по какъвто и да е начин. Единствено се допуска при следните две ситуации: при направата на оцет и когато човек е на път да умре от жажда – тогава е позволено да изпие вино, колкото да не загине. Четирите вида напитки, които са харам за пиене, са както следва:

1 – Първата е виното. Невареният гроздов сок [шира], бивайки съхраняван в анаеробни условия, например в херметически бъчви, започва да произвежда мехурчета пяна и да ферментира, превръщайки се във вино. [С други думи, ензимът, наречен зимас, който се произвежда от фермента “бирена мая”, живеещ в гроздовата ципа и преминаващ в ширата, разбива глюкозата и левулозата, които представляват видове хексози. С разделяването на тези захари на две се получава спирт (етилев алкохол) и въглероден диоксид:

Тъй като количеството захар в ширата намалява, а спиртното съдържание се увеличава, тя придобива постепенно остър и парещ вкус. Въглеродният диоксид се издига под формата на мехурчета. Този газ носи утайката, неразтворима в спиртната течност, до повърхността и така се образува пяна. С това ширата се превръща във вино. Различните вина съдържат от пет до двадесет процента спирт. От два хектолитра – т.е. двеста литра или сто и петнадесет килограма – грозде се получава седемдесет и пет литра шира. Една пета от ширата е захар, а една десета – винена киселина. Вредните ферменти, като оцетната киселина, които се намират в ширата, се убиват чрез обработка със серен диоксид. Първата ферментация приключва за една седмица.]

Виното с ниско спиртно съдържание е също харам. [Според имамайн и другите три мезхеба, течността – дори да не се пени – се превръща във вино.] Харам е да се пие и една капка от нея, дори да не опиянява. Онзи, който каже, че е халял, става кяфир [враг на Аллах]. Виното, както и урината, е груба мръсотия. С единомушие е харам да се използва по какъвто и да било начин, да се прави лекарство от него, да се смесва с кал, да се дава на животно за пиене, да се използва за клизма или смъркане. Не е разрешено да се продава. Спечелените по този начин пари са харам. Не е халял мюсюлманин да изплаща своя дълг с пари, спечелени от продажба на вино. Тези пари не стават халял и за кредитора. Ето защо не бива да се дава заем на човек, който продава алкохол. Мюсюлманин, който изпие дори и малко количество вино, ще бъде наказан с хад, т.е. с осемдесет удара с тояга. Консумацията на другите три вида алкохол (ще бъдат изредени по-долу) ще бъде наказано с хад, само ако изпият от тях мюсюлманин е станал пиан. Ако виното – след като се разпени – бъде заварено, докато две трети от него се изпари, остатъка от него – както и спиртът и ракията, получени чрез дестилирането му – е груба мръсотия според единомушието на учените. Както е написано и в **“Бахчет-ул-фетава”**, пиенето и на една капка от тези течности е харам. Ракията съдържа повече от четиридесет процента алкохол. Ракията, получена от вино, – за да се превърне в коняк – се пази в дъбови бъчви за няколко години.

2 – Втората е **тъла**. Когато свежата шира се загрее на огън или на слънце, докато се изпари по-малко от две трети от нея [така че да остане повече от една трета], останалата част се нарича **тъла**. Течността придобива качеството да опиянява, когато започне да произвежда газове и вкусът ѝ стане остър. Тя – подобно на виното – е тежка (груба) мръсотия и изпиването на дори една капка е харам.

3 – Третата е **секер**. Когато фурми бъдат поставени във вода (мацерация), течността – с течение на времето – започва да се пени, придобива остър вкус и се превръща в **секер**. Дори една капка от нея е харам.

4 – Четвъртата е **наки** от стафиди (накиснати във вода стафиди). Когато стафидите бъдат оставени в студена вода, захарта от тях преминава във водата. Тази смес се нарича **наки** от стафиди. Ако започне да отделя газ и да се пени, и придобие остър вкус, изпиването и на една капка от нея става харам. Ако напитките **тъла**, **секер** и **наки** от стафиди не се разпенят и не придобият остър вкус, тяхната консумация става халал с единодушието на учениците. **Секерът** и **мацерацията** от стафиди (когато бъдат доведени до състояние, в което да станат харам) са лека мръсотия. Според **имам а'зам** последните три напитки (от изброените четири), за да станат харам, трябва да се разпенят. Тъй като по отношение на тези три напитки няма консенсус, онзи, който каже, че не са харам, не става **кяфир**.

От друга страна, според (иджтихадите на) **имам а'зам** и **имам Ебу Юсуф** има четири вида напитки, които са халал:

1 – Стафидите и фурмите се **накисват** в студена вода, докато отделят своята захар. След това цялата смес се **нагрива**, докато кипне. После – след като изстине – се **изцежда**. Тази течност се нарича **небиз**. Дори вкусът ѝ да стане остър, ще бъде халал да се пие от нея, докато не опиянява. Тя – в случай, че не се нагрее – става харам, когато **изкара пяна** и **придобие остър вкус**.

2 – Сместа от стафиди и фурми се **накисва** във вода, после се **заотопля** и **прецежда**. Тази течност е халал за консумация дори да има остър вкус, освен ако не опиянява. Тази напитка се нарича **халитан**.

3 – Когато **мед**, **смокини**, **ечемик**, **пшеница**, **царевица**, **просо**, **сливи**, **кайсии**, **ябълки** или други подобни бъдат **накиснати** във

вода за известно време, консумацията на течността – дори да не бъде загрята – става халял, докато не опияни. Защото в един хадис-и шериф се казва: **“Вино се прави от грозде и фурми!”** [Ако опияняват, стават харам. Такъв е случаят и с бирата. Ракията, получена от зърнени култури, се нарича уиски от англичаните и водка от руснаците. Тези напитки съдържат петдесет, шестдесет процента алкохол.]

4 – Четвъртата е **муселлес**. Ако гроздовият сок, когато още е пресен – т.е. преди да се е разпенил –, бъде нагрят и две трети от него се изпари и остане една трета, се получава **муселлес**. Дори да има остър вкус, халял е да се изпие от него в количество, което не опиянява.

Ако към вряща шира се добави **прах от варовик**, киселият вкус на ширата изчезва и се превръща в **мармалад** (пекмез). Французите наричат мармалата **sara** или **rob**. Мармаладът съдържа повече от 60% глюкоза. Когато пекмезът се смеси с бълтък и превари, става булама (raisiné). Консумацията на шира [moût], пекмез [moût cuit], булама [raisiné] и боза [bosan] е халял. За направата на боза се измива един килограм жито и се слага в тенджерата. Добавя се доста вода и се вари няколко часа до омекване на зърната. Когато те се смесят с водата, течността се изцежда през телена цедилка. Добавя се захар и се разтваря. Като закваска се добавя една чаша боза. Капакът на тенджерата се затваря и се оставя до награвател, например печка, за един ден. На следващия ден киселата напитка е готова за консумация.

Тези напитки са халял, когато се консумират за подсилване на организма и подобряване на храносмилането, в количества, които не опияняват. Те стават харам с единодушието на ислямските учени – дори да са в малки количества – ако опияняват или се консумират за удоволствие, като например в музикален съпровод.

Според имам Мухаммед ако една от тези четири напитки освождава газове и е придобила остър вкус, дори да става въпрос за малки неопияняващи количества, нейната консумация е харам. Фетвата е според неговия иджитхад – същото правило важи и за другите три мезхеба – , защото Пейгамберът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Ако дадена напитка опиянява в големи количества, харам е да се пие от нея и в малки количества.”** и **“Всички алкохолни напитки са вино и харам.”** Пос-

ледният хадис-и шериф съобщава, че всички гореспоменати напитки са харам, а не, че имат еднакво съдържание. Защото Мухаммед “алеихисселям” е изпратен на човечеството да го учи не на същността на материята или на природни науки, а да го научи на ислямските правила, отнасящи се до тях. Когато млякото от кобила, крава или камила се закваси и ферментира, то – щом придобие остър вкус – става като муселлеса. Първото се превръща в кумис [къмъз], а последните две в кефир. Те са харам за консумация подобно на бирата. В книгата “**Мен’и мускират**” на М. Атъф ефенди от Искилип има просторна информация по този въпрос.

[За приготвяне на бира ечемикът се накисва във вода за една седмица. Зърната покълват. Междувременно се появява и увеличава като количество ензимът амилаза. Когато кълновете станат на размер близки до зърната, те се отделят от ечемичените зърна. После зърната се сушат и се мелят, като така се прави брашното, наречено малц. Той се използва – във формата на жълт прах или течност – за лечение на болестта скорбут, който се характеризира с кървете и отпадналост, и като добавка към детски храни за енергия и добро храносмилане. Не съдържа алкохол. Когато малцът се смеси с гореща вода и остави да престои за известно време, амилазата, съдържаща се в него, ферментира нишестето и го разбива, превръщайки в малцова захар. Към тази захарна течност се добавя хмел и се вари. Това растение ароматизира и избистря бирата. След охлаждане към нея се слага бирена мая. Тази съставка ферментира и разгражда малтозата, превръщайки я в алкохол, като по този начин се произвежда бира. Различните видове бира съдържат от 2,5% до 5% алкохол. Високите дози от нея опияняват. Бирената мая е жълт прах или течност, чиято консистенция е като тази на киселото мляко. Тя е жива, активна. Течността, която излъчва, има свойството да ферментира. Бирената мая се произвежда от остатъците в бирените фабрики и се използва при лечението на кожни, храносмилателни и гръдни заболявания. Тя се намира и в тестото за хляб. Тъй като бирата се пени и има горчив, остър вкус, тя – според имам Мухаммед – е харам, без значение в какви количества и с какво намерение се прави това. Такава е и фетвата. В първия брой на немското списание *Der Stern* от 1979 г. се казва: “В центъра за провеждане на изследвания за

рака в Хейделберг стана ясно, че бирата е канцерогенна. Беше установено, че бирата съдържа значителни количества нитрозамини, за които се знае, че индуцират рак. Освен това бирата предизвиква алкохолна зависимост. Пирамидонът, който е бил използван като болкоуспокоително средство, беше изтеглен от пазара по повеля на Министерството на здравеопазването преди шест месеца, когато бе установено, че съдържа много нитрозамини. Онзи, който пие средни количества бира, приема все едно седемдесет хапчета Пирамидон за един ден.” Животното рак и злокачествените образувания, наречени рак, се наричат “серетан” на арабски език. В книгата “Нузхет-ул-ебдан” е посочено, че ракът се третира с мехлем, съдържащ пепел от раци. В книгата “Тасхих-ул-менафи” под “ърк-и медини” се има предвид болестта рак. Едно от лекарствата, предписани в книгата, е: “Един литър мляко с една шепа обелени скилидки чесън се вари вечерно време, докато стане на желе. Държи се на открито, например, в градината, до сутринта. Сместта поема влага от въздуха. Млякото се отделя и се пие на гладно. Вместо чесън може да се използва любан [гюннюк] или алое вера.”]

Според имам а’зам “рахметуллахи алейх” от горепосочените осем напитки е сахих – но мекрух – да се продават всички, с изключение на виното. [Т.е. тахримен мекрух е и онзи, който ги продава, ще отиде в Джехеннема, подобно на този, който е извършил деяние на харам.] Според имамейн “рахметуллахи теаля алейхи-ма”, от друга страна, продажбата на въпросните напитки не е сахих. Такъв е случаят с продажбата на наркотични вещества, като опиум и марихуана. Харам е да се пие вода, смесена с неджасет. В “Джевхере” се казва: “Ако прясно грозде се накисне във вода и се вари преди да е ферментирало, няма да бъде халял да се пие от тази течност, преди две трети от нея да се изпари. Стафидите и фурмите, поставени във вода и варени за известно време, са халял. Пригответената по този начин напитка се нарича небиз. Когато се смеси прясно грозде с фурми или прясно грозде със стафиди и се загрее във вода, консумацията на тези неща няма да стане халял, докато не се изпари две трети от тяхното съдържание. Такъв е случаят с пресния гроздов сок [шира], смесен с вода, в която са били накиснати фурми.”

Харам е да се ядат и пият мръсотии, като урината и екскрементите.

Друг акт на харам е да се пият напитки, които са всъщност мубах – като водата, например –, но в атмосфера, замърсена с други актове на харам, като свирене на музикални инструменти или имитация на неверници или грешници. Ибни Абидин – на 238-а стр. от пети том – казва: “В хадис-и шериф е посочено: **“Харам е да се пие вода така, както правят хората, пиещи алкохолни напитки.”** Извършването на поклонение, чрез имитация на харам, е куфр (изкарва от исляма). Например, извършване на намаз или четене на Коран-и керим чрез свирене на музикални инструменти, пеене или консумиране на алкохол.”

Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” – на 163-а стр. от трети том и на 289-а стр. от пети том – казва: “Арак-и хамр [т.е. ракията и алкохолът] е груба мръсотия, като виното, и онзи, който пие от тях, докато стане пиян, ще бъде ударен с хад. Това е казано с единодушието на ислямските учени. Много от тях казват, че наказанието хад ще бъде приложено срещу мюсюлманин, който пие само една капка от тях. Не бива да се вярва на грешниците, които искат да оправдаят пиенето на алкохол с думите: “Тези неща са чисти; халял е да се пият!” Тъй като всички алкохолни напитки съдържат спирт, те са груби мръсотии и са харам като водата, смесена с вино. Следователно течности, които съдържат спирт и които се прилагат върху кожата за медицински цели, като йодова тинктура и камфор алкохол, или за безполезни цели, като одеколони, трябва да се измият преди да се изпълни намаз. Халял е да се използват външно, както и спирта като гориво, и да се извършва тяхната покупко-продажба с тази цел. Течности като бензол, бензин, ацетон, въглероден тетрахлорид и керосин не са неджс (мръсни). Може да се изпълни намаз без да се изчистят. Не е грях да се използва алкохола в техниката като разтворител.

В съвременната медицина има два критерия, според които един дезинфектант се оценява за добър: да има пълен и всеобхватен ефект и минимален или никакъв страничен такъв.

а) Алкохолът няма никакъв ефект върху една част от бактериите, а върху другите оказва пагубно влияние само ако са активни. Бактериите обикновено се обвиват в защитни покривки, наречени спори. Когато попаднат на необходимите условия, те се

активизират. Алкохолът не може да убие и бактериите в спори. Освен това алкохолните напитки на пазара дори съдържат бактерии със спори. Последните опити показват, че концентрираният алкохол, приложен върху кожата, формира компактен слой върху околните бактерии и вече не може да влияе върху тях. Следователно алкохолът няма задълбочен и цялостен ефект.

б) Концентрираният алкохол, приложен върху кожата, е разрушителен за тъканите от самите бактерии. Тази деструкция води до образуване на протеинов слой, който действа като бариера срещу ефекта на алкохола върху бактериите.

Тъй като не притежава тези две необходими качества, алкохолът не е добър дезинфектант. Има стотици други вещества, които притежават много по-съвършена ефективност от алкохола и нямат неговите недостатъци. Днес в много държави вместо йодовата тинктура, съдържаща алкохол, се използва формата, която не включва алкохол и има по-силен ефект. Тази форма се нарича мерсол. Това е разтвор, приготвен чрез топене на два грама червено прахообразно вещество, наречено меррохлор, в сто грама вода. Готов мерсол се продава и в аптеките. Както показват статистическите данни, количеството алкохол, използвано за медицински цели в европейските клиники, в периода 1900 – 1934 г., е намалял десетократно. Намаляването продължава всеки ден. Може би единствената причина все още да е предпочитан в медицината е голямото му производство като напитка.

Твърдите вещества, като например хенбанът, хашишът и опиумът, са харам, когато се приемат в дози, вредни за психическия баланс. В Ибни Абидин, в край на частта “ешрибе”, се казва, че е допустимо да се използват медицински и за притъпяване на сетивата. Който каже, че е халал да се вземат по-високи дози, няма да стане неверник, но ще стане еретик.

[Намазът на пияния човек не е сахих. Мекрух е да се кланя след консумация на алкохол в количество, което не довежда до опияняване, защото приемането на дори една капка алкохол за удоволствие е харам. Намазът на човек, който има дори и малко харам в стомаха или дрехата си, става мекрух. Такъв е случаят с изпълняване на място, което е присвоено насила. В “Мередж-ул-бахрейн”, цитирайки от Ахмед Зеррук, се казва: “Ако хората в състояние на веджд и хал (тасаввуфско опиянение) загубят съз-

нанието си, техните дела и думи ще бъдат извинени. Такъв е случаят с танците и виковете по време на сима. Такива хора са като луди. Въпреки това ако това състояние на тасаввуфски екстаз не е от само себе си, т.е. ако съзнанието работи, те няма да са извинени (за неправилните думи и дела) и ще станат грешници. Въпреки че няма да са грешници ако не изпълнят своите намази в състояние на безсъзнание, те ще трябва да ги наваксат, когато си възстановят съзнанието, защото за това безсъзнание са станали причина те. За другите хора не е джаиз да следват такива слова и дела – несъответстващи на исляма – на хората в тасаввухски екстаз. Въпреки че самите хора в опиянение няма да станат грешници, другите, които ги следват, ще станат. Същото важи и за хората, изпаднали в безсъзнание в резултат на употреба на алкохол или други упойващи вещества. В състояние на опиянение ще бъдат извинени, но тъй като това състояние е предизвикано от тях самите (в допълнение към греха, че са извършили акт на харам) те ще трябва да наваксат пропуснатите поклонения.”]

В **“Рияд-ун-насихин”** се казва: В хадис-и шериф е посочено:

“Ако една напитка опиянява в големи дози, харам е да се пие и в малки количества.” [Този хадис-и шериф е записан и в **“Зеваджир”** и **“Кунузуддекаик”**]

“Пиенето на вино е най-големият грях от всички големи. То е майката на всички злини. Човек, който пие вино, не кланя намаз. Той ще блудства (би блудствал) с майка и леля (по бащина и майчина линия).”

“Не дружете с винопиеца! Не ходете на погребението му! Не му давайте дъщерите си за брак и не се женете за негова дъщеря! Не се съмнявайте, че когато в Съдния ден винопиецът стане от своя гроб, той ще има черно лице и сини очи. Езикът му ще е увиснал и вонящ на лошо. Всички ще бягат от неговата неприятна миризма.”

“Винопиецът не ще влезе в Дженнета!”

Според сунитския мезхеб човек, който върши голям грях, не става кяфир. Последният хадис-и шериф визиращ онзи, който казва, че виното е халял или не го приема за нещо лошо. Или онзи, който е превърнал пиенето на вино в обичай и не се разкайва за това, че може да умре без вяра. Човек, който иска да се пресели в отвъдното с вяра, не бива да консумира вино. Аллаху таля и Не-

говият Пророк кълнат този, който пие, носи, подготвя, продава и произвежда вино. Парите от продажбата на вино са харам и такъв човек не може да се спаси от бели в земния живот. Дори намазите му, кланяни в пияно състояние, да станат сахих, те няма да бъдат приети, т.е. за тях няма да има севаб. В един хадис-и шериф се казва: **“Винопиецът е като онзи, който се кланя на весени.”**

Тахтави, в шерха към **“Имдад”**, казва: “Човешките статуи, изработени от дърво, злато или сребро, се наричат **санеми**. Изработените от камък носят името **весени**. Образите на одушевени и неодушевени същества, направени върху платове, стени и други места, се наричат **сурети** и **тасвири**. Ако са само на живи същества се наричат **тимсали**. Да се кланя на санеми, весени, сурети и тимсали, и да се вярва, че могат да бъдат полезни или вредни, е вид ширк. Такива хора се наричат идолопоклонници или политеисти (мушрици).”

В един хадис-и шериф се казва: **“Аллаху таля ще е гневен в продължение на три дни на онзи, който изпие една капка вино.”** Т.е. ако не се разкае за този грях, няма да получи севаб за добрините, които ще извърши, в рамките на тези три дни и греховете му няма да бъдат опростени. Ако умре в този период, има опасност да умре без вяра. Ако изпие една чаша, Аллаху теаля ще е гневен към него за четиридесет дни.

В книгите по фикх, например в **“Хидайе”**, се казва: Виното от грозде е единодушен харам. Който каже, че е халял, напуска исляма. Ваджиб е да се удари хад на онзи, който изпие една капка. Саид бин Мусеййеб казва: “Консумацията на вино беше причината за неверието на предишните общности.” Емир-ул-му’минин (халифът) Осман “радияллаху анх”, четейки хутбе на минбера на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“О, хора! Отбягвайте пиенето на вино! Знайте, че виното е майката на всички пороци.”** В един хадис-и шериф се казва: **“Виното не дава изцеление; то поражда болести.”**

В **“Ербаин”** се казва: “Абдуллах бин Мес’уд” казва: “Ако винопиецът умре без покаяние, отворете гроба му! Ако видите, че лицето му е обърнато към Къбле, убийте ме!”

Винопийците казват, че виното има следните ползи:

1. Съдейства за производството на кръв. Лицето заруменява и става по-красиво;

2. Дава сила;
3. Подобрява храносмилането;
4. Стимулира сексуалното либидо;
5. Пази здравето.

Всички тези твърдения са тотално грешни. Опитът доказва точно обратното. В хадис-и шериф се казва: **“Лицето на онзи, който кланя намаз през нощта, става красиво.”** Лицето не може да стане красиво с вършене на грехове и пиене вино, а с правене на ибадети. Лицата на винопийците и грешниците придобиват грозен и отвратителен вид. Аллаху теаля в 66-о знамение на сура Енфал по смисъл казва: **“Сто мюсюлмани ще надвият двеста неверници.”** Накъсо, един слаб мюсюлманин ще победи двама силни неверници. Виното улеснявало храносмилането. Да, така е. Но има други халял неща, които имат същия ефект и са полезни. И, както изрично беше посочено в хадис-и шериф, който цитирахме по-рано в текста, виното не пази здравето. Видно е, че то става причина за различни заболявания. То отслабва ума, уврежда черния дроб и разкапва мозъка и нервите. [Изявление в изданието (1970-1) на аптечния бюлетин гласи следното: “Според доклада на френски лекари броят на случаите на рак на устата и гърлото сред потребителите на алкохолни напитки е над два пъти повече в сравнение с въздържателите.”] Виното е повече вредно, отколкото полезно, а пиенето му е по-голям грях от другите грехове. Що се отнася до стимулирането на сексуалното либидо; това е характерно само за няколко ранни години, след което следва намаляване и мъжете стават неспособни да спазват интимните права на съпругите, което на свой ред завършва с унищожаване на семейното щастие. Тук приключва преводът от **“Рияд-ун-насихин”**.

Следният фрагмент е перифразиран от изданието на вестника Türkiye (публикуван от Енвер Орен в Истанбул) от 17 март 1979 г.: Според американската медицинска асоциация консумацията на алкохол е причина за смъртта на двеста и пет хиляди души на година в САЩ. Повечето от смъртните случаи са причинени от чернодробна цироза и шофиране в пияно състояние. Също така съобщава се, че пристрастяването към алкохола в периода 14-17 годишна възраст ескалира и в резултат от това се увеличават насилията и престъпността в училищата.

[Предстоящият раздел не е част от книгата **“Там Илмихал Се’адет-и Ебедийе”**, а е добавен от преводача чрез превеждане на различни въпроси и отговори за музиката от турския сайт **Di-nimizislam.com**.

Въпрос: Някои хора казват, че виното и алкохолът – ако се пият с мярка – са полезни и, че това не е грях. Какво е мястото на алкохола в нашата религия?

Отговор: В Коран-и керим и хадис-и шерифите се споменава думата **хамр**. Хамр означава алкохол. Многократно е доказано, че алкохолът е причина за различни болести, че намалява разума, разваля черния дроб, мозъка и нервната система. Човек трябва да отбягва алкохола – заради вредата му върху здравето – дори да не е мюсюлманин! Мюсюлманинът, от друга страна, трябва да го отбягва, дори да няма никаква вреда. В Коран-и керим по смисъл се казва:

“О, вярващи, алкохолът, хазартът, идолите, стрелите (използвани за гадаене) са от мръсните дела на шейтана. Странете от тях, за да се спасите. Сатаната иска – с алкохола и хазарта – да всее вражда и ненавист между вас. Иска да ви възпре от споменаване на Аллах и намаза. Вече престанете всички!” (Маиде: 90, 91)”

В хадис-и шерифи се казва:

“Беше низпослана категорично заповед, че алкохолът е харам.” (Муслим)

“Всяко питие, в което се е появило алкохол, е харам.” (Ебу Давуд)

“Харам е да се пие в малки количества от онова питие, което опиянява в големи количества.” (Несаи)

“Алкохолът няма лечебно свойство; той поражда болест.” (Муслим)

“Алкохолът е майката на всички злини.” (Таберани)

“Алкохолът ражда зло.” (Бейхаки, Рузейн)

“Алкохолът е ключ към всяко зло.” (И. Мадже)

“Нека онзи, който вярва в Аллах и ахирета, да не пие алкохол и да не сяде на трапеза, където се пие!” (Таберани)

“Странете от алкохола! Както дървото се разклонява, така и алкохолът разпространява зло!” (Ибни Мадже)

“Алкохолът е най-големият грях и майка на всички злини и грехове.” (Таберани)

“Завесата на срама на онзи, който пие алкохол, се къса; шейтанът става негов спътник. Той го насърчава към всяко зло и го възпира от всяко добро.” (Таберани)

“В Съдния ден, когато алкохолът ще стане от гроба, между двете му очи ще пише “Той е лишен от милостта на Аллах”.” (Дейлеми)

“Мелякетата на милостта стоят далеч от пияния човек.” (Беззар)

“В Съдния ден лицето на пиещия алкохол ще е черно, езикът му ще е увиснал и всеки ще бяга от лошата му миризма.” (Зеваджир)

“Ще дойде ден, когато ще променят името на алкохола и ще го сметнат за полезен.” (Имам Ахмед)

“Алкохолът е по-лош от прелюбодеянието.” (Р. Насихин)

“Нека Аллаху теаля да прокълне онзи, който пие, дава да пие, продава, произвежда, крие и носи алкохол, и човека, на когото се носи и онзи, който яде пари от продажба на алкохол.” (Ибни Мадже)

“Хората ще бъдат сполетени от различни бели, когато започне: да се изменя на повереното; да се дава зекята с нежеление, като че ли се плаща глоба; долни хора да заемат ръководни позиции; да се върши добро на угнетителите, за да се опази от тяхното зло; да се пие алкохол; да се свири на музикални унструменти и новите поколения да злословят по адреса на предишните.” (Тирмизи)

“Един крал е заплашил един мъж, като му казал: “Избери едно от тези неща: алкохол, убийство, прелюбодеяние или свинско месо. Ако ле не, ще те убия!” Мъжът избрал алкохола и – след като се напил – извършил всички останали неща.” (Таберани, Хаким)

“Всички злини са заключени на едно място. Ключът на това място е алкохолът. Онзи, който изпие от него, ще попадне в това място.” (Абдуррезак)

“Всички злини са събрани на едно място. Ключалката на това място е прелюбодеянието, а ключът – алкохола. Всички добрини са събрани на едно място. Ключалката на това място е намазът, а ключът – абдестът.” (Ислямската нравственост)

“В стари времена е имало един абид, който е правел ибадети на удеидинено от хората място. Една жена го видяла и харесала. Изпратила при него своята прислужница, която е казала на абида, че го викат да свидетелства за едно нещо. Абидът е отишъл и влязъл – преминавайки през няколко врати – в едно място, където се намирала тази жена. Тя, в обръщение към него, казала: “Или убий това дете, или извърши зина с мен, или изпий от това вино. Ако не направиш нито едно от тях, ще изкрещя с всички сили и ще те изложа.” Абидът, заставен да направи едно от тях, избрал виното. Той, след като се напил, извършил зина с тази жена и убил детето. Валлахи (кълна се в Аллах) вярата и виното не могат да съществуват на едно място. Едното отдалечава другото.” (Ибни Хиббан)

“Аллаху теая ми повели да отстраня всички музикални инструменти, като зурна, гърната, уд и деф, и идолите, почитани в епохата на джахилия. Той събщи, че ще благослови с дженнетски блага онзи му’мин, който – страхувайки се от Него – остави алкохола.” (Имам Ахмед)

“Когато хората преименуват алкохола и започнат да го пият, и броят на певиците се увеличи, Аллаху теая ще ги потопи в земята.” (Ибни Мадже, Ибни Хиббан)

“Когато се увеличат мизукалните инструменти и започне да се пие алкохол, ще се появят бели като потъване в земята и преобразяване в друг вид.” (Тирмизи)

“Във време, когато започне да се пие алкохол, броят на лошите жени нарастне, мъжете започнат да се задоволят с мъже, а жените с жени, над хората ще се спуснат различни бели.” (Бейхаки)

“Намазът на онзи, който пие вино, не се приема четиридесет дни.” (Тирмизи, Хаким, Несай)

Под “не се приема” не се има предвид “такъв намаз е напразно изпълнен”. Един такъв човек ще е изплатил своето задължение [в книгата му с делата ще се напише, че е изпълнил този намаз], но ще остане лишен от големите севаби на намаза. Изоставянето на

греховете става по-лесно за онзи, който кланя намаз. Човек, дори да пие алкохол, трябва да продължи да изпълнява намаз.

“Човек, бивайки мюсюлманин, не може да прелюбодейства, краде и пие алкохол. Вършителят на тези дела ще е изкарал халката на исляма от своята шия. Ако се разкае, Аллаху театля ще приеме тевбето му.” (Несаи)

“Вярата напуска онзи, който прелюбодейства и пие алкохол така, както ризата се съблича от тялото.” (Хаким)

“Алкохолът и иманът не могат да пребивават на едно място. Едното отдалечава другото.” (Бейхаки)

“Сиянието на имана излиза от сърцето на онзи, който пие алкохол.” (Таберани)

“Алкохоликът не може да влезе в Дженнета.” (Хаким)

Не може да се приеме за неверник всеки, който пие алкохол, защото според сунитската вяра онзи, който върши голям грях, не напуска исляма. [Уахабитите казват, че вършителите на голям грях – като употребяващите алкохол, некланящите намаз и непокриващите своя аврет – стават неверници. Ето защо уахабизмът няма нищо общо с ехли суннет.] Сунитските учени са обяснили частта “Не може да влезе в Дженнета” като “Не ще влезе в Дженнета, докато не изтърпи своето наказание за греха.

Човек, който постоянно върши големи грехове, не може да кланя редовно намаз и да отдава значение на сериозността на греха. Това – Аллах да пази – може да стане причина за умирање без вяра. Ето защо сиянието на вярата на онези, които пият алкохол и вършат големи грехове, един ден може да изгасне. Не може да се каже, че всеки алкохолик, ще умре без вяра, но постоянството в греха може да въвлече човека в неверие. Ако онези, които пият алкохол, продължат с внимание да кланят намаз, то намазът ще ги улесни в изоставянето на греха. В Коран-и керим по смисъл се казва:

“Намазът пази (кара човек да се отдръпне) от всяко зло.” (Анкебут:45)

Въпрос: Всеки алкохол ли е неджс?

Отговор: Само етиловият алкохол е харам и неджс. Другите не са. Етиловият алкохол трябва да се изчисти (от дрехата и тялото) преди да се изпълни намаз.

Въпрос: Може ли да се използва колония (одеколон) или парфюм, съдържат алкохол, преди намаз?

Отговор: По този въпрос има две отсъждения. Според втория иджтихад смесите, съдържащи алкохол, се прощават и ето защо е позволено да се кланя намаз с дреха, третирана с одеколон или парфюм, съдържащ алкохол. Нито една смес, съдържаща алкохол, не вреди на намаза. Неджс и възпрепятстващ намаза е чистият алкохол.

Въпрос: Може ли да се кланя намаз с дреха, помазана със смес, която съдържа алкохол, като одеколон, йодова тинктура или парфюм?

Отговор: Джаиз е. Ако алкохолът бъде примесен към лекарство или парфюм – с цел да се извлече някаква полза – сместа става чиста. (Ислямската нравственост)

Тъй като алкохолът – в случая – е примесен към изброените неща с цел да се извлече ползва, той не става пречка за намаза. Ако не се примесва с тази цел, сместа не става чиста (продължава да е неджс). Например, не може да се капне алкохол във вода и да се помаже дрехата с нея, казвайки: “И това е вид смес!”, нито да се кланя намаз с такава дреха.

Въпрос: Трябва ли да се измие място, на което е капнала йодова тинктура.

Отговор: Не, няма нужда!

Въпрос: Мелхем, съдържащ алкохол, пречка ли е за намаза?

Отговор: Не!

Въпрос: Кожа, изцапана с чист алкохол, ще може ли да се изчисти само с бърсане?

Отговор: Не, не може да се изчисти само с бърсане, трябва да се измие.

Въпрос: Някои американски компании предлагат тютюн за лула, над чийто пакет пише “накиснат във вино”. Такъв тютюн неджс ли е? Може ли да се кланя намаз с него?

Отговор: Ако съдържа надписа “накиснат във вино” значи е неджс. Не може да се кланя намаз, когато има такъв тютюн в джоба. Ако няма такъв надпис, не се приемат за неджс.

Въпрос: Когато виното се използва за готвене, алкохолът в него се изпарява и вредният опияняващ ефект изчезва. В такъв случай ще стане ли джаиз да се използва?

Отговор: Харам е да се пие дори и една капка алкохол. Критерият не е това дали вреди или не. Овца, заколена без Бесмеле, става мърша и е харам за ядене. Изпиването на една капка урина или кръв не вреди на здравето, но е харам. Човек е натоварен със задължението да се подчинява на заповедите на религията, а не да търси техните причини.

Въпрос: Позволено ли е да пече месо на спиртен пламък?

Отговор: Да, позволено е.

Въпрос: Позволено ли е да се пие бира без алкохол?

Отговор: Това е като все едно да се каже: “Позволено ли е да се пие чиста урина?” Питие, което не съдържа алкохол, не се нарича бира. Може да се нарече “ечемичен разтвор без алкохол”.

Въпрос: В пресния оцет има алкохол. Позволено ли е да се прави такъв оцет?

Отговор: Да, позволено е.]

ИМА ЛИ МЯСТО МУЗИКАТА В ИСЛЯМА

Музиката, наричана клон на изкуството, е метод за изразяване на чувства и мисли чрез звуци и движения. Музиката е компилация от целенасочени звуци и движения. Тя е композиране на звуци под формата на мелодия, хармония и полифония. Всички небесни религии – както и вярванията, произлезли от тяхното изопачаване, като убежденията в древен Египет, Китай и Гърция, включително неверниците будисти и брамити – заявяват, че в Рая има музика. Произходът на думата “музика” има връзка с Музите, деветте статуи, смятани за дъщери на Зевс, когото елините приемали за главен бог. В “Дурр-ул-мунтека”, е написано,

че музиката е била голям грях във всички разкрити от Аллаху теля религии. Музиката е била забранена и в Евангелието, също, но свещениците, на по-късен етап, я вкарали и в християнството. Това е подробно обяснено в петия том на шерха на **“Мевахиб-и ледуннийе”**. Тъй като изопачените религии вече престанали да подхранват душите и сърцата, хората започнали да мислят, че музиката и всички музикални инструменти оказват влияние върху душата, докато в действителност това е просто един вид доставяне на удоволствие и укрепване на нефса. Днешната западна музика произхожда от църковната. Музиката вече се е превърнала във вид поклонение във всички изопачени религии по света. Чрез нея нефсовете изпитват удоволствие и с това се подсилват животинските страсти. Ибадетите – които са храна за душите, подсилват сърцата, притъпяват страстите на нефса и унищожават неговите желаниа за вършене на харам – биват забравяни. В края на 90-о и 99-о писмо в **“Межятиб-и шерифе”** пише: “Не слушай много песни, теганни. Слушането на сима’ убива сърцето и поражда двуличие.” В 96-о писмо се казва: “Позволено е да се слушат стихове, които увеличават любовта към Аллах в сърцето, но при условие да няма музикален съпровод и компания на грешници.” Музиката прави хората отпуснати като алкохолиците и наркоманите. Озверява страстите и лишава хората от вечно щастие. Защиатавайки хората срещу тази беда и вечна гибел, ислямът разделя музиката в групи и забранява вредните сред тях.

В последната част на книгата **“Куррет-ул’уюн”** са предадени някои от хадис-и шерифите, които описват музиката в Рая и видовете музика, които са харам за мъжете и жените. Тази книга е отпечатана в края на книгата **“Мухтасар-и тезкире-и Куртуби”** през 1302 [1884] г. в Истанбул. И двете книги са отпечатани отново от Хакикат Китабеви през 1421 [2001] г.

В **“Хадика”** се казва: “В книгата **“Татарханийе”** е написано: “Във всяка разкрита религия е било харам да се изпълняват с теганни, т.е. с мелодичен глас, стихове, които злепоставят някого, подтикват към разврат, употреба на алкохол и подбуждат страстта. Нещата, които стават причина за вършене на харам, също са забранени от исляма.” Човек, който каже: “Колко добре направи (изпълни)!” за нещо, което е категоричен харам, става неверник. Същото правило важи и за харамите като прелюбодеяние, лихва,

показност и пиене на вино. Допустимо е да се изпълняват с теганни стихове и иляхии (нашид), в които става въпрос за проповеди, мъдрости, наставления и красив нрав. Въпреки това, мекрух е да се прекарва времето редовно с това. Още по-голям харам е за фалшивите тарикатчии да подбуждат страстите на нефса чрез иляхии, зикр и тесбих в джамиите и теккетата. Човек не бива да присъства на събирания, за които е известно, че протичат по описания начин. Такива места са престанали да бъдат места за поклонения, станали са събрания на греха (аморалността, съгрешаването). Все пак, не бива да се има лошо мнение за тях ако не се знае със сигурност, че правят това. С единодушие е посочено, че е харам да се изпълнява с теганни Коран-и керим, зикр, ду'а и езан. Правенето на теганни променя буквите и думите, разваля значението. Тяхното умишлено променяне също е харам. Не е харам, когато се извърши по погрешка, с теганни или по невнимание, от тези, които се опитват да научат къде се разваля (къраата) и къде не. Ето защо трябва да се учи теджвид. Изпълняването на Коран-и керим, зикр и иляхия с красив глас, без да се променя техния смисъл, е мустехаб, и това е възможно само чрез науката теджвид. Ефектът от едно такова правилно четене е голямо върху сърцето и душата. Да се чете с красив глас не означава да се поддържа мелодичен тон, а да се чете със страх от Аллаху теаля. Енбиите (пророците) “салеатуллахи теаля алейхим еджма'ин” и евлиите (любимите раби на Аллах) “рахметуллахи теаля алейхим еджма'ин” са рецитирали по точно такъв начин. Хадис-и шерифи забраняват изпълненията с теганни и преправени тъжни гласове, подобно на грешниците и хората на Писанието. Изпълнението с елхан, т.е. несъблюдаването на теджвида, чрез поддържане на мелодичен глас, е бид'ат и слушането на подобно изпълнение е голям грях.

За да представим пълна информация относно правенето на теганни и музиката, сметнахме за необходимо да преведем осмата част от първа глава на **“Кимйа-и сеадет”**. За теганни има полезни и подробни знания на 182-а страница на книгата **“Ахляк-и аля'и”** и в последната част на **“Ет-тъббун-небеви”** на Зехеби. Имам Газали казва:

“В материалното сърце на човек има сила, която се нарича нематериално (същинско) сърце. Красивият и хармоничен звук (има

способността да) задейства тази скрита сила така, както се генерира искра при удар с камък в стомана [или както стъклената или бакелитова пръчка се наелектризира при търкане във вълнен плат и придобива способността да привлича хартиени парчета]. Красивите звуци действат на човешкото сърце, независимо от волята му, защото сърцето и душата имат връзка с алем-и емр, който се намира отвъд Арша. Този нематериален и неизмерим свят е свят на красоти. В основата на красотата стои хармонията. Всички красоти в материалния свят идват от красотите на нематериалния свят и красивите и хармонични звуци наподобяват него. Сърцата на хора, които следват исляма, стават чисти и силни, и ето такива сърца установяват силна връзка с алем-и емр. Музиката оказва влияние върху тях и ги привежда в действие в посока на обичта в тях, подобно на раздухването на огъня от вятъра. Ако в сърцето има любов към Аллаху теалю, красивият глас (не става въпрос за музикални инструменти) увеличава тази любов и следователно носи полза. Но ако човек не следва исляма, а се подчинява на нефса, врага на Аллах, неговото сърце се разваля (още повече). Слушането на музикални инструменти и вършенето на всякакви грехове подклаждат нефса. Чистото сърце не може да изпита удоволствие от музиката. Тя подсилва нефса и го подтиква към действие. Тези, които не могат да осъзнаят, че в сърцето може да има любов към Аллаху теалю, казват, че всякакви красиви гласове са харам. Те твърдят, че човек може да обича само себеподобните и отричат любовта към Създателя. Когато им се напомни, че ислямът повелява любовта към Аллах, те казват, че става въпрос за подчинение на Неговите заповеди от все сърце. Красивият звук не вкарва в сърцето нищо отвън, а само привежда в действие чувствата (връзката) на здравето сърце. Следователно слушането на теганни от човек с чисто сърце е халял. Ако в сърцето няма връзка, слушането на красив глас (в този случай) ще е като слушане на птичи песни, шумолене на потоци или гледане на зелени растения и цветя. Както те дават доволство на очите, благоуханията се харесват на носа, вкусната храна на езика, знанията в гимназиите и новите открития в науката на разума, така и хармоничният глас (без музикален съпровод) дава наслада на ухото и е мубах (позволен в исляма), както останалите (изброени неща).

Ако сърцето на човек е болно, т.е. обича друг, освен Аллах, неговият нефс набира сила (чрез слушане на теганни). Например, започва да желае чужди жени или момчета. Това желание става все по-интензивно, когато той или тя слуша музика. А нефсът подтиква сърцето към действие в тази (желана от нефса) насока. Тъй като срещата с такива хора е забранена в исляма, слушането на всякакви музикални инструменти става причина за харам.

Човек, чието сърце не е болно – т.е. обича само Аллах – не изпитва удоволствие от гласове, които имат отношение към момичета, похот и страст, а напротив – чувства неудобство. Но ако сърцето е болно, нефсът се радва на тях и подбужда сърцето към подобни (забранени в исляма) деяния, и следователно за такива хора е харам да слушат музика. Всички млади хора, момчета и момичета, попадат в тази категория. Всичко, което раздухва огъня на нефса, чието потуляване ислямът е повелил, е харам. Само при определени условия и ограничения е позволено на хора със здрави сърца да слушат звуци, които подсилват чувствата и наклонностите към халяла и отслабват нефса.

Мубах е – а дори и севаб – да се слушат песни за Кяабе, хадж, Мекка и Медина, от тези, които ще заминат за там, или песни за война и смелост от войниците.”

“В **“Мевахиб-и ледуннийе”** се казва: “Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” влезе в град Мекка, като Ибни Раваха вървеше пред шествието и рецитираше стихове. Когато Омер “радияллаху анх” забеляза това, рече неодобрително: “Може ли да се рецитират стихове в присъствието на Расулюллах?” Мухаммед “алейхисселям” отвърна: **“Остави го, о, Омер! Нека да продължи! Тези двустишия имат по-голям ефект върху неверниците отколкото да се стреля с лъкове по тях.”** Както се вижда, джаиз (позволено) е да се четат стихове, които сричат неверниците духом по време на военни действия, докато забранено е да се четат стихове, подстрекаващи нефса.

Севаб е да се слушат касидета и иляхии (без музика), в които става въпрос за извършени грехове, недостатъци и мъчения в Ада, и да се подтикне (чрез тях) към покаяние. Но харам е да се изпитва мъка поради смъртта и (неодобрение от) съдбата чрез слушане на подобни иляхии. [Ето защо не бива да се чете главата за смъртта от Мевлида.]

Мубах е човек да се весели с халял звуци по време на сватби, гощавки, суннет, байрам и на връщане от поход. Тези звуци укрепват не нефса, а сърцето. Самозаблуда е за онези, които имат потъмнели сърца, да казват, че в него има любов към Аллах и да слушат красиви гласове и иляхии. Само един муршид-и кямил “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” може да диагностицира дали сърцето е чисто и победило нефса или болно и нефсът го е повалил. [Това е причината, поради която имам Раббани “куддесе сиррух” не одобрява млади хора да се събират и да четат касидета, иляхии и мевлид (това е изразено в 266-о писмо).] Красивият глас нанася повече вреда, отколкото полза на тасаввуфския пътник, чието сърце не е постигнало състояния или е постигнало, но нефсът му не се е изчистил от страстите.” Тук приключва преводът от **“Кимйа-и се’адет”**.

Садуддин Кашгяри предава от хадже Мухаммед Париса “куддесе сиррухума” в **“Решехат”** следното: “Най-вредната завеса, разделяща човека от Аллаху теаля, е почерняването и потъмняването на сърцето, т.е. настаняването на земна обич в него. Тази обич се появява вследствие на дружба с лоши приятели и гледане на безполезни неща. Човек – с полагане на много усилия – трябва да я изкара от сърцето си. Четенето на безполезни книги [романи, вестници, списания, приказки] и празнословенето усилват тази обич. Гледането на жени или техни снимки [във фото-романи, филми, телевизионни канали] и слушането на песни и музика [женски гласове] бетонират тази любов в сърцето. И всички тези неща отдалечават хората от Аллаху теаля. Болестта на сърцето се изразява в забравяне на Аллаху теаля. Тези, които искат да достигнат до Аллаху теаля, трябва да избягват тези неща и да се въздържат от всичко, което подклажда нефса. Обичаят на Аллаху теаля е такъв, че Той не дарява с тази благословия онези, които не полагат усилие за изчистване на сърцето и отслабване на нефса, и не се отказват от удоволствията и страстите.” [Сърцето е място за обич. Сърце, което е лишено от любов, е мъртво. Сърцето може да се напълни или с любов към Аллах, или към земното. Тук под “земна обич” се има предвид обичане на харамите. Когато тя бъде изгонена от сърцето – чрез правене на зикр и поклонения, – то се изчиства и любовта към Аллах автоматично се влива в него. Когато се извърши грях, сърцето почернява и се разболява. Зем-

ната любов се установява в него и обичта към Аллах – от само себе си – напуска сърцето. Това състояние прилича на състоянието на едно шише: ако го напълним с вода, въздухът излиза навън. Ако изпразним водата, въздухът автоматично влиза там.]

Махмуд Инджирфагневи “рахметуллахи теаля алейх”, един от големците на тасаввуфа, казва: “Човек, за да може да изпълни зикр-и алянийе (зикр на глас), трябва да има сърце, чисто от лъжа и гъйбет, да не яде харам и съмнителни неща, душата му да се е пречистила от желание за показност и слава, и да не се обръща към нищо друго, освен Аллаху теаля. Ето, само за такива хора може да бъде полезно да извършат или слушат теганни и сима’. Учените по фъкх също са казали, че правенето и слушането на теганни е харам за онези, които не спадат в тази категория, а музиката е харам за всички. Превод на стих:

С моята любима се разхождахме ръка за ръка,
без да искам съм погледнал към една роза.

“Не те ли е срам!” – обиди се и рече тя –

“Как може – докато съм тук – да погледнеш една роза?”

Това стихче разкрива състоянието на тасаввуфчиите и богобоязливите.

Трябва да се спазват следните пет условия, за да може правенето и слушането на теганни да стане мубах:

1) За всички намахрем мъже е харам да слушат гласовете на жени, момичета и красиви момчета, виждайки ги. Когато едно чисто сърце види тези неща, то започва да чувства потиснатост, да очернява, да се разболява и отслабва. Нефсът, от друга страна, изпитва наслада, подсилва се и пощурява, а и шейтанът помага нефса при набиране на сила. Нефсът, от своя страна, кара сърцето да изпълни своите желания (харамите), защото сърцето контролира всички органи. Въпреки че е джаиз да се слуша гласа на непривлекателно момче, при всички случаи е харам да се слуша гласа на грозно момиче, бивайки близо до нея. Да слушат намахрем мъже гласове на жени и момичета, които изпълняват позволени неща, като мевлид и иляхии – без да ги виждат [чрез грамофонна плоча, радио], – е като да се гледа в лицето на момче. Това означава, че става халял или харам в зависимост от мисълта или намерението; в случая слушането на мевлида е допустимо, докато

слушането на гласа е забранено. Човек трябва да избягва съмнителните неща.

В “Хадика” се казва, че за мъжете е харам да говорят с чужди жени и момичета, без да има друг изход. Става джаиз само толкова, колкото е необходимо в случаи на покупко-продажба.

2) Не бива да има съпровод на музикални инструменти, като лютня, цигулка, флейта, саз и кавал. Харам е да се свири или слуша музикален инструмент за удоволствие и веселие. Това е навикът на пианиците. Алкохолът подклажда нефса и отслабва сърцето. Джаиз е свиренето на определени неща за укрепване на морала на армията по време на война и да се свири с цел да се подготви за него в мирно време. За всеки мюсюлманин е джаиз да използва тъпан и дайре на сватби. [Политическите събрания се разглеждат като бойни полета в това отношение.]

Музикалните инструменти не са харам сами по себе си. Харам е да се свири на тях и да се слуша.

3) Мюсюлманите не трябва да четат с хубав (преправян) глас или да слушат стихове за непристойност, жени и алкохол. Харам е да се слушат и гласове, хулеци мюсюлманите и учените в исляма.

4) Не бива да има привлекателни момчета или чужди жени сред публиката. Развратът, неприличieto, содомията и прелюбодейството са все желаниа и страсти на нефса; тези неща не бива да се назовават с имена като любов или обич. Любовта и обичта се намират в сърцето и са ценни.

5) Въпреки че е допустимо да се слуша красив глас за удоволствие за онези, които нямат светска любов в сърцата си или страсти на нефса, това не трябва да става редовно. Честото изпълняване на някои мубахи се превръща в левх (забавление), ляб (игри) и пилеене на време, а тези неща, от своя страна, са харами.

[Големият учен в знанията по захир и достигналият до зрялост в знанията по батън Мазхар Джан-и Джанан “рахметуллахи теаля алейх” е казал: “Сима, т.е. слушането на касида, иляхии или мевлид размеква сърцето, което не е болно. Аллаху теаля проявява милост към хората с нежни сърца. Защо нещо, което привлича милостта на Аллаху теаля, да се третира като харам? Факт, еднородно заявен от ислямските учени, е че музикалните инструменти са забранени в исляма. Само на сватби е мубах да се ползва

дайре [тъпан], а е мекрух да се ползва ней (духов инструмент, изработен от тръстика). Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е запушил благословените си уши с пръсти, когато е чул звука на ней, минавайки по пътя, но не е заповядал на Абдуллах бин Омер да го направи, също. Това означава, че да се избегне звука от нейа е таква и азимет. Има разлика в отсъжденията на ислямските учени по отношение на сима; някои казват, че е джаиз, докато други казват, че не е [докато по отношение на гъна (музика) е налице иджма.] По-добре е да не се прави нещо, за което не е налице единодушие. Именно поради тази причина ехли таква (богобоязливите) не са правили зикр на глас, а са превърнали в навик беззвучния зикр.” Тези слова на хазрети Мазхар Джан-и Джанан са написани в **“Макамат-и Мазхерийе”**.]

На четвъртата страница на **“Дурр-ул ме’ариф”** се казва: “Симата е допустима само за онези, които са се насочили към Аллаху теалю и знаят, че всичко е от Него. Неволните танци [ракс] (поскоро движения на тялото) се наричат **веджд**, а волните – **теваджуд**. В меджлиса на Низамуддин Евлия “рахметуллахи теалю алейх” имаше сима, но нямаше музикални инструменти, нито жени, нито момчета, дори нямаше пляскане на ръце. Издаването на глас, без музикален съпровод, се нарича **сима** [т.е. **теганни**]. Човешкият глас, придружен с музикални инструменти, се нарича **гъна** [т.е. **музика**]. Гъната е харам според единодушието на улемите. Някои ислямски учени казват, че 64-о знамение на сура Исра забранява гъната. Хадис-и шерифите **“Шейтанът е първият, който направи теганни.”** и **“Гъната поражда двуличие в сърцето.”** показват, че гъната е харам. Улемите нямат единодушие по отношение на това дали е харам симата, но по отношение на гъна е налице иджма. Гласовете на жени и млади момчета също се класифицират като гъна. Улемите, които са казали, че симата е халял, са заявили, че тя става халял само при определени условия. Когато тези условия не са изпълнени, симата също става харам с единодушието на учени.” Този превод от **“Дурр-ул-ме’ариф”** също показва, че в исляма няма музика или музикални инструменти. Изрази като **“тасаввуфска музика”**, измислени наскоро, нямат връзка с исляма. Човек, който каже или приеме за халял някой харам, става кяфир. Освен това, трябва да се разбере, че тези, които смесват харами в своите ибадети, напускат исляма и се

превръщат в зъндъци, стараещи се да разрушат и корумпират исляма. Ето защо изпълняването на Коран-и керим, текбири и иляхии с музикални инструменти, като ней, например, е опасен бид'ат. Коран-и керим трябва да бъде рецитиран с красив глас и теджвид. Харам е да се чете с теганни и промяна на думите с мелодично изпълнение.

Гъна е, т.е. харам е, за младите хафъзи да четат Коран-и керим, мевлид и иляхии сред момичета и млади жени. Ако някой погледне към нещо с похот, сърцето му се насочва натам и се разболява, а нефсът набира сила.

Макар – както казахме по-горе – че е допустимо да се слуша красив глас за тези, които обичат само Аллаху теалю, и в съответствие с изброените условия, ние трябва, също така, да отбележим, че Есхаб-и кирам “радияллаху теалю алейхим еджма'ин” и Табиин-и изам “рахметуллахи теалю алейхим еджма'ин” не са правели такива неща. Очевидно е, че това е бид'ат, но е казано, че е джаиз, защото има някои ползи. В “Сийерул-актаб” Хасен Басри казва: “Човек, който слуша сима с любов към Аллах, става **съдък** (евлия). Ако я слуша, следвайки нефса, става **зъндък**.”

Когато Коранът се рецитира по радиото или чрез високоговорител, оригиналните звуци, т.е. оригиналната артикулация на буквите често се изкривява и това изменя смисъла. Четенето се превръща в сбор от безсмислени звуци и средство за удоволствие, като мелодиите на песните. Освен това, както е написано в “Реддул-мухтар”, “Меджма'ул-енхур”, “Дурр-ул-мунтека” и на 2361-а стр. от третия том на тефсира на Хамди ефенди от Елмалъ “Да се чете Коран-и керим означава да се чете от човек, който има достатъчно съзнание, за да разпознае, че онова, което чете, е Коран-и керим.” Джамииите са построени за изпълняване на намаз вътре в тях. Когато гласовете на ваизите и хафъзите – чрез радиата и високоговорителите – се разпространят из цялата джамия, вътре не остава тихо място за изпълняване на намаз и онези, които кланят, бъркат (заради силния звук) по време на четене. В “Ибни Абидин” пише, че за имама е грях да чете толкова високо, колкото да разстройва другите, когато изпълнява неща, които трябва да бъдат изпълнени на глас. Тези, които четат с високоговорители, извършват грях и в това отношение.

В началото на раздела за гусюл абдеста в книгата **“Фетава-и кубра”** Ибни Хаджер Мекки “рахметуллахи теаля алейх” казва: “Рецитирането на Коран-и керим в джамия е голям курбет. Но е необходимо да се прекъснат децата, които четат на висок глас и объркват онези, които кланят намаз. Ако учителите на тези деца не ги предупреждават, длъжностните лица трябва да изкарат тях и децата оттам.”

[**Въпрос:** Високоговорителят дава възможност езанът да се чува от далеко и мюсюлманите чуват езана от разстояние. Ето защо високоговорителят е полезен? Как бихме обяснили това?

Отговор: Ако беше повелено (в исляма) да се разчуе езана на далечно разстояние, тези слова – само тогава – щяха да имат някаква стойност. Ако беше нужно да се чете езан с по-силен глас от човешкия, Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” щеше да повели това, тъй като е негов дълг да проповядва и да предава всичко, което е от исляма. В негово време е имало сподвижници, които са предложили да разчуют на далечно разстояние настъпването на времето за намаз чрез камбани като християните или рогове като евреите. Расулюллах е отхвърлил това и повелил: **“Ние няма да направим това. Качете се на високо място и изпълнете езан!”** Ето от това става ясно, че не е необходимо да се разчуе на далече гласа на един единствен езан. Знаем, че всяка промяна в ибадетите е бид’ат и тежък харам. А още по-отвратителен грях е да се добави към ибадетите нещо, което никога не е било одобрявано и дори отричано от Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”. Хазрети имам Раббани в деветнадесето писмо казва: “Дори бид’атите да изглеждат сияйни и полезни, мюсюлманите трябва да се въздържат от всички тях. Никой бид’ат не е полезен.” В 186-о писмо на **“Мектубат”** пише: “Дори някои бид’ати да изглеждат красиви – поради факта, че днес сърцата са почернели, – утре, в Съдния ден, когато сърцата ще се събудят, ще стане ясно, че всички те са вредни. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Всяко нововъведение във вашата религия е вредно. Отхвърлете го!”** Аллаху теаля в 216-о знамение на сура Бакара по смисъл казва: **“Може да обичате нещо, да ви струва полезно, а то да е вредно за вас.”** Както се вижда, не е прилично за един мюсюлманин да защитава бид’ата за четене на езан чрез високоговорител. В допълнение към това в **“Дурр-**

ул-мухтар” – в раздела за клетвата, давайки информация за обета – се казва: “За правителството е ваджиб да изгради месджид във всеки град и всяка улица. Това се прави с пари от Бейт-ул-мал (Държавната хазна). Ако правителството не изпълни това свое задължение, то тогава за мюсюлманите става ваджиб да го направят.” На 480-а стр. от първия том е написано така: “Харам е да се напуска джамия, докато се чете езан. Но е джаиз ако се прави с цел да се присъедини към джемаата на месджида в собствената улица, защото за съответния човек е ваджиб да кланя там.” От всичко това се разбира, че е заповядано да има месджид на всяка улица, да се чете езан на всички тях, човек да чува езана, който е четен в местния месджид или в месджида до пазара, и да се присъедини към джемаата там. Т.е. на всяка улица ще има джамия, навсякъде ще се чете езан и всеки ще чува езана. Няма нужда от четене с високоговорител, за да се разчуе на големи разстояния. Днес (за съжаление) изпълняват езан с тези уреди. Чрез тях различните езани се смесват и езанът се превръща в играчка. Това е ненужно и вредно. Ако всеки муеззин се подчини на повелята на исляма и изпълни езана – съгласно Сунната – от минаре, всеки мюсюлманин ще може ясно да чуе местния езан и няма да има нужда да слуша далечния високоговорител. Да се иска да се изпълнява езан с този уред е все едно да се иска да се изпълнява езан само на едно място, а не на всяка джамия.

В хадис-и шериф, цитиран в “**Кунуз-уд-декаик**” и сведен от Бейхаки, се казва: “**Ще дойде време след вас, когато най-долните сред мюсюлманите ще бъдат муеззините.**” Този свещен хадис предвещава, че ще се появят хора, които ще правят теганни, няма да спазват Сунната и ще добавят бид’ати в процеса на четене на езан. Нека Аллаху теаля да опази нашите братя муеззини от това да станат като онези муеззини, осъждани в този хадис-и шериф! Амин.

В наше време стана почти невъзможно да се види джамия, където езанът се изпълнява на минаре съгласно Суннета. Тази практика се разпространи и в селата, и в градовете. За щастие, диянетът (визира турския) обяви със заповед №19, изпратен до мюфтиите от 01.12.1981 г., че муеззините са длъжни да четат езан като се качват на минаретата.

Мюсюлманите трябва да знаят, че муеззинът е човек, който е мюсюлманин, разумен (според исляма) и праведен, и затова езанът, изпълнен чрез касетофон или по радио, не става сахих. Не е съвместимо със Сунната да се качва на минаре и оттам да се чете чрез високоговорител. Тук трябва да разграничим ибадетите от традициите. В неща, които не са ибадети, е позволено да се използва радио и високоговорител, и ислямът не казва нищо против това. Но всеки, който направи дори и най-малка промяна в ибадетите, става безмезхебник.

Във всички книги по фъкх, например в персийската книга **“Тергибуссаят”**, се казва: “Мекрух е за човек без абдест или гусюл, за пиан, фасък, дете, жена или луд да чете езан. Има консенсус, че трябва да се преизпълни езана, четен от пиан човек, джунуб или луд. Ако неверник изпълни езан при настъпване на времето за намаз, за него ще стане ясно, че е приел исляма, защото езанът е от признаците на исляма.” Изпълняването на езана – познавайки, вярвайки и обичайки – разкрива, че този човек е мюсюлманин (признак на исляма). Човек, който върши голям грях, се нарича **фасък** (лош човек). Онзи, който пие алкохол, играе хазарт, дружи с жени и момичета или не изпълнява петте ежедневни намаза, става фасък. За жените е харам да сторят мъжете да чуят техните гласове чрез изпълняване на Коран-и керим, мевлид и иляхия. Мекрух е ако разчуват гласовете си с високоговорители, радио и телевизия. Тези инструменти се превръщат в инструменти на веселието (алет-и лехв) на места, където е обичайно да бъдат използвани за харамии. Не е джаиз да се вършат служения с тях, например, не е допустимо да се изпълнява езан с тях така, както не е джаиз фасък да чете езан. В **“Дурер”** е написано, че е харам да се изпълнява езан по начин, наподобяващ този на фасъците.”

Много примери могат да бъдат дадени за факта, отнасящ се до промяна на смисъла на Коран-и керим (чрез промяна на букви), които водят до куфр (неверие). Нека да споменем само един от тях: Последната част на 81-о знамение на сура Ясин носи следния смисъл: **“Неговите създания са многобройни. Той знае всичко.”** Въпреки това, когато същият този свещен аyet бъде изпълнен чрез радио или високоговорител, или когато бъде изписан на латиница (или кирилица) и бъде прочетен оттам, смисълът по-

някога се променя и става “Той е бръснар, знае всичко”. Онзи, който чете така и харесва четенето, напуска исляма. Думата “халляк” се изписва и чете по-различно на латиница, отколкото с ислямски букви. При първия случай думата означава бръснар, а във втория създател. Друг пример е с трите букви “з”. Едната се произнася дебело (зъ), другата меко (зе), а третата е “зел”. Всяка от тях се произнася различно. Ибни Абидин на 332-а стр. казва: “Ако тесбихът на руку се произнесе със Зъ, т.е. “азъйм”, смисълът става “Моят Господ е велик”. Ако се произнесе с тънко з (зе), тогава става “азим”, а смисълът “Моят Господ е моят враг” и това разваля намаза.” Намазът на мюсюлманин, който чете и учи Коран-и керим, преписан на латиница – тъй като няма как да разграничи тези три букви “з”, – става невалиден.

Не е допустимо да се транслитерира Коран-и керим с латински букви. Това е отбелязано в главата за неджасета (мръсотията) на **“Фетава-и кубра”** на Ибни Хаджер “рахметуллахи теаля алейх” и във фетвата на 62-а стр. на книгата **“Ел-хедй-ул-ислями”**, издадена от Джамии’ат-ул-ислямийе в Либия през 1966 г. Това е написано и в месечното периодично издание на **“Ел-муаллим”** от 1406 [1985] г., публикувано от мудеррисите на медресето Бакъйатус-салихат, едно от стотиците ехли суннитски медресета в Индия. Едно копие на тази фетва е поместено в книгата **“Ел-едиллет-ул-кавати”**, публикувано от истанбулското книгоиздателство Хакикат Китабеви.

Звучите, издавани чрез радиата и високоговорителите, не са Словото на Аллаху теаля, подобно на Евангелието и Тората, които християните и евреите четат днес. На 115-а стр. на **“Хадика”** е написано, че не е допустимо да се оскърбява, подиграва, да се чете или да се слуша книга, която е отменена от Аллаху теаля и променена от хората. Например, куфр е да се весели и да се слуша по радио Коран-и керим или мевлид в механи, места за игри и фъск меджлиси. И тези, които стават причина за куфр, също напускат исляма.

Възможно е да има хора, които да слушат с благоговение Коран-и керим или мевлид по радиото и да плачат в резултат на мелодичния глас на хафъзина. Красивият глас и мелодичните звуци влияят върху нефса на хора с болни сърца. Това подхранва нефса и той (а не душата и сърцето) прави човека да се разплаче. Въп-

реки това, рецитацията на Коран-и керим е суннет, но едно от основните закони на фъкха гласи, че не бива да се изпълнява суннет, който води до харам или дори до мекрух. Ето защо по-добре е да не се чете Коран-и керим и мевлид по радиото. Въпреки това, непременно – ползвайки радиото – трябва да се разпространят и разчуют на всеки език словата на ехли суннитските учени, възхищаващи световните учени и подхранващи душите. Такива излъчвания са много полезни и носят голям севаб.

Въпрос: Да, звукът от далечните радиостанции понякога може да не е ясен, но излъчването от местната радиостанция е пълно подобие на гласа на рецитатора и смисълът се разбира много ясно. Тези звуци, предавани чрез радиоприемници, записващи уст-ройства или високоговорители, не биха ли могли да бъдат наречени Коран-и керим?

Отговор: От научна гледна точка звукът от радиоприемника не е нито **акс-и сада** (отражение на звука), нито **накл-и сада** (предаване на звука). Накл означава предаване на самия звук. Например, топлината има свойството да се предава чрез проводимост, радиация и конвекция. Една желязна маша, когато бъде вкарана в огън, започва да предава топлината без да я променя. Тя бива провеждана от единия кристал на желязото в другия. Гласът на рецитатора, който непосредствено намиращите се до него чуват, (също) се предава на тях и това се нарича **накл-и сада**. Хората издават звуци с помощта на гласните си струни. При говор те се разпъват и стават по-твърди. Въздухът, издухан от белите дробове, ги кара да вибрират и така се появяват звуци. Вибриращите струни се удрят във въздушните молекули и предават вибрациите на тях. Те, от своя страна, предават тези вибрации на околните и постепенно достигат до нашите уши, и благодарение на това ние чуваме гласовете на хората. Звукът се разпространява под формата на сферични вълни във въздуха. Не се транспортира самият въздух, а въздухът предава звука. Сухият въздух предава звука с 340 метра в секунда. Водните молекули също провеждат звук и скоростта на звука във водата е около 1500 метра в секунда. Твърдите вещества предават много по-бързо. Скоростта на звука в стомана и стъкло е приблизително 5000 метра в секунда.

Звуковите вълни, предаващи се във въздуха или водата, променят своята посока – когато се ударят в твърда и плоска повърх-

ност, като стена или скала – и се връщат назад. Отразените вълни дават втори подобен звук. Този втори звук се нарича акс-и сада или ехо (отражение). Макар той да притежава качествата на първия звук, породил него, онзи, който чуе акс-и сада на седжде айет, дори да разбира неговия смисъл, не е длъжен да изпълни тилавет седжде. Ехото на Коран-и керим не е Коран-и керим. Този звук не се нарича Словото на Аллаху теаля. Звукът от радиото е нито накл-и сада (т.е. самия глас на изпълнителя), нито акс-и сада. Това е съвсем различен звук, наподобяващ гласа на хафъзина. [Гледането на отраженията на жени в огледало или вода, или на техните изображения върху хартии или на екрана е равносилно на гледане на подобията на тези жени (а не на тях самите).] Когато звукът достигне до микрофона, той се губи. Той се преобразува в електрически импулси и след това в електромагнитни вълни. Звукът, чуван от радиото, е възпроизвеждан по обратния процес: електромагнитните вълни, получени от антената на радиоприемника, се преобразуват в електрически импулси и след това в нов звук. Същото се случва и с високоговорителя, който се определя като апарат, който преобразува електрическите импулси в звукови вълни (Това е написано дори във френския речник “Larousse”). Как може този друг звук да бъде наречен Коран-и керим, при условие, че дори ехото на Коран-и керим не се приема за такъв.

Въпрос: Звукът от радиото – от научна гледна точка – не е гласа на хафъзина, но е негово пълно подобие. Той притежава същите хармоници и затова смисълът на текста не се изменя. Защо не е джаиз да се слуша това?

Отговор: Подобие то на дадено нещо не е самото то. Например, месинговите гривни приличат на златни, но между тях не може да има знак на равенство; месингът не може да се брой за злато. По същия начин, звукът от радиоприемник или високоговорител може да е много подобен на гласа на хафъзина, но той не е човешки глас, а някакъв металичен звук. Неговите качества, висота, обем и хармоници са различни. Снимката на една жена много прилича на нея, но тя не е самата жена, нито пък нещо различно от нея. Ето защо макар да е харам да се гледа аврета на една жена с възбуда, не е харам да се гледа нейна снимка без възбуда. Но тъй като тя прилича на нея, мекрух е да се гледа такава снимка. От

всичко това следва, че трябва да се оказва уважение и към подобие на дадено нещо, защото макар то да не е същото, все пак е близко до него.

В ценни книги е написано, че е куфр да се рецитира Коран-и керим в музикален съпровод така, както неверниците свирят на орган в църквите си. Куфр е – по същия начин – да се проявява неуважение към подобие на Коран-и керим, изпълнявано по радио или чрез високоговорител. Ако се рецитира Коран-и керим – без никакви музикални инструменти и с теджвид – само за няколко минути, след прекарани часове с музика и други подстрекателства към нефса, а след това се продължи с обичайното изпълнение на греховни неща, ще е все едно някой – във фъск меджлис (където се играе на комар, пие алкохол и има незабулени жени) – да стане и да изпълни Коран-и керим или негово подобие за няколко минути. Да се слуша Коран-и керим от едно подобно радио е като да се слуша – извън помещението – четения Коран-и керим във фъск меджлис. Тази постъпка не е допустима в исляма и е харам. В шерховете на **“Мултека”** се казва: “Грях е да се казва и четете тесбих, техлил, зикр, текбир, хадис и фъкъх в подобни събрания или при онези, които се подиграват.” Причината е в това, че нашият Пророк “салляллаху алейхи ве селлем” е забранил такова четене. Например в **“Кимйа-и се’адет”** се казва: “Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е отишъл в къщата на Реби бин Сууд, като междуременно малки момичета удряли дайрета и пеели там. Когато видели Расулюллах, те започнали да възхваляват него и оставили да пеят. Мухаммед “алейхисселям” им казал: **“Не споменавайте моето име!** [Продължете с това, което правехте!] **Възхваляването на мен** [четенето на мевлид и иляхия] **е ибадет. Не е допустимо да се изпълнява ибадет, когато се удря на дайре** [свири на музикален инструмент], **играейки и правейки веселие.”** Написано е в **“Тергиб-ус-саят”** (в частта за груповия намаз) и **“Джевахир-ул-фъкх”**, че онзи, който рецитира Коран-и керим, докато удря на дайре или друг музикален инструмент, или докато играе нещо друго, напуска исляма. В **“Мизан-и Ша’рани”**, давайки информация за абдеста, се казва: “Онзи, който рецитира Коран-и керим, след като е казал неприлични думи, е като онзи, който поставя Коран-и керим в мръсотия. Няма никакво съмнение, че този човек става кяфир.”

В **“Хадика”** – давайки информация за бедите, причинени от езика – се казва: **“В хадис-и шериф е повелено: “Разчуйте никяха на всички! Ето защо правете в джамиите и удрайте дайрета!”** Имам Мунави обяснява това и казва: **“В месджидите не може да се удря дайре и хадис-и шерифът не заповядва това; той повелява да се удря извън месджида, а никяхът да се изпълнява вътре.”** От това писание на **“Хадика”** се разбира, че никога не е разрешено да се свири на музикални инструменти в джамиите, при условие, че е забранено дори да се ползва дайре, който иначе извън месджидите е позволен.

В хадис-и шерифи, поместени в **“Мухтасар-ут-Тезкире”**, се казва:

“В ахир заман ще се множат невежи хора на религията и хэфъзи-фасъци.”

“Ще дойде такова време, че хората на религията ще бъдат погнели и вмирисани от магарешкия труп.”

Тези хадис-и шерифи показват, че с приближаване на края на света ще се появят и множат грешни и покварени хора на религията. Ние чухме, че (в СССР) обличат чалми и джуббета на комунистически шпиони и анархисти, обучени със специални методи, и ги назовават **“уважаеми мюфтии”** на Туркменистан, Азербайджан и т.н. Видяхме снимките им в техните периодични издания за международна пропаганда. Те изпратиха тези агенти под маската на хора на религията в африканските и арабските страни, където населението е мюсюлманско. Посяха семената на анархията и сториха братята врагове едни с други. С тези методи те завладяха страните, наречени **“социалистически ислямски републики”**. Виждаме с благодарност, че в святата ни страна и сред чистия ни народ (визира Турция и турския народ) няма такива покварени хора на религията.

Записването на Коран-и керим на ленти или грамофонни дискове е като написване върху хартия. Не може да има аргумент против това въз основа на възражението, че тези ленти и плочи се използват за записване на музика, песни, игри и забавления, тъй като хартията също се използва за отпечатване на романи, нецензурни снимки и списания за забава и разврат. Коран-и керим, написан на хартия, се нарича мусхаф. Мусхафът е ценен, защото е причина и средство, чрез който хората четат, учат и запомнят Ко-

ран-и керим. Ето защо написването и подаряването на мусхаф е голям севаб. Лентите и дисковете също се използват като средства за учене и запомняне на Коран-и керим, защото като звучене много приличат на него. Записването на ленти и касети с такова възнамерение е джаиз. Към тях – както и към мусхафа – трябва да се оказва уважение, да не се записва нищо върху тях, да се държат на високо място и да не се слага нищо върху тях, не бива да бъдат докосвани без абдест или дадени на неверници и фасъци, не бива да се слагат сред ленти и дискове с друго съдържание, и да не се пускат на фъск меджлиси. Устройството, използвано за слушане на Коран-и керим, в никакви обстоятелства не трябва да бъде занасяно във фъск меджлиси и да не се пускат грозни и забранени от исляма неща с него. Не е позволено – както съобщихме и по-горе – да се пуска Коран-и керим на грамофон или друго устройство, което е използвано за слушане на музика, защото е равносилно на слушане на Коран-и керим, рецитиран от хафъзин фасък, който пее песни и газели. Казано накратко, лентите и дисковете, на които е записан Коран-и керим, са ценни като мусхафа и неуважението към тях става причина за куфр. Въпреки това трябва да се отбележи, че слушането на записите на Коран-и керим не е равносилно на слушане от хафъзин, а на слушане на негово подобие и от това не се получава севаба за слушане на Коран-и керим. Защото да се извърши тиливет (четене) на Коран-и керим означава да се чете от някой, който е наясно с факта, че чете Коран-и керим. Това е написано на 516-а стр. от **“Редд-ул-мухтар”**. Въпреки това слушането на подобие – с проява на уважение – също е фарз. На 366-а стр. на **“Редд-ул-мухтар”** пише, че трябва да се слуша дори и онова дете, което не осъзнава, че чете Коран-и керим.

Ако радиото се използва винаги за слушане на полезни и незабранени от исляма неща, то тогава става допустимо – с цел учене – да се слуша Коран-и керим, изпълнен сред тези полезни неща или изпълнен по време на проповеди, уроци и други програми на касети вкъщи, при условие, че тези програми са подходящи за мюсюлмани. Заедно с това, на 2361-а стр. от третия том на тефсира на Хамди ефенди от Елмалъ е написано, че това не е равносилно на слушане на самия Коран-и керим. Четенето и слушането на Коран-и керим, както са правели Расулюллах **“салляллаху алейхи**

ве селлем” и Есхаб-и керим, е вид ибадет. Промяната в рецитацията и слушането е равносилно на промяна на ибадетите и това е бид’ат. А бид’атът, от друга страна, е най-големият грях.

Беше съобщено, че ухабиите в някои индийски джамии са започнали да изпълняват групов намаз без имам. Тези джамии са били свързани с жици към централната джамия и джемаатът е следвал тамошният имам, като са чували гласа му по високоговорителите. Във **“Фетава-и Хиндийе”** се казва: “Една от пречките за следване на имама е наличието на поток, широк, колкото да позволи на лодка да премине, или път, достатъчно широк за преминаване на кола, или – когато се кланя на открито – наличие на празно пространство, колкото да се поберат два сафа. В джамиите е допустимо да се следва имама зад голямо празно пространство. Друго препятствие е наличието на стена, достатъчно голяма, за да предотврати човекът, намиращ се над или извън месджида, да вижда движенията или чува имама или един от джемаата. [Гласът от високоговорителя не е гласът на имама. По същия начин, образите на телевизионния екран не са техните оригинали, а подобия.] Не е позволено на лице, което кланя над месджида или зад стената, да следва друг, освен имама или един от джемаата. Ако джамията е пълна до входа, сахих е да се следва имама ако се кланя на място в непосредствена близост (допир) до джамията. Ако не е пълен до входа, но между него и последния саф няма място, колкото да премине кола, пак става сахих. Ако разстоянието е по-голямо, следването на имама не е сахих дори съответният човек да чува неговия глас.” В **“Кадихан”** се казва: “Онзи, който кланя в сграда, която се слива с джамията, е позволено да следва имама. Не е допустимо да следва ако е над тази сграда или в друга, която не допира джемаата.” Този ясен факт показва, че тези хора на религията, които правят мюсюлманите да кланят групов намаз без джемаат, ги водят не към актове на поклонение, а към гибел.

Неверниците се опитват да превърнат мюсюлманите в християни и джамиите в църкви. За да успеят в това те прибегват до коварство и се представят за мюсюлмани. Те се опитват да издигнат мястото за седжде, за да поправят път за бъдещо въвеждане на маси в джамиите. “Главата не бива да се поставя на места, където стъпват краката” – казват те, защото планират с постепенно увеличаване на мястото за седжде да отворят път за масите. За да въ-

ведат музика и орган в джамиите, те започват първо чрез въвеждане на високоговорители и записващи устройства, за да привикнат хората към изпълняването на поклонения чрез музикални инструменти. Въпреки това, едно от основните правила на ислямското право гласи, че извършването на нещо мубах става харам ако има опасност този мубах да бъде помислен (от хората) за ибадет. Т.е., това е голям грях. Ето защо мюсюлманите трябва да бъдат много бдителни и да изпълняват поклоненията точно както са ги изпълнявали Есхаб-и кирам и дедите. Тъй като е бид'ат и ще даде път за промяна на ибадетите, високоговорителите, записващите устройства и други подобни неща не бива да се допускат в джамиите, макар да изглеждат добри и полезни. Също така мюсюлманите трябва да бъдат внимателни, за да не попаднат в капаните на враговете на исляма. В 216-о знамение на сура Бакара по смисъл се казва: **“Има много неща, които харесвате и обичате, а те са вредни за вас.”** Човек трябва да се въздържа от най-малката промяна в ибадетите, без значение колко полезни изглеждат те. Езанът, изпълнен чрез радио или високоговорител, не се приема. Намазите (както беше отбелязано в първа част, 69-а точка) на джемаата не стават сахих ако хората следват не самия глас на имама и муеззина, а звука от радиото или високоговорителя.

В **“Тергиб-ус-саят”** е написано: “В един хадис-и шериф, поместен в книжката **“Китаб-ул-кърае”**, Расулюллах **“салляллаху алейхи ве селлем”**, описвайки признаците за приближаване на Съдния ден, казва:

“Съдиите ще вземат подкупи и ще отсъждат несправедливо. Убийствата ще зачестят. Младите ще престанат да посещават родители и роднини. Коран-и керим ще бъде четен с мизмар, т.е. музикални инструменти. Хората няма да слушат тези, които четат правилно с теджвид, а ще слушат онези, които ще четат мелодично като песен.”

В своята книга **“Мусамере”** хазрети Мухйиддин Араби **“кадде-саллаху сиррахул азиз”** казва: “В хадис-и шериф, сведен от Ебу Хурайра **“радияллаху анх”**, се казва:

“Ще дойде време, когато мюсюлманите ще се разединят. Те ще оставят исляма и ще последват собствените си мисли. Ще четат Коран-и керим с мизмар, т.е. музикални инструменти,

както се пеят песни. Няма да четат за Аллах, а за удоволствие. За тези, които четат така и слушат (изпълнителите), няма да се даде никакъв севаб. Аллаху теаля ще ги проклина и ще ги накаже!” В много подобни хадис-и шерифи Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е съобщил, че Коран-и керим ще бъде рецитиран чрез апарати, като радио, касетофони, грамофони и високоговорители, и че това е грях. В превода на сборника с четиридесет хадис-и шерифа, големият ислямски учен и шейх-улислям Ахмед ибни Кемал ефенди на 39-о място е включил следния хадис-и шериф: **“Бях изпратен да счупя мизмара и унищожа прасетата.”** Превеждайки това, той е казал: “Мизмар означава свирка или всякакъв музикален инструмент. Този хадис-и шериф носи следния смисъл: “На мен ми бе повелено да забраня всички музикални инструменти и яденето на свинско.” В друг хадис-и шериф се казва: **“Рецитирайте Корана с арабски диалект и произношение, а не като фасъците и певците!”** Харам е да става имам онзи човек, който рецитира като че ли пее. Намазът, изпълнен зад него, не става сахих, защото – в стремежа си да се докара мелодия – той прибавя букви и четенето става човешко слово, а не Коран-и керим.”]

ВНИМАНИЕ: Всичко, което е обяснено по-горе, се отнася до рецитиране и слушане на Коран-и керим по радиото. Не е споменато нищо за използването или слушането на радио като цяло. Тези две неща не бива да се бъркат. За общата употреба на радиото ще стане въпрос след няколко абзаца.

В **“Кимйа-и се’адет”** се казва: “Голям севаб е да се учи да се чете Коран-и керим. Но тези, които четат и хафъзите, трябва да се отнасят уважително към него. И за да се направи това е необходимо да се подчинява на Коран-и керим във всяка дума и дело. Те трябва да се окичат с благоприличието на Коран-и керим и да отбягват неговите забрани. Ако не го направят, Коран-и керим ще се превърне в техен враг. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е казал: **“Повечето лицемери от моята общност ще бъдат от онези, които четат Коран-и керим.”** Ебу Сюлейман Дарани е казал: “Меляикетата зебани, които ще изтезават попадналите в Джехеннема, ще нападнат хафъзите, които не се подчиняват на исляма, преди да атакуват идолопоклонниците кяфири.” Същото се отнася и за хафъзите, които четат мевлид за пари и онези, кои-

то рецитират мелодично. Трябва да се знае много добре, че Коран-и керим не е изпратен само за четене; той е изпратен за да се следва неговия път, т.е. исляма.” В шерха на **“Шир’а-тул-ислям”** се казва: “Най-грозният и лошият бид’ат сред всички такива е мелодичното четене на Коран-и керим, което наподобява пеене на песен. Онези, които четат по този начин, трябва да бъдат наказани.”

В **“Рияд-ун-насихин”** се казва: “Коран-и керим ще се застъпи за хафъзите, които се подчиняват на исляма.” В хадис-и шериф от **“Муслим”** се казва: **“Коран-и керим или ще се застъпи за онези, които го четат, ли ще стане техен враг.”** В един друг благословен хадис се казва: **“Има много хора, които четат Коран-и керим, докато той ги проклина.”** Необходимо е човек да е с абдест при четене на Коран-и керим, да го държи с дясна ръка, да не го държи по-ниско от коленете си, да не го остави отворен след четене, да го затвори и постави на високо място, когато ще се върши друга работа, да не се говори по време на четене, а ако се проговори, да се каже Еuzu преди да се започне пак. Когато ще се вземе мусхафа [или лентите, на които е записан Коран-и керим] трябва да се стане на крака.

И тези, които слушат Коран-и керим по радиото, трябва най-малкото да сложат радиото някъде нависоко, да не са заети с нищо друго и да седят с уважение срещу къбле. Преди или след слушане на Коран-и керим или мевлид не бива да се слуша музика, песни или други харам неща или такива, които предизвикват неверие. Ако се направи, това ще е неуважение към Коран-и керим и мевлида. Коран-и керим проклина онези, които не го почитат, докато го четат. Действия и поведения, които са грях за тези, които четат или рецитират, също са харам и за тези, които предизвикват това или слушат.

Слушателите, които стават причина за четене на Коран-и керим по радиото, са като тези, които гледат акробатите. Ако акробатът падне по време на шоуто и умре, зрителите ще са извършили грях (ще са виновни те), защото акробатът нямаше да изнесе шоу и да умре ако зрителите не бяха гледали. Да, вярно е, че човек умира, защото е дошло времето за смъртта му, но убиецът се наказва.

Четенето на Коран-и керим, мевлид и езан с мелодия и теганни също разваля смисъла и причинява вреда. Например, “Аллаху ек-

бер” означава “Аллаху теаля е велик”. Ако се удължи първата буква, т.е. ако стане “Ааааллаху екбер” смисълът става “Дали Аллах е велик?” Видно е, че онзи, който каже това, става кяфир.

Във всички книги по фъкх, например в “Халеби-и сагир” на 252-а стр. е написано: “Ислямските учени са казали, че ако мелодичното четене на Коран-и керим не променя буквите, то става мекрух, защото прилича на песните на фасъците. Ако буквите се променят, тогава става харам. Мекрух е да се слуша нещо, чието четене е мекрух, и е харам да се слуша нещо, чието четене е харам. Ваджиб (необходимо) е да се направи емр-и ма’руф на хафъзи, които четат Коран-и керим с теганни. Ако това напомняне ще предизвика техните инат или вражда, човек не бива да ги слуша и да остава там.” В “Халеби” на 297-а стр. е написано: “Необходимо е да се изпълни наново онзи намаз, който е отклонян зад имам, който чете с теганни.” На една друга страница е написано: “Ако Коран-и керим се чете на глас сред хора, които работят или спят, четецът ще е извършил грях.”

На 496-а стр. на “Халеби-и кебир” е написано: “Допустимо е да се рецитира Коран-и керим наум в легнало положение на една страна с прибрани крака или да се рецитира вървешком, работейки, бивайки в хамам или в седнало положение до гроб. Става грях да се чете Коран-и керим близо до хора, които четат, пишат или работят, докато те не слушат. Тахримен мекрух е хората да четат групово Коран-и керим на глас в един хор. Единият от тях трябва да рецитира, а другите да слушат тихо. Не е фарз да слушат онези, които работят. Слушането на Коран-и керим е фарз-и кифайе и е по-голям севаб от четенето и нафиле ибадетите. Жените трябва да се учат на Коран-и керим от други жени. Една жена не може да се учи от чужд мъж, дори да е сляп. В “Берика” и “Хадика” е написано, че е грях да се забрави четенето на Коран-и керим след като е било научено. В “Хулясат-ул-фетава” пише: “Допустимо е да се рецитира Коран-и керим наум, докато се работи или ходи.”

Не е нужно да се учи музика, за да се чете Коран-и керим правилно и красиво. Необходимо е да се научи науката за теджвид. Според мнозинството учени не може да се изпълни правилно Коран-и керим, както и езанът и намазът не стават сахих, без да се

изучи произношението на буквите в науката теджвид, удължените и още много други неща!

В **“Халеби-и сагир”**, няколко реда преди частта за тилавет седждето, се казва: “Грях е да се напише Коран-и керим с толкова дребни букви, колкото да не може да се чете, и да се купи такъв мусхаф. Аллаху теаля е изпратил Коран-и керим, за да се чете, слуша, учи и прилага съдържанието му. Проява на неприличие е да се напише на дребен шрифт, който да не може да се чете. Халифът Омер “радияллаху анх” е наказал един такъв човек.” Купуването на такива мусхафи, носенето им в малки златни кутии, прикрепени към низ около врата – както правят християните с техните идоли и кръстове, – е безполезно и е голям грях.

В **“Халеби”** е написано, че е тахримен мекрух да се изписват свещени айети или имена на Аллаху теаля [и образи на Кяабе] върху неща, които се слагат на земята или молитвени подложки (седжадета). В шерха на Тахтави към **“Имдад”** е написано, че е мекрух (тези неща) да се пишат върху парите. Великият учен сеййид Абдулхаким ефенди “куддесе сиррух” в един от своите писма казва: “Във времето на Есхаб-и кирам и Таби’ин-и изам “алеихимурридван” не са пишели свещени неща върху парите. Причината е в това, че парите се използват за покупко-продажба и следователно не се третираат с уважение. Отпечатването на снимки върху тях е разрешено. Правителствата, които не са били сунитски, като Фатимите и Расулиите – които принадлежали към му’тезиле и носели мюсюлмански имена, но в действителност не се подчинявали на исляма – написали свещени айети и хадиси върху парите. Това е било едно от техните трикове, целящи да подмамят хората и да се покажат като мюсюлмани. Улемите на исляма [т.е. Фукаха-и изам] не са позволили да се напишат свещени думи не само върху парите, а дори и върху гробовете. Във **“Фетава-и Хиндийе”** е написано, че докосването на подобни пари без абдест е мекрух. В шерха на **“Шир’а-тул-ислям”** е написано, че е необходимо да се заравят или изгарят старите и износени (до неизползваемост) мусхафи.

Ибадетите не могат да бъдат променяни, за да се харесат на хората. Много е грешно да се мисли, че Аллаху теаля ще бъде доволен от това, което хората харесват. Ако беше така, нямаше да има нужда от изпращане на пророци “алеихимусселям”; всеки щеше

да се покланя както му се харесва и Аллаху теаля щеше да е доволен от него. Въпреки това, за да бъде даден ибадет приет, той трябва да е в съответствие с исляма, без значение дали на хората им харесва, дали много хора одобряват това, дали човешкият разум осъзнава ползите и т.н.

Това наше писание може да не се хареса на онези, които правят исляма средство за печелене на земно, но то не е предназначено за тях, а за тези, които искат да научат истината.

Въпрос: Грях ли е да се слуша радио и гледа телевизия?

Отговор: Този въпрос е подобен на въпроса дали е грях да се ходи на кино или не. Нека да отговорим на двата въпроса заедно.

Въпрос: Грях ли е да се ходи на кино?

Отговор: Радиото, киното и телевизията са средства за масово осведомяване. Те са като книгите, вестниците и списанията. Всички те са средства и инструменти, подобно на оръжията. Грешно е да се ползват оръжия срещу невинни и безобидни хора, но е голям севаб да се използват срещу враговете по време на война. Както се вижда, не би било правилно да се каже, че ползването на оръжия е винаги грях или винаги носи севаб.

Аналогично с това, ако радио програмите и филмите се подготвят от достойни хора и съдържат неща, които Аллаху теаля одобрява, като ползи на исляма, етика, търговия, изкуство, фабрики и производство, история, военно обучение и други полезни неща за светския и духовния живот, слушането на подобни радио програми или гледането на телевизия и кино не е грях, а дори мубах.

Но ако такива медии са под контрола на враговете на исляма и програмите се подготвят от морално деградирани хора, които разпространяват грозни и вредни неща, като пропагандите на ислямските врагове, харамите, песните и музиката, тогава не става разрешено да се слушат такива радио програми или да се гледат такива телевизии, или да се ходи в кина, където се показват такива филми. Това е харам, подобно на четенето на вестници, книги и романи със сходно съдържание.

В заключителните раздели на “Хадика” и “Берика” се казва: “Грях е да се държат дайрета, тамбури и всякакви видове музикални инструменти у дома или магазина, да се продават, подаряват или дават под наем, макар собственикът да не ги използва. Ако в случаи, когато мубахите и греховете са смесени и ако има

харами на места, където се излъчват програмите или в помещенията, където радиото, телевизията или филмите са слушани или гледани, трябва да се отбягват мубахите и дори севабите, за да опази човек себе си от греховете. Факт е, че е суннет да се отзовава на поканата на брат мюсюлманин, но той не трябва да се приема или присъства там ако има харами. Човек трябва да се откаже от суннета, за да избегне харама или мекруха.

В книгата **“Ахляк-и аляи”** е написано: “Стиховете представляват сбор от претеглени и римувани думи. Без съмнение мубах е да се слуша красив глас при отсъствие на мелодия или пеене. Някои учени са казали, че е джаиз да се пее, за да се отърве от скука или притеснение, но е харам ако се прави за забавляване на други или печелене на пари. Има три вида нагме, т.е. претеглен, римуван глас:

1 – Човешки глас. (За него беше обяснено подробно.)

2 – Животински глас, като например пеенето на птици. Тяхното слушане е халял, без съмнение.

3 – Звуци, предизвикани от неживите същества [всякакви музикални инструменти] чрез удряне, духане или триене са харам, без съмнение. Не е грях да се слуша течаща вода, пляскане на вълни, шумолене на листа и вятъра и др. Слушането на тези звуци е полезно, защото разсейват притеснението.

В сборника с хадиси **“Еши’ат-ул-леме’ат”**, в главата **“Беян ве шиир”**, се казва: “В хадис-и шериф, сведен от Аише “радияллаху анха” се казва: **“Поезията е слово, което прави себе си добро, когато е добро и лошо, когато е лошо.”** Т.е. не римата и мерността на речта я правят лоша, а самият смисъл.”

В **“Хадика”** се казва: “Музиката, смесена с харам, се харесва на нефсовете на фасъците така, както правенето на теганни, в който няма харам, се харесва на сърцата и душите на праведните раби.” Нито първите, нито последните не се наслаждават на музиката на другия, а чувстват неудобство и потиснатост. Това е така защото онова, което дава наслада на сърцето и душата, потиска нефса, а това, което е сладко за нефса, потиска чистите сърца. Ето защо местата, в които неверниците и фасъците живеят като в Рая, се превръщат в тъмници за мюсюлманите и праведниците. Хадис-и шерифът **“Земята [местата, където се вършат грехове] е тъмница за мюсюлманите, а Дженнет за неверника.”** е неизменната

истина. С оглед този факт всеки може да прецени качеството на своето сърце. Тъй като нефсовете на повечето хора са набрали сила, използвайки признаците на неверие и вършейки харами, те са покрили сърцата и душите, и затова слушането на мелодия и пеенето оказват влияние върху нефса и го подтикват към буйство. И тъй като – в случая – качествата на душата и сърцето са затъпени, такъв човек не усеща неудобство и си мисли, че насладата на нефса е наслада на сърцето и душата. Понякога мелодичните изпълнения се харесват и на животните.

В книгите по тефсир, например, в **“Тефсир-и медарик”**, е написано, че свещеният аyet **лехвелхадис** в сура Люкман е низпослан за забрана на музиката. В персийския тефсир **“Мевахиб-и алиййе”** този свещен аyet е разяснен така: “Някои хора клюкарстват, разказват и пишат фалшиви истории и романи, и плащат на певици, за да пеят на публиката. Постъпвайки така, те всъщност се опитват да възпрепятстват хората да слушат Коран-и керим, четат и учат фарзовете и харамите, и да извършват намаз; казано накратко, те се опитват да отклонят младежите от исляма и да се подиграят с тях и заповедите на Аллаху теаля. Те наричат исляма “изостаналост”, а мюсюлманите “анормални, изостанали, старомодни и болни хора.” Когато им се кажат заповедите на Аллаху теаля или думите на ехли суннитските учени, те високомерничат, отвърщат се и се правят, че не чуват. Съобщи им за огъня на Джехеннема и много горчивите мъки там.” Този тефсир е преведен на турски език под заглавието **“Мевакъб тефсири”**. В **“Дурр-ул-мунтека”** се казва: “Харам е да се рецитира Коран-и керим и езан с теганни и да се слуша такова изпълнение. Бурханеддин Мергинани “рахметуллахи теаля алейх” е казал: “Човек, който каже на хафъз, четящ Коран-и керим с теганни: “Колко прекрасно изпълни!”, напуска исляма. Той непременно трябва да поднови своите вяра и никях (брак).” Хазрети Кухистани е написал същото. Ако някой каже: “Ние изпадаме в екстаз, когато рецитираме касидета и иляхии с теганни!”, това не е вярно и не е от исляма. Танците и теганниите [иляхиите и мевлидите, изпълнени с теганни], които се вършат в теккетата, са забранени в исляма. Не е позволено да се отива на такива места и да се слушат и наблюдават тези неислямски практики. Лидерите на тасаввуфа никога не са направили подобни неща. Те бяха измислени по-късно.

Нашият Пророк “салляллаху алейхи ве селлем” е слушал поезия, но това не е позволение за слушане на песни и мелодии. Онези, които казват, че Пророкът ни “салляллаху алейхи ве селлем” е слушал песни и изпадал в екстаз, лъжат.” [Харам е онова теганни, което се изпълнява, съблюдавайки музикалните ноти. Теганни, който е суннет, е онова изпълнение, което е съгласувано с теджвида.] Относно танците и сима има подробна информация в последната глава на **“Укуд-уд-дуррийе”**.

На 270-а стр. от петия том на **“Дурр-ул-мухтар”** е написано: “Допустимо е и е красиво да се рецитира Коран-и керим с теганни при условие, че не се добавя буква и думите не се развалят. В противен случай това е харам. Има страх от куфр ако някой каже: “Колко хубаво рецитираш!” на онзи, който прави теганни по начин, който нарушава Коран-и керим.” Ибни Абидин, обяснявайки това, казва: “Казано е, че човек ще стане кяфир ако каже: “Колко прекрасно рецитираш” на един хафъзин, който прави теганни. Това е така, защото онзи, който каже, че е красиво за нещо, което е харам в четирите мезхеба, ще стане кяфир. Но тук има една тънкость: Този човек ще стане кяфир ако е имал предвид, че рецитаторът е направил много добре, променяйки буквите и думите в Коран-и керим. Но ако е искал да каже, че има хубав глас и добре чете Коран-и керим, без съмнение не става кяфир.” Този човек би се радвал да слуша същия хафъзин, когато той чете и без теганни. Заедно с това, не бива да се слуша хафъз, който прави теганни. Харам е както да се рецитира (по този непозволен начин), така и да се слуша. В **“Хадика”**, в раздела за бедите, причинени от езика, се казва: “Харам е да се рецитира Коран-и керим чрез придържане към музикалните ноти и промяна – по този начин – на огласовките (хареке) и удълженията (мед), и да се слуша едно такова изпълнение. Да се украси Коран-и керим с теганни означава да се чете в съответствие с правилата на теджвида.”

На 266-а стр. в **“Кимйа-и сеадет”**, в главата относно обучението на децата, се казва: “Децата не бива да бъдат карани да четат стихове за жени, момичета и любовни отношения. Родителите не бива да оставят децата си да ходят при учители, които казват, че поезията е храна за душата. Учител, който казва това [и поднася информация за сексуалността], не е учител, а шейтан, който разваля техните сърца.” Нашият Пророк “салляллаху алейхи ве сел-

лем” е казал: **“Гъната почерня сърцето.”** Т.е. мелодичното пее-не и музикалният съпровод почерняват сърцето. [Този хадис-и шериф е разяснен на 222-а стр. от петия том на **“Ибни Абидин”**.] Човек не бива да се увлича от музиката и да се подвежда от насладата, която тя доставя. Не душата, а нефсът – който е враг на Аллаху теалю, – изпитва тази наслада. Горката душа, попаднала в плен на нефса, мисли това за свое удоволствие. Насладата от музиката е (подвеждаща) като тази от меда, който е отровен, или от покритата със захар мръсотия.

Ние съобщаваме, че музиката е харам и вредна, не за да изкараме хилядите, пристрастени към нея хора, за грешници и фасъци. Трябва да отбележим, че греховете на автора, пишещ тези редове, са в пъти повече от тези на читателите. Само пророците **“алеихи-мусселюм”** са ма’сум, т.е. невинни, безгрешни. Отделно е грях да не се познават широко разпространените грехове. Тези, които безсрамно извършват харамите, за които единодушно е казано, че са харам, или ги приемат за халюли, напускат ислюма. Мислейки за многобройността на нашите грешки, ние винаги трябва да склонюваме глава пред нашия Господ и да правим тевбе ежедневно.

Големият евлюя (Мевлюна) Джелюледдин Руми **“куддисе сиррух”**, който е бил пълнен с любов към Аллаху теалю, никога не е свирил на ней или някакви други музикални инструменти. Нито е слушал музика, нито пък танцувал. Неговата книга **“Месневи”**, съставена от 47 000 двустисия и излчюваща нур на света, има направени множество шерхове на всички езици. Един от ней-ценните и изискани сред тях е този на Мевлюна Джамю, за който също са били направени много други шерхове. В шерха на Сюлейман Неш’ет ефенди са отделени 56 страници само за четири двустисия. Този шерх е бил публикуван по време на султан Абдулмеджид хан от Матба’а-и Амюре през 1263 г. по Хиджра. В тази книга Мевлюна Джамю **“куддисе сиррух”** казю: **“Думата “ней” в първото двустисие на “Месневи” (Слушай нейа как говори/оплаквя се от раздлюлата) означюва зрюл и възвишен човек. Такива хора са забравили себе си и всичко останало. Техният разум винаги е зает с търсене на доволството на Аллаху теалю. На персийски език “ней” означюва “небитие”. Тези хора са изчезнали в собственото си съществуване. Музикалният инструмент “ней” е**

куха пръчка и звукът, който излиза от нея е изцяло от този, който подухва от единия край. Тъй като тези мъже са изпразнени от своето съществуване, в тях се проявяват ахляка, качествата и съвършенствата на Аллаху теаля. Третият смисъл на тази дума е тръстикова пръчка, което също символизира инсан-и кямил (съвършения човек). Както движенията и писанията на писалката не са от само себе си, така и действията и думите на съвършения човек са от вдъхновението (илхама) на Аллаху теаля.” Абидин Паша “рахметуллахи теаля алейх”, губернаторът на Анкара по време на султан Абдулхамид II, доказва по девет отделни начина в своя шерх на “Месневи”, че думата ней символизира инсан-и кямил.

Мевлевитските шейхове също са били учени и благочестиви личности. Осман ефенди, един от тях, е написал книга на име “Тезкийе-и Ехл-и бейт”, в която е опровергал книгата на рафъзиите “Хуснийе”, като по този начин е извършил голяма услуга на исляма. [Турският вариант на “Тезкире-и Ехл-и бейт” е прибавена към книгата “Хак Съозун Весикаларь”, като трета част, и разпространена от книгоиздателство “Хакикат Китабеви”.] По-късно някои невежи хора са помислили, че ней означава музикален инструмент и са започнали да свирят на музикални инструменти, като флейти и барабани, и да танцуват. Музикалните инструменти са били поставени дори в тюрбето на този големец в тасаввуфа. Разбира се, онези хора, които са прочели шерховете на “Месневи” и опознали това слънце на истината, няма да се подведат от такива шарлатани.

Джеляледдин Руми “куддисе сиррух” дори не е правел зикр на глас. В “Месневи” се казва:

Пес зи джан кун, васл-и джананра талеб,

Би леб-у би гам мигу, нам-и Раб!

, което означава: “Затова, с цялото си сърце, желей да достигнеш до Възлюбения. Без да движиш уста и език, кажи (в сърцето си) името на своя Господ.” Невежите, дошли на по-късен етап, забавлявали своите нефсове чрез свирене на инструменти като ней, саз и тамбури, както и пеене на газели, въртене и танци. За да нарекат тези грехове ибадети и за да се представят за хора на религията, те казали: “Мевляна също играеше и танцуваше така. Ние сме мевлевии и следваме неговия път.” С това са излъгали хората.

Хазрети Абдуллах Дехлеви, специалист в познанията на илм-и захир и притежател на много високи степени в тасаввуфа, голям учен и евлия, в 74-о писмо казва: “Теганни, тъжният глас, поезията за любовта към Аллаху теаля и касидетата за живота на евлияте привеждат към действие връзката в сърцето. Правенето на тих зикир и слушането на стихове, които не са забранени от исляма, даряват с нежност сърцата на последователите на чештийе.” В 85-о писмо казва: “Майсторите в тасаввуфа са слушали красиви гласове, но без музикален съпровод и компания на млади момчета и момичета, нито пък сред фасъци. Големецът на чештийе, хазрети Султан-ул-мешайъх Низамуддин Евлия, слушаше красиви гласове, но никога нямаше съпровод на музикални инструменти, както е записано в книгите “Феваид-ул-фуад” и “Сийер-ул-евлия”. Евлияте слушат сима, т.е. красиви гласове с цел да обърнат сърцето от състояние на кабз (потиснатост, дискомфорт) в баст (спокойствие). Слушането на красив глас от страна на гафилите (нехайните) отваря път за фъск (грях). Нито един музикален инструмент не е халял. Въпреки че някои в състояние на секр (безсъзнание, екстаз) да са казали, че е халял, те не бива да се заклеят; но човек не бива да приема това за джаиз, излагайки думите им за доказателство. Правенето на зикр на глас е джаиз ако се извършва съгласно исляма, но беззвучният зикр е повисокопоставен. Не е разрешено да се свири на инструменти, като флейта, цигулка, саз, ней или да се слушат песните на гафилите, да се танцува или гледа онези, които го правят.” В 99-о писмо казва: “За да се разсее състоянието на кабз (потиснатост, дискомфорт) в сърцето, трябва да се слуша Коран-и керим, рецитиран с красив глас и според теджвида. Така са правели Есхаб-и кирам, а не са слушали касидета и стихове. Слушането на песни и музика, и изпълняването на зикр на глас са се появили по-късно. Големци на тасаввуфа като Ебул Хасен Шазили и Хаммад Деббас “каддесаллаху теаля есрарехума” категорично са отрекли това. Абдулхак Дехлеви “рахметуллахи алейхим” е описал това подробно. Имаше и такива големци, които без никаква придружаваща музика, фасъци и гафили слушаха поезия за любовта към Аллаху теаля. Когато са донесли ней и саз при хазрети Бехауддин-и Бухари, той е казал: “Ние не ги слушаме, но и не отричаме тасаввуфчиите, които ги слушат. Защото Расулюллах “салляллаху

алейхи ве селлем” никога не е слушал. В тарикат-и муджеддидийе слушането на теганни не оказва влияние върху сърцето. Слушането на Коран-и керим дарява сърцето с лекота и увеличава спокойствието. Слушането на теганни и саз дава удоволствие на онзи, който преминава степената калб (сърце). Зикирът с тих глас и тъжно теганни увеличава удоволствието и желанието. Зикирът със силен глас, пълен с болка и скръб, извън контрола и желанието на човека, не е забранен, но не бива да става навик.”

В **“Еши’ат-ул-леме’ат”**, в главата **“Беян и Ши’р”**, е написано: “Нафи, един от големците на Таби’ин, разказва: “Един ден пътувахме заедно с Абдуллах бин Омер “радияллаху анхума”. Чухме звук от ней. Абдуллах си запуши ушите с пръсти и бързо се отдалечихме оттам. “Чува ли се още?” – попита ме той. “Не, не се чува.” – отвърнах аз. Той дръпна пръсти от ушите си и каза: “Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” беше направил същото.” Тогава Нафи е добавил: “Тогава бях дете.” Оттук става ясно, че хазрети Абдуллах бин Омер не е заповядал на Нафи да запуши уши, защото е бил още дете. Не е правилно да се прави заключение, че слушането на ней е тензихен мекрух, а не тахримен, и Абдуллах ибни Омер си е запушил ушите заради неговите таква и вера. Нафи е добавил обяснението, че е бил дете, за да предотврати подобни неправилни тълкувания.” Тук приключва преводът от **“Еши’ат-ул-леме’ат”**.

Ътри ефенди – който е живял във времето на султан Мухаммед Хан III “рахимехуллаху теаля” – не е бил ислямски учен, а майстор в областта на музиката като Бетовен. Чрез композиране на текбира в макама сегях, той не е направил служба на исляма, а е внесъл бид’ат в религията. Чрез този метод – за да се запази мелодията, – думите биват изкривявани, които пък разваля и смисъла на текста. Хората се отвличат от ефекта на мелодията върху ушите и нефса и с това заличават влиянието на текбира върху сърцето и душата, както и неговия смисъл. Същото изкривяване на думите и последвалото разваляне на значението се случва, когато се чете мелодично Коран-и керим и мевлидите, което пък унищожават тяхното влияние и севаб. Коран-и керим трябва да се чете с красив глас и теджвид. Това оказва голямо влияние и носи севаб.

В книгата **“Берика”** правенето и слушането на гъна, т.е. тегани – като седемнадесетата беда, предизвикана от езика – е обяснено обстойно. Добавена е и фетвата на шейх-ул-ислям Ебуссууд ефенди **“рахметуллахи теаля алейх”**. В тези фетви са разграничени халял и харам теганиите. За музикалните инструменти не е написано нищо. Въпреки този факт, някои хора, които свирят на ней и други музикални инструменти, изтъкват тази фетва и с това клеветят Ебуссууд ефенди.

“Ибни Абидин”, в четвърти том, в частта за хората, чието свидетелство не се приема, казва: **“Единодушно е обявено, че е харам да се пее за забавление и печелене на пари. Голям грях е да се свири на музика и да се танцува. Не е грях човек да пее на себе си, за да разсее притесненията. Допустимо е да се слуша поезия, в която има наставления и мъдрост. Що се отнася до музикалните инструменти, само за жените е позволено да удрят на дайрета по време на сватбени тържества.”** Но двата пола не бива да се смесват. Има подробна информация за тегани и музикални инструменти в последната глава на втората част на **“Мевахиб-и ледуннийе”**. В **“Хадика”**, в раздела за страданията, причинени от ушите, е написано: **“Харам е да се свири на музикални инструменти и да се слуша в меджлиси (събрания), където се вършат грехове, пие алкохол и има момичета. Това са видовете музика и музикални инструменти, забранени от хадис-и шерифите. Макар Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” да е запушил благословените си уши с пръсти, когато е чул овчар да свири на кавал, той не е заповядал на Абдуллах ибни Омер, който е бил с него, да направи същото. Това показва, че не е харам да се чуе, когато се минава оттам.”** В раздела за бедите, причинени от ръката, се казва: **“Харам е да се свири на забавления с алкохол, игри и жени. В хадис-и шериф е заповядано да се удря на дайре на сватби. Би било правилно да се каже, че тази заповед включва и мъжете. [Но забраната в **“Ибни Абидин”**, цитирана по-горе, е предпочитана от ислямските учени.] Допустимо е да се удря на тъпан и на подобни инструменти по пътя за хадж или в армията.”** Последното изречение показва, че е допустимо банда да свири в училищата или на национални и политически събрания.

В последната глава на **“Тъбб-ун-небеви”** на имам Зехеби **“рахметуллахи теаля алейх”** и в края на книгата с фетви **“Укуд-уд-**

дуррийе” на Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” е обяснено подробно на арабски език за видовете теганни, които са харам и халял. Първата от тези книги е отпечатана в периферията на книгата “Тесхил-ул-менафи”, а главата за теганни на последната е приложена към книгата “Ел-Хабл-ул-метин фиттиба’ис-селефис-салихин”. Двете книги са публикувани от истанбулското издателство “Хакикат Китабеви”.

Животът е сън, пълен с горчивини.

Родени сме, за да умрем, нали?

Дори няколко часа да преминат в удоволствие,

Беда гони после тях, без съмнение.

Пътуваме с невежество и гафлет всяка секунда,

към дъното на морета на смъртта неизбежна.

С хиляди неприятности и страдания,

животът не спира да ни съсипва.

Разгадаването на тайната на Всевишния,

Не става единствено с разума на раба.

Човек със своите нехание и простотия,

Върши грешка подир грешка.

[Предстоящата раздел не е част от книгата “Там Илмихал Се’адет-и Ебедийе”, а е добавена от преводача чрез превеждане на различни въпроси и отговори за музиката от турския сайт Dinimizislam.com.

Въпрос: Ислямът забранява ли музиката?

Отговор: Има позволена и забранена сима. Някои (невежи хора) превеждат думата “сима” като “музика” [думата за музика не е сима, а гъна] и си мислят, че има видове музика и музикални инструменти, които са позволени от исляма. Всички изредени по-долу писания са взети от книгите на ислямските учени, като в края на всяка извадка е изписан източникът. Няма нито една дума от нас.

Изпълнението с красив глас – без музикален съпровод – се нарича сима. Когато е налице музикален съпровод, тогава се нарича

гъна [музика]. Изпълняването и слушането на гъна е харам. (Дурр-ул-меариф)]

Ислямските учени са казали, че изразът **“лехв-ел хадис”**, споменат в 6-и аяет на сура Люкман, означава “музика и музикални инструменти”. Хазрети Ибни Месуд се е заклел и казал, че под **“лехв-ел хадис”** се има предвид музиката и музикалните инструменти. (Тефсир-и ибни кесир, Тефсир-и медарик) [Какво би трябвало да се каже за неуките, които не вярват в големци като Ибни Месуд?]

В тефсира **“Мевахиб-и алиййе”** свещеният аяет за лехв-ел хадис е разяснен така:

“Благовести (предупреди) с огъня на Джехеннема онези, които пишат измислени истории и наемат певици, за да накарат всички да слушат техните песни и да ги отвлекат от слушане на Коран-и керим!” (Мевакиб тефсири)

В един хадис-и шериф се казва:

“Три лехва са батъл (заблуда).” (Дейлеми)

Казано е така, защото лехвът е игра, забавления и музика.

Муфессирите казват, че под обръщението **“Вестефиз...би сав-тике”** [Подбуждай с гласа си] към шейтана се има предвид “Подбуждай с музика и музикални инструменти” и че този свещен аяет забранява всякакви музикални инструменти и изпълнения. (Шейхзаде)

Муфессирите са разтълкували 70-и аяет на сура Енам така: “Страни се от онези, които взеха своята религия за игра и забавление [с песни и музика].”

“Нима на тези вест [Коран-и керим] се чудите? И се смеете, а не плачете и нехайно (с гафлет) се забавлявате.” [Неджм 59-61]

В тефсира **“Медарик”** се казва, че **“ентум самидун”** се тълкува така: “Те, когато чуят, че се чете Коран-и керим, само и само, за да не го изслушат, започват теганни [музика, песни] и игри, танци.” Ибни Аббас и хазрети Муджахид са казали, че тук се има предвид музиката. (Игасет-ул-Лехфан)

В Коран-и керим по смисъл се казва:

“Подчинете се на заповедта на Пейгамбера, отбягвайте онава, което ви възбрани!” (Хашр:7)

“Онзи, който се подчини на Пророка, ще се е подчинил на Аллах.” (Ниса:80)

“Пейгамберът сторва халял красивите неща, а сторва харам скверностите.” (Араф:157)

“Когато те сторят съдник за възникнал спор помежду им, те няма да са повярвали, докато не приемат без възражение твоето отсъждане.” (Ниса:65)

“Ние ти низпослахме Корана, за да го разясниш на хората.” (Нахл:44)

Сега нека да видим как Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е разяснил горепосочените свещени айети (за музиката):

“Първият, направил теганни, е шейтанът.” (Табера-ни)

“Шейтанът става мусаллат на онзи, който извиси глас с гъна.” (Дейлеми)

“Меляикетата на милостта не влизат там, където има джерес [чан, звънец, дрънкалка].” (Несаи)

“Меляикетата на милостта не се доближават до керван, в който има куче и чан.” (Муслим, Ебу Давуд, Тирмизи)

“Джересът е мизмарът на шейтана.” (Муслим, Ебу Давуд, Несаи) [С мизмар се обозначават всички музикални инструменти.]

“Харам е да се слуша и гледа в лицето на певица. Нейните пари също са харам. Чиято плът е хранена с харам, той заслужава огъня на Джехеннема.” (Таберани)

“Ще дойде време, когато част от моята общност, ще приеме за халял прелюбодеянието, обличането на коприна, алкохола и мизмара (т.е. музиката и музикалните инструменти).” (Бухари)

“Музиката отваря път за прелюбодеянието.” (Мектубат-и Раббани 3/41)

“Музиката поражда двуличие в сърцето.” (Бейхаки)

“Както водата кара тревата да расте, така и музиката, игрите и забавленията карат двуличието в сърцето да расте. Кълна се в Аллах, че както водата кара тревата да расте, така и Коран-и керим и зикирът карат имана в сърцето да расте (т.е. да се усили).” (Дейлеми)

“Моят Раб стори за мен харам алкохола, хазарта, тарамбуката и жените певици.” (Имам Ахмед)

“Расулюллах забрани да се печели пари с музикални инструменти.” (Бегави)

“Част от моята общност ще назове видовете алкохол с други имена и ще пие от тях. Ще се веселят с певици и музикални инструменти. Аллаху теаля ще ги потопи в земята и ще ги стори прасета и маймуни.” (Ибни Мадже)

“Когато се появят тези пет неща, моята общност ще е заслужила да погине: Прокълване на един друг; пиене на алкохол; обличане на коприна; музика и задоволяване на мъже с мъже и жени с жъни.” (Дейлеми, Хахим)

“Аз бях изпратен и за да унищожа мизмарите (музикалните инструменти) и идолите.” (Имам Ахмед, Ебу Нуайм, Ибни Неджар)

“Иблис (шейтанът), когато слезе на земята, каза: “О, Господи! Дай ми дом!” “Нека хамамите да са твоят дом!” – беше отвърнато на него. После поиска храна. “Твои са храните, изядени без Бесмеле!” – беше казано на него. Поискка муеззин. “Мизмарите (музикалните инструменти) са твои” – беше казано на него. – “Нека татуировките да са твоето писание, лъжите да са твоите хадиси, гледачите и ясновидците да са твоите пратеници, а жените да са твоят капан.” (Ибни Еби-д-дунйа, Ибни Джерир)

“Когато шейтанът попита: “Коя е моята книга?”, беше му отговорено така: “Твоята книга е татуировката, твоето питие са опияняващите неща, твоите муеззини са мизмарите, а твоите месджиди са пазарите.” (Таберани)

“Два вида гласове са прокълнати: да се ползва мизмар (свири музика), когато се постигне благо; да се стене (плаче на висок глас), когато настигне беда.” (Беззар)

“Неща, които стават причина за гнева на Аллаху теаля, са: Да се яде преди да се огладнее; да се спи, когато няма нужда от сън; да се смее, когато няма нищо странно; да се плаче гласно, когато настигне беда; мизмар (да се свири на музикални инструменти), когато дойде благо.” (Дейлеми)

“Когато броят на певиците се увеличи и започне да се пие алкохол навсякъде, ще започнат потъванията в земята и от небето ще завалят камъни.” [Тирмизи, Ебу Давуд, Ибни Мадже, Имам Ахмед]

“Побързайте с изпълнението на праведни дела преди да са дошли следните неща (времена): Преди разпуснатите да застанат начело; преди силите за сигурност да се увеличат; преди разпоредбите да започнат да се дават с рушвет; преди да започне да се подценява убийството; преди да се прекъсне посещението на роднините; преди Коранът да започне да се чете с мизмари; преди онези – които четат Коран-и керим, сякаш пеят песен – да застанат отпред.” (Таберани)

“Когато Коран-и керим започне да се чете с мизмари, умри ако можеш да умреш.” (Таберани)

“Аллах проклина онези, които четат Коран-и керим с мизмари [музикални инструменти, високоговорители].” (Мусамере)

“Когато започнат да се вършат тези петнадесет неща, моята общност ще бъде подложена на беди:

- 1- Когато се измени на повереното.**
- 2- Когато повереното се приеме за плячка.**
- 3- Когато зекятът се приеме за загуба.**
- 4- Когато мъжът се подчини на своята жена.**
- 5- Когато детето въстане срещу своите родители.**
- 6- Когато човек се подчини на своя приятел.**
- 7- Когато се причини страдание на бащата.**
- 8- Когато на събрания се заговори на висок глас.**
- 9- Когато най-позорният човек застане начело.**
- 10- Когато започне да се оказва добро поведение към този, от чието зло се опасяват хората.**
- 11- Когато започне да се пие алкохол навсякъде.**
- 12- Когато мъжете облекат коприна.**
- 13- Когато броят на певиците се увеличи.**
- 14- Когато музикалните инструменти се разпространят.**
- 15- Когато дошлите по-късно започнат да кълнат и хулят предишните учени.”** (Тирмизи)

“Прелюбодееянето на око̀то е гледането (към харама). Прелюбодееянето на ухото е слушането (на харама).” (Муслим)

В един хадис-и шериф е съобщено, че Расулюллах е изкарал чановете от вратовете на камилите, въпреки че те не провокират страстта. Мелякетата на милостта не влизат на места, където има чан. Щом положението е толкова сериозно, трябва да се помисли колко ще е опасно да се слуша музика и свири на музикал-

ни инструменти. В един от хадис-и шерифите, поместен в книгата **“Четиридесет благословени хадиса”** на шейх-ул-ислям хазрети Ахмед ибни Кемал ефенди, се казва: “Аз бях изпратен, за да счупя мизмарите и убия прасетата.” Думата мизмар визира всякакви видове музикални инструменти. Този свещен хадис забранява всички видове музикални инструменти и яденето на свинско месо.

“Когато хазрети Ебу Бекр е видял две малки наложници да удрят на дайре и пеят песни, той ги е смърлил и казал: “Нима свирите на музикалния инструмент на шейтана?” **(Бухари)**

“Хазрети Омер е видял един човек, който е пеел сред хора с ихрам, и му рекъл: “Нека Аллах да не приеме твоя ибадет?” **(Ибни Еби-д-дунйа)**

Енес бин Малик “радияллаху анх” е казал: “Най-мръсната печалба е тази от пеенето и свиренето на музикални инструменти.” **(Ибни Еби-д-дунйа)**

Ибни Аббас “радияллаху анх” е казал: “Музикалните инструменти са харам.” (Бейхаки)

Когато майка ни Аише “радияллаху анха” е видяла човек, който е пеел в един дом, тя е заповядала да го изкарат оттам и казала: “Жалко за теб! Този човек е шетан, изкарайте го навън!” **(Бухари)**

Хазрети Фудайл бин Ияд е казал: “Музиката и песните са подстрекателите на прелюбодееянето.” **(Ибни Еби-д-дунйа)**

Хазрети шейх Мухаммед Ребхами е казал: “Свиренето на саз, тамбурина, деф, ней и други музикални инструменти е равносилно на неподчинение към заповедите на Аллаху теаля.” **(Рияд-ун-Насихин)**

Хазрети имам Ша’рани е казал: “В хадис-и шериф, предаден в книгата **“Невадиру’л Усул”** на Хаким-и Тирмизи, се казва: **“Който надава ухо на песните, той няма да бъде позволен да слуша руханиите?”** “О, Расуляллах! Кои са руханиите?” – попитали слушателите. **“Четците на обитателите на Дженнета”** – отвърнал той.” **(Мухтасар-и Тезкире-и Куртуби)**

Имам Биргиви е казал: “Ушите трябва да бъдат пазени от слушане на саз.” **(Рисале-и Биргиви)**

Дори безмезхбникът Ибни Теймия е казал: “Песните и музиката са от най-ефективните неща за подбуждане на дяволските чувства.” (**Меджму-ул Фетава**)

Песните са забранени от Корана и Сунната. (**Имам Куртуби**)

Има иджма по отношение на забранеността на песните и музиката. (**Ибни Салях**)

Хазрети имам Раббани казва: “Имам Зияеддин Шами в своята книга “**Мултекат**” казва: “Никой учен не е казал, че правенето на теганни е мубах.” (**Мектубат**: 266-о писмо)

“Харам е да се изпълнява Коран-и керим съгласно музикалните ноти.” (**Беззацийе**)

“Ислямските учени единодушно са съобщили, че свиренето на музикални инструменти е харам.” (**Макамат-и Мазхерийе**)

“Онзи, който чете Коран-и керим, свирейки музикални инструменти или сред игри, става кяфир.” (**Тергиб-ус-саят**)

Хазрети имам Мунави, разяснявайки хадис-и шерифа “**Оповестете никяха на всички! Изпълнете го в джамията и удряйте на деф**”, казва: “В месджидите не може да се удря на деф. Хадис-и шерифът повелява да се удря на деф извън месджида, а да се прави никях вътре в него.” (**Хадика**)

Щом не е джаиз да се удря на деф (дайре) в месджидите, то свиренето на други музикални инструменти изобщо няма да е джаиз. За жените е позволено да ползват дайрета на сватби. (**Редд-ул-мухтар**)

Харам е да се върти, да се удря на тамбурина и да се свири на ней и саз така, както правят съвременните тарикатчии. (**Шерха на Тахтави**)

Трябва отново да се изпълни намаза, който е бил воден от имам, правещ теганни. (**Халеби**)

Музиката, наречена тасаввуфска, не е от исляма. Музиката е храна за нефса и отрова за душата. Тя почерня сърцето. (**Дурр-ул меариф**)

Слушането на всякакви музикални инструменти е харам. (**Фетава-и Беззацийе, Хадика, Ахляк-и аляийе**)

Музиката е голям грях във всички религии. (**Дурр-ул-мунтека**)

Да се играе на байрама...

Въпрос: Сахибиите са ползвали музикални инструменти и са играели на байрамите. Защо това не е позволено за нас?

Отговор: Свиренето на музикални инструменти не е джаиз. Когато Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е пристигнал в Медина, мединците са казали, че имат два празника, визирайки онези, останали от епохата на Джахилия. Нашият Пророк “салляллаху алейхи ве селлем” е отвърнал:

“Аллаху теаля смени тези два дни с два други – курбан и рамазан байрама, – които са по-благодетелни от тях.” (Бухари)

Хазрети Аише разказва:

“В един байрамски ден две наложници рецитираха мелодично два стиха за героизма, биейки дайре (деф). Расулюллах легна на леглото си и се обърна с гръб към тях. После влезе баща ми [хазрети Ебу Бекр] и ги смъмри с думите: “Какво е това? Какво търси свирката и гласа на шейтана в присъствието на Расулюллах?” Пророкът ни отвърна: **“Остави ги, всеки народ си има байрам и това е нашият байрам.”** Докато баща ми беше зает с друго, аз направих знак на наложниците и те излязоха навън.” (Бухари, Муслим)

Отново майка ни хазрети Аише разказва:

“През един байрамски ден – докато етиопците играеха – Расулюллах ме извика. Аз положих глава на рамото му и ги наблюдавах, докато загубя интерес.” (Бухари, Муслим, Несай)

Както се вижда онези, които са играели и се веселяли, са наложниците и робите абисинци. Удрянето на деф и играенето са позволения, дадени за наложниците. Техните гласове не са аврет за разлика от гласовете на свободните жени, които могат да удрят на дайре само на сватби, където се намират само жени. Те не могат да направят това сред мъже, подобно на наложниците. Включването на свободните жени към това позволение, отнасящо се до наложниците, е реформа в религията. Робите абисинци са играели с щитове, саби и копия. Да се каже, че сподвижниците са свирели на музикални инструменти, опирайки се на този хадис-и шериф, е много грешно и е клевета.

Музиката и любовта към Аллах...

Въпрос: Някои хора казват: “Ако музиката увеличава любовта към Аллах, тя става мубах. Ако гледането на гримирани, украсе-

ни и красиви жени освежава и увеличава любовта към Аллах, то става мубах, също като гледане на цвете.” Как може някой харам да се превърне в мубах?

Отговор: Това твърдение е много неправилно. Чрез различни хадис-и шерифи е посочено, че музиката е харам, а харамът, от друга страна, е беда и не може да бъде лек за някой проблем или храна за душата. В един хадис-и шериф се казва:

“В нещата, които Аллаху теаля ви е сторил харам, няма лек.” (Хаким)

Музиката се харесва на нефса и подсилва този предател. Нима удоволствието от харам ще доведе до любовта на Аллаху теаля?

Гледането и мирисането на красиво цвете доставя удоволствие на душата. Това става причина тя да осъзнае наличието и величието на Аллаху теаля и да последва Неговите заповеди. Гледането на напарфюмирани и незабулени жени, от друга страна, се харесва на нефса. Както ухото не усеща наслада от цветовете, така и окото не усеща от звуците – просто, защото не разбират от тях. Нефсът е враг на Аллаху теаля. Той не страни от вършене на всяко зло, за да се сдобие със своите желания, които нямат край. Той не се задоволява само с гледане на чуждо, а иска да извърши и всичко останало. Прекомерните желания на нефса водят – в крайна сметка – до мизерии, болести, семейни трагедии и нещастия. Аллаху теаля, за да предотврати всички тези беди, е повелил жените да се забулват и да не се доближават до чужди мъже; забранил е алкохола, хазарта и музиката.

Да се каже “Музиката става джаиз ако довежда до любов към Аллаху теаля” е все едно да се твърди, че “Прелюбодеянието, алкохолът и хазартът стават джаиз ако водят до любов към Аллаху теаля”. Една такава защита на музиката, която е забранена от нашата религия, е изцяло ненаучна.

Кланяне на намаз в стая, където има музикални инструменти

Въпрос: Телефонът и телевизорът ще се считат ли за музикални инструменти ако с тях се слуша музика? Т.е. мекрух ли е да се кланя в стая, където има от тях?

Отговор: В “Се’адет-и Ебедийе” се казва: “Онези неща, чрез които се слуша музика и се гледа харам, са като музикалните ин-

струменти.” Мекрух е да е се кланя в стаята, в която има телевизор – дори той да не е включен.

“Мекрух е да се кланя там, където има алкохол, средства за хазарт и музикални инструменти. На такива места не влизат меляикетата на милостта и отправените дуи не се приемат.” (Тергибус-саят, Нисаб-ул-ахбар, Се’адет-и Ебедийе)

Ако с телефона се слуша музика и се гледат харами чрез интернет, той също става като музикален инструмент.

Ако се гледа емисия новини по телевизията и в някоя от новините има музика или незабулена жена, то поради факта, че ние не сме възнамерили да гледаме новините специално заради тях, това няма да се води за умишлено слушане или гледане.

Ако на място, където кланяме намаз, влязат хора с телефони, използвани за слушане на музика – тъй като това няма да е в наши ръце, – ние няма да сме отговорни за случилото се.

Пеенето на наложниците

Въпрос: В “Бухари” и “Муслим” се казва: Хазрети Аише разказва:

“В един байрамски ден две наложници рецитираха мелодично два стиха за героизма, биейки дайре (деф). Расулюллах легна на леглото си и се обърна с гръб към тях. После влезе баща ми [хазрети Ебу Бекр] и ги смъмри с думите: “Какво е това? Какво търси свирката и гласа на шейтана в присъствието на Расулюллах?” Пророкът ни отвърна: **“Остави ги, всеки народ си има байрам и това е нашият байрам.”** Докато баща ми беше зает с друго, аз направих знак на наложниците и те излязоха навън.”

Това събитие не показва ли, че събирането на мъжете и жените, свиренето на музикални инструменти, пеенето на песни и пеенето на жените, така че мъжете да ги чуят е халял?

Отговор: Не, изобщо не е така. Нека да видим как ислямските учени са разяснили това предание:

1 – Онези, които рецитирали стихове и пеели песни, не са били свободните жени, а наложниците (джарийе). Непокриването на косите и ръцете, и говоренето на глас, така че мъжете да ги чуят не е грях за тях. Дори е джаиз да вършат полово сношение с господаря, без да има нужда от никях, защото техният статут в религията е по-различен. Да се твърдят, че тези неща са позволени за

свободните, изтъквайки наложниците, не подхожда на един мюсюлманин.

2 – Изразът “свирката на шейтана”, който хазрети Ебу Бекр е използвал за дефа, показва, че музиката не е мубах.

По време на байрам, война, пътуване за хадж, на сахур, сватби и в казармата е позволено да се бие тъпан и пеят песни за героизма. Допустимо е банда да свири в училищата или на национални и политически събрания, или да се изпълни мехтер. За жените е позволено да удрят на дайре помежду си на сватби и байрами. Извън това е харам. (**Хадика**)

Това, че рецитирането на стихове за героизъм, свиренето на мехтер и биенето на тъпан и удрянето на деф на сватби е позволено, не означава, че останалите песни също ще бъдат халял.

3 – С деф може да се пеят песни (при строго определени условия), но в никакъв случай иляхии, защото иляхията е ибадет. Към поклоненията не може да се прибави музика. Тасаввуфската музика няма място в исляма. В “**Кимйа-и се’адет**” се казва: “Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” е отишъл в къщата на Реби бин Сууд, като междувременно малки момичета [чернокожи наложници] удряли дайрета и пеели песни. Когато видели Расулюллах, те започнали да възхваляват него и оставили да пеят. Мухаммед “алейхисселям” им казал: “**Не споменавайте моето име!** [Продължете с това, което правехте!] **Възхваляването на мен** [четенето на мевлид и иляхии] **е ибадет. Не е допустимо да се изпълнява ибадет, когато се удря на дайре** [свири на музикален инструмент], **играейки и правейки веселие.**”

Проява на обич...

Въпрос: Бейхаки съобщава: “Когато Расулюллах, по време на преселението в Медина, е удостоил с присъствието си града, жените – качени на покривите на къщите – са изпълнили с дайрета в ръце “Талеал-бедру алейна...”.” Това не показва ли, че всякакви видове музикални инструменти са позволени в исляма?

Отговор: Не, изобщо не показва. Това събитие се е състояло в началото на исляма. Тогава още не е бил низпослан свещеният аyet за забуването на жените. Т.е. не е било забранено мъжете и жените да се намират заедно и женският глас не е бил сторен харам. По същия начин, Есхаб-и кирам са пиели алкохол и кланяли

намаз преди забраната за алкохола. Както е забранено да се твърди, че алкохолът е халял, сочейки това събитие, така е забранено да се казва, че пеенето на песни е халял, изтъквайки състоянието преди свещения аyet за забулването.

Религията не се изживява с харам...

Въпрос: Не е ли грях да се каже, че музиката е харам и да се стори исляма неизпълним?

Отговор: Расулюллах е онзи, който е казал, че музиката е харам. Пророкът ли е сторил исляма неизпълним? Нима религията не може да се изпълни без да има музика и харам? Нима, за да се изживее исляма, всички непременно трябва да свирят на музикални инструменти и да танцуват?

Вършенето на харам с добро възнамерение не го прави халял...

Въпрос: Един ходжа каза: “Според хадис-и шерифа “Делата са според намеренията” музиката ще стане халял ако се слуша с хубаво намерение.” Правилно ли е това?

Отговор: Абсолютно грешно! Би трябвало онзи, който е казал това, да не е никакъв ходжа или може би е станало някакво недоразумение. Тези слова са прояви на невежество и нямат нищо общо с исляма, защото музиката си е харам, дори да се слуша с добро намерение. Например, не може да се пие алкохол, за да се подсили тялото. Нима ще е прав онзи, който казва, че пие алкохол, за да има сила за вършене на поклонения? Ако една проститутка каже, че нейното намерение е да задоволява нуждите на мъжете и с тази цел им помага, имайки само хубави мисли, дали прелюбодеянието ще стане халял за нея? Споменатият във въпроса хадис-и шериф се отнася до ибадетите и мубахите. Т.е. ибадетите и позволените в исляма неща са според намеренията. Възнамерението не оказва никакво влияние върху харама.

Отпускане с музика...

Въпрос: Аз се успокоявам чрез слушане на музика. Дали това намерение не я прави халял?

Отговор: Ние сме срещали и хора, които казват, че се успокояват много, когато пият алкохол или вземат наркотици. В интерес

на истината, те нямаше да пият алкохол или да ползват упойващи вещества ако те не ги отпускаха. Има крадци, които не намират покой без да крадат. Проститутките не намират покой без да вършат зина (прелюбодеяние). Успокояването с харам не е мярка в религията. В книгите пише, че човек, който слуша музика, с времето започва да става като наркоман и не може да се успокои без нея. По същия начин наркоманите, когато нямат възможност да поемат упойващи вещества, започват да нападат наляво и надясно, и не се успокояват, докато не намерят достъп до тях. Слушането на музика успокоява нефса, защото той се храни с харам. От харам не може да се чака добро. Успокоението трябва да се търси в мубахите.

Музикалните инструменти у дома...

Въпрос: Грях ли е да държим у дома музикален инструмент, който не използваме?

Отговор: Да, харам е. В “Хадика” и “Берика” се казва: “Да се държи у дома всякакъв музикален инструмент, дори да не се свири на него, е харам.” (Се’адет-и Ебедийе)

Лечение с музика

Въпрос: Във времето на Селджукската и Османската империя е било практикувано лечение с музика. Позволено ли е да се лекува с харам?

Отговор: Не може да се лекува с харам, но ако един вярващ и праведен лекар специалист каже, че за дадена болест няма ефективно лечение, освен някой харам, то за съответния човек става джаиз (позволено) да използва това нещо в границите на позволеното на религията. За този болен човек харамът става халял. Т.е. с това пак няма да е извършено лечение с харам.

Пиенето на неща, които са харам, става халял, когато е констатирана тяхната ефективност и не е познато друго лечение с халял средства. Хадис-и шерифът в “Бухари”, в който се казва: “Аллаху теаля не е сътворил лек в харам” се тълкува така: “Харам веществата, чиято ефективност е констатирана, стават халял за лекарство.” По същия начин за човек, който ще умре от жажда, е позволено да пие вино толкова, колкото да се спаси от смъртта. Наличието на лек в някой харам се установява чрез казване от

страна лекар, който е мюсюлманин, праведен и специалист. (Дурр-ур-мухтар, Редд-ул-мухтар)]

ХАРАМ ЛИ Е ДА СЕ ПУШИ?

В петия том на “Дурр-ул-мухтар” пише:

Шафиитският учен Неджмеддин Газзи казва: “Преди известно време нямаше никакъв тютюн. Пушенето е започнало през 1015 [1606] г. в Шам. Пушачите твърдят, че той не опиянява. Дори това да е вярно, тютюнът несъмнено поражда отпуснатост. А това, от своя страна, е причина за вършене на харам, защото в едно предание, което имам Ахмед свежда от Умми Селеме “радияллаху анха”, се казва: “Забранени са онези неща, които опияняват и пораждат отпуснатост.” Не е греховно да се пуши по няколко пъти на ден. Ако правителството забрани, тютюнопушенето става харам. Ако не се престане, това ще се запише като голям грях, защото многократното вършене на малък грях е голям грях.”

Що се отнася до ханефитския мезхеб; великият учен Ибни Нуджейм Мъсри “рахметуллахи теаля алейх” в своята книга “Ешбах” казва: “Неща, които не са обявени за харам в свещените айети и хадиси, са халял в своята същност или не могат да бъдат категоризирани като харам или халял. Повечето от учените в ханефи и шафии “рахметуллахи теаля алейх” са казали, че подобни неща ще бъдат халял. Ибни Хумам е написал същото в “Тахрир”. Ето защо животно, за което не се знае, че е заколено с Бесмеле, или растение, чиято вреда не е известна, е халял.” Това правило важи и за тютюна. Той – според повечето ислямски учени – е халял. Според някои от тях не може да бъде категоризиран. [Хамеви в “Уюн-ул-бесаир”, обяснявайки “Ешбах”, казва: “Оттук се разбира, че пушенето е халял.” Абдуррахман Имади, учен в ханефитския мезхеб и мюфтия на Шам, е написал следното в “Хедийе”: “Тютюнът – подобно на лука и чесъна – е мекрух.” Ибни Абидин обяснява тези редове както следва:

“В шерха към “Вехбанийе” пише: “Пушенето и продажбата на тютюн трябва да бъдат забранени.” [Султан Мурад Хан IV “рахметуллахи теаля алейх” е наложил забрана на тютюнопушенето. Шернбляли “рахметуллахи теаля алейх” се е присъединил към консенсуса на ислямските учени – гласящ “Мубахите стават ха-

рам, когато халифът ги забрани.” – и е казал, че тютюнът трябва да бъде забранен. Забележително обаче е, че той не определя тютюна за харам или мекрух, а казва, че само трябва да бъде забранен.]

Тютюнопушенето разваля оруджа. Исмаил бин Абдулгани Наблюси в шерха към **“Дурер”** казва: “Човек може да забрани на съпругата си да яде лук, чесън и други подобни неща с лоша миризма. По същия начин онзи, който не харесва миризмата на тютюн, може да забрани на жена си да пуши.”

Али Еджхури, един от големите маликитски учени в Египет, е написал книга, обясняваща, че тютюнът е халял и към нея е добавил фетви на учените от четирите мезхеба, разкриващи, че тютюнът е халял. Аляме Абдулгани Наблюси също е написал книга, озаглавена **“Ессулх-у бейнел ихван”**, в която е изразил, че тютюнът е мубах. Тази книга и нейният превод се намират в библиотеката на Нур-и Османийе. Той отговаря на онези, които казват, че тютюнът е харам или мекрух. Там, например, казва: “Ако тютюнът вреди на някои хора, той става харам единствено за тях. За другите не е. По същия начин, медът е вреден за хора, страдащи от жлъчно заболяване, но за другите не е харам, а дори носи шифа (лек). Всичко е халял в своята същност. За да бъде определен за харам или мекрух, трябва да е налице доказателство. Въпреки че виното е най-голямото зло сред всички злини и въпреки че Расулюллах **“салляллаху алейхи ве селлем”** е изпратен на човечеството с мисията да го научи на исляма, той не е можал от само си да каже, че виното е харам. Изчакал е низпославането на свещен аьет, който да го забрани. Следователно тютюнопушенето е мубах и халял. Миризмата му е таб’ан мекрух (не се харесва на човека по природа), а не шер’ан (от гледна точка на исляма) мекрух.”

Ибни Абидин продължава така: “Тютюнопушенето не е харам в шафиитския мезхеб. В техните книги е написано, че е тензихен мекрух. Тютюнът трябва да бъде третиран като плодовете в случай, че отказът от него не е вреден за съпругата; в този случай за съпруга ще е необходимо да даде пари за закупуването му. Той трябва да бъде третиран като лекарство ако отказът от него вреди на съпругата; в този случай посрещането на разходите за тютюн

няма де е ваджиб за съпруга. В джамията е харам да се пуши и да се ядат неща подобни на лука и чесъна.”

Онези, които казват, че тютюнът е харам изтъкват (неправилно) като доказателство книгата **“Берика”** на Хадими “рахметуллахи теаля алейх”. На 85-а стр. от книгата се казва: “В свещен аyet се казва: **“Нещата, които са хаbис (мръсни), са харам.”** В тефсира **“Вахиди”** това е обяснено така: “Думата хаbис се отнася до мършата, кръвта и свинското месо. Свещеният аyet определя за харам въпросните три неща.” От друга страна, всичко, което е хаbис, е харам и всеки харам е хаbис. Политеизмът, гнетът, лихвата и рушветът са хаbис. Всичко, което предизвиква отвращението на хората, също е хаbис. Следователно тютюнът е хаbис и харам.”

На 133 стр. се казва: “Бид’атите, които не се правят като ибадети или за печелене на севаб, се наричат бид’ати в традицията. Примери за такива бидати са ситото за брашно и лъжицата. Подобни бидати не са прояви на заблуда и отклонение (в религията). Притежателите на вера и таква – в случай на зарурет – също ги използват. Не е грях да се използват, но е добре да не се правят. Някои учени са казали: “Тютюнопушенето и пиенето на кафе са бидати в традицията. Тези неща не са нито харам, нито мекрух. Това е истината по въпроса. Ако някой каже, че подобни неща са харам, той ще е все едно казал, че бидатите в традициите са харам. Що се отнася до забраните на султаните: техните нареждания трябва да бъзат спазени, когато са съгласувани с исляма, а не когато са издадени за задоволяване на лични стремежи и искания на нефса.” Според нас това може би се отнася за кафето. И все пак най-добрият вариант е да се избягва, защото по въпроса няма консенсус. Относно тютюна: той не е харам, това е истината по въпроса, но няма съмнение, че е мекрух, тъй като няма консенсус по отношение на това дали е халял или не. Когато султанът – с оглед доброто на общественото – забрани някой мубах, за хората ще стане ваджиб да се подчинят. Когато забрани нещо, за което няма консенсус, подчинението – без съмнение – ще стане ваджиб. В книгата **“Телвих”** пише: “Нещата, за които има съмнение, стават харам.”

На 1243-а стр. пише: “Има шест неща (причини), които сторват яденето и пиенето на дадено нещо харам:

- опияняване – като виното, например;

- мръсна природа – като урината и кръвта;
- вреда върху здравето – като пясъка и почвата;
- предизвикване на отвращение – като спермата и слюзта;
- неща, които са хабис – като дървеницата;
- смъртоносно влияние – като отровните вещества.

Що се отнася до онези, които са превърнали тютюнопушенето в обичай: Твърди се, че тютюнът е вреден за тях и е наблюдавано как повечето пушачи се разболяват. По подобни въпроси се прави заключение, като се гледа общото състояние на хората, а не това на двама-трима от тях. Някои твърдят, че тютюнът е полезен срещу някои заболявания и че – например – разхлабва хрчките и жлъчката. Този аргумент обаче го изтъкват невежите хора. Лекарите и специалистите говорят обратното. Чували сме лекари, които са на мнение, че хората щяха да живеят по хиляда години ако не беше тютюнът.” [Този факир, т.е. преводачът [на турски език Хюсеин Хилми Ъшък “рахметуллахи алейх”] не намирам логика в това изявление, което се цитира като направено от лекари; недоумявам, защото естествената продължителност на живота преди появата на тютюна не се е различавала от днешната. От Аср-и сеадет (ерата на щастието, времето на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем”) не е чувано за човек, който да е живял хиляда години.]

Едно друго твърдение за тютюна е, че опиянява. Това се отнася обаче единствено за начинаещите. С течение на времето се свиква и въпросният ефект не се проявява. Такъв е случаят и с виното. Имам Мухаммед е казал, че ако нещо опиянява във високи дози, харам е да се консумира и в малки. Някои, опирайки се на това правило, са казали, че тютюнът е харам. Други са казали, че просто е по-добре да не се пуши. Имало е такива, които са твърдели, че тютюнът дразни непушачите, а причиняването на неприятности на хората е харам. Други са казали, че случаят с тютюнопушенето е подобен на този, изразен в хадис-и шерифа **“Онзи, който е ял лук и чесън, да не се доближава до нашия месджид!”** Учените по фъкх са посочили, че лошо вонящите неща трябва да бъдат изкарани от месджидата. Тютюнът е наречен бид’ат, но харам е не този вид бид’ат, а бид’атът [реформата, промяната] във вярата и ибадетите. Бид’атите в традициите не са забранени; те са мубах. Забранени са бид’атите, противоречащи

на суннетите или на причините, които правят дадено нещо суннет. Например, мисвакът е суннет, защото премахва лошия дъх. Тютюнът елиминира тази мъдрост. Бид'атите, които са полезни са религията, са красиви. Тютюнът не е такъв. За него е казано, че е хабис. Хората, които са чисти по природа, изпитват отвращение от него. Някои учени са казали, че се пуши за удоволствие и проява на арогантност. Тази причина би била достатъчна, за да направи тютюна харам, макар, че по същество е мубах. Според някои учени тютюнопушенето е разточителство, тъй като не е нещо необходимо. Това е вид даване на средства за удоволствие. Има хора, които биха дали много пари само и само да си го купят. Може да стане причина и за пропускане на групов намаз. Може да доведе до харамии, като лъжа, гъйбет, доносничество и празнословие. Тези слова са подсилени със събития, в които пушачите се виждат на сън след като починат или се отварят техните гробове и се вижда, че лицата и устите им са деформирани, а гробовете – пълни с дим. Както се вижда словата и фетвите за тютюна са изключително разнолики. Да не говорим за невежите, а дори и учените не са успели да разрешат този въпрос. Някои са казали, че е халял и мубах, други са казали, че тютюнопушенето е опасно. Тези, които са казали, че е халял, допълнили: нещо, за да бъде халял, трябва има ясно доказателство за него или този факт трябва да е лесен за откриване. За тютюна няма категорична заповед, а сега няма муджтехид, който да разбере дали е харам или не. От друга страна, муджтехидите от миналото не са казали нищо за тютюна (тъй като тогава е нямало). Думите на учените немуджтехиди по отношение на това дали дадено нещо е халял или харам нямат никаква стойност. Следователно тютюнопушенето е мубах и халял по същество. Тези, които са казали, че тютюнопушенето е опасно, са имали предвид по-рано посочените причини. Може би тези, които са казали, че е опасно, са по-прави. Защото, дори някои от тези аргументи да са неправилни, въпросът няма да се сведе до категоричен отговор. Те ще укрепят решението като цяло. От друга страна, твърдението, че сега няма муджтехид, е съмнително. Дори да няма мутлак муджтехид, може да има муджтехид по отношение на отделни теми в исляма, който да прави аналогия между отделните иджтихади. Въпреки че ранните муджтехиди не са казали нищо за тютюна, възможно е той да бъде

отнесен към едно от техните ясни решения, а учените немуджте- хиди да изпълнят тази задача. Тютюнопушенето – в края на краищата – остава от съмнителните въпроси, които от своя страна са харам. В хадис-и шериф се казва: **“Онзи, който прави съмнително нещо, ще направи и харам.”** Мубахите и опасните неща също не бива да се вършат многократно. Разумно би било да се каже, че тютюнът е рискован. Дълбокото гмуркане в океана на мубахите (т.е. своеволното вършене на мубахи) е малък грях. Дори да кажем, че тютюнът е мубах по същество, хората свикват с него. За мубахите също ще има равносметка в Съдния ден. Пушат най-вече фасъците, а останалите вземат пример от тях и свикват. Добре е човек да бъде предпазлив във всичко, което върши.

На 1347-а стр. пише: “В хадис-и шериф се казва: **“Нека онзи, който е ял лук и чесън, да не влиза в нашия месджид”**, тъй като неприятната воня е дразнеща за меляикетата. Такъв е случаят и с хората, които са консумирали нещо с лоша миризма, като праз, както и тези, които страдат от болести, причиняващи лоша миризма, като проказа, хора с вонящи рани и хора, облечени в дрехи, пропили миризма на риба или месо. Такива не бива да се допускат в джамиите. Тензихен мекрух е да се яде суров лук или чесън, когато се отива на джамия. Печеният не е мекрух. Допустимо е да се яде като лекарство. Във фетвата на Яхия ефенди – поради изложената причина – е казано, че тютюнопушенето е мекрух. Благочестивият мюсюлманин ще се изплаши от този хадис-и шериф и не ще пуши. Тук приключва преводът от книгата **“Берика”**.

Следният пасаж е преведен от 143-а стр. на книгата **“Берика”**, издадена в Истанбул през 1290 г. по Хиджра: “В ерата на щастие- то е нямало неща като ситото за брашно или лъжицата. Те се появили по-късно. Нововъведения от този род, които не са предназначени за поклонения и печелене на севаб, се наричат бид’ати в обичаите. Те не са като бидатите, които са дефинирани като ерес и отклонение от правилния път в хадис-и шерифите. Хората, използващи подобни неща, няма да бъдат наказани (в отвъдното). За притежателите на вера’ е по-добре да не ги използват. Такъв е случаят, когато мъжете ядат много и пълнеят. Имам Мунави в шерха към **“Джами’-ус-сагир”** казва, че един от признаците за приближаване на Съдния ден е дебелеенето на мъжете. Пиенето на

кафе и тютюнопушенето са част от другите бидати в обичаите. В наше време всички хора – малко или много – използват тези неща. За тях са казани различни слова, но истината по въпроса е, че няма никакво основание, което да ги прави харам или мекрух. И двете неща са бидати в обичаите. Онзи, който изтъква причина и ги определя за харам, ще е определил за харам нещо, което е бидат в обичаите. Ислямските учени единодушно са заявили, че бидатите в обичаите не могат да бъдат наречени харам. Що се отнася до заповедите и забраните на султана; послушанието към тях е ваджиб ако са съгласувани със заповедите и забраните на Аллаху теаля. Ако са базирани на личните му възгледи и мисли, подчинението не става ваджиб. Всички заповеди и забрани на Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” са били съгласувани с тези на Аллаху теаля. Той не е казал нищо от само себе си. Ако не беше така, подчинението към всяка негова дума нямаше да е ваджиб. Без съмнение не е ваджиб подчинението към заповедите на султана, които са базирани на личните му мисли и идеи. Въпреки това ако повелителят е жесток и потиска народа, подчинението към неговите забрани на подобни мубахи става ваджиб, особено ако има опасност от гнет и убийство. Това в особена сила се отнася за управниците, които проливат кръв. Тъй като за мюсюлманина не е допустимо да се излага на опасност. Ето при такива забрани ще стане ваджиб да не се пие кафе или пуши. Но трябва да се отбягват, не защото са харам или мекрух, а с цел опазване на живота и честта. Подчинението към улул-емр се изразява в подчинение към правомерните заповеди и забрани на началниците мюсюлмани.”

Хазрети Исмаил Хаккъ първоначално е пишел, че тютюнопушенето е харам, защото султан Мурад е забранил да се пуши и пушачите са били убивани. Този ислямски учени е казал, че не самият тютюн е харам, а пушенето, защото е причина за смъртно наказание. В книгата, която е подготвил след като правителството е вдигнало забраната, писал, че тютюнът не е харам. Аз, смиреният преводач, видях тази книга в библиотеката Орхан в Бурса.

Започвайки от 29-а стр. на **“Фетх-ур-рахим”** пише така: “Али Еджхури, един от маликитските учени, в своята книга **“Гайет-ул-беян”**, предавайки от шейх Халил, казва: “Веществото, което заличава разума и дава удоволствие, без да анестезира сетивата, се

нарича мускир, т.е. опияняващо. Ако е нещо, което заличава разума, без да анестезира сетивата или дава някакво удоволствие, се нарича мюфсид, т.е. наркотик. Веществото, които заличава разума и чувствата, се нарича муркид или муневвим, т.е. упойващо, хипнотично. Лице, което пие опияняващо вещество, се бие с хад; харам е да се пие дори малка част от тях и дори това да не опиянява; такива вещества са неджс. Абдуллах Менуфи е казал: “Листата на индийския коноп, така нареченият хашиш, са мускир, тъй като има хора, които – само за да си ги купят – продават домакинските си вещи. Те не биха го направили ако хашишът не даваше удоволствие. Шафиитският учен Зеркеши е казал същото. Марихуаната е харам независимо от количеството. Според шейх Ебул-Хасен “рахметуллахи теаля алейх” – както той сочи в шерха към **“Мудеввене”** –, алляме Ибни Мерзук и Шехаб Карафи маруаната е мюфсид, защото хората, които го приемат, не се бият, а губят чувство. Според шафитския учен Ибни Дакик-ул-Ийд “рахметуллахи теаля алейх” хашишът е по-силен от марихуаната, защото дори и малки количества от него предизвикват замайване. Въпреки това единодушно е казано, че не е неджс. Марихуаната също не е неджс. Макар че виното е харам и в малки неопияняващи количества, това не се отнася за марихуаната. Малките неопияняващи количества не са харам. Това е казано от Имам Невеви “рахметуллахи теаля алейх” в шерха към **“Мухеззеб”**. Блянът и хашишът, подобно на марихуаната, са допустими, когато се консумират в твърде малки неопияняващи количества. [Сега някои експлоататори извличат вредните вещества, съдържащи се в тези растения, които рушат разума и нервите, подготвят хапчета или ампули и ги продават с примамливи имена на учениците, работниците и футболистите. Харам и голям грях е да се купуват и използват тези упойващи вещества, унищожавачи нашите духовни ценности, като морал, целомъдрие, вяра и патриотизъм.]

Що се отнася до пушенето; нито заличава ума, нито е неджс. Следователно пушенето не е харам. Ще стане харам ако започне да причинява други вреди. Не е харам за онзи, който няма да понесе вреда от него. Ще стане харам, когато даден човек установи, че му вреди, което пък, от своя страна, може да се прецени от надежден лекар специалист или от личен опит. Правилата по въпроси, които ислямът не е определил, се променят. Съответно:

ако нещо вреди, то става харам и обратното. Отпуснатостта, която тютюнът предизвиква в новите пушачи, е като тази, която се усеща при влизане в топла вода или при поглъщане на разхлабител, а не е в резултат от намаляването на разума. Дори да се твърди обратното, той не може да се нарече мускир, защото не доставя удоволствие. Както е допустимо да се консумира малко количество опиум, което няма да заличи ума, така ще е допустимо и да се пуши в малки количества, които няма да парализират умствената дейност. И това, на свой ред, варира в зависимост от съответното лице и от изпушеното количество. Определено количество, което заличава ума, може да няма същия ефект върху други. Както се вижда, за тютюна не може да се каже, че е категоричен харам. Това биха го казали само невежите в религията и фанатизираните хора. Тъй като не заличава ума, от това следва, че не е харам. Нито пък има смисъл в твърдението, че “Тютюнът е неджс, защото го чистят със спирт”, защото това посочва, че е харам алкохолът, а не тютюнът. Това изявление би означавало да се признае, че тютюнът, който се чисти без спирт, е халял. Не може да се твърди също, че тютюнът е исраф (проява на разточителство), защото даването на пари за мубах не е исраф. Няма да е научно да се твърди, че е харам, защото е харам само за онзи, на когото му вреди, а не на другите. Да се твърди, че е вреден всекиму, не е нито научно, нито практиката показва това. Тютюнът дори е проявявал лечебни свойства върху някои болести. Ханефитският учен шейх Мухаммед Нихрири “рахметуллахи теаля алейх” е издал фетва, че тютюнът е халял ако не се установи от праведен лекар специалист или с опит, че е вреден за съответния човек. Ако вредата му не бъде установено по този начин, той става халял. В друга своя фетва казва, че става харам само за човека, чийто разум заличава или му вреди. За другите не е.

Няма хадис-и шериф, отнасящ се до тютюна. На 328-а стр. от “Еши’а” е написано, че дървото (растението), споменато в хадис-и шерифа **“Нека онзи, който е ял от лошо миришещото дърво, да не се доближава до нашия месджид! Меляикетата се дразнят от онова, което дразни и хората”** е чесънът и лукът. Шафиитският учен Али бин Яхия Зияд в своята фетва – относно тютюна – казва: “Той е харам за човека, чийто разум заличава. За другите не е.” Великият шафиитски учен Абдур-Рауф Мунави е из-

дал същата фетва. Друг учен, дал същата фетва, е Шемс-уд-дин Мухаммед бин Ахмед Шевбери, учен в мезхеба шафии. Написал е: “Тютюнът е като другите мубахи. Т.е. самият той не е харам. Тези, които твърдят обратното, не разполагат с никакви доказателства. Те само упорстват.”

Ханбелитският учен Мер’и бин Юсуф Мукаддиси “рахметуллахи теаля алейх” е написал следното в своята книга **“Тахкик-ул-бурхан фи-шан-ид-духан”**: “Тютюнът не е харам, докато не причинява друга вреда. Тютюнопушенето е като вдишването на дим от огън през устата, и никой досега не е казал, че подобен акт би бил харам.”

Когато се появи нещо ново, то ще бъде прието за мубах ако прилича на мубах и за харам ако прилива на харам. Мъдрият духовник – без съмнение – би оприличил тютюна на мубахите. Не би се осмелил да каже, че е харам, освен ако не причинява вреда.

Абдуррауф Мунави е казал, че няма хадис-и шериф, който да е против тютюнопушенето. Както се вижда учените от четирите мезхеба са обявили с единодушие, че не е харам да се пуши в количество, което не заличава ума.” Тук завършва цитатът от Али Еджхури.

В книгата **“Джелял-ул-хак би кешф-и ахвал-и ширар-ил-халк”** – отпечатана в Александрия през 1355 [1936] г. –, както и в шерха на Зеркани към **“Иззи”**, се казва: “Али Еджхури е бил запитан “Хадис-и шерифът **“Избягвайте виното и зелената трева!”** се отнася за тютюна, защото Хузейфе “радияллаху анх” е казал: “Вървахме заедно с Расулюллах “салляллаху теаля алейхи ве селлем”. Той по едно време видя едно растение и поклати глава. Попитах го причината, при което ми каза: “В последното време (на света, т.е. приближавайки Съдния ден) ще пушат листата на това растение. Те ще се опияняват с него и ще изпълняват намаза в това състояние. Това са лоши хора. Те са далеч от мен и Аллаху теаля не ги обича.” Освен това хазрети Али е казал: “Онези, които го пушат, ще останат вечно в Ада. Това са приятелите на шейтана. Не се ръкувайте с онези, които пушат тютюн! Не ги прегръщайте! Не ги поздравявайте, защото те не са от моята общност.” Според друго предание е казано: “Те са общността на севера. Тютюнът се използва от шакиите (лошите хора). Той е създаден от урината на Иблис. Шейтанът е уринирал, когато Ал-

лаху теаля му казал: “Не може да измамиш любимите Ми раби.” От тази урина се е появил тютюнът.” Какво ще кажете за всички тези неща?” Али Еджхури е отговорил така: “Нито едно от тези неща не е хадис. Учените по хадис са казали, че това са лъжи и клевети. Липсата на красота и литературна стойност в тези слова доказва, че те не са излезли от благословената уста на Расулюллах. Реби бин Хайсем е казал: “Както в слънцето има светлина, така и в хадис-и шерифите има нур (сияние). В измислените в името на хадисите слова има зулмет (тъмнина). Онзи, който съчинява хадис-и шерифи, ще отиде в Ада.” В хадис-и шериф, записан в “Бухари” и “Муслим”, се казва: “Онзи, който ми приписва слово, което не съм казал аз, ще бъде заставен да седне върху колове от пламък в Джехеннема.” Имам-ул-Харамейн Абдулмелик “рахметуллахи теаля алейх” е казал, че онзи, който измисля хадис-и шерифи, ще стане кяфир. Това обаче е акт на голям харам, а не куфр. Ако тютюнопушенето заличава ума, вреди, пречи за изкарване на прехраната на семейството или за намаза, става харам само за човека, при когото се проявяват тези неща. За другите не е.”

Допуска се да се продават мюфсиди, т.е. наркотични вещества, в количества, които не заличават ума, както и да се продават всякакви видове лекарства. Също така допустимо е и да се продава тютюн на хора, при които не заличава ума.

Както се разбира от всичко написано досега, тютюнопушенето не е сторено харам за разлика от алкохола и наркотиците, като опиума, морфина, хашиша и други подобни на тях. Този факир [Хюсеин Хилми Ъшък “рахметуллахи алейх”] не харесвам тютюневия дим и не съм пушил никога. Нито има член на моето семейство, което да пуши. Но не мога да кажа, че е харам, само защото не го харесвам по природа. Халялите и харамите са известни. Видни са и съмнителните неща, които са посочени от муджтехидите. Съмнителни са онези неща, за които част от муджтехидите са казали харам, а други халял. Тези, които ги наричат харам, не бива да ги правят, а за другите е по-добре да не ги правят. Това не се отнася за тютюна. Незнанието на халялите и харамите от страна на немуджтехидите и хората, които не са образовани в ислямските науки “усул”, не ги прави съмнителни. На 94-а стр. от “Берика” е написано, че думите на немуджтехидите

не са доказателство в исляма. Не се търси доказателство, за да се съди, че дадено нещо е халял. Но трябва да има доказателство, за да се съди, че е харам.

Ако всички неща от един род са обявени за харам с насс, то само в този случай се търси доказателство, за да се каже, че някои от тях са халял. Нещо, което не е обявени за харам, се нарича халял. За да се нарече харам е нужен аргумент. Ибни Абидин “рахметуллахи теаля алейх” цитира 145-и аyet на сура Ен’ам и хадиси и шерифа **“Онова, което Аллаху теаля не е обявил за халял или харам, е от нещата, които Аллаху теаля е простил.”** – в главата, озаглавена **“Зеба’их”** – и показва, че всичко, което не е било обявено за харам или което не прилича на някой харам, е мубах. Следователно онези, които казват, че не е обяснено нищо за тютюна, трябва да кажат, че е мубах, а не харам или мекрух. Ясно е, че думите, приписвани на Расулюллах “саллалляху алейхи ве селлем” и отнасящи се до тютюна, са лъжи и клевети, защото в Ерата на щастието не е имало тютюн в Арабия. Както споменахме по-рано в текста, той се е появил в мюсюлманските страни чак през 1015 г.

Лице, което познава ислямската религия, не може да каже, че тютюнът е тахримен мекрух, защото в петия том на Ибни Абидин се казва: “Имам Мухаммед е казал, че “тахримен мекрух” означава “харам”, а съгласно другите двама имами е близък до харама. Т.е., човек, който извърши тахримен мекрух, ще бъде подложен на джихеннемско наказание, подобно на онзи, който пропуска ваджиб, но няма да стане кяфир ако го отрече. Такъв е случаят със съмнителните неща. Под “съмнително” се има предвид правило, което муджтехидът е извлякъл от неясните аyeti и хадиси или от ясните хадиси, но предадени само от един човек. А под “опасно е” се има предвид, че дадено нещо е забранено в исляма.” Както се вижда не може да се каже, че тютюнът е опасен.

Под “лош навик” се има предвид “да се свикне с вършене на харам”. Не е достойно за един духовник да определи за лош навик използването на нещо, което не е забранено в исляма. Невежите хора са смели. Те не се срамуват да правят изявления, които ислямът не одобрява. Ние се осланяме на Аллаху теаля от определяне за безсмислени на думите на големците в исляма, само и

само, защото са в противоречие с нашата природа и лични виждания.

Чревоугодниците пък, от друга страна, говорят лошо за тютюна с аргумента, че не прилича на хранителните продукти. Казват, че изгарянето на тютюна и вдишването на неговия дим не е човешка нужда и следователно не е джаиз. Чудя се какво ли ще кажат за каденето с тамян и други характерни за тази работа растения и вдишването на тяхната миризма? Нима ще кажат, че не се ядат и пия и следователно не са позволени? Нима ще говорят лошо за онова, чието използване – за живите и мъртвите – е суннет, само заради факта, че се изгаря и изпуска разнасящ се дим? Въпреки това те и много растения с лоша миризма са включени в частта **“Украсата, която изкара от земята..”** на сура А’раф. Фукаха-и кирам (великите учени по фъкх) са казали, че наслаждаването на красивите гледки и прекрасни наложници е включено към свещения айт, в който по смисъл се казва: **“Кой ще стори харам украсата на Аллах, който Той изкара за Своите раби от земята?”** Те са казали, че тези удоволствия са допустими. [“Мултека”, “Меджма’ул-енхур”] В **“Шир’ат-ул-ислям”** е заповядано да се яде от билката седефче – която има неприятно ухание – за потискане на миризмата на лук. Какво може да разграничи тютюнопушенето от изгарянето на тамян и консумирането на седефче, освен чистия фанатизъм? Във всички тефсири е написано, че под думата **“китаб”** в 59-о знамение на сура Ен’ам се разбира Левх-ил-махфуз или илм-и иляхи (знанието на Аллаху теаля). В Коран-и керим са съобщени всички харамы от този **“китаб”**. Всеки е в състояние да ги вижда според своите знание и ихляс. Суннетът, иджма’та и къясът не служат за прибавяне на неща, които ги няма в Коран-и керим, а за проясняване на скритите знания в него.

Ибни Абидин **“рахметуллахи теаля алейх”**, в края на частта **“зедбайх”**, казва: **“Хабис означава нещо, нехаресвано от Есхаб-и кирам. Те извличат това знание от Коран-и керим. Нещата, които се появили след Есхаб-и кирам, са добри или хабис, в зависимост от тяхната близост с нещата, които те са казали, че са добри или хабис.”** Тютюнът не е хабис. Книгите по фъкх не са класифицирали дори наркотичните растения в категорията **“хабис”**. На 295-а стр. от петия том на **“Редд-ул-мухтар”** се казва: **“Твърдите вещества**

и растенията, които опияняват в големи дози, са чисти и мубах по същество.”

Ако на един човек му вреди някой мубах, то той става харам за само него. Няма да е харам за онези, на които не вреди. Има много хора, на които тютюнът не вреди. Ако вреди на онзи, който пуши много, тогава за него ще стане харам да пуши в големи количества (а не да пуши изобщо). Би било грешно да се твърди, че за такива хора е харам да пушат в малки количества или, че пушенето е харам и за онези, на които не вреди. Би било съвсем грешно да се заяви, че ако нещо е вредно във висока доза, ще е харам и в малка. Всичко е вредно, когато е в големи количества. Това се отнася дори и за хляба и водата. Ето защо да се яде след насищане на стомаха е харам. Но би ли могло да се каже, че яденето и пиенето са харам, защото са вредни в големи количества? Освен това да се яде, колкото тялото да има сила за изпълняване на ибадети, е фарз. Горепосоченото грешно изявление може да е било направено от човек, който не е разбрал правилно следните думи на ислямските учени “Ако нещо (тук се визират течностите) опиянява в големи количества, то е харам и в малки.” Опияняващите неща са вредни, но не всичко вредно опиянява. Тази тънкост трябва добре да се проумее.

Много опасно е да се добавя тютюна в списъка с харамми, само защото даден човек не го харесва или мисли така. Това е равносилно на тълкуване на Коран-и керим по свое разбиране.

Подготвителят “рахметуллахи теаля алейх” на “**Хадика**” – давайки информацията за нещата, които са харам за ядене – казва: “Има три групи неща, които са вредни за ядене или пиене: Вредите на тези от първата група са известни на всички. Това са смъртоносните неща. Всички видове отрови, стъкленият прах, съединенията на желязото и живака, варта и подобните на тях са в тази група. Консумирането на тези неща е харам. Тези от втората група не са смъртоносни, но известно е, че са вредни. Примери за тях са почвата, калта, глината и други подобни. Мекрух е да се консумират в големи количество; в безобидни количества е мубах. Третата група са вредни за физически слабите и безвредни за здравите. Рибата, млякото [яйцата, пастърмата, туршиите, консервираното месо], медът, зехтинът и пиперът са вредни за някои хора. Те ще бъдат харам и мекрух само за въпросните хора; за

другите са мубах.” Тези, които казват, че тютюнът е вреден, признават, че той е от третата група. Няма нито един учен, който да е казал, че това е отрова, която ще убие всеки, който изпуши от него, защото за всеки е известно, че това не е така. Не се е чувало и за човек, който да казва, че пушенето на една или две цигари на ден е равносилно на отравяне, тъй като никотинът – съдържащ се в тютюна – е отровен. Това е все едно да се каже, че дишането е равносилно на тровене на организма, защото въздухът съдържа задушливия въглероден диоксид. Амигдалин гликозидинът – един е компонентите на горчивите бадеми – съдържа цианова киселина, която е в пъти по-отровна от никотина. Никой не е казал, че горчивите бадеми са отровни или че е харам или мекрух да се консумират заради отравата в тях. На една конференция, проведена от преподавателския състав на факултета по дентална медицина в Истанбул през 1972 г., беше казано така: “Никотинът, попадащ в устата от няколко изпушени на ден цигари, има защитен ефект върху венците, докато преминаването на този лимит е доказано вреден.” Всяка храна или напитка е вредна в прекомерни количества. Няма съмнение, че същото се отнася и за прекаляването с цигарите. Въпреки това би било съвсем в противоречие с науката и мъдростта да се предположи, че пушенето е вредно и причинява рак, че дори една или две цигари на ден са вредни и ето защо пушенето е харам и мекрух.

Ханефитският учен сеййид Ахмед Тахтави “рахметуллахи теаля алейх” е написал следното в своя шерх към “Дурр-ул-мухтар”: “Според Неджмуддин Газзи шафии тютюнът е харам – дори да не опиянява –, защото е причина за отпуснатост. Няколкократното пушене не е голям грях. Думата “харам” в неговото изявление означава “малък грях”. Повечето шафиитски учени са казали, че е тензихен мекрух. В ханефитския мезхеб той е тензихен мекрух, подобно на лука и чесъна.”

Ще повторим още веднъж, че да се прави иджтихад не означава да се търсят, намират и обявяват неща, които нашият Пейгамбер “салляллаху алейхи ве селлем” не е казал. Иджтихад означава да се откриват и разкриват онези факти, които са скрити в благословените айети и хадиси. Расулюллах “салляллаху алейхи ве селлем” не е ли знаел за събитията, които ще се случат с общността му? Нима е скрил знанията за харамите, които ще се поя-

вяват за в бъдеще? Той е длъжен да го направи; фарз е. Не е необходимо да съобщи всичко, но негов дълг е да предупреди за харамите. Изреждането на имената на харамите – един по един – също не е необходимо. Тютюнът не е ясно споменат в хадис-и шерифите и в иджитихада, не защото не е съществувал в онова време; факт е, че много други неща – макар че съществували тогава – не били споменати поотделно. Муджтехидите са сложили общи правила и норми, благодарение на които е станало възможно – до края на света – да се прецени дали всяко нововъзникнало нещо е харам или халял. Нещата, споменати в Коран-и керим и хадис-и шерифите, са основите, на чиято база са положени въпросните норми. Тези, за които е нямало нужда, не са споменати. В ханефитския мезхеб, например, всичко, което не отговаря на условията, за да бъде харам – съгласно законите и методите на мезхеба – е мубах. Ибни Абидин отбелязва следното, обяснявайки суннетите на абдеста и – в трети том – превземането на ислямските държави от страна на неверниците: “Както е обяснено в **“Усул-и Пездеви”**, всичко, за което не е казано ясно, че е харам, е мубах – според единодушието на ислямските учени –, защото в сура Бакара Аллаху теаля казва по смисъл: **“Сътворих всичко на земята за вас.”**, което показва, че всички са мубах. Да се твърди, че това са мутезилитски приказки, не съответства на книгите по усул. Както е посочено в книгата **“Тахрир”**, всичко по сътворение – според мнозинството учени в ханефитския и шафитския мезхеб – е халял. Екмелюддин в своя шерх към **“Пездеви”** е добавил следното: “За хората, които не са чували, че дадено нещо е харам, е мубах да ядат от него.” Имам Мухаммед казва: “Мършата и виното станаха харам след забраната.” Това показва, че всичко е мубах по сътворение и става харам, когато бъде забранено.

Да се твърди, че никой не харесва тютюна, е като да се отрича съществуването на слънцето. Милиони хора се наслаждават на пушенето, застъпват се за него и го хвалят. Да обичаш тютюна не означава да му се обясняваш в любов. Това означава да го пушиш с удоволствие. Как може да се отрече факта, че хора от всички социални групи – било то мюфтии, ваизи, имами, учени, невежи, държавници, лекари, химици, бейове или паши – са пушили и пушат с удоволствие? Само невежият човек е в състояние да оп-

редели за лош навик – на базата на лични мисли и предпочитания – онова, което милиони праведни мюсюлмани, халифи и шейх-ул-ислями са употребявали. Султан Абдулхамид хан II “рахметуллахи алейх” е пушел. Тютюнът му е бил докарван от Шемдинан и Искече. Тютюнът от Шемдинан, Искече и Самсун се нарязва на жълти ивици от по няколко педи дължина, има жълт цвят и приятно ухание. Когато се пуши на лула, издава приветлив аромат. Ако мръсният и смесен тютюн не ухае добре то това не е причина за обвиняване на чистия и приятно ухаещ такъв. Лице, което не харесва лютия пипер, не може да говори лошо не само за сладкия, но и за лютия, нито пък може да го нарече мекрух. Ако го направи, словата му ще са лишени от всякаква стойност. Ако всеки хукне да определя за мекрух или харам онова, което не харесва, ислямът ще се превърне в християнство – в бъркотия като него.

Исрафът (разточителството) е лошо нещо. Каква безразсъдна смелост е – от раз, ей така – да се каже, че тютюнопушенето е съвършено разточителство. Още по-дръзко и невежо е да се смятат словата на ислямските учени за тотално безпочвени и неценни. Човек, за да може да възрази, трябва поне да е разбрал какво му е казано и да изложи – едва тогава – своите (контра) аргументи. Да, човек, който не е наясно с дефиницията на думата исраф в исляма и неговите видове, ще определи тютюнопушенето – ако съди за него само по речниковото значение на думата “исраф” – за най-лошата проява на разточителство. Да, грехота е да се прекъсват средствата за препитанието на семейството. Защо цялата вина се прехвърля на тютюна, а не се критикува главният виновник, т.е. мързелът и харченето на пари за различни харам и безполезна неща? Защо действието на един бедняк, който намира пари за тютюн като ежедневно прекъсва средства от тези за издръжката на своето семейство, се приема като причина на базата, на която да се определя за харам действието на един богат човек, който на ден пуши по една-две цигари или това на беден човек, който изпушва една цигара, която му е предложена от друг? Този аргумент не е нищо друго, освен проява на вражда към тютюна и вкоренен фанатизъм.

Отказът от тютюна няма да донесе севаба на борба с нефса. Да не се дава на тялото онова, от което има нужда, е гнет и харам.

Нефсът не се задоволява с постигане на нуждите си и копнее за повече от това, и за харамите. Следователно борбата с нефса се състои в отбягване на харамите и прекалените мубахи. Да не се пуши веднъж на ден не е проява на самоборство с нефса. Борбата се състои в това да се въздържа от губене на мярка в количеството изпушен тютюн и парите, изхарчени за него. Това не се отнася единствено за тютюна, а и за всички мубахи.

Оприличаването на тютюна с опиума не доказва, че той ще бъде харам за всеки. Напротив, ще покаже, че дори не е мекрух за онези хора, които пушат под границата на вредата. Защото великите учени на исляма, т.е. муджтехидите, са разграничили наркотиците, като опиума, от алкохолните напитки, които са забранени от Аллаха теаля. В **“Дурр-ул-мухтар”** – на 166-а стр. от третия том – се казва: “Консумирането на листата на наркотичното растение буника (блян) е мубах, защото е вид растение. Харам е да се яде от него до постигане на наркотичен ефект.” Моля, вижте книгата **“Хад-ид-даллин”**! Буниката се нарича *jusquiate* и *hyoscyamus* в медицината! Има просторна информация за нейните вредни и полезни ефекти върху хората във френската книга **“Plantes medicinales 1927”** на д-р А. Heraudun. Ибни Абидин, разяснявайки това, казва: “Имам а’зам и имам Ебу Юсюф са казали, че е мубах. Според имам Мухаммед ако нещо опиянява в големи количество, то е харам и в малки. Фетвата е според неговия иджтихад. Думите на имам Мухаммед се отнасят до опияняващите течности. В някои книги този факт е ясно посочен. Ако не беше така щеше да е харам да се консумира малко количество от твърди вещества, като шафрана и амбрата, тъй като в големи количества опияняват. Не съм виждал ислямски учен, който да е казал, че са харам. Освен това онези учени от шафии, които са казали, че човек, който пие в малки количества от напитки, които опияняват в големи количества, трябва да бъде наказан с хад, са визирали само течностите. Ако според имам Мухаммед яденето на твърди вещества, като бляна и шафрана, беше харам, те щяха да са неджс, мръсни. Защото според имам Мухаммед дори и малки количества от онова, което опиянява в големи количества, е харам и неджс. От друга страна, нито един ислямски улема не е казал, че блянът и подобните му вещества са харам. Позволено е използването на бляна като лекарство, а не като наркотик. Имам Мухам-

мед е визирал единствено течностите. Тъй като блянът и подобните му неща са в твърдо състояние, те са харам само, когато са използвани за опияняване. Т.е. в големи количества. В малки не са. Например, не е харам да се използва амбра и други подобни вещества като аромати, и отровното растение skamouya като разслабително средство. Това се отнася и за другите твърди отровни вещества, когато се използват за лекарство. Използването на тези неща в малки количества е джаиз. Големите количества, нанасящи вреда, са харам.” Не е така в случая с използването за медицински цели – в малки неопияняващи количества – на течности, които в големи количества опияняват. Според единодушието на учените не е допустимо да се използват в малки неопияняващи количества без да има зарурет (липса на друг изход).

Лошите навици нямат място в исляма. Защото “лош навик” означава да се свикне с вършене на харам. Пиенето на алкохол, хазартът и блудството са някои от тези навици. Тъй като тютюнът не е харам, то пушенето не влиза в посочената категория. Когато се вгледаме внимателно във всички слова, изказани с цел да се “докаже”, че тютюнът е харам, веднага ще се види, че това не са никакви научни аргументи, а едни предразсъдъци на предубедени хората, които предварително са приели тютюна за харам. Тези възражения – в логиката – са извън документална стойност.

Защо тютюнът трябва да се определи за абес (безполезно занимание)? Абес са лехв и ляб, т.е. прахосването на време с безполезни неща. Примери за абес са губенето на време с музикални инструменти или игри. Тютюнопушенето не е нещо, което убива времето, защото не е пречка за вършене на полезно дело. Например, може да се чете книга или говори с гостите, докато се пуши.

Това, че не се пуши пред големци, в джамии, на проповеди и ценни места не показва, че пушенето е харам или мекрух. При големците не може дори да се лежи. Срещу тях и Кяабе не може да се протягат крака. На проповеди или по време на уроци не може дори да се яде хляб или плод. Има много други неща, които не могат да бъдат направени на определени места или в присъствието на хора, които биха изпитали неприятност от това, но въпреки това нито едно от тях – само по себе си – не е харам или мекрух. В джамиите е мекрух да се търгува, говори на висок глас или прави хаджамат, но извън месджида не е. Да се търгува – извън

джамията – е вид ибадет. Хаджаматът извън джамията не е мекрух, а суннет. Не може да се каже, че тютюнът е абес. Използването на вилици, лъжици и аромати също не е абес.

Когато се каже “нужда”, не се визират само онези неща, които влизат в стомаха. Да се мисли обратното е проява на голяма елементарност. Човешкото тяло и душа имат различни нужди, които заемат важно място и в религиозните книги, и в съвременните разбирания. Както всяко сетиво има различни нужди, такива има и нервната система и дори всеки орган. Аксиоматично е, че тези нужди са важни като хляба и водата. Ставаме свидетели на невъобразимо разнообразие от нужди в книгите по фикх. Например, в “Дурр-ул-мухтар” пише така: “Купуването на кърпички за бърсане на носа и потта е допустимо ако е предназначено за задоволяване на нужда. Мекрух е да се купува за самохвалство.” Както се вижда, използването на нещо – в зависимост от намерението – се превръща в нужда. Харам е да се яде след насищане на стомаха. Но е халял и дори севаб да се яде над този предел на сахур или в кампанията на гости, за да не чувстват срам и продължат спокойно да ядат. Щом един харам се превръща в халял за осигуряване на удобство на гостуващите, то защо ще е неправилно да им се предложи тютюн, който по същество не е харам? Ако онези, които говорят лошо за тютюна, бяха насочили тези нападения срещу харамите, щяха да спечелят голям севаб. Щяха да са извършили голяма услуга на исляма. Но, уви, шейтанът хваща (заблуждава) всеки отнякъде. Хем кара някои хора да атакуват исляма, хем ги кара да мислят, че вършат ибадети и ги подтиква към самодоволство. Изявления, направени по тези въпроси, без да са били разбрани правилно, ще опетнят и честта на исляма, и на човека, който ги прави. Един духовник, първо, трябва да израсне добре и чак след това да започне да говори и пише. Да се говори, опирайки на чувства (пристрастно), а не на знания – т.е. да се предават лични възгледи и идеи, представяйки ги за ислямски заповеди и забрани, и да се проявява инат в разграничаването на харамите и халялите, вместо да се разглеждат доказателствата в нусус (свещените айети и хадиси) – би довело до гибел. Особено комично е, когато говорят за физиологичните, терапевтични и токсични ефекти на тютюна – за да го изкарат за харам – и казват, че той несъмнено причинява едни какви си вреди... Преведох док-

лади на немски учени – които се разпространяват от американските лекари и се отнасят до действието на тютюна – и ги и поместих в третата част на книгата. Ако те бъдат прочетени с внимание ще се види, че според специалистите пушенето на няколко цигари през няколко дни не е вредно като алкохола.

Няколко учени са казали, че тютюнът е харам, а други – мекрух. Когато книгите им бъдат изучени с дължимото внимание, ще се види, че към тютюнопушенето са прикрепени условия, като “прекъсване от препитанието на семейството”, “дразнене на хората с тютюневия дим”, “прекаляване и нанасяне на вреда на семейството” и др., и че тютюнът става лош само в тяхна комбинация. Никой учен не е казал нищо лошо против пушенето като цяло. Преводът от **“Берика”** на Хадими “рахметуллахи теаля алейх” – който поместих по-горе в текста – е ясно доказателство за това. Изявленията и книгите за тютюна, написани от невежи в религията и лишени от научна стойност, са извън обхвата на нашето изследване. Следователно малките количества тютюн, изпушени от човек, който не отговаря на условията, които да го излагат в опасност, не трябва да се определят за харам или мекрух. В **“Ел-Укуд-уд-дуррийе”** и в последната част на втория том на **“Хадика”** се съдържат доказателства, които сочат, че пушенето не е харам. Същото е написано в шерха на Тахтави към **“Меракил-Фелях”**, в частта за нещата, които развалят оруджа.

Книгата **“Тухфет-ул-ихван ма киле фиддунйа”** – отпечатана през 1318 г. по Хиджра в Александрия – на дамаскиния учен Мустафа Рушди съдържа подробно описание на нещата, които са вредни за здравето и разяснява исрафа. Той добавя, че тютюнът не попада сред тези неща. Да се определя тютюна за харам не е проява на вера и таква. Там е написано така: “Притежателите на вера не биха охарактеризирали като харам онова, което не е сторено харам от Аллаху теаля. Алляме Абдуллах бин Мухаммед Нихрири от ханефитските, Али бин Яхия Невреддин Зияди, Абдуррауф Мунави, шейх Али Шевбери и шейх Исмаил Сенджиди от шафиитските, алляме Кулли от маликитските и шейх Мер’и от ханбелитските учени “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин” са издали фетва, че тютюнът не е харам. Онова, което не е нито вредно, нито необходимо, е мубах; онова, което освежава разума и подобрява паметта, е мендуб; онова, което нанася вреда ако

спре да се върши, е ваджиб; онова, които е вредно за употреба, е харам; тютюнът е мекрух за онзи, който не иска да пуши.” Не стоят така нещата с виното. Ако пристрастен към виното човек извърши теббе и се разболеє и умре в резултат на този отказ, ще спечели севаб.

Останах принуден да напиша толкова дълго, за да покажа истината на онези, които си мислят, че тютюнът е по-лош от виното и ненавиждат пушачите. Не бива да се подвеждаме от емоциите си и да определяме за харам или мекрух онова малко количество изпушен тютюн, който не вреди на джоба и здравето, и не причинява пристрастяване. Такива хора не бива да се приемат за грешници. Ето, именно това е правилното отношение, към което ни насочват болшинството учени, като сред тях са шейх-ул-ислям Ебулбека, Ахмед бин Али Харири, Исмаил Мераши, кади Абдурахим, Ганим бин Мухаммед Багдади, шейх-ул-ислям Бехаи, Мухаммед Тарсуси, Мухаммед Кехваки, египетските учени Юсуф Деджви и Мухаммед бин Абдулбаки Зеркани, аляме Алдулгани Наблюси, Абдуррахман бин Мухаммед Имади [978-1051], аляме Али Еджхури, Махмуд Самини, Осман Бедреддин, сеййид Абдулхаким ефенди и големият учен и зрял евлия мевляна Халид-и Багдади “рахметуллахи теаля алейхим еджма’ин”. В майския брой на списанието “Човекът и Вселената” от 1986 г. – подпубликация на турския всекидневник “Тюркийе” – се казва: “Експериментално проучване, проведено с пет хиляди пациенти, лекувани в седемдесет и пет американски болници, установи, че рискът от сърдечно-съдови заболявания е трикратно по-голям сред тежките пушачи, че една година след отказ от цигари рискът намалява наполовина, а след две години е като при непушачите.”